Stuk **1571** (2002-2003) – Nr. 6

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

25 maart 2003

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Ludo Sannen –

houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove en Jos De Meyer en mevrouw Veerle Heeren –

betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Filip Dewinter –

betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem –

betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heren Gilbert Van Baelen en Luc Martens

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heer Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem ;

mevrouw Hilde Claes, de heer André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

1571 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

– Nr. 4 : Advies van de Raad van State

– Nr. 5 : Amendementen

Zie ook :

530 (2000-2001)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Verslag over hoorzitting

610 (2000-2001)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

631 (2000-2001)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

1426 (2002-2003)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

INHOUD

Blz.

I. Toelichting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, bij het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen 4

II. Toelichting door de heer Ludo Sannen bij het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft 8

III. Toelichting door de heer Luc Martens bij het voorstel van resolutie betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring 9

IV. Toelichting door de heer Julien Librecht bij het voorstel van resolutie van de heer Filip Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs 10

V. Toelichting door de heer Julien Librecht bij het voorstel van resolutie van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs 10

VI. Raadpleging van de Raad van State – Opschorting van de bespreking – Herneming van de bespreking 10

VII. Algemene bespreking 10
A. Opmerkingen en vragen van de leden 10
B. Antwoord van de minister 27

VIII. Artikelsgewijze bespreking 30

IX. Eindstemming 76

Tekst aangenomen door de Commissie 77

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid besprak op 27 februari, 13 en 18 maart 2003 het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Dit ontwerp van decreet werd conform artikel 26, 2, van het Reglement samen geagendeerd met :

– het voorstel van decreet van de heer Ludo Sannen houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft (*Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, nrs. 530/1 tot 3) ;

– het voorstel van resolutie van de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove, Jos De Meyer en mevrouw Veerle Heeren betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring (*Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, nrs. 610/1 en 2) ;

– het voorstel van resolutie van de heer Filip Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, nrs. 631/1 en 2) ;

– het voorstel van bijzonder decreet van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc Van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nrs. 1321/1 en 2) ;

– het voorstel van decreet van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc Van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nrs. 1322/1 tot 3) ;

– het voorstel van resolutie van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nrs. 1426/1 en 2) ;

– het voorstel van bijzonder decreet van de heren Luc Martens, Gilbert Van Baelen, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Karlos Callens houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nrs. 1594/1 tot 4) ;

– het verzoekschrift van de heer Gustaaf Van Wichelen over het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs (Verzoekschrift nr. 35 (2002-2003) (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1635/1).

Naar aanleiding van en voorafgaand aan deze bespreking organiseerde de Commissie een hoorzitting over de internationalisering en globalisering van het hoger onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1604/1) en een hoorzitting over de hervorming van het onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl., 2002-2003, nr. 1608/1).

Conform artikel 56, 3, van het Reglement werd met 11 stemmen tegen 3 beslist dat er geen reflectietijd en reflectienota's zullen zijn.

I. Toelichting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, bij het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

De minister verklaart dat het zgn. structuurdecreet op het hoger onderwijs van uitzonderlijk belang is voor hogescholen en universiteiten. Het belang zit niet alleen in de implementatie van de Bolognaverklaring maar ook in de potentiële en fundamentele hervorming van het onderwijslandschap en de inhoudelijke invulling van de programma's. Het structuurdecreet zal het hoger onderwijslandschap definitief en onomkeerbaar wijzigen.

Zij stelt dat het bij een dergelijke hervorming nuttig is even stil te staan bij de concrete ontstaansgeschiedenis van het decreet. Er zijn twee interne documenten waarop is voortgebouwd.

Een eerste document van twee bladzijden draagt als titel "Bestuurlijke integratie in het Vlaamse hoger onderwijs" en is gedateerd op 14 maart 2001. De algemeen directeur van een hogeschool pleit in dit document voor de ontwikkeling van "netwerkverbanden". Hij schrijft dat indien die netwerking

op het vlak van schaalvergroting een meerwaarde wil bieden, het een onomkeerbaar proces moet zijn. Dat wil zeggen, zo gaat hij verder, dat de deelnemende partners bij dat proces een gedeelte van hun beleidsbevoegdheden doorschuiven naar een centrale beheersstructuur. De partners beslissen dan onderling over welke bevoegdheden dat gaat en met welke snelheid dat proces gestalte krijgt. Belangrijk is volgens de minister dat dit eerste document gewag maakt van het feit dat het netwerk steunt op een juridische structuur die bij decreet wordt vastgelegd.

Een tweede document van bijna drie bladzijden en gedateerd op 21 maart 2001, is van de hand van de heer Marc Luwel. Daarover zijn enkele artikels in de pers verschenen. Het is in dit tweede document dat het decretale concept van "een associatie universiteit-hogescholen" wordt geïntroduceerd. Er konden vijf associaties ontstaan rond vijf universiteiten, nl. de Universiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven, de Universiteit Antwerpen, de Vrije Universiteit Brussel en het Limburgse Universitaire Centrum/transnationale Universiteit Limburg.

De kenmerken van die vijf associaties werden tevens als volgt geschetst :

– elke instelling in een associatie behoudt zijn onderwijsbevoegdheid en dit binnen een decretaal vastgelegd territorium ;

– de studenten nemen een inschrijving, niet bij een associatie, maar bij één van de instellingen uit de associatie. De instelling, en niet de associatie, reikt de diploma's uit ;

– de financiering door de overheid blijft op het niveau van de instellingen en dus niet op het niveau van de associatie ;

– toetreden tot de associatie gebeurt op vrijwillige basis maar onomkeerbaar behoudens opheffing van een instelling ;

– defusies van bestaande hogescholen in het kader van de organisatie van een associatie kan niet ;

– vanaf de oprichting dient de associatie te beschikken over een stelsel van kwaliteitsbewaking van onderwijs, onderzoek en beheer ;

– de instellingen in een associatie kunnen op vrijwillige basis bevoegdheden overdragen aan de associatie en hieraan middelen ter beschikking te stellen.

De minister stelt dat het ontwerp van structuurdecreet en de recente afsprakennota van 20 februari 2003 tussen de meerderheidspartijen en de CD&V in deze lijn liggen.

De ontwikkeling van het structuurdecreet en de gehele procesgang die daarmee gepaard ging, heeft zijn tijd nodig gehad. Niet alleen omwille van het fundamentele karakter van de ingreep maar ook om het noodzakelijk draagvlak bij de universiteits- en hogeschoolbestuurders, het personeel en de studenten te creëren.

Zij herinnert zich de allereerste vergaderingen waarbij er langs beide zijden, dus zowel van hogescholen als van universiteiten, koudwatervrees was. Voor de universiteiten gaat het om de vrees van bestuurbaarheid en organiseerbaarheid. Er waren tevens vragen bij de inspanningen die moeten gebeuren bij de tweecycli-opleidingen van hogescholen inzake het academiseringsproces met het oog op het uitreiken van de titel van master. Voor de hogescholen was er vooral de vrees van dominantie vanwege de universiteiten en dit op een moment dat meerdere hogescholen de fusieoperaties van 1994 nog aan het verteren waren.

Ten slotte was het voor de overheid van belang dat er in Vlaanderen geen 30 universiteiten zouden ontstaan. De evenwichtsoefening tussen overheid, hogescholen en universiteiten heeft geleid tot de invulling van het begrip associatie dat de voorbije twee jaar geëvolueerd is van een orgaan voor afspraken naar een orgaan met bevoegdheden.

Scholengemeenschappen, één van de inspiratiebronnen van een associatie, zijn in het secundair onderwijs sinds 1998 langzaam gegroeid van een systeem van afspraken naar het toekennen van bevoegdheden. Dit groeiproces is in het secundair onderwijs nog volop aan de gang wat impliceert dat de overheid al dan niet bij verzameldecreet de bevoegdheden regelmatig moet bijstellen. Recent is dit nog gebeurd door middel van Onderwijsdecreet XIV. Het langzame groeiproces in het secundair onderwijs rond de scholengemeenschap wordt als het ware overgeslagen voor de implementatie van de associatie op het niveau van het hoger onderwijs.

De minister legt in dit kader de link met de afsprakennota tussen de meerderheidspartijen en de CD&V waarin de invulling van het concept associatie wordt versterkt. Een associatie wordt hier-

door een orgaan dat over een aantal zaken beslissingsbevoegdheid heeft. Daarnaast wordt de mogelijkheid gecreëerd om bijkomende bevoegdheden naar de associatie over te hevelen.

Ongetwijfeld zal elke associatie de invulling van de bevoegdheden verder vorm geven. Men zal vermoedelijk niet onmiddellijk alle bevoegdheden even verregaand uitoefenen. Daarenboven zal men onderliggende interne procedures in de associatie vaststellen om tot een beslissing te komen.

Belangrijk is te onderstrepen dat elke instelling, ook de gemeenschapsinstellingen, bijkomende bevoegdheden boven het decretale minimum kunnen overdragen aan een associatie. Een dergelijke optie beklemtoont niet alleen de vrijheid, maar vooral de autonomie van de instellingen. De decreetgever of de bijzondere decreetgever moet op dit vlak geen initiatieven meer nemen.

Er is tevens het engagement om voor de gemeenschapsinstellingen – i.e. de Universiteit Gent en de gemeenschapshogescholen – in samenspraak na te gaan in welke mate bestuursstructuren kunnen aangepast worden. De aanpassingen moeten tot doel hebben meer in te spelen op de huidige noden en op termijn de instellingen zelf te responsabiliseren in de opbouw en ontwikkeling van een eigen beheersstructuur.

De minister wil in haar inleiding bij het structuurdecreet nog twee elementen onderlijnen : accreditatie en financiering.

– *Accreditatie*

De graden van bachelor en master zullen in de toekomst alleen rechtsgeldig zijn indien de betrokken opleidingen geaccrediteerd zijn. Een opleiding zal van een accreditatieorgaan een keurmerk krijgen. Dat keurmerk vormt dan een formele erkenning van de basiskwaliteit van de betreffende opleiding door een onafhankelijke en deskundige autoriteit. Het vormt in feite een garantie voor toekomstige studenten, werkgevers en afgestudeerden.

Het garandeert toekomstige studenten dat de geaccrediteerde opleiding hen daadwerkelijk de kennis, inzichten, vaardigheden en kwalificaties die aan een internationaal erkende bachelors- of mastersgraad verbonden zijn, kàn geven.

Het garandeert de werkgevers dat de betreffende opleiding de internationale standaarden behaalt. Bovendien garandeert het de – aan een geaccrediteerde opleiding – afgestudeerde dat hij of zij de door de universiteit en hogeschool als doelstellingen en eindtermen van de opleiding gestelde kennis, inzichten en vaardigheden heeft verworven.

Accreditatie voorziet in een toets door een onafhankelijk orgaan. Dit orgaan zal een eindoordeel over de basiskwaliteit van een opleiding moeten uitspreken. Het stelsel van de kwaliteitszorg blijft in de handen van de instellingen. Dit impliceert dat VLIR, Vlhora of een onafhankelijke instantie de externe visitaties coördineert. Deze coördinatie slaat in ieder geval op de ontwikkeling en de vaststelling van een protocol van kwaliteitszorg, dat door de visitatiecommissies zal moeten gehanteerd worden.

Het eindoordeel ligt bij het accreditatieorgaan en wordt onafhankelijk genomen van zowel de instellingen als van de overheid. Dit betekent dat een grote verantwoordelijkheid inzake de kwaliteit van de afzonderlijke opleidingen in handen komt te liggen van dit onafhankelijk orgaan. De Vlaamse overheid blijft evenwel een belangrijke verantwoordelijkheid behouden voor de kwaliteit van het gehele hoger onderwijs.

Het accreditatieorgaan herneemt de visitaties niet maar laat het uiteindelijke kwaliteitsoordeel evenmin over aan de ‘peers’ die de visitatie uitvoerden. De visitatiecommissie moet wel in haar rapport aantonen, mede verwijzend naar het zelfevaluatierapport van de instelling die de opleiding aanbiedt, dat de opleiding voldoet aan de in het decreet vastgestelde niveaueisen voor een beroepsgerichte ofwel academische bachelor of master. Het accreditatieorgaan verifieert in feite de visitatieresultaten en het accreditatiebesluit stoelt op de in het visitatierapport gegeven beoordelingen per kwaliteitsrubriek.

Een sterk onafhankelijk en deskundig accreditatieorgaan vormt de noodzakelijke voorwaarde voor een optimaal functionerend accreditatiesysteem. De Vlaamse Gemeenschap moet er volgens haar daarom over waken dat er voldoende kritische massa bestaat voor de uitbouw van een dergelijk orgaan.

Om vele evidente redenen is het aangewezen dat Vlaanderen internationaal zou samenwerken. In de eerste plaats gaat het dan om Nederland. Het kan best niet beperkt worden tot enkel Nederland ; de ambities reiken verder. De Vlaams-Nederlandse samenwerking kan zo de kern zijn waaruit een groter Europees consortium kan groeien.

Het accreditatieorgaan zal niet enkel verantwoordelijk zijn voor de accreditatie van bestaande bachelors- en mastersopleidingen. Het staat eveneens in voor de 'toets nieuwe opleidingen'. Een nieuwe opleiding kan pas ontstaan vanaf 2006-2007 en is dus een opleiding die nog niet in het hoger onderwijsregister is opgenomen of daarin wel voorkomt, maar nog niet in hoofde van de aanvragende instelling.

Het accreditatieorgaan zal ook niet enkel voor de ambtshalve geregistreerde instellingen, de zogenaamde traditionele Vlaamse hogeronderwijsinstellingen, werken. Ook andere aanbieders van hoger onderwijs kunnen als geregistreerde instelling opleidingen voor accreditatie aanbieden.

Ten opzichte van de huidige situatie biedt accreditatie een meerwaarde vanwege de grotere eenduidigheid in het kwaliteitsoordeel en de onafhankelijkere positionering ervan. Belangrijk is dat de huidige verbeterfunctie van het kwaliteitszorgsysteem niet in het gedrang komt. Integendeel, de invoering van accreditatie moet hieraan een extra impuls geven. Ook de verantwoordingsfunctie – eigen aan het accreditatieproces – zal versterkt worden.

– *Financiering*

Inzake financiering schetst de minister het algemene kader zonder expliciet te verwijzen naar de desbetreffende artikels opgenomen in het ontwerp van decreet.

Voor de hogescholen was haar eerste bezorgdheid om bij de aanvang van deze legislatuur de grootste noden te lenigen inzake de effecten van het TBS 55+ stelstel. Reeds in het begrotingsjaar 2000 zijn hiervoor de nodige middelen aangereikt en is er een stelsel tot en met 2006 decretaal verankerd.

Ook in het kader van de CAO VI werden er bijkomende middelen voorzien. Ongetwijfeld zijn de noden veel hoger. Er is nu eenmaal een substantiële stijging van het aantal studenten geweest in de hogescholen.

De minister heeft gepoogd om in samenspraak met de Vlhora over deze problematiek de cijfers genuanceerd voor te stellen. Tijdens de hoorzittingen over de hervorming van het hoger onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1608/1) heeft zij moeten vaststellen dat sommige cijfers uit hun context worden gelicht.

De ratio student per onderwijzend personeelslid is bijvoorbeeld geëvolueerd van 11,76 naar 13,78 en niet zoals op de hoorzitting gesteld, van 11 naar 14. Daarenboven vermeldt men niet dat de ratio rond het ATP-personeel gunstig is geëvolueerd. Het gaat zelfs om een toegenomen tewerkstelling van bijna 500 voltijdse equivalenten. Het is niet haar bedoeling om het "grote gelijk" te halen ; maar zij vraagt dat iedereen zich aan de met de Vlhora vastgestelde cijfers zou houden.

In het kader van dit decreet wordt 26 miljoen euro aan vers geld toegekend aan de hogescholen. Deze middelen zijn bestemd voor projectmatig wetenschappelijk onderzoek, aanvullende middelen voor het geheel van de bachelor-masteroperatie en de academisering.

Ongetwijfeld zijn er volgens de minister critici die dit onvoldoende vinden. Zij wil hen er op wijzen dat het enerzijds gaat om effectief bijkomende middelen en anderzijds een overheid die een duidelijk perspectief biedt tot en met 2006. Hogescholen hebben dan ook zekerheid rond het financiële kader voor de implementatie van het structuurdecreet.

Voor de universiteiten wordt het meerjarengroeitraject, dat decretaal was vastgelegd tot 2004, doorgetrokken tot en met 2006. Ook hier zal het gesprek moeten opgestart worden rond wat er na 2006 moet gebeuren en hoe de verschillen tussen de universitaire instellingen moeten worden weggewerkt.

De minister wil ten slotte nog enkele decretale perspectieven meegeven. Het structuurdecreet is namelijk een basisdecreet. Het legt de structuur en het concept van het toekomstig hoger onderwijs vast. Hiermee is echter de hervorming van het hogeronderwijslandschap niet afgerond.

Het vervolgverhaal kan, aldus de minister, samengevat worden in een triptiek. Deze triptiek bestaat uit 'vervolledigen', 'aanvullen' en 'aanbouwen'.

De '*vervollediging*' van het structuurdecreet zal ten eerste gebeuren door middel van een aantal kleine, afzonderlijke decreten. Sommige daarvan heeft de minister al expliciet vermeld in haar inleiding zoals de herziening van het bijzonder decreet op de RUG. Ook de beheersstructuur van het LUC zal gemoderniseerd worden. Ten slotte moeten de voorstellen van decreet en bijzonder decreet op de Antwerpse Universitaire Instellingen hier dit jaar nog worden behandeld.

De '*aanvulling*' van het structuurdecreet zal ten tweede gebeuren door twee zogenoemde aanvullingsdecreten. Een eerste heeft betrekking op belangrijke facetten zoals onder meer de studentenparticipatie in het hoger onderwijs, de syndicale structuren en het HOKT-OSP voor wat betreft de voortgezette opleidingen.

Een tweede aanvullingsdecreet zal het bekrachtigingsdecreet van het nog af te sluiten verdrag met Nederland zijn betreffende de samenwerking rond accreditatie. De eerste stappen in de procedure voor het afsluiten van dit verdrag zijn reeds gezet.

De '*aanbouw*' van het structuurdecreet zal gebeuren rond vier clusters. Twee van deze clusters zijn zeker voor de volgende legislatuur. Het gaat om enerzijds de harmonisering van de personeelsstatuten en anderzijds de financiering van het hoger onderwijs na 2006. Voor dit laatste element moet er volgens haar nog veel voorbereidend werk gebeuren. De werkzaamheden zullen tijdens deze legislatuur worden opgestart.

Door de finaliteit van de huidige financieringsregelingen wordt een grote druk gelegd op de overheid : het financieringsstelsel van de hogescholen en universiteiten, het BOF-besluit en de beheersovereenkomsten voor de kunstinstituten lopen allen slechts tot en met 2006.

Rond twee clusters van decreten wordt er reeds enige tijd overleg gepleegd en met externen besprekingen gevoerd. Aan de eerste cluster, de lerarenopleiding, werd in de commissie onderwijs reeds herhaaldelijk aandacht geschonken.

De tweede cluster is de flexibilisering van het hoger onderwijs. Het gaat om een decreet betreffende de flexibilisering van de studietrajecten en om een decreet betreffende studiefinanciering en studentenvoorzieningen. Beide moeten gelijktijdig behandeld worden vermits ze op bepaalde punten in elkaar moeten passen. Zo zal studiefinanciering mee uit het keurslijf van de academiejaren worden gehaald en aangepast worden aan de mogelijke noden van studenten die kiezen voor een flexibelere invulling van hun studietraject.

De minister besluit dat het ontwerp van decreet dat thans voorligt, in het jargon vaak het Bolognadecreet wordt genoemd omdat het in hoofdzaak de in de Bolognaverklaring aangegane engagementen in een decreet vertaalt. De Vlaamse regering onderschrijft de Bolognadoelstellingen ten volle maar wil zich niet beperken tot die doelstellingen. Dat blijkt uit deze inleiding.

De minister wil het ontwerp van decreet met kracht verdedigen omdat het de basis legt voor een op de toekomst gericht hoger onderwijs ; omdat het de steriele territoriumtwisten uit het verleden definitief wegwerkt en dus optimalisering nastreeft ; omdat het de kwaliteit van het onderwijs als motor vooropstelt ; omdat het innovatief op de internationale tendensen inspeelt en omdat het de instellingen voor hoger onderwijs niet alleen aanzet tot het optimaal vervullen van hun opdracht maar hen daarvoor ook een hele grote autonomie verleent.

II. Toelichting door de heer Ludo Sannen bij het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft

– *Commissievergadering van 8 maart 2001*

– *Vraag tot organisatie van een hoorzitting*

Conform artikel 32, b) van het Reglement dienen vijf aanwezige leden het verzoek in om een hoorzitting te organiseren over dit voorstel van decreet vooraleer men de algemene bespreking zou aanvatten.

Deze hoorzitting vond plaats op 16 mei 2001 (*Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, nr. 530/2).

– *Toelichting*

De heer Ludo Sannen verklaart dat de huidige regeling in het hoger onderwijs sterk afwijkt van de ons omringende landen. De bestuurstaal van de onderwijsinstelling is altijd en overal de officiële taal van het land. De taalopleidingen vormen overal een uitzondering. De andere opleidingsonderdelen mogen in een andere taal worden gegeven. De instelling bepaalt daarbij zelf telkens de voorwaarden.

Hij heeft vastgesteld dat de huidige regelgeving in diverse universiteiten niet wordt toegepast. De wetgeving moet daarom worden aangepast aan de realiteit omdat zij niet met elkaar in overeenstemming zijn. Op die manier kan men de realiteit enigszins kanaliseren.

Een soepeler regelgeving zou volgens sommigen aanleiding kunnen geven tot de ontnederlandsing van het hoger onderwijs. Dit is een terechte be-

kommernis. Het Nederlands mag in Vlaanderen niet vervallen tot een regionaal taaltje, maar moet een cultuurtaal en een wetenschappelijke taal blijven. Door het invoeren van de mogelijkheid tot meer lessen in een andere taal, zal het Nederlands als cultuurtaal niet worden ondermijnd.

Het voorstel pleit voor een versoepeling van het anderstalige aanbod in de tweede cyclus van opleidingen met meer cycli of in het laatste jaar van opleidingen met één cyclus. Inleidende vakken blijven dus het Nederlands als voertaal gebruiken. Hierdoor wordt enerzijds het gebruik van het Nederlands als wetenschappelijke taal gewaarborgd, en wordt anderzijds de verdere ontwikkeling zowel van het Nederlands als van de Vlaamse wetenschappelijke kennis door een verhoogde interferentie met andere talen aangewakkerd.

De meertaligheid van de studenten is belangrijk. Men stelt vast dat meertaligheid via andere taalvakken wordt aangebracht. Uit onderzoek blijkt evenwel dat de gemakkelijkste manier om een andere taal te leren voor een goede communicatie binnen een vakgebied, het leren van een vak in een andere taal is. Op die manier wordt de actieve kennis beter geoefend. Momenteel zijn heel veel handboeken Engelstalig en wordt verwacht van de student dat hij een grote passieve taalkennis bezit.

Hij meent dat als men de kwaliteit van de Vlaamse universiteiten binnen de Europese context wil handhaven, de universiteiten attractief moeten blijven. Dit heeft te maken met de mobiliteit van studenten én docenten.

De huidige regelgeving aan de universiteiten en hogescholen stipuleert dat er tot 20 percent anderstalige cursussen mogen worden georganiseerd tijdens de tweede cyclus of het laatste jaar van basisopleidingen van één cyclus. Deze regelgeving is in de toekomst niet meer toepasbaar. De feitelijkheid is dat het om gastdocenten moet gaan en dat het vooral de keuzevakken betreft. Rekening houdend met de hervorming van het hoger onderwijs zullen de keuzevakken verdwijnen en zal de student meer en meer zijn eigen curriculum kunnen invullen. In de praktijk blijkt ook dat universiteiten gastdocenten voor een vrij lange periode engageren zodat men zich kan afvragen of het nog gaat om gastdocenten.

Hij besluit dat het voorstel van decreet een gedeeltelijke autonomie wil geven aan de instellingen. Zij moeten een code opstellen onder welke voorwaarden een andere taal gebruikt kan worden. Deze code moet goedgekeurd worden door de studenten. Het aanbod van cursussen blijft in het Nederlands gegarandeerd. Voor de twee cylci opleidingen moet in de code bepaald worden of een andere taal wenselijk is of niet.

– *Commissievergadering van 27 februari 2003*

De heer Ludo Sannen herinnert eraan dat zijn voorstel van decreet ingegeven was uit bekommernis voor het behoud van de kwaliteit van het hoger onderwijs in het kader van de internationalisering. Dit voorstel van decreet bracht heel wat commotie met zich mee. Hij werd toen betiteld als iemand die het hoger onderwijs wilde verengelsen.

Het voorstel van decreet werd ingediend omdat werkelijkheid en wettelijkheid niet overeenstemden. De wettelijke regeling hield bovendien een aantal belemmeringen in zich.

Hij wil het voorstel van decreet voorlopig aanhouden vermits het voorliggende ontwerp van decreet een aantal artikelen bevat m.b.t. de taalregeling in het hoger onderwijs die veel verder gaan dan de bepalingen van het voorstel. Geesten evolueren snel. Als voorbeeld haalt hij het graduaat aan. Docenten die het Nederlands niet als moedertaal hadden, konden in zijn voorstel in een andere taal doceren, terwijl het ontwerp van decreet 20 percent van de ganse opleiding toelaat.

De taalregeling van het ontwerp van decreet toont aan dat zijn voorstel ingegeven was om het Nederlands als onderwijstaal in het hoger onderwijs te beschermen. De leden die artikel 91 van het ontwerpdecreet zullen goedkeuren, moeten beseffen dat zij daarmee veel verder gaan dan zijn voorstel waarop men zoveel kritiek had.

III. Toelichting door de heer Luc Martens bij het voorstel van resolutie betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring

De heer Luc Martens verklaart dat hun voorstel van resolutie reeds dateert van 7 maart 2001, maar dat de indieners dit willen handhaven vermits het een toetsingskader is om het ontwerp van decreet te beoordelen. Hij heeft met zijn fractie reeds lang geleden aandacht gevraagd voor de problematiek van de internationalisering van het hoger onderwijs en de implementatie van de Bolognaverklaring. Met deze resolutie geven de indieners de krachtlijnen weer die volgens hem in de herstructurering van het hoger onderwijs bewaakt moeten worden.

IV. Toelichting door de heer Julien Librecht bij het voorstel van resolutie van de heer Filip Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs

De heer Julien Librecht verklaart dat het voorstel van resolutie verwijst naar de universitaire graden 'bachelor' en 'master' die ontleend werden aan het Amerikaans-Engelse model. In Nederland heeft men deze Angelsaksische begrippen reeds geïntroduceerd. Ook in Vlaanderen worden deze benamingen ondertussen gebruikt.

De resolutie stelt dat deze Engelstalige termen behouden zullen blijven, zonder dat er gezocht wordt naar een Nederlandstalig alternatief. De resolutie vraagt daarom aan de Vlaamse regering stappen te ondernemen om Nederlandstalige termen te zoeken voor de nieuwe graden van het hoger onderwijs die de Engelstalige begrippen 'bachelor' en 'master' kunnen vervangen.

V. Toelichting door de heer Julien Librecht bij het voorstel van resolutie van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs

De heer Julien Librecht verklaart dat het voorstel van resolutie inhoudelijk aansluit bij het verzoekschrift van de heer Gustaaf Van Wichelen betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1635/1).

Bovendien interfereren de amendementen m.b.t. de taalregeling in het hoger onderwijs die bij het ontwerp van decreet werden ingediend, met de voorliggende resolutie.

VI. Raadpleging van de Raad van State – Opschorting van de bespreking – Herneming van de bespreking

– *Raadpleging van de Raad van State*

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt daarop voor om conform artikel 64, 1, van het Reglement aan de voorzitter van het Vlaams Parlement te vragen het beredeneerde advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State te vragen over de amendementen bij het ontwerp van decreet (*Parl. St*. Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1571/2).

De *leden* van de commissie gaan unaniem akkoord met deze adviesaanvraag.

– *Opschorting van de bespreking*

Op 28 februari 2003 diende de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoek tot raadpleging in bij de Raad van State over zowel de amendementen bij het ontwerp van decreet als het voorstel van bijzonder decreet houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs. Ingevolge het verzoek tot raadpleging van de Raad van State wordt de behandeling van het ontwerp van decreet opgeschort.

VII. Algemene bespreking

De leden hebben kennis genomen van het advies van de Raad van State over de amendementen bij het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1571/4).

A. Opmerkingen en vragen van de leden

– *Namens de CD&V-fractie*

De heer *Luc Martens* verklaart dat het voorliggende ontwerp van decreet, dat belangrijk en ingrijpend is, het Vlaamse streven naar een beter hoger onderwijs en naar samenwerking in een internationale context, bevestigt. Hoewel men nog vroeger had kunnen ageren en er nog aanbouwdecreten moeten volgen, valt het op dat Vlaanderen in casu snel en alert optreedt.

De toegang, voor elke Vlaming met de nodige intellectuele bekwaamheid en motivatie, tot een kwaliteitsvol onderwijs in alle voor de samenleving relevante domeinen, moet de centrale doelstelling blijven van het onderwijsbeleid. In de kennismaatschappij van de 21ste eeuw moet men die democratische toegankelijkheid koppelen aan internationale kwaliteit. Vlaanderen is weliswaar een land met een beperkt draagvlak en beperkte middelen, maar heeft een grote onderwijstraditie, een sterke talenkennis, een strategische ligging, een brede consensus, een hoge arbeidsproductiviteit en – in de regel – een grote samenspraak tussen de overheid en de onderwijsinstellingen.

Bij de verdere organisatie en optimalisering van het onderwijsaanbod vormt kwaliteit niet het enige, maar wel het belangrijkste criterium. Andere maatstaven zijn de relevantie, waarbij men verwijst

naar de behoeften in de samenleving, en een maximale doelmatigheid. De onvermijdelijke relatie tussen kwaliteit en kwantiteit vereist een duidelijke kosten-batenanalyse.

Het voorliggende structuurdecreet hervormt het Vlaamse onderwijslandschap. Daarbij evolueert men meer en meer in de richting van één Vlaamse onderwijsruimte. Het aantal kenniscentra zal op termijn wellicht worden gereduceerd tot een vijftal centra. In vergelijking met de Franse Gemeenschap en het buitenland is dat een grondige hertekening.

Bij die hertekening van het onderwijslandschap, waarbij men dus uitgaat van kwaliteit, relevantie en marktdoelmatigheid, moet men komen tot een sterke verticale uitbouw van het hoger onderwijs, tot en met de derde cyclus. Tevens moet men een goede spreiding realiseren over meerdere studiegebieden en wetenschappen : minstens drie van de vier hoofdwetenschapsgebieden moeten goed gespreid aanwezig zijn over het volledige grondgebied, eventueel via opstapfaciliteiten.

Nu men in het hoger onderwijs, en met name vanuit de associaties tussen universiteiten en hogescholen, de Europese dimensie moet waarmaken, moet men ook zoveel mogelijk nieuwe kansen creëren voor een grotere herkenbaarheid, flexibilisering en internationale mobiliteit. Om daarbij vooruitgang te kunnen boeken, moet dat op een serene wijze gebeuren, op basis van een zinvolle timing en met respect voor de waardevolle aspecten van de eigen traditie.

In de toekomst zullen de studenten zich anders gaan bewegen in het landschap van het hoger onderwijs. Men zal hen niet te lang mogen houden, maar er wel naar streven dat zij graag terugkeren naar het hoger onderwijs, waardoor een dynamiek van permanente vorming kan ontstaan, met een goede terugkoppeling naar de mogelijkheden en interesses van jonge mensen. Dat impliceert dat het beleid inzake voortgezette academische opleidingen en inzake permanente vorming een goede samenhang moet vertonen.

Uiteraard zijn ook de kwaliteitsevaluatie en -bevordering van cruciaal belang. De in een breed internationaal netwerk te ontwikkelen accreditering speelt daarbij een beslissende rol. Met het oog op een grotere synergie tussen universiteiten en hogescholen, is het belangrijk om een motiverende mobiliteit tot stand te brengen in de twee richtingen. In het continuüm waarin deze onderwijsinstellingen zullen worden geplaatst, is geen plaats meer voor polarisering. Men creëert immers een ruimte waarin elke instelling voor zichzelf een positief perspectief kan ontwikkelen.

Het voorliggende ontwerp roept vragen op in verband met het hoger onderwijs sociale promotie (HOSP), de lerarenopleiding, het statuut van de studenten en de studiefinanciering, inclusief de voorzieningen die daaraan gekoppeld zijn. Bovendien zal het op termijn gevolgen meebrengen voor het curriculum secundair onderwijs. Ook de vraag hoe men in de toekomst het instroombeleid zal organiseren, kan men niet loskoppelen van hetgeen voorligt.

De CD&V-fractie wil meewerken aan de voorgestelde hervorming, om haar slaagkansen te maximaliseren en een nieuwe dynamiek voor het hoger onderwijs te creëren. De associaties moeten krachtig zijn en zich kunnen ontwikkelen. Daarom moeten ze beschikken over reële bevoegdheden. De elf toegewezen bevoegdheden, de ene al ingrijpender dan de andere, leveren een verhaal op met een open einde, dat kan worden ingevuld door de partners van een associatie. De instellingen en associaties moeten over een maximale vrijheid beschikken om een eigen groeidynamiek te doen ontstaan. Hun beheersstructuur moet hen toelaten om die vrijheid op een soepele en hoopvolle manier te hanteren. Daarom moet men werk maken van transparante, soepele en eigentijdse beheersstructuren, zonder daarbij de evenwichten en gevoeligheden uit het verleden uit het oog te verliezen. De aanzet daartoe komt best van onderuit, dus van de instellingen zelf.

Het is belangrijk om bij de herziening van het onderwijslandschap te zorgen voor een goede verticale uitbouw, tot en met de derde cyclus, maar ook te zoeken naar een goede horizontale spreiding. In West-Vlaanderen kent men een zeer sterke uitstroom van studenten, maar nauwelijks een instroom vanuit andere provincies. Bovendien is er sprake van een onderfinanciering van die studenten. Er is dan ook behoefte aan maatregelen die er het hoger onderwijs dynamiseren. Bovendien moet men de associaties de mogelijkheid bieden om hun onderwijsaanbod te optimaliseren via een betere regionale spreiding.

Een nieuw financieringsstelsel wordt in het vooruitzicht gesteld. Bedoeling is om de financiering te optimaliseren door het referentiejaar zo dicht mogelijk bij de actualiteit te plaatsen. Daardoor worden de instellingen die groeien beloond, en degene die een dalende trend vertonen gesanctioneerd. Dat is logisch. Dat het ééncyclusonderwijs wordt uitgenodigd om deel te nemen aan wetenschappe-

lijk onderzoek, zal hen ook meer structurele kansen geven. In een louter projectmatige benadering zouden sommigen helemaal niet aan bod komen, waardoor een nieuw soort dualiteit zou dreigen. Door de gedeeltelijk structurele toewijzing van de middelen wordt dat vermeden.

De financiering van de hogescholen blijft nochtans een reëel probleem. Sommige scholen en regio's bevinden zich in een precaire situatie. Daar moet men een oplossing voor vinden. Bij de begrotingscontrole moet men dus niet alleen aan het basisonderwijs, maar ook aan het hoger onderwijs de nodige aandacht besteden.

Ook de KUB moet garanties krijgen, aangezien ze vandaag nog niet staat waar ze wil staan. De KUB moet de vrijheid krijgen om te opteren voor de associatie van haar keuze. Blijkbaar is dat momenteel niet mogelijk. Het is wel positief dat zij een opleiding tot bachelor zal kunnen aanbieden, en dat daarvoor bijkomende middelen worden vrijgemaakt. Bovendien kan de KUB via federatieve verbanden of andere wegen de voordelen van de nieuwe structuur binnen de eigen instelling waarmaken. Er is een engagement om aan de KUB de nodige middelen ter beschikking te stellen om te kunnen werken aan een nieuw en interessant perspectief.

Het hoger onderwijs sociale promotie blijft een heikel punt. Het HOSP is de laatste jaren enigszins gestagneerd. Zowel bij de instellingen als bij de studenten leeft de hoop dat het voorliggende structuurdecreet nieuwe kansen zal bieden. Het HOSP-landschap is zeer gedifferentieerd, zeer heterogeen, met zeer verschillende ambities, en bovendien zeer divers gestructureerd, met volwaardige instituten voor gezins- en andere wetenschappen en instellingen die aansluiten op het secundair onderwijs. Een lineaire maatregel biedt dus geen sluitende oplossing. Dat betekent niet dat men het OSP verder mag laten stagneren.

Het verdienstelijke werk van directies, docenten en ook studenten, die via het OSP hun professioneel engagement willen versterken, moet maximaal worden gevaloriseerd. De terzake gemaakte afspraken moeten op korte termijn en in hun volle consequentie worden uitgevoerd. Het OSP moet aan dezelfde kwaliteit kunnen voldoen als de hogescholen en universiteiten. De scholen die deze kwaliteitstoets doorstaan, moeten kunnen deelnemen aan associaties, hun diploma's moeten worden gevalideerd en zij moeten een bachelorsopleiding kunnen aanbieden. Als dat niet haalbaar is, moet hun aanbod in elk geval waardevol kunnen zijn en vastgelegd worden in credits. Voor die instellingen is dat essentieel.

Men zal het eens moeten worden over wat te doen met de in het verleden verworven diploma's. Die vraag leeft niet alleen bij studenten, maar ook bij internationaal actieve beroepsgroepen, en behoeft op korte termijn een duidelijk antwoord.

Over de studentenparticipatie en het syndicaal overleg bestaat vandaag nog heel wat onduidelijkheid. De desbetreffende geplogenheden en rechtspleging zijn niet dezelfde in de vrije als in de autonome gemeenschapsinstellingen. Men moet dus op zoek gaan naar nieuwe modellen, waarvan het succes mede wordt bepaald door het draagvlak bij het in het hoger onderwijs actieve personeel en door de betrokkenheid van de studenten zelf. Opdat personeel en studenten zich voluit betrokken zouden voelen bij de herstructurering, moeten op korte termijn bevredigende oplossingen worden gevonden voor de problemen die gepaard gaan met het syndicale overleg en de studentenparticipatie.

In het verleden vroeg de minister aandacht voor de lerarenopleiding. Er moet in elk geval een nieuwe financiering komen. Dat de studenten een ander traject zullen doorlopen, dat men ze niet langer mag houden dan nodig, maar dat ze wel dikwijls moeten kunnen terugkeren, heeft repercussies voor de financiering en voor het statuut. Ook op federaal niveau zal men daar, bij het uitbouwen van voorzieningen, rekening moeten mee houden. Er zijn momenteel nog zeer veel campussen, en dat zal, bij gebrek aan middelen voor een herverzameling, nog een tijdje zo blijven.

Mevrouw *Brigitte Grouwels* wijst op de eigen rol van de KUBrussel in het hoger onderwijslandschap en in Brussel in het bijzonder. Zij is tevreden dat men de waarde van de KUB met dit decreet erkent. De KUB is een belangrijke pijler van het hoger onderwijs in Brussel. Als kleine universiteit organiseert zij kwalitatief hoogstaande opleidingen. Bewijs hiervan wordt geleverd door de visitatierapporten en de slaagcijfers van de studenten die hun opleiding aan een andere universiteit voortzetten.

De VUB heeft ondertussen in Brussel een geïsoleerde houding aangenomen die ze te danken heeft aan haar eigen starre houding. Zij juicht dit echter helemaal niet toe. De VUB had als opzet onder haar vleugels één samenwerkingsverband in Brussel te organiseren. Dit was echter niet de keuze van de KUB.

Vrije keuze blijft een belangrijk element van de democratie. Vermits dit in het structuurdecreet niet volledig wordt toegepast, blijft dit een vlek op dit decreet. De KUB heeft geopteerd om verder samen te werken met de KUL. Het is een troef voor de KUB om als lokale campus in Brussel een hoogwaardige bachelorsopleiding aan te bieden met toekomst voor de studenten via een federatie met de KUL.

Mevrouw Grouwels betreurt dat de KUB niet in een de jure-associatie kan stappen. De KUB staat als enige universiteit in een stand alone-positie. De KUB maakt deel uit van een federatie met de KUL. De complementariteit van deze constructie zal de studenten ten goede komen. Zij hoopt dat deze samenwerking tot een eigen dynamiek zal kunnen leiden. De KUB zal een erkend bachelordiploma kunnen afleveren en zal zoals de andere universiteiten moeten voldoen aan de accreditering. Ondanks de geïsoleerde positie, kan de KUB een sterke positie behouden. Haar fractie rekent er dan ook op dat de KUB vanuit het beleid alle ontwikkelingskansen zal kunnen krijgen en vrij zal kunnen samenwerken met de partner van zijn keuze, de KULeuven.

Mevrouw Grouwels is ontgoocheld over de taalregeling die in het structuurdecreet is opgenomen, en over de amendementen terzake. Het is belangrijk dat het Nederlands als onderwijs- én als wetenschappelijke taal behouden blijft. Uit de hoorzittingen blijkt duidelijk dat het Nederlands anders ook als cultuurtaal dreigt te verdwijnen. In die zin moet dit voor het Vlaams Parlement een belangrijke doelstelling zijn.

Zij stelt daarom voor de taalregeling bij te stellen zodat elke hoger onderwijsinstelling een inspanning moet leveren. Het kan niet de bedoeling zijn dat de regeling slechts door enkele instellingen zou gelden.

Mevrouw Grouwels besluit dat de hervorming van het hoger onderwijs aan de jongeren veel nieuwe perspectieven en kansen biedt. Jongeren die vandaag in het hoger onderwijs studeren of er in starten, willen duidelijkheid over het einddoel, nl. hun diploma. In die zin vindt zij het positief dat een amendement de mogelijkheid zal geven om de bestaande graden gelijk te stellen met een bachelor- of masterdiploma. Dit amendement zal heel wat ongenoegen wegnemen.

– *Repliek van de leden*

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat hijzelf in het overleg met de KUB en VUB nooit de teneur heeft waargenomen waarover mevrouw Grouwels spreekt. Hij heeft wel een discrepantie vastgesteld tussen de keuze van de inrichtende macht en die van de docenten van de KUB. Het is geen eenduidig, maar een complex verhaal. Hij bevestigt wel dat de aanwezigheid van de KUB een belangrijke versterking is van de Nederlandstalige poot in Brussel.

– *Namens de VLD-fractie*

De heer *Gilbert Van Baelen* wijst erop dat het voorliggende ontwerp van decreet het voorwerp is geweest van een zeer ruim overleg. Hij verbaast er zich dan ook over dat sommige actoren beweren dat er geen maatschappelijk debat heeft plaatsgevonden. Het probleem is dat in een aantal instellingen geen intern debat werd gevoerd. Blijkbaar mangelt er iets aan hun interne participatie- en inspraakprocedures. Een breed maatschappelijk debat is heel wat moeilijker te organiseren. Het VIWTA kan daar in de toekomst een belangrijke rol bij spelen.

'Bologna' is ondertussen een magisch begrip geworden. Eén van de oudste universiteitssteden verleende haar naam aan een internationale heroriëntering en afstemming van het hoger onderwijs, waarbij de mobiliteit van studenten en docenten, en dus van kennis, vooropstaat. Elk land, elke regio, en zeker Vlaanderen met zijn kenniseconomie en zijn plaats in de mondiale economie, heeft daar baat bij. De overgang tussen bachelor en master is voor de studenten een scharniermoment bij hun individuele keuze om hun studies in een internationaal perspectief voort te zetten. De herstructurering biedt het voordeel van transparantie en vergelijkbaarheid.

Met het voorliggende structuurdecreet wil men het hoger onderwijs optimaliseren en streven naar één Vlaamse hoger onderwijsruimte. Die beweging werd reeds ingezet met het decreet op de universiteiten van 1991 en het decreet op de hogescholen van 1994. Het structuurdecreet vormt in dat proces een volgende stap.

Het hoger onderwijs blijft voor een individu één van de belangrijkste stappen met het oog op sociale promotie, kansen op de arbeidsmarkt en emotio-

nele groei in het persoonlijke leven. Niet alleen dat individu, maar de hele samenleving heeft daar baat bij. Kennis neemt toe, wordt steeds belangrijker, en wordt steeds meer gespreid in de tijd. Het voorliggende decreet biedt een aantal perspectieven. Het wordt voor eenieder een permanente uitdaging om niet louter uit te gaan van de eigen positie in de Vlaamse onderwijsruimte. Er is nood aan een positieve benadering.

Het structuurdecreet biedt de hogescholen en universiteiten de mogelijkheid om hun missies, die weliswaar verschillend zijn, maar hopelijk ook elkaar versterkend en ondersteunend, uit te bouwen. Onderwijs, fundamenteel en projectmatig wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening moeten binnen een bepaald organisatiemodel nauwer op mekaar worden afgestemd. Het decreet biedt hen daartoe de kans. Hopelijk zullen universiteiten en hogescholen ook samenwerken op het vlak van onderwijsvernieuwing.

Het decreet biedt ook de mogelijkheid om expertise en infrastructuur te bundelen. Die afstemming zal een punt zetten achter de huidige drieledigheid in het Vlaamse hoger onderwijs, en zal de student een toegevoegde waarde van kwaliteitsvol, hoogstaand onderwijs bieden.

Het decreet biedt ook een aantal perspectieven op het vlak van kwaliteit, en dat in een internationaal perspectief. Het maakt synergieën mogelijk in verschillende domeinen, en moet de schotten die bestaan tussen hogescholen en universiteiten, en vooral tussen de opleidingen die ze aanbieden, opheffen. Toch heeft men oog gehad voor de vrije toegang tot en het democratische karakter van het hoger onderwijs, zonder dat dit voor de student tot een studieduurverlenging moet leiden. Het structuurdecreet biedt ook kansen voor de 'andere' student, die, al dan niet in een flexibel model, een aantal credits kan opbouwen.

Het voorliggende ontwerp is een onderdeel van een globaal veranderingsproces, en dus zeker geen einddoel op zich. De fundamentele vraag blijft waar men binnen 10 of 15 jaar met het Vlaamse hoger onderwijs naartoe wil.

De spreker is niet bevreesd voor internationalisering, wat overigens niet hetzelfde is als globalisering. Wat de globalisering betreft, mag men niet in de val trappen van de commercialisering van het hoger onderwijs. De internationalisering verruimt het blikveld van student en docent, komt dus onrechtstreeks elke student ten goede, en verhoogt de kwaliteit van de hogescholen en universiteiten. Mede door de positie van Vlaanderen in Europa en de mondiale kenniseconomie mag men de internationalisering niet vrezen, maar eerder aanzwengelen. Wetenschappelijk onderzoek stopt immers niet aan landsgrenzen.

Men moet oog blijven hebben voor het onderscheid tussen bachelor en master, en tussen de academische en professionele bachelor. Op het terrein wil men de begrippen 'academisch' en 'professioneel' soms anders definiëren dan in het ontwerp van decreet. Het is duidelijk dat een professionele bachelor een professionele opleiding voor ogen heeft die wel wetenschappelijk kan worden, maar dat niet persé moet worden, terwijl een academische bachelor een academische opleiding nastreeft die wel professioneel kan worden, maar dat niet persé moet worden. Blijkbaar wil men beide een beetje vermengen met elkaar, maar dat is niet wat de student vanuit zijn keuze voor een bepaalde richting voor ogen heeft. Voor de instellingen is het belangrijk dat zij precies aangeven waar hun opleidingen voor staan, zodat het voor de student duidelijk is waartoe hij wordt opgeleid.

De heer Van Baelen is tevreden dat men in Vlaanderen niet is overgegaan tot een professionele mastersopleiding. Dat zou immers een duale situatie gecreëerd hebben. Het is beter om de vervolgopleidingen te behouden en in hun specificiteit uit te bouwen, en daarbij kwalitatief in te spelen op het aanvoelen van de studenten.

Het is belangrijk om de accreditering per opleiding en per instelling uit te bouwen. Niet alle opleidingen aan eenzelfde instelling kunnen dezelfde kwaliteit hebben. De spreker gelooft niet in de kwaliteit van instellingen, wel in de kwaliteit van opleidingen en vakgroepen. Het is aan de studenten om dat onderscheid in kwaliteit te maken. Het is een goede zaak dat de accreditering staat voor een minimumkwaliteit en niet voor een maximumkwaliteit. Hoewel de accreditering op zich niet zal leiden tot rankings, zullen die er sowieso komen. Rankings kan men vandaag trouwens ook al opstellen, op basis van de visitatieverslagen. Men moet wel opletten dat men opleidingen en vakgroepen niet de mogelijkheid ontneemt om uit te groeien tot 'centers of excellence'. Die mogelijkheid moet blijven bestaan. Hogescholen en universiteiten zouden zich ook beter specialiseren dan te generaliseren. Vandaag bestaat immers de indruk dat men eerder aan kwantitatieve dan aan kwalitatieve uitbouw doet.

De vergelijkbaarheid in een internationale context is belangrijk bij de accreditering. Het is dan ook

belangrijk dat de minister, in overleg met haar buitenlandse collega's, de verschillende systemen die in verschillende landen worden uitgebouwd, uitzuivert. Aangezien men niet zal kunnen vermijden dat een buitenlands instituut in Vlaanderen een erkenning als accreditatieorgaan vraagt, moet men de verschillende accreditatieorganen op internationaal niveau kunnen vergelijken. Daarom is het belangrijk dat de Vlaamse overheid zelf het orgaan installeert en erkent. Voor de accreditering is het systeem van interne kwaliteitszorg en visitatie essentieel, en dat moet zo blijven.

Alles staat of valt met de accreditering. Daarom is het noodzakelijk om snel te beschikken over een geloofwaardig accreditatieorgaan, met inbegrip van de invulling van de Vlaamse vertegenwoordiging. De Vlaamse instellingen en opleidingen moeten de accrediteringsvereiste niet vrezen. Vraag is wel of elke instelling moet streven naar de accreditering van al haar opleidingen, dan wel of zij andere opleidingsmogelijkheden met andere partners niet moeten overwegen. Moeten Vlhora en VLIR niet eens een denkoefening maken over het onderwijs dat volgt op het secundair onderwijs en over het volwassenenonderwijs, samen met de professionele opleidingen aan hogescholen ? Het blijft nog al te dikwijls meer een kwantitatief dan een kwalitatief verhaal. Het debat zou nochtans betrekking moeten hebben op een 'ander' aanbod in plaats van op 'meer' aanbod.

Voor het bepalen van de toelatingsvoorwaarden krijgt het instellingsbestuur veel ruimte, zowel voor de toegang als voor de overgang. Het gaat echter niet om een vrijblijvende oefening. De toegang tot de mastersopleiding mag niet te zwaar worden gemaakt. Om het even welke academische bachelor moet kunnen overstappen naar een mastersopleiding, zonder een extra zwaar programma te moeten volgen. De toelatingsvoorwaarden moeten oog hebben voor kwaliteit, eerder dan voor 'excellenties'.

De toelatingsproef voor een artistieke opleiding en voor de opleidingen tot arts en tandarts wordt behouden. Voor artsen en tandartsen geldt in principe een open toelatingsbeleid, maar er is het probleem van de federale contingentering, dat van de uitstroom van artsen en tandartsen – velen onder hen komen in een andere werkomgeving terecht en hebben met de federale contingentering dus niets te maken – en in mindere mate dat van de doorstroom van artsen en tandartsen. Er werd dan ook een tijdelijke oplossing gezocht om de toegang voor de studenten die een opleiding tot arts of tandarts willen volgen, te verruimen, en in een geleidelijke overgang te voorzien.

In de Franse Gemeenschap wordt de contingentering niet toegepast. Ook daarom zou men op federaal niveau moeten pleiten voor de afschaffing van de contingentering of minstens een betere afstemming van de toelating, de contingentering en de doorstroommogelijkheden op de vragen van de verschillende partners op de arbeidsmarkt, zonder evenwel onze sociale zekerheid in gevaar te brengen.

Voor de burgerlijke ingenieurs wordt de verplichte toelatingsproef afgeschaft. Dat belet niet dat men een al dan niet verplichte oriëntatieproef zou kunnen organiseren. Het is dan wel de student die uiteindelijk beslist om zich al dan niet in te schrijven.

Voor wat de taalregeling betreft, bevat de uitgewerkte regeling een evenwichtige oplossing, met respect voor de Nederlandse taal en de Vlaamse ontvoogding, maar ook met oog voor de omgeving waarin het onderwijs en het onderzoek in Vlaanderen plaatsvinden.

Het begrip 'associaties', dat geen juridische waarde heeft, is al een beetje ingeburgerd. De associaties zijn ook al gevormd. Hopelijk is die invulling niet definitief : er zijn ook mogelijkheden om uit een associatie te treden, en een denkoefening in die zin zou men op termijn toch eens moeten maken. Daarom is het misschien niet zo goed dat men veel bevoegdheden geeft aan associaties. Dat zal immers eerder een verankering veroorzaken dan een uittreding. Bovendien betreurt de spreker dat men bij de samenstelling van de associaties geen rekening heeft gehouden met de regionale component.

Dat het decreet met een tweederde meerderheid wordt aangenomen, is positief. Iedereen kan dan met gelijke wapens de strijd aanvatten. De onderwijsmarkt is inderdaad een competitieve markt, en door de associaties zal hij nog competitiever worden. Dat is niet persé negatief, want de kwaliteit van de instellingen en opleidingen zal erop vooruitgaan. Wellicht zal de samenwerking binnen de associaties op het vlak van inhoud, organisatie en structuur niet heel snel verlopen. In de ene associatie zal ze al wat moeilijker verlopen dan in de andere. Nochtans biedt het structuurdecreet heel wat kansen om krachten te bundelen en nieuwe uitdagingen op verschillende terreinen aan te gaan. Hopelijk gebeurt dat steeds in functie van de student, niet in functie van macht. Kwaliteit, doelmatigheid en creativiteit moeten centraal staan, niet de markt.

Met betrekking tot de financiering biedt het decreet het voordeel van een stabiel budget, zowel voor de hogescholen als de universiteiten, en dat tot en met 2006. Planning is dus mogelijk. Het totale budget wordt verhoogd met een kleine 20 miljoen euro. Na 2006 moet een nieuw financieringssysteem in werking treden, dus zal men het debat daarover vrij snel moeten voeren.

Ook andere aanbouwdecreten, die betrekking hebben op flexibilisering en creditering, studiefinanciering en lerarenopleiding, moeten nu snel worden aangenomen. Die decreten zijn belangrijk omdat ze een perspectief bieden aan de student. Voor het hoger onderwijs sociale promotie moet men op korte termijn een structuur uittekenen waarbij een traject wordt aangereikt voor die opleiding. Het HOSP kan voldoen aan de normen die worden opgelegd voor een bachelor, indien men een traject voorziet waarbij het zich kan laten visiteren op dezelfde wijze als alle andere opleidingen.

De kwaliteit van het Vlaamse hoger onderwijs krijgt door het structuurdecreet meer internationale uitstraling. Ook de studenten krijgen meer internationale uitstraling én heel wat meer mogelijkheden. Zij krijgen straks meer basiskennis en vooral ook een attitude van levenslang leren, in plaats van het cognitief-intellectueel werken van vandaag. Voor de hogescholen en universiteiten ligt hier een grote uitdaging inzake onderwijsvernieuwing : ze zullen vanuit een internationaal perspectief een ander onderwijssysteem, bijvoorbeeld een projectgestuurd onderwijs, moeten ontwikkelen.

Het is wetenschappelijk aangetoond dat kennis om de zeven jaar verdubbelt. Hopelijk breken voor het Vlaamse hoger onderwijs zeven vette jaren aan. Daarna zal men met een nieuw decreet de nieuwe uitdagingen van 2010 kunnen aangaan.

– *Namens de Vlaams Blok-fractie*

De heer *Julien Librecht* erkent dat er heel wat overleg is gepleegd, maar toch ontbrak volgens hem een fundamenteel en maatschappelijk debat over de uitgangspunten en de basisfilosofie van de voorliggende hervormingen. Hij betreurt dat, en heeft ook vragen bij de omvang van de hervorming. De open en exportgerichte economische context noopt inderdaad tot handelen. Men moet de Europese waarden en normen inzake academische vorming versterken en moderniseren. De hogescholen en universiteiten moeten hun maatschappelijke verantwoordelijkheid ten volle opnemen. Men mag immers niet het risico lopen dat Vlaanderen achterblijft ten aanzien van landen als Duitsland en Nederland, die het BaMa-stelsel al hebben ingevoerd.

De meeste professoren, onderzoekers en studenten zijn niet gekant tegen Bologna. Zij waarderen de grote pluspunten van de hervorming. De academici hebben met veel enthousiasme en inzet hun opleidingen inhoudelijk en didactisch herdacht, vernieuwd en internationaal competitief gemaakt. De leidmotieven daarbij zijn echter de volgende : het is ieder voor zich ten koste van de anderen ; men wil vernieuwen, maar met bestaande mensen en middelen, en liefst door af te slanken ; er ontstaat een nieuwe Vlaamse verzuiling, hoewel men zich tegen de oude verzuiling heeft afgezet. Is dat de weg die men met Bologna wil volgen ?

De accreditering staat borg voor de kwaliteit waarmee het onderwijs lerenden voorbereidt op de arbeidsmarkt en op de samenleving in de ruime zin. Die accreditering zal echter ingrijpende veranderingen meebrengen voor de curricula, de opleidingsprofielen en de kwaliteitsvereisten. Instellingen treden toe tot een nationaal en internationaal competitieve omgeving. Hoe men die problematiek ook zal aanpakken, bijvoorbeeld door de wederzijdse erkenning van accreditatiebesluiten en één Europees stelsel van kwaliteitszorg en accreditering, een aantal uitgangspunten zijn cruciaal.

De kwaliteit van de uitgereikte diploma's moet blijvend worden gecontroleerd. Zal die controle worden uitgevoerd door de overheid, door commerciële accreditatieagentschappen of door de instellingen zelf ? Er moet ruimte bestaan voor culturele elementen die in diverse landen een andere invulling krijgen. Hoe kan men die ruimte scheppen, en hoe kan men in de toekomst die culturele elementen in het geheel bewaren ?

Nederland en Vlaanderen kiezen voor een gezamenlijk accreditatieorgaan. In gesprekken met onder meer VLIR en Vlhora heeft men geconstateerd dat de Vlaamse en Nederlandse kwaliteitszorgstelsels hoog aangeschreven staan en veel overeenkomsten vertonen, dat er een beperkt aantal structuurverschillen herkenbaar zijn, dat er cultuurverschillen zijn, en dat er behoefte is aan het onderstrepen van de eigenheid.

De vraag is hoe men samen met Nederland het nog te leveren werk binnen de voorziene tijd kan afleveren. De voorziene timing vormt één van de hoofdbezwaren van de spreker. Sinds mei 2001 is de decreetgever druk doende met zijn hervormingsplannen. Vlaanderen zou proactief gaan optreden. In september wil men concrete realisaties

kunnen voorleggen. Met Nederland zou concreet worden samengewerkt rond een kwaliteitsbewakings- en accreditatiesysteem. Blijkbaar wil de decreetgever met de ganse hervorming klaar zijn in 2004.

Uiteraard heeft niemand baat bij getalm en langdurige onduidelijkheid. Het vernieuwings- en verruimingsproces moet op korte tijd worden gerealiseerd om al te grote onzekerheid op het werkveld te voorkomen. Het proces in de instellingen is volop bezig. De trein moet kunnen vertrekken.

De vraag is of men die evolutie zomaar instinctief moet ondergaan. Zonder een degelijke kennis van het wezen van de verandering kan men immers geen richting bepalen en dus ook niet over vooruitgang spreken. Het hoger onderwijs ondergaat momenteel een nooit geziene hervormingsdrift. Het voorliggende structuurdecreet bevat nog maar weinig van het goede uit 'Bologna' : men maakt ongehoord en overhaast werk van een doorgedreven Vlaamse herverkaveling van het hoger onderwijs ; een nooit gekende interne Vlaamse competitie wordt op gang gebracht ; er wordt slechts aan één leidraad vorm gegeven, namelijk de bevoogding van de instellingen met een reeds te grote werkdruk ; zowel van de administratie, de erkenningscommissie als het Vlaams Parlement worden op zeer korte tijd grote inspanningen gevraagd.

Het tijdspad is niet realistisch. Eind juni 2003 moeten de academiseringsdossiers en de onderwijsontwikkelingsplannen ingediend zijn. Momenteel kunnen echter zeer weinig instanties informatie geven over de verwachtingen hierbij, in functie van de concrete realisaties. Niemand weet precies wat ze moeten inhouden. De normale taken in het onderwijs moeten ook nog aandacht krijgen. Deze opdracht kan enkel leiden tot een zeer minimale en zelfs slechte planning.

Het structuurdecreet moet zeer snel worden goedgekeurd. De decretale werkzaamheden zullen echter ook daarna in een zeer snel tempo blijven volgen. Hopelijk gaat dat niet gepaard met veel kunsten vliegwerk, waarbij tal van in het verleden moeizaam bevochten bevoegdheden zullen moeten worden overgeheveld van België, via Vlaanderen, naar Europa en de wereld.

Het is beter een beetje te onthaasten, en dus niet te snel te beslissen over de vele moeizaam omkeerbare bepalingen in het structuurdecreet. Men zou eerder de weg van de geleidelijkheid moeten volgen in plaats van met tussenspurten een marathon te willen lopen. Daarbij moet men uitgaan van alom geprezen principes als degelijkheid, maatschappelijke onderbouwing, duidelijkheid, consequentie en rechtlijnigheid. Om die reden zou men het aannemen van het structuurdecreet beter uitstellen tot men een duidelijker beeld heeft van de nog te groeien Europese ruimte voor het hoger onderwijs. Het voorliggende decreet bevat immers zoveel onzekerheden dat het zal leiden tot een halve hervorming. Wanneer een beslissing moet worden genomen met veel onzekerheden en onomkeerbare gevolgen, kan die beslissing worden geoptimaliseerd door te wachten op bijkomende informatie. Te vroeg beslissen is erger dan een beetje te laat beslissen. Het is dus beter om te wachten en het voorgestelde tijdschema van 'Bologna', met name 2010, aan te houden.

Het structuurdecreet realiseert een systematische en onomkeerbare integratie van de internationale dimensie in het hoger onderwijs. Internationalisering is altijd al een wezenskern van het hoger onderwijs geweest. Daarvoor heeft men geen structuurdecreet nodig. Er is altijd al sterke internationale aandacht geweest vanwege het beleid, via de Erasmus- en Socratesprogramma's, het grenslandenbeleid, de ondersteuning van internationale onderzoeksprogramma's, bilaterale akkoorden, enzovoort.

Bij deze ontwikkeling heeft de spreker een aantal vragen. Globalisering en internationalisering monden zeer snel uit in meer marktelementen : de handel in onderwijsdiensten steekt de kop op, bedrijven worden actief op het vlak van onderwijs, de bedrijven zetten eigen universiteiten op. Hoe staat het beleid daartegenover ?

Er groeit een uitermate competitieve omgeving met vooral een competitieve netwerking tussen de instellingen. Welke internationale regulering wil of zal men hier invoeren ?

De publieke rol van het hoger onderwijs moet gehandhaafd blijven, vooral om sociale redenen. Hoe zal men dat verzoenen met eventueel opduikende marktgegevens ?

Vroeger sprak men veel over geestelijke en politieke onafhankelijkheid : de verhouding tussen kerk en staat. Vandaag gaat het om de afhankelijkheid of onafhankelijkheid van de markt. Men wil de markt als factor doen gelden. Kan het onderwijs onderhevig zijn aan marktwerking zonder de gunstige invloed van onderwijskansen voor iedereen in het gedrang te brengen ?

Wat de studieduur betreft, gelden zeer conflicterende principes waartussen een compromis moet worden gezocht. Tussen het beleid en de universiteiten is een akkoord bereikt waaraan de instellingen zich zullen houden. Dat er geen tweejarige mastersopleiding komt, is een kwestie van geldtekort. Nochtans past een tweejarige mastersopleiding binnen de logica van het Bologna-akkoord en beantwoordt ze aan de geest van internationale competitiviteit voor alle studierichtingen. Voor de humane wetenschappen is het onmogelijk om binnen een tijdsbestek van één jaar een mastersopleiding uit te bouwen die wetenschappelijk verantwoord is en internationaal competitief. In de mastersopleiding ligt de nadruk op zelfwerkzaamheid, actieve interdisciplinariteit, origineel onderzoekswerk en een scriptie. Binnen een bestek van 60 studiepunten kan men onmogelijk én onderzoeksvaardigheden, én wetenschappelijke attitude, én een meesterproef van 30 punten bekomen. Buitenlandse ervaring kan men al helemaal vergeten.

Als gevolg van internationale druk en de accreditering zal een vijfjarige opleiding op termijn de norm worden. Waarom verspilt men dan zoveel tijd en moeite aan de uitwerking van een mastersopleiding van 60 studiepunten waar slechts weinigen achterstaan ? Als Vlaanderen aan zijn éénjarige mastersopleiding vasthoudt, komen de Vlaamse afgestudeerden in de verdrukking. De Vlaamse universitaire opleidingen worden dan minderwaardig in plaats van internationaal meer competitief. De logische bezwaren van de studenten zullen echter verdwijnen indien de studiefinanciering en de kwaliteit van hun diploma worden gegarandeerd. Er wordt aangestuurd op een zo snel mogelijke arbeidsbeschikbaarheid, maar is dat wel de zin of het doel van het hoger onderwijs ?

De heer Librecht vraagt zich af of men de voorgestelde herstructurering eigenlijk wel echt nodig heeft. Het huidige Vlaamse onderwijssysteem is goed, zo blijkt uit internationale studies. Het voldoet in grote mate aan belangrijke elementen van de Bolognaverklaring. De huidige drieledige structuur van het hoger onderwijs is gegroeid vanuit een traditie en een individuele en maatschappelijke behoefte. De verschillende opleidingen en instellingen hebben in dat uitgebalanceerde systeem hun eigen missie, systematiek, diversiteit en zelfstandigheid, waardoor ze gestalte kunnen geven aan de menselijke ontplooiing in al haar diversiteit. In de meeste Europese regio's bestaat die structuur in een of andere vorm. In die structuur vinden en vonden studenten in grote getale – de participatie aan het hoger onderwijs in Vlaanderen is zeer hoog – en in overeenstemming met hun kunnen, hun willen en hun timing, de kans om een uitmuntende vorming te genieten. Daarmee voldoet men aan één van de meest fundamentele uitgangspunten van de Bolognaverklaring. De internationale dimensie kan en moet zeker worden versterkt, maar moet dat echt ten koste gaan van de eigenheid en de specifieke missie van het Vlaamse hoger onderwijs ? Er is geen nood aan bevoogding, wel aan erkenning en waardering. Vraag is hoe de talrijke internationale instellingen, die absoluut niet dezelfde vorming geven en waarvan de diploma's onmogelijk op gelijke wijze kunnen worden gevaloriseerd, op slag allemaal eenduidig kunnen worden geharmoniseerd.

De heer *Pieter Huybrechts* verwijst voor zijn tussenkomst naar de twee voorstellen van resolutie over gebruik van het Engels in het hoger onderwijs en de Nederlandstalige graden in hoger onderwijs. Hij stelt vast en betreurt dat de begrippen 'bachelor' en 'master' in Vlaanderen zo goed als ingeburgerd zijn. In de Vlaamse pers worden die begrippen veelvuldig gebruikt, en ook in Nederland houdt men er aan vast.

Dankzij de volgehouden strijd van de Vlaamse beweging zijn de Vlaamse universiteiten al tientallen jaren volledig vernederlandst. De toenemende verengelsing zet die verworvenheid opnieuw op de helling. Dat is onduldbaar. Men moet ervoor zorgen dat het Nederlandstalige karakter van onze universiteiten gevrijwaard blijft. Daarom vraagt de Vlaams Blok-fractie dat de Vlaamse regering, in overleg met de universiteiten en hogescholen en eventueel met Nederland, op zoek gaat naar Nederlandstalige alternatieven voor de begrippen 'bachelor' en 'master'. De VLIR stelt voor om het begrip 'master' te vertalen door 'licentiaat'. Tijdens de hoorzitting over het verzoekschrift m.b.t. het behoud van het Nederlands in het hoger onderwijs, stelde professor Matthias Storme voor om het begrip 'bachelor' te vervangen door 'baccalaureaat' en 'master' door meester.

De spreker vraagt om de eigen taal niet te verloochenen, en ervoor te zorgen dat het Nederlands als onderwijstaal in het hoger onderwijs een volwaardige plaats blijft bekleden.

– *Namens de Agalev-fractie*

De heer *Dirk Holemans* verwijst naar de duidelijke doelstellingen van de Bolognaverklaring van 19 juli 1999 : de invoering van een systeem van twee graden die overal herkenbaar en vergelijkbaar zijn, de vervanging van studiejaren door een creditsysteem, de promotie van de mobiliteit van studenten en

personeel, een uitgewerkte kwaliteitszorg op Europees niveau en een erkenningssysteem. De voorliggende ontwerpen en voorstellen vormen een belangrijke stap voor de implementatie van 'Bologna'. Het voorafgaande maatschappelijke debat ging overigens niet alleen over associaties en graden, maar ook over de doelstellingen van het onderwijssysteem en de plaats van het onderwijs binnen de publieke ruimte.

Ook zonder de Sorbonne- en Bolognaverklaringen waren hervormingen in het onderwijs nodig. Die verklaringen waren eigenlijk signalen van een snel evoluerende samenleving. De voorgestelde hervorming is dan ook de logische vertaling van die evoluties, zoals een toegenomen studentenmobiliteit en de toegenomen concurrentie tussen instellingen. Men moet echter ook erkennen dat het voorliggende decreet zo ingrijpend overkomt omdat Vlaanderen op sommige vlakken achterbleef bij het buitenland. Het decreet komt dan ook zeker niet te vroeg.

Met het structuurdecreet wordt ook een cruciaal onderdeel van het regeerakkoord inzake hoger onderwijs uitgevoerd. Dat akkoord zegt onder meer dat de kwaliteit van het hoger onderwijs niet gebaat is bij een status quo. Samenwerkingsmodellen tussen universiteiten en hogescholen worden uitgebouwd om het binaire systeem van het hoger onderwijs te overstijgen.

De Bolognaverklaring beoogt enerzijds een economische finaliteit, anderzijds de versterking van het Europese burgerschap. Tussen die twee dimensies moet men een evenwicht bewaren : uiteraard is de economische finaliteit een realiteit – een opleiding dient om later te kunnen kiezen voor een degelijke tewerkstelling – maar men mag nooit de emancipatorische betrachting uit het oog verliezen, mits ze wordt gekoppeld aan het streven naar kwaliteit. Daarom is het belangrijk om op termijn het hele Vlaamse hoger onderwijs in te passen in de Bolognaverklaring, en om het via de accreditering te onderwerpen aan een degelijke en permanente kwaliteitsbewaking.

Een toenemende mobiliteit binnen Europa versterkt ook de idee van de multiculturele samenleving. Men leert een andere cultuur ontdekken, en samenlevingen worden een stuk meer open. Wel moet men opletten dat die Europese ruimte niet alleen openstaat voor de kapitaalkrachtige student. Dat blijft een heikel punt. Voor minder kapitaalkrachtige studenten blijft het moeilijk om aan andere universiteiten te gaan studeren. Men moet dus werk maken van een ander systeem van studiefinanciering, waarbij elke student bijvoorbeeld over trekkingsrechten beschikt, die hij ook kan gebruiken om in het buitenland te gaan studeren.

Voor de democratisering is het cruciaal dat Vlaanderen kiest voor de financiering van de mastersopleiding. In Nederland spelen meer mercantiele elementen. Bepaalde zaken, zoals de accreditering, moeten Vlaanderen en Nederland samen doen, maar de bestaande culturele verschillen, zoals de meer marktgerichte benadering van het hoger onderwijs in Nederland, moet men bewaren.

De spreker benadrukt dat men moet blijven zoeken naar de link tussen kwaliteit en een democratisch en open karakter. Dat democratische karakter mag men trouwens niet overdrijven. In vergelijking met andere landen is dat in Vlaanderen niet zo slecht, maar de instroom van specifieke groepen naar de universiteit is er toch nog ondermaats. Daarom wijst hij de keuze af voor één Vlaams topinstituut dat wereldwijd de concurrentie zou kunnen aangaan, met daarnaast een aantal zogenaamd lokale instellingen. De creatie van associaties garandeert dat het Vlaamse hoger onderwijs kan standhouden en zich kan doorzetten in een meer internationale omgeving.

Een democratisch karakter impliceert ook dat men bij de uitbouw van de associaties en de inrichting van hun nieuwe beheersstructuren, de participatie en het medebeheer van studenten moet versterken en oog moeten hebben voor de inbreng van het personeel, via syndicaal overleg.

In de nabije toekomst zullen de associaties meer dan vandaag moeten inspelen op de groeiende vraag naar meer flexibel leren. Meer en meer wordt het professionele en gezinsleven gecombineerd met andere engagementen zoals studeren, via bijvoorbeeld deeltijds en afstandsleren. Men kan daarop inspelen in het kader van het opbouwen van credits voor het behalen van een bachelor of master. Zo moet men degenen die na het behalen van een bachelor het beroepsleven instappen, maximale kansen geven om nadien een mastersopleiding te volgen, al dan niet op een flexibele wijze.

De associaties moeten ook de doorstromingsmogelijkheden tussen hogeschool- en universitaire opleidingen verhogen, zonder evenwel aanleiding te geven tot het creëren van eenheidsworst. Integratie mag niet gelijkstaan met uniformisering, en de diversiteit van instroom en uitstroom moet worden behouden.

Het is belangrijk dat de accreditering niet wordt geprivatiseerd, maar georganiseerd wordt door de overheid, samen met Nederland. Dat proces is tot nu toe eigenlijk iets te traag verlopen. Men moet alles op alles zetten om zo snel mogelijk een duidelijk resultaat te bekomen.

De spreker betreurt dat men bij de vorming van associaties niet heeft durven kiezen voor een rationalisering. Vlaanderen is klein, en toch blijft men het aantal opleidingen verspreiden. De Agalev-fractie vindt dat men binnen vijf jaar, binnen dezelfde associatie de masterjaren slechts één maal mag aanbieden. Dat is onvermijdelijk, zeker in het licht van de druk die zal uitgaan van een mastersopleiding die meer dan 60 studiepunten zal tellen en rekening houdend met de financierbaarheid van het hoger onderwijs in de toekomst.

De positie van het aanbod aan onderwijs sociale promotie is evenzeer cruciaal. In het huidige OSP komen sommige opleidingen zeker in aanmerking om geaccrediteerd te worden. Voor andere opleidingen is dat echter zeker niet het geval. Daar moet zo snel mogelijk duidelijkheid over komen. De instellingen die in de basisstructuur willen stappen, moeten zo snel mogelijk geld krijgen, zodat ze kunnen worden ingeschakeld in het systeem van visitatiecommissies en kunnen worden geëvalueerd zoals de andere instellingen. De instellingen die hun accreditering verwerven moeten automatisch in de BAMA-structuur worden ingeschreven. Ook voor de andere instellingen en opleidingen moet het mogelijk zijn om credits te verzamelen, zodat men aansluiting kan vinden bij een bacheloropleiding.

Er moet een band zijn tussen het hoger onderwijs en het bedrijfsleven. Ook de maatschappelijke dienstverlening van associaties, die uitgaat naar de hele samenleving, is belangrijk. In dat verband valt het op dat Europa een eerste keer geld heeft uitgetrokken voor wetenschapswinkels en dergelijke.

Enerzijds mag men de Bolognaverklaring niet verwarren met de GATS-onderhandelingen, maar men kan ook niet zomaar beweren dat beide niets met elkaar te maken hebben. Voor wat het GATS-akkoord betreft, moet het parlement alert blijven en grote bezorgdheid tonen, zeker gezien de blijvende geheimhouding vanwege de Europese Commissie. Het onderwijs is een publiek gegeven, geen marktgegeven. Vlaanderen kent een uniek systeem, waarbij ook vrije instellingen publiek worden gesubsidieerd om hoger onderwijs te verstrekken. Indien men toetreedt tot het GATS-akkoord, wordt het misschien moeilijk om nog het onderscheid te maken tussen een vrije instelling en een afdeling van een multinationale universiteit.

Bovenop de nu reeds moeilijke financiële situatie van de hogescholen, staan zij ook nog voor de uitdaging van de academisering en de associaties. Hun financiële situatie blijft dus ook in de toekomst een grote zorg.

Voor de Universiteit Gent moet men een gelijkaardige oefening volbrengen als voor de Antwerpse universiteit. In een aantal instellingen is het interne democratische debat minder goed verlopen dan men kon vermoeden. Dat wekt enige verbazing, gezien de kritische rol die hoogleraren historisch kregen toebedeeld. De komende maanden zal men ook voor de Universiteit Gent kunnen werken aan een grotere autonomie, gekoppeld aan een duidelijk verankerde interne democratische besluitvorming.

De heer Holemans vindt dat men de realisaties van het structuurdecreet goed moet communiceren. Wie 18 jaar is, staat voor de keuzes van zijn of haar leven. Momenteel is het zeer moeilijk om een helder beeld te krijgen over studiekeuze, de structurele verbanden waarin die studies zich situeren, en welke de mogelijke brugfuncties zijn. Uiteraard is het ook voor de universiteiten moeilijk om de hervormingen goed te communiceren naar potentiële studenten. De minister zou daar voor de nodige ondersteuning kunnen zorgen, met het oog op zo veel mogelijk transparantie inzake de nieuwe opleidingen en de nieuwe titulatuur.

– *Namens Spirit*

Volgens de heer *Dirk De Cock* is het structuurdecreet een ingrijpend decreet, dat een subtiel evenwicht nastreeft tussen de Europese uitdagingen en de kwaliteit van het Vlaamse hoger onderwijs. Het heeft de dragende kracht en symbolische betekenis van een hoeksteen. Een eerste opdracht bestaat erin de kwaliteit van het hoger onderwijs te bewaken. Daarnaast moet men de jongeren voorbereiden op de Europese ruimte, zonder de eigenheid te verliezen. Daarom is het een goede zaak dat het voorliggende decreet zal worden gesteund door een tweederde meerderheid. De maatschappelijke impact ervan is immers te belangrijk.

Het verwijt dat het decreet een vlucht vooruit zou zijn, is niet terecht. Vlaanderen vormt het hart van Europa, en kan zich niet onttrekken aan een Europese inbedding. Men moet zijn belangrijkste grondstof met de grootst mogelijke zorg omringen. Er is niet over één nacht ijs gegaan. Meer dan twee jaar

werd intensief gewerkt aan de hervorming, onder meer via overlegprocedures, hoorzittingen, enzovoort.

Het hoger onderwijs mag niet in de mercantiele sfeer terechtkomen. De minister heeft al meermaals bevestigd dat het GATS-akkoord niet van toepassing is op het hoger onderwijs. De vraag is wel hoe het hoger onderwijs zal omgaan met zich als mercantiel aandienende projecten. De studenten een financieel rugzakje meegeven, heeft als nadeel dat de student te gemakkelijk als onderwijsconsument zou kunnen worden beschouwd. Daar moet men rekening mee houden.

Het voorliggende decreet legt een structuur vast, waarbinnen de invulling flexibel kan zijn, naargelang de behoeften en noden die optreden in een later stadium. Aan die invulling moet nog hard worden gewerkt.

Men moet er ook voor zorgen dat de 'Bildung' bewaard blijft. Het vrij verkeer van personen in de Europese ruimte moet volledig van toepassing zijn op docenten en studenten. Dat betekent niet dat elk individu zich daartoe geroepen moet voelen. Vele studenten zullen hun studietraject aan één instelling doorlopen, en dat is ook goed.

Het numeriek zinvol terugschroeven van de universitaire en hogeschoolruimte is al een tijdje aan de gang, en wordt verder uitgediept in het kader van de samenwerking tussen universiteiten en hogescholen. De spreker heeft wel de indruk dat de associaties niet altijd logisch, maar af en toe ook ideologisch tot stand zijn gekomen. Hoewel men daar als overheid niet tussenbeide kan komen zonder betuttelend over te komen, betreurt hij die gang van zaken.

De accreditering per opleidingsonderdeel in plaats van per instelling vormt een bijkomende garantie. De instelling moet in al haar opleidingsonderdelen aan de minimumnormen voldoen. De reputatie van een instelling biedt dus geen automatische waarborg voor de kwaliteit van een opleidingsonderdeel. Dat de accreditering samen met Nederland zal gebeuren, is een goede zaak. Met het op punt stellen van die accreditering wacht men best niet te lang.

De bepaling met betrekking tot het taalgebruik berust op een evenwicht, en wordt nog verder verfijnd. Ze houdt rekening met de komende uitdagingen en gaat zorgzaam om met het Nederlands als middel van kennisoverdracht op het hoogste niveau. Het Nederlands verliest niet aan status, maar wint terrein, met name door het toenemende aantal afgestudeerden in het hoger en universitair onderwijs die het Nederlands tot op het hoogste niveau gebruiken om te nuanceren, te discussiëren en te redeneren. Dat straalt ook af op de volledige gemeenschap van taalgebruikers. Stilaan wordt men Europeaan vanuit het Vlaming zijn.

De heer De Cock pleit voor meertaligheid, vanuit de grondige kennis van de moedertaal als referentiekader. Dat is heel belangrijk om de Europese ruimte te betreden. Hij pleit voor Nederlandstalige benamingen voor de begrippen 'bachelor' en 'master', maar is ook van mening dat Vlaanderen en Nederland dezelfde terminologie moeten hanteren.

Het OSP en de centra voor volwassenenonderwijs zijn niet opgenomen in het structuurdecreet. Zij worden in een aanbouwdecreet behandeld. Dat mag echter niet te lang uitblijven. De minister heeft toegezegd dat het HOKT OSP aan bod zal komen in een aanbouwdecreet. Dat studieaanbod is totaal niet over één kam te scheren, zodat enige omzichtigheid geboden is.

Naar de persoonlijke dimensie van de betrokkenen is ook een blijk van waardering nodig. Heel wat mensen volgen een bijkomende opleiding en halen, mits het leveren van grote inspanningen, een bijkomend diploma. Zij investeren om zich te verbeteren. Met die mensen moet men voorzichtig omgaan.

Ook de lerarenopleiding moet in een aanbouwdecreet aan bod komen. De minister wil de nieuwe regelgeving inzake de lerarenopleiding gradueel kunnen opvolgen.

De postsecundaire opleidingen op het niveau van het middelbaar onderwijs vormen een heel moeilijk segment van het onderwijs. Daar is nog te veel sprake van een vacuüm. Men zal dus die moeilijke oefening moeten maken.

De spreker wijst nog op de financiële ademnood van de hogescholen. De hele hervormingsoperatie sijpelt trouwens slechts druppelsgewijs door naar de hogeschooldocenten en de andere betrokkenen. Dat gebrek aan informatie leidt tot onrust. Men moet de instellingen op grote schaal informeren, zoniet blijft de informatiedoorstroming fragmentair en mist men het overzicht.

Voor de Universiteit Gent is inderdaad een oplossing nodig. Het werk is niet af. De oefening die voorligt en het hoger onderwijs herstructureert in functie van nieuwe uitdagingen, is zeer waardevol.

De operatie zal nog verbeteringen ondergaan via aanbouwdecreten. Bovendien moet men permanent waakzaam blijven en af en toe bijsturen en aanvullen.

– *Namens de sp.a-fractie*

De heer *André Van Nieuwkerke* herinnert er namens zijn fractie aan dat de Sorbonneverklaring die de aanzet was tot harmonisatie van de structuur van het Europese hoger onderwijslandschap, door toenmalig onderwijsminister Van den Bossche als eerste werd onderschreven. De Bolognaverklaring is de continuering en verfijning van de ideeën vervat in de Sorbonneverklaring.

Het Europees hoger onderwijs kent een aantal bedreigingen. De Europese onderwijsmarkt heeft op de eerste plaats te maken met concurrentie van heel wat Amerikaanse, Australische en Nieuw-Zeelandse hoger onderwijsinstellingen die volledige onderwijsprogramma's aanbieden, inclusief certifiëring of diplomering, en dit via dochterinstellingen of via afstands- en internetonderwijs.

Bovendien komt er vanuit de World Trade Organisation een grotere druk om onderwijsdiensten mondiaal te liberaliseren en de vrijhandel ervan te bewerkstelligen, onder meer onder druk van de VS. Het is voor zijn fractie van belang dat de overheid de grondrechten inzake onderwijs en vorming blijft garanderen. Onderwijs en ook hoger onderwijs moet een publieke voorziening blijven die het algemeen belang dient. Om iedereen zoveel mogelijk kansen te bieden op een kwalitatief hoogstaand onderwijs moet men er blijvend op toekijken dat studenten niet afhankelijk worden van een geliberaliseerde onderwijsmarkt om hun recht op degelijk onderwijs te realiseren.

Een derde uitdaging betreft het wetenschappelijk onderzoek. Onderzoek en ontwikkeling gebeuren meer en meer op een steeds hoger internationaal niveau via grote onderzoeksnetwerken over universiteiten, multinationals en foundations heen. De middelen, kapitaalsintensiteit en nood aan gekwalificeerde onderzoekers voor het hedendaags hoogtechnologisch onderzoek situeren zich op zulk een hoog niveau dat de ontwikkeling en de uitvoering van onderzoeksprojecten niet langer op lokaal of meso-niveau gebeuren, maar ingebed liggen in mondiale clusters waarin de combinatie van kapitaal, creativiteit, expertise en visie leidt tot enorme vooruitgang op wetenschappelijk gebied. Tot slot is er de vaststelling dat onze samenleving in sneltempo moet transformeren naar een kennismaatschappij. Vooral het feit dat Jacques Delors in de Europese commissie hieromtrent belangrijk werk heeft verricht, heeft er voor gezorgd dat onderwijs en vorming hoog op de politieke agenda kwam te staan.

De heer Van Nieuwkerke vervolgt dat de Bolognaverklaring de bakens uitzet voor een geïntegreerde aanpak voor de convergentie van het Europees hoger onderwijs als antwoord op de hogergestelde uitdagingen. In de Bolognaverklaring is er een engagement opgenomen om te streven naar een convergent Europees systeem, maar er is ook duidelijk de mogelijkheid gelaten aan de individuele landen en hun academische overheden vrij te bepalen welke invulling ze aan de verklaring willen geven. Het engagement betekent dat de Europese landen de structuur van hun hoger onderwijs zodanig zullen inrichten dat ze vergelijkbaar zijn met elkaar en dit vooral vanuit het standpunt van studentenmobiliteit en herkenbaarheid van diploma's. In de meeste landen, net zoals in Vlaanderen, zal daarom een model gehanteerd worden waarbij het systeem van kandidaturen en licenties – meestal een 2 + 2 structuur – wordt ingeruild voor een bachelor en master, nl. meestal 3 + 1 of 2. Voor de realisering van de doelstellingen legt men een prioritaire rol weg voor de Europese hoger onderwijsinstellingen zelf. Samen met de regeringen van de individuele landen moeten ze de toekomst van het Europees Hoger Onderwijs voorbereiden.

De spreker vervolgt dat Vlaanderen van bij de start overtuigd was van het belang van de doelstellingen zoals geformuleerd in de Sorbonne- en Bolognaverklaring. Op het moment dat men uitvoering wou geven aan de Bolognaverklaring ging men er in Vlaanderen van uit dat men moest vertrekken van één hoger onderwijsruimte waarin zowel de hogeschool- als de universitaire opleidingen pasten.

In Vlaanderen worden verwante opleidingen van de hogeschool en de universiteit immers steeds vaker als complementair en inhoudelijk niet als concurrentieel ervaren. De eigenheid van de opleidingen wordt belangrijker dan de eigenheid van instellingen, zeker in de zogenaamde "volledige" universiteiten en hogescholen. Zowel de universiteiten als de hogescholen staan voor een aantal uitdagingen die belangrijk zijn voor hun verdere ontwikkeling in de Vlaamse en Europese onderwijsruimte. Zo zijn er de optimalisering van het opleidingsaanbod ; de flexibilisering van het hoger onderwijs ; de ontwikkeling van nieuwe onderwijsmodellen (onderwijsvernieuwing) en de uitbouw van internationale onderwijsnetwerken als hefboom tot kwaliteitsvolle en internationaal geaccrediteerde oplei-

dingen. De heer Van Nieuwkerke onderstreept daarbij het belang van de bundeling van expertise, kennis en ervaring.

De universiteiten en hogescholen staan bovendien voor strategische keuzes inzake hun positionering in Vlaanderen en Europa : de optie voor een sterke regionale concentratie inzake hoger onderwijs, opgenomen in een goed vertakt en kwaliteitsvol internationaal netwerk van hoger onderwijsinstellingen, is het meest aangewezen voor zowel de universiteiten als de hogescholen. Daarom is voor de sp.a-fractie de decretaal voorgestelde associatievorming zo belangrijk. De bestuurlijke integratie van universiteiten en hogescholen, zonder aantasting van de eigenheid van de verschillende opleidingen zal een belangrijke realisatie zijn. De discussie van wat als bachelor (undergraduate) en master (graduate) kan doorgaan en wat daar niet thuis hoort zal opgelost worden door de accreditering.

De sp.a stelt dat er bij de implementatie van de Bologna-verklaring prioritaire aandacht moet zijn voor een aanpassing aan de gewijzigde maatschappelijke, sociale en economische behoeften. Er dient één Vlaamse en Europese hoger onderwijsruimte gecreëerd te worden waarin zowel de hogeschool- als de universitaire opleidingen passen. Iedere student die daartoe de capaciteiten bezit, of het nu om een 18-jarige dan wel een iets oudere student gaat, moet de studies die hij wenst te volgen kunnen aanvangen of voortzetten. Structurele of financiële barrières dienen weggewerkt te worden. Permanente en levenslange vorming moeten deel uitmaken van deze implementatie, evenals de mogelijkheden en faciliteiten om later in te stappen. Het hoger onderwijs moet flexibeler worden, met credits voor kennis en vaardigheden verworven binnen en buiten het regulier onderwijs. De implementatie mag geen aanleiding zijn tot een feitelijke studieduurverlenging. Het behoud en het verhogen van het democratisch karakter van het hoger onderwijs moet een permanente zorg zijn. De nieuwe structuren moeten internationaal herkenbaar zijn, nl. transparant, en aansluiten bij ontwikkeling in andere Europese landen. Het huidige niveau van ons hoger onderwijs blijft de referentie. Een verlaging van het competentieniveau van de afgestudeerden kan niet. De kwaliteit moet gegarandeerd blijven door het behoud van de bestaande interne en externe visitaties en kwaliteitsbewaking en de introductie van een internationaal georiënteerd accrediteringssysteem voor opleidingen. Opleidingen moeten voldoende breed zijn en algemeen vormende componenten inhouden. De implementatie van de Bolognaverklaring mag er niet toe leiden dat opleidingen enkel en direct marktgericht zijn en uitsluitend afgestemd op beroepsprofielen.

Tot slot somt de heer Van Nieuwkerke de belangrijkste aandachtspunten voor de sp.a-fractie op. Ten eerste moet het huidig open toegangssysteem tot het hoger onderwijs behouden blijven. Maar er zal ook een betere oriëntering in het secundair onderwijs moeten komen want de heterogeniteit van instroom in het hoger onderwijs heeft voor een groot deel te maken met een onvoldoende oriëntering op basis van capaciteiten in het secundair onderwijs. In het kader van een (meer) democratisch hoger onderwijs is ook een open toegang tot de master voor al wie de capaciteiten bezit om deze studies aan te kunnen, van groot belang. De mastersopleidingen vormen een nieuw instroommoment in de structuur van het hoger onderwijs. Het is evident dat studenten die in de eigen instelling een doorstroombachelor hebben behaald in een rechtstreeks voorbereidende studierichting of een bachelor van partnerinstellingen via samenwerkingsovereenkomsten of gemeenschappelijke accreditering gelijkgesteld, automatisch toegelaten worden tot de mastersopleiding. Voor de overige bachelors gebeurt de toegang op basis van een beslissing van de opleidingsverantwoordelijken na onderzoek van het dossier van de betrokken student. In dit dossier kunnen ook buiten de universiteit en/of hogeschool verworven kennis en vaardigheden een plaats krijgen. Tevens worden aanvullende modules voorzien voor die studenten die niet aan alle toelatingsvoorwaarden voldoen.

Een tweede aandachtspunt betreft de academisering van de hogeschoolopleidingen van 2 cycli. Zoals bij de universitaire opleidingen moet het gevoerde wetenschappelijke onderzoek een wezenlijke component vormen van het onderwijs zonder dat dit leidt tot een versnippering van de middelen voor wetenschappelijk onderzoek. Net op het ogenblik dat wetenschappelijk onderzoek steeds duurder wordt en het van belang is dat men ter zake gaat samenwerken, zou het onverantwoord zijn deze middelen verder te gaan opdelen. Bovendien hebben we in Vlaanderen ook niet het nodige potentieel aan onderzoekers om op een disparate manier aan onderzoek te doen. Daarom is het belangrijk dat via de associatievorming het beleid inzake wetenschappelijk onderzoek in handen blijft van de universiteiten. Deze universiteiten moeten dan wel met de hogescholen die zich in hun associatie bevinden, afspraken maken op welke manier het onderwijzend personeel toegang krijgt tot het wetenschappelijk onderzoek dat binnen de associatie wordt verricht.

Het is ten derde voor zijn fractie belangrijk dat een proliferatie van opleidingen, zeker op mastersniveau, wordt vermeden.

Er dient voor zijn fractie ook nagedacht te worden over andere vormen van postsecundair onderwijs. In vele landen, en zeker in de Angelsaksische, bestaat er vaak een onderscheid tussen enerzijds het hoger onderwijs en anderzijds het complexe veld van further education of volwassenenonderwijs dat erg flexibel georganiseerd is. The further education-opleidingen leveren vaak ook credits op voor opleidingen in het hoger onderwijs, zodat er ook mogelijkheden voor doorstroming en vervolgopleidingen zijn. Uiteraard is de situatie in Vlaanderen niet vergelijkbaar met bv. het Verenigd Koninkrijk. De verworvenheid, dat de meeste jonge mensen in Vlaanderen rechtstreeks in het hoger onderwijs binnenstromen, moet zeker behouden blijven. Wel dient nagegaan of een stelsel van postsecundair onderwijs naast het hoger onderwijs geen zinvolle perspectieven biedt. Een belangrijk aandeel jonge mensen valt nu nog uit het hoger onderwijs en komen in het werkveld terecht zonder enige specifieke kwalificatie. Bovendien heeft de opwaardering van het één-cyclus hogeschoolonderwijs in het hoger onderwijs onmiskenbaar de kloof met het secundair onderwijs nog vergroot. Het aandeel van deze groep jongeren die tussen wal en schip valt, verkleint er niet op. Het gaat anderzijds om een groep jongeren die een potentieel belangrijke waarde heeft voor de arbeidsmarkt. Spijtig genoeg gaat het vaak ook om jongeren uit sociaal zwakkere milieus die zich geen tweede kans in het hoger onderwijs kunnen veroorloven.

De financiering van het hoger onderwijs is het vijfde aandachtspunt. Die moet aangepast worden aan de nieuwe situatie. Waar de overheid eerder geneigd is minder reglementerend op te treden ten opzichte van het aanbod aan opleidingen door hogescholen en universiteiten, zullen enerzijds kwaliteitsaspecten en accreditering bepalend zijn voor de erkenning van opleidingen, anderzijds diezelfde kwaliteitsparameters mee bepalend zijn voor de financiering van opleidingen. In dit opzicht dient te worden gewaakt over het behoud van het democratisch karakter van de hoger onderwijsopleidingsmogelijkheden. Zowel de bachelors- als de mastersopleidingen zijn initiële opleidingen en moeten door de overheid gefinancierd worden. Een goede en kwaliteitsvolle vorming van hoger geschoolden blijft belangrijk als hoeksteen voor de verdere ontwikkeling en uitbouw van het maatschappelijk, sociaal en economisch weefsel in Vlaanderen. De Vlaamse overheid en Gemeenschap moeten daarom blijven investeren in het Vlaams hoger onderwijs en, zo daar nood aan is, durven bijkomende middelen ter beschikking stellen aan dat onderwijs.

De heer Van Nieuwkerke vermeldt als zesde punt de wens voor een gevarieerd aanbod van adequate studiefinanciering. Dat moet toelaten dat de nieuwe studiemogelijkheden geboden in de nieuwe structuren voor iedereen bereikbaar blijven. Dit moet tevens nieuwe wegen kunnen openen voor iets ouderen die weer in het vormingsproces stappen omdat ze zich willen heroriënteren of omdat ze pas later hun aspiraties naar hogere studies willen of kunnen realiseren. Het gaat hier vaak om mensen die werken willen combineren met studies. Er moet over gewaakt dat potentieel bekwame studenten hun studies niet afbreken na de bachelorfase omwille van financiële redenen of dat diezelfden de kans krijgen later hun beroepsactiviteiten tijdelijk, al of niet deeltijds te onderbreken om de draad met de masterfase terug op te nemen.

Een zevende en laatste aandachtspunt betreft de realisatie van de flexibilisering van het hoger onderwijs. Er is nood aan een Europees kredietpuntensysteem voorzien van meerdere bruggen om vlotte overgangen van de ene naar de andere opleiding zonder veel tijd of studieverlies mogelijk te maken en dat ook toelaat om niet-formele leerervaringen te erkennen.

– *Namens NV-A*

De heer *Chris Vandenbroeke* stelt vast dat bijna alle fracties het structuurdecreet steunen, maar dat ieder van hen tegelijkertijd daarbij een reeks van aandachtspunten opsomt die verder meegenomen moeten worden door de minister. Quod est demonstrandum !, zo stelt de spreker. Deze houding illustreert immers dat het structuurdecreet nog onvolmaakt is en eerst moet worden bijgewerkt. Ook de reeks van amendementen die bij het structuurdecreet werden ingediend toont dit aan.

De heer Vandenbroeke neemt in het beleid van de minister een evolutie waar. Bij het begin van de huidige legislatuur beloofde de minister rust in het onderwijs te brengen. Door de jaren heen is deze houding geëvolueerd en werd het accent verplaatst. De minister gaat er volgens de spreker meer en meer van uit dat als men niet in verregaande mate intervenieert, men geen progressief beleid zou voeren. ‘Progressief zijn’ omschrijft men dan dikwijls als iets nieuws voorleggen, terwijl ‘conservatief zijn’ beschouwd wordt als behoudsgezind.

De spreker herinnert eraan dat de eerste aanzet voor het herstructureringsproces van het Europees hoger onderwijs gegeven werd door de voormalige Franse minister Jacques Attali. Zijn denkpiste had betrekking op een herpositionering van het hoger onderwijsmodel van het 'oude Europa' versus het Angelsaksische model. Attali stelde daarbij een opleiding voorop van 3 + 2, wat de verdienste van het Europese model uitmaakt. De heer Vandenbroeke is van mening dat de waarde en de verdienste van het oude Europese model dat 5 à 600 jaar oud is, afgewogen moet worden tegen het Amerikaanse model dat amper 2 eeuwen oud is, maar wel een wezenlijke invloed heeft op de herstructurering.

De heer Vandenbroeke beseft dat het oude Europese model zich moet aanpassen aan de wereldwijde veranderingen. In die zin is ook de NV-A voorstander van een hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Vlaanderen heeft één belangrijke troef, nl. het onderwijs. Kennis is de enige grondstof van Vlaanderen. Men heeft tot op vandaag zeer goed met deze grondstof omgesprongen. Het is daarom evident dat men deze grondstof niet lichtzinnig te grabbel gooit.

Als men op de internationalisering en globalisering van het hoger onderwijs inspeelt, impliceert dit voor Vlaanderen een structurele aanpassing zoals voorzien in het structuurdecreet. Hij voorspelt dat daarmee in 2010 het 'ancien pedagogisch regime' eindigt. Dit komt op de verantwoordelijkheid van de huidige minister van onderwijs. Hij geeft toe dat het 'ancien pedagogisch regime' moet worden afgeschaft. Die aanpassingen moeten evenwel structureel worden voorbereid, wat volgens hem niet is gebeurd. Een historische inschatting van dit gebeuren biedt volgens hem twee mogelijkheden : ofwel koestert men het ancien regime, evalueert men dit en past men dit aan, ofwel ontstaan er, in vergelijking met de Franse revolutie, improvisaties, uitwassen, ontsporingen en revoluties.

De heer Vandenbroeke vervolgt dat er om deze redenen in de sector van het hoger onderwijs heel wat onvrede heerst en nog op komst is. Tijdens de afgelopen maanden werd er vanuit het beleid heel wat gedebatteerd over de herstructurering van het hoger onderwijs. Deze debatten waren eerder elitair. Er is tot op vandaag weinig kritiek geuit. Dit heeft vooral te maken met de academisering van het hogescholenonderwijs twee cycli, wat een enorm pluspunt is. Deze doorbraak van de dualiteit voor een groot aantal studenten ondervangt voor een groot stuk de kritische massa. In het verlengde hiervan merkt hij op dat de VLIR zich ook veel behoedzamer heeft opgesteld, dan de Vlhora die een nieuwe roeping zien met de voorliggende herstructurering.

Hij vervolgt dat de beleidsverantwoordelijken met dit decreet communicatief hebben geblunderd. Diverse commissieleden hebben gesteld dat het verschaffen van informatie cruciaal is om misverstanden te vermijden. Alhoewel men dit weliswaar geprobeerd heeft, is het mislukt. Als voorbeeld vermeldt hij dat het brede hoger onderwijsveld niet helemaal en niet ten gronde bereikt werd. Dit blijkt in het bijzonder uit de houding van de zgn. groep van 129 academici die via de pers hun ongenoegen hebben geuit over deze gang van zaken. Dit hadden er veel meer kunnen zijn, had de KU-Leuven bij zijn personeel geen oproep gedaan om hiervan af te zien. Ondertussen is het aantal verdubbeld tot 250. Dit is zijns inziens geen marginale groep meer vermits zij ongeveer 10 percent uitmaken van het totale ZAP-kader. Als 250 professoren menen dat zij publiekelijk wensen te reageren, is dit een duidelijke verwijzing naar het maatschappelijk draagvlak.

Een tweede voorbeeld betreft de oproep van meerdere decanen van de faculteiten Letteren en Wijsbegeerte. Vermits er volgens hem heel wat moet gebeuren voordat decanen een dergelijke publieke actie ondernemen, toont hun houding aan dat zij niet degelijk geïnformeerd werden. Zij werden blijkbaar niet geconsulteerd over de hervormingsplannen en kregen blijkbaar geen gehoor over hun kritische opmerkingen.

De heer Vandenbroeke stelde tijdens de commissiebesprekingen, gedachtewisselingen en vragen over de herstructurering van het hoger onderwijs vast dat ook de media weinig of geen aandacht hadden voor deze problematiek.

De heer Vandenbroeke repliceert dat de huidige minister de voorbereidingen heeft gemaakt van het einde van het pedagogisch ancien regime. Hij kan enkel vaststellen dat het middenveld inderdaad is geconsulteerd, maar dat dit niet voor iedereen geldt. Hij heeft zich wel geërgerd aan de houding van de Vlaamse Vereniging van Studenten, VVS. Het is voor hem niet duidelijk wie de VVS tijdens het overleg vertegenwoordigd heeft. De studentendelegatie stelde op de hoorzitting over het hoger onderwijs dat de tijd van weleer om studenten te mobiliseren voorbij was. De delegatie voegde hieraan toe dat zij dit anders deden. Hij citeert : "Wij (de studentendelegatie) wensen preventief aan tafel te zitten en naar best vermogen te helpen herstructureren". Hij vindt dit een vreemde houding vanwege studenten. De vraag is in welke mate zij

terugkoppelden naar en of die houding wel degelijk gedragen werd door de achterban.

De heer Vandenbroeke verwijst naar de hoorzittingen over het hoger onderwijs in de commissie. Na lang aandringen vanuit zijn fractie heeft de commissie uiteindelijk hoorzittingen georganiseerd over de hervormingen van het hoger onderwijs. Uit deze hoorzittingen bleek dat alle sprekers positief staat t.o.v. de hervormingsplannen, weliswaar vanuit een kritische ingesteldheid. Zo formuleerden de onderwijsvakbonden o.m. over de timing van de decretale regeling het volgende : "Zorgvuldigheid is belangrijker dan snelheid". Dit komt overeen met de houding van een aantal leden tijdens de bespreking van het voorliggende decreet.

Een ander element dat tijdens de hoorzitting aan bod kwam, was de structuur van de opleiding. Rector Oosterlinck van de KULeuven verwees daarbij naar het zgn. Attali-model, nl. 3 + 2. Als deze rector dit als dusdanig stelde, schept dit volgens hem de nodige onduidelijkheid m.b.t. de regelingen zoals voorzien in het decreet.

Hij bekritiseert vervolgens het accreditatiesysteem dat hét sluitstuk moet vormen van de hervorming. Het onderwijs van academisch niveau was en is zeer goed. De visitaties krijgen en zullen een hoge kwalificatie krijgen. Via accreditering wil men vanuit internationaal perspectief de waarde van de opleiding omschrijven. Men kan die waarde echter niet behouden als men de opleiding afslankt. Tijdens de vroegere 2 licentiejaren maakte de student zijn eindwerk, ging men naar het buitenland studeren, enz. Deze 2 jaren worden in het nieuwe model herleid tot 1 jaar. Het is onmogelijk dit jaar op eenzelfde manier als de vroegere licentiejaren te accrediteren. Hij stelt aan de Universiteit Gent vast dat men omwille van kwaliteitsverlies, al spreekt over de organisatie van een master-na-een-master om accrediteerbaar te blijven.

De heer Vandenbroeke beweert vervolgens dat er voor de uitvoering van de plannen die voorliggen, 50 percent meer middelen zullen nodig zijn om eenzelfde kwaliteit te garanderen.

Hij heeft tevens heel wat interne tegenspraak vastgesteld. Een voorbeeld hiervan is de academisering van het hogeschoolonderwijs dat moet leiden tot meer wetenschappelijk onderzoek. Het is niet duidelijk hoe dit moet gebeuren. Enerzijds zegt men dat de professoren van de hogescholen zelf de middelen daartoe moeten krijgen, terwijl anderzijds anderen beweren dat dit via de universiteiten moet gebeuren.

De eigenheid van het onderwijs wordt volgens de hervormingsplannen bewaard. Het hoger onderwijs is steeds sterk gedemocratiseerd geweest, met daarbovenop een kwaliteitslabel. Zal men dit kunnen aanhouden of zullen de instellingen voor hoger onderwijs zich meer elitair opstellen naar Amerikaans model ?

De heer Vandenbroeke heeft vervolgens vragen bij de bachelorsopleiding. Hij vraagt of er nagegaan werd in welke mate men met een bachelorsdiploma zal uitstromen. Is dit bevraagd ? Is hier aandacht voor geweest ? Indien zou blijken dat deze uitstroom groot zou zijn, zou dit een enorme nivellering van de kwaliteit met zich meebrengen.

Voor wat de associatievorming betreft, stelt de heer Vandenbroeke dat de universiteiten zich razendsnel in deze kwestie hebben opgesteld en initiatieven hebben genomen, die weliswaar niet strookten met de bedoelingen. Hij verneemt van de heer Van Baelen dat die dit liever anders had gezien. Daaruit leidt hij af dat men zich gewoon heeft laten doen.

Hij hoorde bij de tussenkomsten van heel wat leden dat het structuurdecreet een hoeksteen zal vormen voor het hoger onderwijs. Daarbovenop komen er nog aanbouwdecreten. Alhoewel die laatste decreten cruciaal zijn, zoals bleek uit de hoorzittingen, beschouwt men die blijkbaar als bijkomstig vermits ze later nog moeten worden ingevuld.

Tot slot heeft de heer Vandenbroeke enkele opmerkingen bij het taalgegeven. Hij begrijpt niet waarom men de bestaande regeling wil wijzigen. Het universiteitsdecreet van 1991 bevatte een unieke taalregeling die in 1994 in vergelijkbare vorm overgenomen werd voor de hogescholen. Dat systeem is perfect werkbaar en aanvaardbaar. De essentie van dit systeem was gebaseerd op de meertaligheid van de studenten. Alhoewel de universiteiten UG, KUL en VUB een groeiend positief profiel hebben opgebouwd sinds zij zuiver Vlaamse universiteiten werden, wil men nu modieus zijn en gaat men zich aanpassen. Dit is een totaal foute houding. Men hoeft zijns inziens enkel goede studenten op te leiden. Op die manier zal men Europees en wereldwijd erkend worden.

– *Repliek van de leden*

De heer *Gilbert Van Baelen* kan niet akkoord gaan met de uitlating van de heer Vandenbroeke dat de minister in dit dossier niet goed heeft gecommuniceerd. Er zijn 150.000 studenten in het hoger on-

derwijs en ongeveer 2.500 ZAP-leden en nog een reeks andere personeelsleden. Er is volgens hem wel degelijk op zeer ruime basis gecommuniceerd met al de universiteiten, hogescholen, studenten, overkoepelende organisaties, de bedrijfswereld, enz. Hij wijst erop dat er een tegenstelling is tussen de manier waarop deze instellingen het debat intern hebben georganiseerd en het maatschappelijk debat. Men kan niet verwachten dat de minister de vermelde individuen interactief zou betrekken. In dat geval zou men de minister verwijten dat zij de belangenorganisaties zou overslaan.

B. Antwoord van de minister

(algemeen)

Het is de minister opgevallen dat zowel de adviesorganen, als de commissieleden vaak dezelfde klemtonen leggen bij de bespreking van het structuurdecreet. Zo vindt iedereen dat de democratische toegang tot het hoger onderwijs gevrijwaard moet blijven. Een tweede accent betreft het benadrukken van de kwaliteit die moet bewaard worden. Ook de bekommernis naar voldoende middelen is een gemeenschappelijke zorg. Zijzelf kan deze punten volledig onderschrijven.

(een hoeksteen voor het hoger onderwijs)

De minister beaamt het belang van het voorliggende ontwerpdecreet vermits het de ganse hoger onderwijssector hertekent. Dit decreet vormt de aanzet. Daarom spreekt men ook over een structuurdecreet dat de basis vormt van de wijziging. Er zullen nadien nog een reeks van decreten komen die even belangrijk zijn, zoals de lerarenopleiding of de flexibilisering van het hoger onderwijs.

Zij kan niet akkoord gaan met de kritiek dat het voorliggende decreet te fragmentair zou zijn of te weinig zou omvatten. Het is volgens haar een goede optie geweest om bvb. de problematiek van de lerarenopleiding hier niet in op te nemen. Deze problematiek is immers te specifiek en te ingrijpend op de andere onderwijsniveaus. Die invoeging zou het geheel te complex maken. Daarom is gekozen voor een eerste, weliswaar onomkeerbare stap. Ondertussen is heel wat reeds voorbereid wat tegen het zomerreces van 2003 in een decretale vorm zal worden gegoten.

(timing)

De minister is ervan overtuigd dat Vlaanderen nu moet handelen. Als men zou wachten, zal er voor Vlaanderen niets anders opzitten dan volgen wat anderen voordoen. Dit zou echter heel wat kritiek doen ontstaan. In dat geval zou men immers de eigenheid en de kwaliteit van het Vlaams hoger onderwijs minder goed kunnen benadrukken. Vermits men beseft dat de kwaliteit van het Vlaams hoger onderwijs hoog is, wil men een voortrekkersrol in Europa op zich nemen. Uitstel zou volgens haar nog meer verwijten genereren. Er is voldoende gerealiseerd om vanaf september 2004 van start te gaan.

(hoger onderwijsruimte)

De minister onderstreept dat men in Vlaanderen naar een hoger onderwijsruimte evolueert en niet naar één instelling. Door te streven naar één ruimte kan de eigenheid van en dus ook het verschil tussen de instellingen en associaties benadrukt worden. Dit biedt de studenten het voordeel dat zij kunnen kiezen tussen diverse instellingen met een eigen karakter. Een bepaalde mate van concurrentie die daardoor blijft bestaan, kan de kwaliteit blijvend aanwakkeren.

(democratisch gehalte en toegangsbeleid)

De minister heeft zelf in het verleden steeds benadrukt dat de open toegang tot en het democratisch gehalte van het hoger onderwijs absoluut behouden moet blijven. Tijdens ontmoetingen met buitenlandse collega's blijkt dat die de Vlaamse situatie enigszins benijden.

(flexibel hoger onderwijs)

De minister verwijst naar de opmerking van de heer Martens dat studenten graag moeten terugkeren naar het hoger onderwijs. Dit geeft aan dat de hervorming van het hoger onderwijs meer is dan een loutere herstructurering. Het hoger onderwijs richtte zich tot op heden hoofdzakelijk naar de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jarigen. Hoger onderwijs moet ook een element zijn van levenslang leren en permanente vorming. De aangekondigde aanbouwdecreten zullen dit aspect nog sterker benadrukken.

(gevolgen voor secundair onderwijs)

De hervorming van het hoger onderwijs zal volgens de minister duidelijk repercussies hebben op de curricula van het secundair onderwijs. In dit kader wil zij zeker werk maken van het zgn. SOHO-dossier, overgang secundair onderwijs – hoger onderwijs. Dit pilootproject is in Mechelen experimenteel opgestart. Het project heeft tot doel de oriëntering van studenten uit het secundair naar

hoger en volwassenenonderwijs te verbeteren. Dit moet gebeuren door de breuk tussen deze onderwijsniveaus op te heffen en de studenten beter te informeren over de studies die zij aanvangen.

(financiering hogescholen)

De minister is niet verrast over de opmerkingen omtrent de financiering van de hogescholen. Tijdens het voorbije jaar zijn er heel wat vragen gesteld over de financiële situatie van de hogescholen. Daarop heeft zij toen o.m. gereageerd dat dat probleem niet zodanig ernstig is als door sommigen wordt voorgesteld. Zij heeft ondertussen reeds herhaaldelijk verklaard dat wanneer er extra middelen voor onderwijs voorhanden zouden zijn, deze in eerste instantie naar het basisonderwijs en de hogescholen moeten gaan.

(hoger onderwijs voor sociale promotie)

De minister stelt dat er voor het HOSP afspraken worden gemaakt. Voor het zomerreces 2003 zal er een aanvullende decretale regeling worden opgesteld voor de voortgezette opleidingen én voor de opleidingen voor hoger onderwijs voor sociale promotie. Deze opleidingen zullen de kans krijgen om zich te laten visiteren zodat zij nadien ook bv. een bachelordiploma zouden kunnen afleveren.

(plaats van het hoger onderwijs in Europa)

De minister herinnert eraan dat de hervorming van het onderwijs op Europees niveau tot doel had de transparantie te verhogen. Daardoor zou men ook de mobiliteit van de studenten groter kunnen maken. Vandaar komt ook de noodzaak naar de transparantie van de inhoud en de titels.

(onderwijsvernieuwing)

De minister bevestigt dat onderwijsvernieuwing een belangrijk aandachtspunt moet zijn in deze hervorming. In dit kader verwijst zij naar het amendement dat de opleiding onderwijskunde aan de KULAK toewijst. Op die manier heeft elke universitaire instelling een dergelijke opleiding en versterkt men de lerarenopleiding. In de nabije toekomst zal in ieder geval de noodzaak aan een link tussen de wetenschappelijk ondersteuning en begeleiding van de leerkrachten en de hogescholen waar de lerarenopleidingen thuishoren, duidelijk worden.

(levenslang leren en creditsysteem)

De minister merkt op dat heel wat instellingen vragen hebben bij het creditsysteem en de flexibilisering. Het kan niet de bedoeling zijn dat men à la carte zou werken. Het systeem moet transparant en beheersbaar blijven voor de instellingen. In die zin heeft zij aan de instellingen gemeld dat het systeem voor iedereen een voordeel moet zijn. Het moet op maat van de student worden geschreven zodat men zich op deelaspecten van een opleiding kan bijscholen. Daarmee verlaat men op termijn de studiejaren en zal men in de toekomst niet meer over jaren, maar over studiepunten spreken.

(accreditatie)

De minister stelt dat er reeds belangrijke stappen zijn gezet op het vlak van de accreditatie. Vlaanderen heeft een waarnemer in het Nederlandse Accreditatieorgaan, NAO, zodat men duidelijk op de hoogte is van waar men voor staat. Zij is er volledig mee eens dat men op dit vlak niet mag aarzelen en hier direct werk moet van maken. In september 2003 vindt een opvolgingsconferentie plaats in Berlijn waar de accreditatie een belangrijk thema zal zijn. Het zal interessant zijn om 2 jaar na de conferentie in Praag te vernemen hoe ver de andere landen gevorderd zijn. Niemand had immers kunnen verwachten dat amper 4 jaar na de ondertekening van de Bolognaverklaring, dergelijke belangrijke stappen zouden genomen zijn.

(postsecundair en volwassenenonderwijs)

De minister antwoordt dat op het vlak van het volwassenen- en postsecundair onderwijs twee zaken belangrijk zijn. Enerzijds is er het hoger onderwijs waar men schakelprogramma's en flexibele overgangen zal moeten voorzien tussen de diverse opleidingen. Anderzijds mag het hier niet bij blijven. In de toekomst zal het hoger onderwijs beschouwd worden als één element van het Vlaams onderwijs. Daarbij zal de overstap naar het hoger onderwijs vanuit andere onderwijsniveaus, zoals postsecundair en volwassenenonderwijs, soepeler moeten verlopen. In die zin zullen de barrières met het hoger onderwijs niet verdwijnen, maar wel vervagen.

(taalregeling)

De minister herinnert eraan dat er vanaf de opstart van het debat over de Bolognaverklaring zeer di-

verse standpunten werden geformuleerd m.b.t. de taalregeling in het hoger onderwijs. Het structuurdecreet en de amendementen daarop voorzien een consensus terzake. Vermits mevrouw Grouwels alsnog opmerkingen heeft over de taalregeling verwijst zij naar de artikelsgewijze bespreking waar dit onderwerp terug aan bod zal komen.

(financiering)

De minister stelt dat de werkgroepen m.b.t. het nieuwe financieringssysteem van het hoger onderwijs binnen afzienbare tijd zullen worden opgestart. De afronding hiervan zal evenwel niet meer tijdens de huidige legislatuur kunnen worden verwezenlijkt.

(communicatie met de sector en maatschappelijk debat)

De minister repliceert t.a.v. de heer Vandenbroeke dat hij volkomen ongelijk heeft als hij beweert dat er een slechte communicatie zou zijn geweest met de betrokken sector. Er zijn volgens haar weinig onderwerpen waarover meer gedebatteerd zou zijn dan het voorliggende decreet. De tekst van het structuurdecreet werd geschreven in samenwerking met diverse organisaties, zoals VLIR, Vlhora, VVS, ACW, maar ook met experten. Die werkgroep maakte op verschillende momenten de aangepaste teksten telkens openbaar waardoor er na verloop van tijd diverse versies circuleerden, wat dan weer leidde tot de nodige verwarring. Deze manier van werken heeft voor- en nadelen, maar bewijst wel de betrokkenheid van de actoren.

Daarnaast organiseerde de commissie onderwijs tijdens de afgelopen weken nog een aantal hoorzittingen met diverse onderwijspartners. Het thema is ook tijdens de voorbije twee jaren aan de hand van vragen, interpellaties en gedachtewisselingen regelmatig aan bod geweest in het parlement. Bovendien werd er tijdens de diverse begrotingsbesprekingen telkens een stand van zaken van dit decreet gegeven.

Zij heeft zelf op regelmatige tijdstippen nog een aantal organisaties zoals de vakbonden, de VLIR, de Vlhora afzonderlijk of samen ontvangen om over een aantal onderdelen van het decreet te bespreken.

Het is voor haar ook belangrijk dat de vakbonden een protocol van akkoord hebben getekend over het structuurdecreet. Dit getuigt van hun appreciatie.

De minister vervolgt dat de pers op regelmatige basis werd ingelicht met als doel de publieke opinie op de hoogte te houden. Dit onderwerp is niet het meest voor de hand liggende of meest populaire item waar journalisten opspringen. Zij beseft bovendien dat dit thema ook de publieke opinie niet zo roert als andere meer mediagenieke gebeurtenissen zoals bvb. geweld op school. De weerklank in de pers concentreert zich daardoor in een aantal kranten die ruimte voorzien voor opiniestukken.

De minister zelf en haar medewerkers hebben dikwijls deelgenomen aan debatten, hebben diverse instellingen uit het hoger onderwijs bezocht die telkens afgerond werden met debatten met personeel of studenten, enz. Zij heeft zelf ook de decanen Wijsbegeerte en Letteren ontvangen op haar kabinet n.a.v. hun vraag naar studieduurverlenging. Zij besluit dat er dus weinig niet gebeurd is.

De minister beaamt dat niet in alle hoger onderwijsinstellingen het intern debat even intens werd gevoerd. Zij kan dit enkel vaststellen. In sommige instellingen heeft men met personeel, professoren en studenten een grondig debat gevoerd, terwijl dit in andere instellingen te verwaarlozen viel. Dit is niet typisch voor de onderwijssector. Ook in andere sectoren is er een verschil in het democratisch gehalte van organisaties en instellingen.

(informatie aan studenten)

De minister is er zich van bewust dat veel studenten nog niet op de hoogte zijn van de consequenties van deze hervormingen naar de toekomst toe. Dit is voor velen afhankelijk van hun persoonlijke interesse in dit thema. De diverse contacten van het kabinet met VVS, VLIR en Vlhora hebben uiteraard tot doel dat zij de informatie doorgeven aan hun achterban. Deze organisaties zijn de contactpersonen die de link moeten leggen met de sectoren zelf. Zij beaamt dat er zowel door de overheid als door de onderwijsinstellingen zelf een informatiecampagne zal moeten opgezet worden.

(twee dimensies van de Bolognaverklaring)

De minister gaat akkoord met de stelling van de heer Holemans dat de Bolognaverklaring 2 dimensies omvat : een economisch en een emancipatorisch effect. Zij is ervan overtuigd dat de stappen in Vlaanderen hier voldoende rekening mee hebben gehouden en voor een goed evenwicht hebben gezorgd.

(geen rationalisatie)

De minister stelt m.b.t. het gebrek aan rationalisatie dat het structuurdecreet op dit vlak een groot voordeel heeft. Het decreet zet immers volgens haar, zonder de zaak te forceren, een optimalisatie van het aanbod in gang. De toekomst moet uitwijzen hoe snel en ingrijpend die zal zijn.

(plaats van de KU Brussel)

De minister stelt m.b.t. de situatie van de KU Brussel dat het voorliggende decreet een compromis omvat. In de toekomst zullen uiteraard nog verdere stappen worden genomen. Vandaag is echter niet duidelijk in welke richting die zullen gezet worden.

(besluit)

De minister stelt tot slot vast dat er tijdens de bespreking een aantal tegenstellingen aan bod zijn gekomen die typisch zijn voor België. Zo is er de tegenstelling tussen arbeid en kapitaal die in dit kader ter sprake komt bij het debat over het mercantiele effect en de GATS. Een tweede element is de verzuiling : alhoewel niet uitgesproken aanwezig, komt dit element terug in het debat over de plaats van de KUB. De taalkwestie is het derde aspect dat uitdrukkelijk in het debat werd aangehaald.

Zij hoopt dat men zich niet zou blindstaren op deze tegenstellingen. Het structuurdecreet omvat veel meer dan deze elementen en gaat uit van een fundamentele hervorming van het hoger onderwijs in het belang van de student.

VIII. Artikelsgewijze bespreking

De amendementen die bij dit ontwerp van decreet werden ingediend, zijn opgenomen in Stuk 1571 (2002-2003) – Nrs. 2, 3 en 5.

Artikel 1

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 13 stemmen.

TITEL I

De structuur van het hoger onderwijs

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Toepassingsgebied

Artikel 2

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe dit artikel te vervangen door :

“Deze titel is van toepassing op de universiteiten en hogescholen. De artikelen 7, 11, 12, 18, 19, 20, 22, 25, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 83, 84, 85, 94, 118, 119, 121, 123, 126, 129 en 131 zijn van toepassing op de andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs en op de geregistreerde instellingen. Deze bepalingen zijn van algemene toepassing of in zoverre het expliciet voorgeschreven is.” (amendement nr. 1).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een verduidelijking en explicitering van de bepalingen van titel I betreft die van toepassing zijn op de andere instellingen van hoger onderwijs dan de universiteiten en hogescholen. Sommige van de bepalingen zijn van algemene toepassing, d.w.z. op alle hogescholen, universiteiten, ambtshalve geregistreerde instellingen en alle geregistreerde instellingen, dus op alle bachelors- en mastersopleidingen zoals bijvoorbeeld de bepalingen inzake de beschrijving van wat een bachelors- of mastersopleiding is of de bepalingen inzake accreditatie, andere zijn maar van toepassing daar waar het expliciet is voorgeschreven. Zoals bijvoorbeeld de bepalingen inzake het Hoger Onderwijsregister.

Het amendement wordt unaniem aangenomen met 13 stemmen. Daardoor is dit artikel vervangen.

AFDELING 2

Definities

Artikel 3

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 13 stemmen.

AFDELING 3

Universiteiten en hogescholen

Artikelen 4 tot 6

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden unaniem aangenomen met 13 stemmen.

AFDELING 4

Geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs

Artikelen 7 en 8

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden unaniem aangenomen met 13 stemmen.

AFDELING 5

Institutionele bepalingen

Artikel 9

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 13 stemmen.

HOOFDSTUK II

Zending

Artikel 10

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt unaniem aangenomen met 13 stemmen.

HOOFDSTUK III

Organisatie van het hoger onderwijs

AFDELING 1

Structuur van het hoger onderwijs

ONDERAFDELING 1

Definities en doelstellingen
van opleidingen en graden

Artikel 11

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe na de eerste zin de volgende zin in te voegen : "Het hoger onderwijs omvat ook de opleidingen die kunnen afgesloten worden met een postgraduaatgetuigschrift." (amendement nr. 2).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het duidelijk moet zijn dat de opleidingen die kunnen afgesloten worden met een postgraduaatgetuigschrift, ook tot het hoger onderwijs behoren.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 12

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 13

De heer *Gilbert Vanleenhove* stelt dat het doel van de Bolognaverklaring het bewerkstelligen van een grotere transparantie van de diploma's is. De titel van industrieel ingenieur is in het buitenland niet erkend, ondanks academische en professionele gelijkwaardigheid en soms zelfs meerwaardigheid t.o.v. buitenlandse opleidingen. Het is daarom belangrijk deze opleiding de titel van Master of Science te geven, zeker voor buitenlands gebruik.

De inhoud van de opleiding rechtvaardigt volgens de spreker deze titel. Het gaat om een opleiding van academisch niveau, waarvoor het structuurdecreet academisering voorziet. Ten tweede is het doel het vormen van een deskundige met een brede kennis van wetenschap en techniek, die deze kennis in de industrie kan toepassen bij het oplossen van problemen en bij het ontwerpen van nieuwe producten en processen. Een derde rechtvaardiging is het feit dat het academisch niveau bereikt wordt door het aanreiken van een brede wetenschappelijke basis in wetenschap en techniek en een algemene kennis op het vlak van mens en maatschappij. In een gekozen discipline leert men de meest recente technologie begrijpen en gebruiken. Bovendien wordt er in de opleiding veel aandacht besteed aan het leren zelfstandig problemen oplossen.

Het blijft voor de heer Vanleenhove zinvol en noodzakelijk dat de huidige twee ingenieursprofielen, nl. industrieel en burgerlijk ingenieur, naast elkaar blijven bestaan. Het is voor hem ook geen enkel probleem dat men de afkortingen ing. en ir. verder zou gebruiken, zoals in een amendement bij artikel 25 wordt voorgesteld.

Vervolgens verwijst de spreker naar Duitsland waar de industrieel ingenieurs ook Masters of Science zijn. In Duitsland zijn de termen Bachelor of Science en Master of Science niet voorbehouden voor universiteiten, maar komen ze ook voor in hogescholen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen theoriegerichte studierichtingen en meer toepassingsgerichte studierichtingen. De theoriegerichte leiden tot Bachelor of Science en Master of Science. De strikt toepassingsgerichte leiden tot Bachelor of Master met de kwalificatie hieraan toegevoegd. Het diplomasupplement geeft zowel voor masters of science als voor de gewone masters in het Engels een beschrijving van studieinhoud, het curriculum, de verworven kwalificaties, de naam van de hogeschool of universiteit, enz. De onderwijsinstelling kiest in Duitsland zelf welke graad zij wil verlenen en de Landesregierung moet haar goedkeuring daaraan hechten. De regering baseert zich daarvoor op de beoordeling van de opleiding door het onafhankelijk accreditatieorgaan.

Het is volgens de heer Vanleenhove belangrijk dat de jonge Vlaamse industrieel ingenieurs ook de graad van Bachelor/Master of Science kunnen verwerven om hen kansen te geven op de internationale arbeidsmarkt. Het toekennen van de specificatie moet gebeuren om de internationale herkenbaarheid van de graad en van het diploma te waarborgen.

Hij besluit dat het structuurdecreet geen bepalingen bevat die dit in de weg staan, maar dat dit in de uitvoeringsbesluiten kan worden opgenomen. Hij vraagt of de minister hiermee akkoord kan gaan.

De heer *Dirk De Cock* stelt dat er een onderscheid gemaakt moet worden in de specificatie bij de bachelors- en mastersgraden zoals het decreet voorziet. De specificatie 'of science' staat voor de positieve wetenschappen, terwijl 'of arts' voor de humane wetenschappen staat. Het onderscheid tussen de industrieel en de burgerlijk ingenieur moet volgens hem komen in de benaming van de kwalificatie. De benaming zou dan als volgt klinken : 'Bachelor/Master of Science in' met daaraan toegevoegd een kwalificatie voor de industrieel, respectievelijk burgerlijk ingenieur.

De heer *Gilbert Van Baelen* merkt op dat men de situatie in Duitsland niet kan vergelijken met die in Vlaanderen. De hoger onderwijsinstellingen in Duitsland die de opleiding aanbieden, moeten voorafgaand aan de accreditering reeds aangeven wat zij verkiezen. De instelling heeft zelf de vrijheid te bepalen welk soort van opleiding ze inricht. Dit kan in Vlaanderen niet. Een hogeschool kan in Vlaanderen bvb. geen opleiding burgerlijk ingenieur inrichten vermits de opleidingen en studiegebieden per hoger onderwijsinstelling vastliggen.

De heer *Ludo Sannen* vraagt dat de minister zo snel als mogelijk duidelijkheid creëert over deze problematiek. Belangrijk daarbij is de kwaliteit van

de opleiding en de manier waarop men de kwaliteit meet in verhouding met de Europese onderwijsruimte. Vervolgens moet men dan op basis van de kwaliteit die men kan garanderen, nagaan hoe de afgestudeerde alle kansen krijgt in Europa.

De heer *Gilbert Vanleenhove* beaamt de opmerking van de heer Sannen dat er een internationaal vergelijkbare maatstaf moet zijn. In die zin mag men voor de eigen Vlaamse jongeren niet minder garanderen dan wat in het buitenland gangbaar is.

– *Antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de vermelde problematiek nog niet is uitgeklaard. Een mogelijke regeling hoort thuis in een uitvoeringsbesluit waarover de Vlaamse regering tijdens de volgende maanden zal beslissen, na advies van VVS, Vlir en Vlhora. Een belangrijk gegeven is wie de criteria bepaalt. Het decreet voorziet dat het accreditatieorgaan de controle uitvoert, maar dat het aan de overheid toekomt om de criteria te bepalen aan de hand van generieke kwaliteitsnormen. Het accreditatieorgaan zal in het accreditatierapport opmerkingen m.b.t. bijzondere kwaliteitskenmerken van een opleiding kunnen opnemen. Een definitieve regeling zal in ieder geval gebaseerd zijn op dit uitgangspunt. Zij zal de commissie van verdere ontwikkelingen op de hoogte houden.

– *Repliek van een lid*

De heer *Gilbert Vanleenhove* repliceert dat dit uitgangspunt niet afwijkt van de regeling in Duitsland. Ook daar bepaalt de regering de criteria, beoordeelt het accreditatieorgaan de kwaliteit van de opleiding en beslist de regering over het toekennen van de titel.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

ONDERAFDELING 2

Het opleidingenaanbod

Artikelen 14 tot 18

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 19

Een amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe paragraaf 2 te vervangen door : "§ 2. De studieomvang van een mastersopleiding bedraagt ten minste 120 studiepunten." (amendement nr. 71).

De heer *Chris Vandenbroeke* licht toe dat de beoogde kwaliteitslabel van een masters-degree, zoals die na accreditatie zal moeten aangetoond en bevestigd worden, een minimale studieduur van twee jaar en dus van 120 studiepunten vereist. Enkel op die manier is de nodige tijd beschikbaar voor het voorbereiden van een volwaardige "meester-proef" terwijl tevens de kans geboden wordt om desgewenst een onderdeel van de opleiding aan een andere, buitenlandse instelling te volgen.

Hij stelt dat kwaliteit en transparantie de belangrijkste elementen zijn. Het hoger onderwijs in Vlaanderen is kwaliteitsvol. Ten tweede blijkt dat reeds 90 percent van de andere Europese betrokken instellingen een upgrading naar 120 studiepunten ambieert. Het voorliggende artikel halveert het huidig aantal studiepunten van de licentiejaren, wat volgens hem een hypotheek legt op de kwaliteit. Hij pleit ervoor deze aanpassing daarom nu reeds te doen, vermits men in de toekomst zich toch in deze zin zal moeten aanpassen. Hij vraagt dit amendement minstens ter harte te nemen.

De heer *Luc Martens* gaat akkoord met de formulering van het decreet en steunt het amendement niet. Het artikel voorziet in een terechte voorzichtige houding die vertrekt van de bestaande posities. De kwaliteit na de hervorming hoeft niet te verschillen van de huidige kwaliteit. Vermits er een onderscheid gemaakt wordt tussen de academische en de professionele bachelor, is op dit niveau het academisch perspectief met alle voorwaarden reeds aanwezig. Het hoger onderwijsveld is zelf genuanceerd : sommigen pleiten om voor bepaalde opleidingen een studieduurverlenging te voorzien, terwijl anderen ervan overtuigd zijn dat dit met de hervorming niet nodig zal zijn. De tijdsduur is niet het enig bepalende element om de kwaliteit te bepalen. Tijdens de universitaire opleiding wordt er ook heel wat extra aangereikt dat niet direct maatschappelijk relevant is, maar enkel om het wetenschappelijk karakter van de opleiding te versterken. Het voorstel om te komen tot 3 + 2, geeft niet meer zekerheid op kwaliteit. Hij is van mening dat tijdens de volgende jaren er wellicht een tussenpositie terzake zal worden ingenomen.

Ook de heer *Dirk De Cock* is van mening dat de studieduur geen axioma mag zijn. Hij pleit m.b.t. het amendement van de heer Vandenbroeke voor een meer genuanceerde houding. Er zijn trouwens voorbeelden voorhanden die het omgekeerde aantonen. De opleiding psychologie in Nederland duurt 4 jaar, terwijl dit in Vlaanderen 5 jaar bedraagt. Hij is ervan overtuigd dat het huidige jaarsysteem op termijn zal ingehaald worden door het studiepuntensysteem. Men zal in de toekomst moeten leren uit de ervaringen in de sector.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat het amendement ongenuanceerd is. Hij kan hier niet mee akkoord gaan. Een lineaire toepassing van 120 studiepunten voor alle masters zou tot veel improvisatie leiden. Deze operatie zou bovendien veel te snel moeten gebeuren vermits men niet de ruimte zou krijgen om de maatschappelijke, wetenschappelijke én pedagogisch methodologisch omvorming voldoende te toetsen. Het aanbieden van meer leerstof leidt niet automatisch tot meer kwaliteit.

De heer *Robert Voorhamme* brengt aan dat dé grote ommekeer van het decreet de omvorming is van de studiejaren naar studiepunten. Het hoger onderwijs zal evolueren naar een systeem van initieel onderwijs en daarop geënte permanente opleidingen. In die zin zullen de studiepunten de mogelijkheid geven flexibeler om te gaan met de initiële opleiding, maar zal dit het systeem het ook makkelijker maken verder te bouwen aan bijkomende opleidingen. Vanuit deze invalshoek zou een studieomvang van 120 studiepunten voor de mastersopleiding een stap in de verkeerde richting betekenen. Hij ziet geen enkele rechtvaardiging om de 120 studiepunten te veralgemenen. De instellingen moeten de inspanningen van de hervorming van het hoger onderwijs als een uitdaging zien om binnen de nieuwe structuur een fundamenteel andere organisatie uit te werken.

De heer *Gilbert Van Baelen* gaat akkoord met de opmerkingen van de voorgaande sprekers. Als bepaalde opleidingen de oefening maken op basis van het voorstel van de heer Vandenbroeke, dan blijkt daaruit dat zij het doel van de Bolognaverklaring niet begrepen hebben. Zij willen immers hun kandidaturen omvormen tot bachelor en de licenties tot master, wat helemaal niet de bedoeling is.

– *Reactie van de minister*

De *minister* gaat akkoord met de opmerkingen van de leden die het amendement niet steunen. Het is volgens de minister verkeerd alle mastersopleidingen zonder meer op 120 studiepunten te brengen. Die houding is te strak en ongenuanceerd. Zij beaamt dat het gaat om de kwaliteit en de inhoud van de opleiding, maar die kunnen naargelang de situatie en de voorgeschiedenis van een bepaalde opleiding heel erg verschillend zijn. Het hoger onderwijs zal hervormingen ondergaan waarbij de bachelor een jaar langer zal duren dan de huidige kandidaturen. Men kan dan ook niet stellen dat een master gelijk wordt gesteld met de huidige licentie. Vermits de globaliteit van de opleiding herbekeken wordt, komt de inhoud op de eerste en de duur op de tweede plaats. Vermits zij beseft dat dit kan evolueren, vermeldt het decreet dat de studieomvang van de mastersopleiding ‘ten minste’ 60 studiepunten moet bedragen.

– *Repliek van een lid*

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst naar de hoorzitting over de hervorming van het hoger onderwijs waarin deze bekommernis om in de mastersopleiding te komen tot 120 studiepunten, uitdrukkelijk werd gesteld. Tijdens deze hoorzitting pleitten diverse sprekers bovendien dat zorgvuldigheid belangrijker is dan snelheid.

Een derde vaststelling is volgens hem dat de huidige opleiding grondig wordt herschikt : de kandidaturen worden omgebouwd en zullen leiden tot een bachelordiploma die een waarde moet hebben op de arbeidsmarkt. Dit maakt zijns inziens de eigenlijke hervorming uit.

Een vierde element betreft de mastersopleiding met een studieomvang van 60 studiepunten. De Bolognaverklaring spreekt zich niet uit over het aantal studiepunten, maar stelt wel als doel de transparantie en de mobiliteit te verhogen. Het zal zijns inziens voor een student onmogelijk zijn om binnen het kader van 60 studiepunten zowel internationaal mobiel te zijn als zelfwerkzaamheid te verkrijgen. Het buitenlands studeren zal daardoor beperkt worden tot een aantal weken buitenlands verblijf, zonder dat dit een inhoudelijke meerwaarde voor de studies met zich kan meebrengen.

Voor zijn laatste bedenking verwijst de heer Vandenbroeke naar het feit dat éénderde van de studenten aan de faculteit Wijsbegeerte en Letteren vandaag reeds een extra jaar nodig hebben voor hun thesis. Dit betekent 180 studiepunten. Dit is contradictorisch met de regeling zoals voorzien in het ontwerp van decreet.

Hij besluit dat de decretale regeling een improvisatie is omwille van de financiële consequenties. De minister beschikt volgens hem niet over de nodige middelen om een bijkomend mastersjaar tijdens de volgende jaren te financieren. Als men tegen 2010 niet overgaat tot een volwaardige mastersopleiding van 2 jaar, zal dat volgens de heer Vandenbroeke het einde betekenen van de kwaliteit van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Het amendement wordt verworpen met 2 stemmen voor en 11 tegen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

ONDERAFDELING 3

Opleidingsprogramma

Artikelen 20 tot 22

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

ONDERAFDELING 4

Studiegebieden, graden en titels

Artikelen 23 en 24

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 25

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren dienen drie amendementen in bij dit artikel.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 3 de inleidende zin te vervangen door :

"Diegene die ertoe gerechtigd is de titel van een master te voeren mag naast die titel ook een van de hierna genoemde titels voeren indien hij in het genoemde studiegebied een door de Vlaamse regering bepaalde opleiding of afstudeerrichting binnen een opleiding heeft voltooid :" (amendement nr. 72).

Een tweede amendement strekt ertoe aan § 3 een lid toe te voegen, dat luidt als volgt :

"Indien de opleiding gerangschikt is over twee of meer studiegebieden waarvan ten minste één hiervoor genoemd is, dan mag diegene die ertoe gerechtigd is de titel van master te voeren naast die titel ook een van de hiervoor genoemde titels voeren indien hij binnen deze opleiding een door de Vlaamse regering bepaalde afstudeerrichting heeft voltooid." (amendement nr. 73).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat deze amendementen een lacune in de decreettekst wegnemen. In de huidige decreettekst is niet bepaald wat de regelgeving is in het geval een opleiding gerangschikt is over twee of meer studiegebieden. De aanpassing van de tekst verhindert dat men omwille van deze lacune het opzetten van moderne multidisciplinaire mastersopleidingen zou vermijden. Bovendien vermijdt de amendering dat men de bestaande decreettekst interpreteert alsof tegelijk meerdere beschermde titels moeten toegekend worden aan diegenen die een opleiding voltooien die in meerdere studiegebieden gelegen is waaraan beschermde titels gekoppeld zijn. Daarom wordt de basisfilosofie voor het verlenen van de toelating tot het voeren van een beschermde titel doorgetrokken tot afstudeerrichtingen binnen een opleiding. De toelating kan toevertrouwd worden aan afstudeerrichtingen die voldoende geprofileerd zijn zodat men kan stellen dat ze duidelijk tot een bepaald studiegebied behoren.

Een derde amendement strekt ertoe een § 10 en een § 11 toe te voegen, die luiden als volgt :

"§ 10. De afkorting "ing" is voorbehouden voor diegene die gerechtigd is tot het voeren van de titel van industrieel ingenieur.

§ 11. De afkorting "ir" is voorbehouden voor diegene die gerechtigd is tot het voeren van de titel van burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect of bio-ingenieur." (amendement nr. 74).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement het gebruik van de afkortingen in het artikel over de bescherming van de titels laat opnemen. De systematiek van het voeren van de titels van industrieel ingenieur en van burgerlijk ingenieur is niet langer gekoppeld aan het behalen van de overeenstemmende graad, maar aan het behalen van de graad van master in een bepaalde opleiding in een bepaald studiegebied. Voor de afkorting "ing" wordt de bestaande regeling gehandhaafd. Voor het gebruik van de afkorting "ir" wordt de benaming van de overeenstemmende titels zoals vervat in de wet van 11 september 1933 geactualiseerd, bijvoorbeeld bio-ingenieur in plaats van landbouwkundig ingenieur. De bestaande bepalingen van de wet van 11 september 1933 blijven van kracht zodat ook de landbouwkundig ingenieur nog de afkorting "ir" mag gebruiken.

De drie amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

ONDERAFDELING 5

Onderwijsbevoegdheid

Artikel 26

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 27

De heren de heren Luc Martens, Karlos Callens, André Van Nieuwkerke, Frans Ramon, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove dienen twee amendenten in bij dit artikel.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 2, 1° te schrappen (amendement nr. 3) .

Een tweede amendement strekt ertoe aan § 2 een 9° toe te voegen, dat luidt als volgt :

"9° Onderwijskunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend." (amendement nr. 4).

De heer *Gilbert Vanleenhove* licht toe dat met het oog op de versterking van de lerarenopleidingen en de mogelijke uitbouw van voortgezette lerarenopleidingen na een bachelorsopleiding in een bepaald vakgebied, het zinvol is om in Kortrijk een capaciteitsgroep op academisch niveau rond onderwijskunde uit te bouwen. De KULeuven, campus Kortrijk, ruilt het studiegebied wijsbegeerte in voor de ontwikkeling van deze nieuwe opleiding.

De heer *Luc Martens* stelt dat deze amendementen deel uitmaken van de uitbreiding van zowel de universitaire als hogeschoolopleidingen in West-Vlaanderen. De Raad van State heeft daarbij opgemerkt dat dit onderbouwd moest worden. Op basis van welke gronden wordt deze uitbreiding voorzien ?

– *Antwoord van de minister*

De *minister* antwoordt dat de uitbreiding in verband staat met het streven van evenwichten tussen regio's en opleidingen. Tijdens de algemene bespreking heeft zij verwezen naar de opleiding onderwijskunde voor de KULAK. Daarmee wordt een duidelijke link gelegd naar de lerarenopleiding en komt er in elke provincie een wetenschappelijke onderbouw van deze lerarenopleidingen.

– *Repliek van een lid*

De heer *Luc Martens* repliceert dat het antwoord van de minister aansluit bij de herhaaldelijke vaststellingen van het Westvlaams Economisch Studiebureau, WES. Uit deze studies bleek dat er een duidelijke ondervertegenwoordiging was van Westvlaamse jongeren in het hoger onderwijs, dat er een sterke uitstroom en een minimale instroom was. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de financiering van deze instellingen. Het is volgens de heer Martens daarom zeer positief dat er een extra aanbod aan opleidingen in West-Vlaanderen komt.

De heer *Chris Vandenbroeke* steunt deze maatregel, maar wijst erop dat de heer Martens deze problematiek vanuit een provinciale invalshoek omschrijft. Hijzelf wil dit doen vanuit een nationalistische reflex.

De twee amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 28 tot 53

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 54

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs kan de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid de graden van bachelor, master en doctor verlenen." (amendement nr. 5).

De heer *Gilbert Vanleenhove* licht toe dat de onderwijsbevoegdheid van de Faculteiten voor Protestantse Godgeleerdheid op dezelfde wijze beschreven wordt als de onderwijsbevoegdheid van de Katholieke Universiteit Leuven in het studiegebied Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht, met uitzondering van het deelgebied kerkelijk recht. De voorgestelde beschrijving van de onderwijsbevoegdheid omvat ook het recht van het verlenen van de graad van doctor.

Deze aanpassingen stemmen overeen met de huidige situatie inzake de uitreiking van diploma's van licentiaat en doctor. Daarenboven wordt in dit amendement ook de mogelijkheid van een bachelor voorzien, zoals dit bij de andere opleidingen het geval is.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daarmee wordt dit artikel vervangen.

Artikel 55

Een amendement van van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs kan de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid de graden van bachelor, master en doctor verlenen." (amendement nr. 6).

De heer *Gilbert Vanleenhove* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 5 bij artikel 54.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daarmee wordt dit artikel vervangen.

AFDELING 2

Accreditatie, programmatie en registratie van opleidingen

Artikel 56

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in § 2, eerste lid, op de tweede en derde regel, de woorden "en aan de hand van de bij decreet vastgestelde accreditatiekaders" te schrappen (amendement nr. 7).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het begrip 'accreditatiekaders' in de voorgestelde tekst van het ontwerp van decreet niet meer gehanteerd wordt. De accreditatiesystematiek werd na het eerste advies van de Raad van State gewijzigd.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 57

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in het tweede lid, op de vierde regel, de woorden

"een zelfbeoordeling en" te schrappen (amendement nr. 8).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de accreditatiesystematiek een getrapt proces is. De opleiding maakt een zelfevaluatie ten behoeve van de externe kwaliteitsbeoordeling. De visitatiecommissie maakt vervolgens op basis van die zelfbeoordeling en van een bezoek aan de opleiding een eigen beoordeling van de kwaliteit van de opleiding die in een openbaar rapport is neergelegd. Op basis van dat rapport moet het Accreditatieorgaan een besluit nemen. Het gevaar bestaat dat als het rapport van de zelfevaluatie moet meegestuurd worden naar het Accreditatieorgaan, dat rapport aan helderheid, duidelijkheid en kritische benadering zal inboeten.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 58

Een eerste amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in § 1, 4° te vervangen door wat volgt :

"4° de materiële voorzieningen, de kwaliteit van het personeel, de organisatie en de interne kwaliteitszorg ;" (amendement nr. 9).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de materiële voorzieningen zoals onder meer de bibliotheek en de laboratoria, en de kwaliteit van het personeel deel uitmaken van de generieke kwaliteitswaarborgen. Bij de materiële voorzieningen moet rekening gehouden worden met de financiële mogelijkheden van de instelling.

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren in § 2, 1°, derde streep, op de laatste regel, de woorden "conform het beroepsprofiel" te schrappen (amendement nr. 75).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de bepaling "conform het beroepsprofiel" enige verwarring kan brengen. Deze bepaling impliceert dat er een instantie of autoriteit is die bevoegd is om beroepsprofielen op een algemene wijze vast te stellen. Door de snelle maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen wijzigt de inhoud van de verschillende beroepen snel. De opleidingsverstrekkers moeten hierop snel kunnen inspelen. Dit betekent niet dat de opleidingsverstrekkers geen aandacht moeten hebben voor de maatschappelijke relevantie van de opleidingen. Integendeel, de instellingen moeten op een adequate en creatieve manier inspelen op al die veranderingen los van formele procedures die verbonden zijn met de vaststelling van beroepsprofielen.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 59

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen twee amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 1, eerste lid, op de tweede en derde regel, de woorden "de zelfbeoordeling en" te schrappen (amendement nr. 10).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de toelichting naar amendement nr. 8 bij artikel 57.

Een tweede amendement strekt ertoe aan § 2, eerste lid, de volgende zin toe te voegen : "Het Accreditatieorgaan kan in het accreditatierapport overige opmerkingen opnemen over de bijzondere kwaliteitskenmerken van de opleiding." (amendement nr. 11).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het Accreditatieorgaan los van het accreditatiebesluit in het rapport aanvullende opmerkingen kan maken over de kwaliteit van de opleiding. Dit kan gaan over bijzondere kenmerken die het Accreditatieorgaan zijn opgevallen, zoals een sterke regionale of internationale oriëntatie of een zeer effectieve aansluiting op het beroepenveld.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 60

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen

Artikel 61

De heren de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen drie amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 1, 1°, a) te vervangen door wat volgt :

"a) het positief advies van de associatie waaronder de hogeschool of universiteit ressorteert ;" (amendement nr. 12).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat deze bepaling voortvloeit uit een eerder ingediend amendement, dat stelt dat het uitbrengen van een advies ter zake opgedragen dient te worden aan de associatie.

Een tweede amendement strekt ertoe in § 1, derde lid, de zin "De Erkenningscommissie beoordeelt in dat geval niet alleen de macro-doelmatigheid maar ook de wetenschappelijke onderbouwing van de opleiding." te schrappen (amendement nr. 13).

Een derde amendement strekt ertoe in § 3 het tweede lid te vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering wint alvorens haar beslissing te nemen het advies in van de Erkenningscommissie over de macro-doelmatigheid van de nieuwe opleiding." (amendement nr. 14).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de Erkenningscommissie in het algemeen een rol speelt bij de advisering over de macro-doelmatigheid van nieuwe opleidingen, ook voor de opleidingen die in deze alinea bedoeld zijn zonder dat dat expliciet hoeft voorgeschreven te worden. Het Accreditatieorgaan voert de toets nieuwe opleiding uit. Onderdeel van die toets, in het geval het gaat om nieuwe mastersopleidingen, is de wetenschappelijke onderbouwing van het opleidingsprogramma. Het zou dubbel werk betekenen indien de Erkenningscommissie bij de advisering over de wetenschappelijke onderbouwing een rol moet spelen. Bovendien is het een overlap met de taak van het Accreditatieorgaan.

Een vierde amendement van de heren de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in § 1, laatste lid, op de vierde regel, het woord "Verpleegkunde" te vervangen door de woorden "Verpleegkunde en Vroedkunde" (amendement nr. 76).

De heer *Luc Martens* benadrukt dat dit amendement tegemoet komt aan een reële vraag vanuit de sector. Hij licht toe dat artikel 61, § 1, laatste lid, een afwijking is van het voorschrift dat instellingen eerst vanaf het academiejaar 2006-2007 nieuwe opleidingen kunnen aanbieden. De afwijking geldt alleen voor mastersopleidingen in de studierichtingen verpleegkunde, maatschappelijk werk en toerisme, omdat er nu een uitgesproken maatschappelijke behoefte is aan mastersopleidingen in die studierichtingen als wetenschappelijke bovenbouw op de professionele opleidingen. Het voorgestelde amendement beoogt een instroom van afgestudeerde vroedvrouwen naast een instroom van afgestudeerde verpleegkundigen in een mastersopleiding in de verpleegkunde en vroedkunde. Sinds 1994 is de opleiding vroedkunde een zelfstandige basisopleiding. De ontwikkeling van beide beroepen verloopt in sterke mate parallel. Zo'n mastersopleiding in de verpleegkunde en vroedkunde beoogt verpleegkundigen en vroedvrouwen voor te bereiden op hogere functies waarvoor specifieke competenties vereist zijn zoals wetenschappelijke reflectie, verdere specialisatie op basis van wetenschappelijke ondersteuning, enz.

Een vijfde amendement van de heren de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe een § 4 toe te voegen, dat luidt als volgt :

"§ 4. Vanaf het academiejaar 2006-2007 kunnen de hogescholen die partner zijn in eenzelfde associatie, besluiten tot het uitwisselen van opleidingen waarbij een opleiding aan een bepaalde hogeschool aangeboden in een bepaalde vestiging wordt afgebouwd van jaar tot jaar en waarbij dezelfde opleiding aan een andere hogeschool in een bepaalde vestiging wordt ingevoerd van jaar tot jaar, na erkenning als een nieuwe opleiding door de Vlaamse regering.

Voorafgaand aan de invoering van de nieuwe opleiding, moeten de rechtspersonen verantwoordelijk voor de hogescholen en de universiteiten die in de provincie waarin de vestiging van de nieuwe opleiding gelegen is, een vestiging hebben, hun akkoord verlenen.

Voor de toepassing van het begrip 'provincie' in het tweede lid worden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams Brabant als één geheel beschouwd.

Voorstellen tot het uitwisselen van opleidingen kunnen voor de eerste keer bij de Vlaamse regering ingediend worden vanaf 1 januari 2005 en ten laatste op 30 september 2005.

Besluiten tot het uitwisselen van opleidingen tussen hogescholen binnen een associatie kunnen maar eenmaal om de vijf jaar worden genomen voor de gehele Vlaamse Gemeenschap.

De hogescholen voorzien in aangepaste overgangs- en begeleidingsmaatregelen voor de studenten bij de afbouw van de opleidingen zodat de studenten hun opleiding kunnen voltooien." (amendement nr. 106).

De heer *Luc Martens* licht toe dat de voorgestelde tekst van het ontwerp van structuurdecreet niet voorziet in een mechanisme van uitwisseling van opleidingen tussen de hogescholen binnen een associatie. Uiteraard moet zo'n uitwisselingsoperatie gepaard gaan met waarborgen ten aanzien van de instellingen die in de provincie waarin de nieuwe opleiding zal worden aangeboden, een vestiging hebben. Daarom wordt er bepaald dat de rechtspersonen, verantwoordelijk voor de hogescholen en de universiteiten die in de betrokken provincie een vestiging hebben, hun akkoord moeten verlenen voorafgaand aan de invoering van de nieuwe opleiding in die provincie. Het amendement beoogt ook dat er slechts eenmaal om de vijf jaar een uitwisselingsoperatie kan plaatsvinden.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 62

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in het eerste lid, op de achtste en negende regel, de woorden "de lopende accreditatie of de erkenning als nieuwe opleiding" te vervangen door de woorden "de lopende accreditatie, de erkenning als nieuwe opleiding of de tijdelijke erkenning" (amendement nr. 16).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een technische aanvulling betreft. Na het verstrijken van de geldigheidsduur van een tijdelijke erkenning moet de opleiding uit het hoger onderwijsregister geschrapt worden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 63

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen twee amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in het eerste lid, 1° te vervangen door wat volgt :

"1° op vraag van de Vlaamse regering over de macro-doelmatigheid van nieuwe opleidingen bedoeld in artikel 61 ;" (amendement nr. 17).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar amendement 13 bij artikel 61. In amendement nr. 13 bij artikel 61 wordt er nieuwe opdracht voor de Erkenningscommissie geformuleerd.

Een tweede amendement strekt ertoe in het eerste lid, 2°, op de tweede en derde regel, de woorden "artikel 56, § 4, of in artikel 59, § 3" te vervangen door de woorden "artikel 60, §§ 2 en 3" (amendement nr. 18).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de tekst van afdeling 2 Accreditatie, programmatie en registratie van opleidingen na het eerste advies van de Raad van State grondig werd herschikt. De voorschriften inzake tijdelijke erkenning werden samengebracht in artikel 60.

Een derde amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in het eerste lid 3° te schrappen (amendement nr. 77).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 32 dat in artikel 86 de §§ 3 en 4 schrapt. Als gevolg daarvan moet ook artikel 63, eerste lid, 3° worden geschrapt.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 64

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen vier amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 2, 1°, c) de woorden "of opleidingsonderdelen" te schrappen (amendement nr. 19).

De heer *Luc Martens* licht toe dat het in de praktijk niet haalbaar is om in het Hoger Onderwijsregister de onderwijstaal van elk opleidingsonderdeel te vermelden. De gebruikte onderwijstaal kan van jaar tot jaar veranderen naar gelang van ondermeer de inzet van gasthoogleraren of gastprofessoren en kan in sommige gevallen variëren afhankelijk van de keuze van de student om opleidingsonderdelen aan een andere universiteit of hogeschool te volgen.

Een tweede amendement strekt ertoe in § 2, 1°, h) te vervangen door wat volgt : "h) de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;" (amendement nr. 20).

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat het zinvol is om in het Hoger Onderwijsregister de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen te vermelden. Kennis nemen van de doelstellingen kan van belang zijn bij de keuze van de studenten. Doelstellingen en eindtermen van de opleidingen vormen een onderdeel van de omvormingsvoorstellen van de instellingen en van de omvormingslijst die de Vlaamse regering conform de voorschriften van de artikelen 118 en 120 vaststelt. In die artikelen wordt bepaald dat die omvormingslijst het eerste hoger onderwijsregister vormt.

Een derde amendement strekt ertoe in § 2, 2°, a), de woorden "c.q. afstudeerrichting binnen een bachelorsopleiding in het hoger professioneel onderwijs in voorkomend geval" te schrappen (amendement nr. 21).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de afstudeerrichtingen binnen een professionele bachelorsopleiding geen formele rol spelen bij de toegang tot de vervolgopleidingen zoals de afstudeerrichtingen binnen de academische bachelorsopleidingen spelen met het oog op de doorstroming naar de mastersopleidingen. Afhankelijk van de afstudeerrichtingen kunnen de hogescholen en universiteiten wel gedifferentieerde bijkomende voorwaarden stellen.

Een vierde amendement strekt ertoe aan § 2, 2°, c) een 5) en een 6) toe te voegen, die luiden als volgt :

"5) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen zoals bedoeld in artikel 66, § 5 ;

6) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen met bijkomende voorwaarden zoals bedoeld in artikel 66, § 5." (amendement nr. 22).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat met het oog op de informatie van de studenten het zinvol is dat in het hoger onderwijsregister ook de vervolgopleidingen na een mastersopleidingen worden vermeld.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 3

Toelatingsvoorwaarden

Artikel 65

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe § 2 te vervangen door wat volgt :

"§ 2. Het instellingsbestuur bepaalt in een voorstel van reglement de afwijkende algemene of bijzondere toelatingsvoorwaarden op grond waarvan personen die niet aan de in § 1 bedoelde voorwaarden voldoen, kunnen worden ingeschreven voor een bachelorsopleiding.

De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen rekening houden met volgende elementen :

1° humanitaire redenen ;

2° medische, psychische of sociale redenen ;

3° het algemeen kwalificatieniveau, de verdiensten of competenties van de kandidaat.

Het voorstel van reglement wordt bij wijze van loutere bekrachtiging aangenomen door de Vlaamse regering. Zij kan deze bekrachtiging niet weigeren, indien het voorstel in overeenstemming is met het recht en niet kennelijk onredelijk is. De redelijkheid wordt beoordeeld in het licht van het noodzakelijke evenwicht tussen de reglementen van de verschillende instellingen." (amendement nr. 107).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een gevolg is van het advies van de Raad van State bij de amendementen die bij dit decreet werden ingediend (*Parl. St.* Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1571/4). De nieuwe libellering omvat drie nieuwe elementen. Een : er wordt aangegeven welke de gronden zijn op basis waarvan afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen worden aangenomen. Twee : er wordt verduidelijkt dat de afwijkende toelatingsvoorwaarden van algemene dan wel bijzondere aard kunnen zijn. Algemene voorwaarden zijn voorwaarden waarvan de aanwezigheid ten aanzien van alle studenten die zich in dezelfde situatie bevinden, objectief kan worden vastgesteld. Bijzondere voorwaarden zijn voorwaarden waarvan de aanwezigheid ten aanzien van elke student afzonderlijk dient te worden vastgesteld. Drie : er wordt verduidelijkt dat de Vlaamse regering het voorstel van reglement slechts "louter" kan bekrachtigen. Dat betekent dat zij de bekrachtiging al dan niet kan verlenen, zonder evenwel de inhoud van het reglement zelf te kunnen wijzigen. Zij kan de bekrachtiging slechts onthouden wanneer het reglement niet naar recht is verantwoord of kennelijk onredelijk is. De term "recht" verwijst zowel naar de uitdrukkelijke decretale of reglementaire bepalingen, als naar de algemene rechtsbeginselen. De redelijkheid wordt beoordeeld in het licht van het noodzakelijke evenwicht dat tussen de reglementen dient te bestaan. Uiteraard kunnen de instellingen zeer specifieke instellingsgebonden elementen aanreiken. Desalniettemin moet het met het oog op de vrijwaring van de onderwijskwaliteit mogelijk zijn om te grote verschillen tussen de instellingen tegen te gaan.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 66

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen twee amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 4, op de zesde, zevende en achtste regel, de woorden "of de bachelorsopleiding in een andere afstudeerrichting dan deze bedoeld in § 2" te schrappen (amendement nr. 24).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een technische aanpassing betreft. In de bedoelde paragraaf 2 zijn er voorschriften die de inschrijvingsmogelijkheden regelen van een student die houder is van een graad van bachelor met dezelfde kwalificatie maar met een andere afstudeerrichting.

Een twee amendement strekt ertoe aan § 6, een derde lid toe te voegen, dat luidt als volgt :

"De betrokken universiteit en hogescho(o)l(en) reiken bij de voltooiing van de mastersopleidingen een gezamenlijk diploma uit en verlenen de gezamenlijke graad van master." (amendement nr. 25).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een explicitering is van het logisch gevolg van de gezamenlijke organisatie van de mastersopleiding. Zowel de gezamenlijke organisatie van de mastersopleiding als de uitreiking van een gezamenlijk diploma en het verlenen van een gezamenlijke graad kunnen een afwijking zijn van de vastgestelde onderwijsbevoegdheid.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 67

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 68

De heer Gilbert Van Baelen, mevrouw Veerle Heeren, de heren André Van Nieuwkerke en Dirk De Cock dienen drie amendementen in bij dit artikel.

Het eerste amendement strekt ertoe in § 2, eerste lid, op de eerste, tweede en derde regel, de woorden "Voor de inschrijving in de opleidingen die tot een diploma leiden waarvan de houders de titel van arts of tandarts kunnen voeren" te vervangen door de woorden "Voor de inschrijving in een bachelorsopleiding in het studiegebied Geneeskunde of het studiegebied Tandheelkunde" (amendement nr. 78).

Het tweede amendement strekt ertoe in § 3, 5°, op de zesde regel, het woord "vierentwintig" te ver-

vangen door het woord “tweeëntwintig” (amendement nr. 79).

Het derde amendement strekt ertoe in § 5, eerste lid, de zinsnede “De bijkomende toelatingsvoorwaarde ‘geslaagd zijn voor het toelatingsexamen van arts en tandarts’, bedoeld in § 2, geldt eveneens in het geval de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of verkorting van studieduur, of in het geval de student wordt toegelaten tot de tweede cyclus van de opleiding van arts of van de opleiding van tandarts” te vervangen door de zinsnede “De bijkomende toelatingsvoorwaarde ‘geslaagd zijn voor het toelatingsexamen arts-tandarts’, bedoeld in § 2, geldt eveneens voor de inschrijving in om het even welk studiejaar van een bachelors- of mastersopleiding in het studiegebied Geneeskunde of in het studiegebied Tandheelkunde in het geval de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of verkorting van studieduur” (amendement nr. 80).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de Vlaamse Gemeenschap met het decreet van 24 juli 1996 ingespeeld heeft op de contingentering van het aantal artsen en tandartsen die de federale overheid toen oplegde. De Vlaamse Gemeenschap koos voor een beperking van de instroom in de opleidingen van arts en tandarts aan de hand van een toelatingsexamen. Alleen het slagen voor dit examen bepaalt of de student aan de opleiding kan beginnen. Er is met andere woorden geen numerus fixus ingesteld. Het toelatingsexamen is in 1999 grondig geëvalueerd en ook goed bevonden. Het heeft een stabiele moeilijkheidsgraad zodat alle generaties gelijk werden behandeld. Na de evaluatie is wel ingegaan op de suggestie van de buitenlandse experten om de omvang van het examen te reduceren zodat het op één dag kon plaatsvinden. Het concept van het examen is nochtans gehandhaafd. Het bestaat uit twee examengedeelten : het eerste beoordeelt de kennis en het inzicht in de wetenschappen (KIW), het tweede beoordeelt de mogelijkheden in verband met verwerven en verwerken van informatie (IVV).

Aanvankelijk luidde de slaagvoorwaarde ten minste 12 op 20 op KIW en ten minste 12 op 20 op IVV. In 2000 werd die voorwaarde versoepeld tot ten minste 10 op 20 op KIW, ten minste 10 op 20 op IVV en ten minste 24 op 40 in het totaal. Inmiddels hebben we geleerd dat een aantal ongewenste of onverwachte effecten opgetreden zijn.

Een eerste vaststelling is wel dat te veel kandidaten deelnemen en slagen en nadien niet in de opleiding van arts of tandarts inschrijven. Dat fenomeen neemt jaarlijks toe. In 2002 slaagden bijvoorbeeld 606 kandidaten, waarvan we er 413 terugvinden in de opleiding van arts en 57 in de opleiding van tandarts. 136 geslaagden hebben zich dus niet ingeschreven. Daaronder zijn er 32 Nederlanders op 62 geslaagden of 51,6 percent, hetgeen zeker te verklaren is door het groot aantal nieuwe formatieplaatsen in Nederland, 101 Vlamingen op 539 geslaagden of 18,7 percent. Van de 5 geslaagden van een andere nationaliteit zijn er slechts 2 ingeschreven. In totaal schrijft dus nagenoeg 19 percent van de geslaagden zich niet in. Een tweede vaststelling is dat het koninklijk besluit van 30 mei 2002 betreffende de planning van het medisch aanbod een aantal specialisaties opsomt die buiten de contingentering vallen : beheer van gezondheidsgegevens, medisch-gerechtelijke geneeskunde, arbeidsgeneeskunde, 12 kinder- en jeugdpsychiaters en al de geneesheer-specialisten die eerst een diploma tandheelkunde moesten behalen.

Het jaarlijks contingent is voor Vlaanderen op 420 gesteld, nl. maximum 180 huisartsen en ten minste 240 specialisten. Rekening houdend met de vorige twee vaststellingen en met het feit dat het aantal gediplomeerden vanaf 2005 relevant onder 420 zal blijven, zijn er ernstige redenen om op te treden en de negatieve effecten zo snel als mogelijk op te vangen. Ongeacht de discussies die zich rondom de federale contingentering nog zullen ontwikkelen, is het vandaag duidelijk dat het dossier pas opnieuw aan de orde zal zijn wanneer de federale verkiezingen achter de rug zijn en een nieuwe federale legislatuur op gang is gekomen. Daarom is het aangewezen in Vlaanderen thans geen te grote maatregelen te treffen maar toch reeds het minimale te doen om het aantal toekomstig gediplomeerden toch op te drijven. Simulaties tonen aan dat het verlagen van de slaagvoorwaarde op het totaal aantal punten van 24 naar 22 voor een voldoende gunstig effect kan zorgen. Mocht men die maatregel op 2002 toepassen, dan zou het aantal geslaagden 25 percent hoger geweest zijn. Deze verhoging had het negatieve effect van de niet-inschrijvers kunnen opheffen en tegelijk zou ze toegelaten hebben een kleine reserve buiten contingent op te bouwen voor de specialisaties die er niet onder vallen. Het voorliggend amendement heeft dan ook tot doel de wijziging van 24 door 22 decretaal te ondersteunen.

Het bekendmaken van deze maatregel voor 2004 kan voor reacties zorgen bij de kandidaten die in 2003 nog aan het toelatingsexamen zullen deelne-

men. Om hieraan tegemoet te komen en tegelijk om het beoogde effect reeds een jaar vroeger te bekomen, wordt verder voorgesteld dezelfde wijziging door te voeren in artikel 34 van het decreet van 12 juni 1991, dat in 2003 de legale basis vormt voor de organisatie van het toelatingsexamen.

Artikel 24 van het voorgestelde ontwerp van structuurdecreet koppelt het voeren van de titel van arts of tandarts aan het voeren van de titel van master in het studiegebied geneeskunde of in het studiegebied tandheelkunde. Bij een strikte lezing van de voorgestelde tekst van § 2 zou men kunnen besluiten dat de bijkomende voorwaarde van het slagen voor een toelatingsexamen alleen van toepassing is bij de inschrijving in de mastersopleidingen. Dit moet verduidelijkt worden. In de bachelormasterstructuur is er geen sprake meer van een tweede cyclus. Daarom is een redactionele correctie nodig waarbij het begrip tweede cyclus wordt vervangen door mastersopleiding.

De heer *Ludo Sannen* sluit zich niet aan bij het standpunt van de vorige regering dat de contingentering de Vlaamse Gemeenschap dwingt tot de organisatie van een toelatingsproef. Zijn mening is daaromtrent niet gewijzigd. Hij voegt hieraan toe dat als er in de toekomst een limitering van de instroom moet worden ingevoerd, nagegaan moet worden waar die moet worden opgelegd : bij de instroom naar de bachelor of bij de instroom naar de master. Het voorzien van beperkingen bij de instroom van de bachelor naar de master beantwoordt zijns inziens meer aan een betere selectiviteit. Hij verwijst daarbij naar de kunstopleidingen in het hoger onderwijs die hieromtrent zelf vragende partij waren.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 69

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in § 3, op de vierde regel, na de woorden “van de in de” de woorden “artikelen 65, 66 en 67” in te voegen (amendement nr. 26).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een redactionele rechtzetting betreft.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 4

Inschrijving van de student

Artikel 70

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in het eerste lid, op de elfde regel, de woorden “bedoeld in de artikelen 66 en 69” te vervangen door de woorden “bedoeld in de artikelen 65, 66 en 69” (amendement nr. 27).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een technische wijziging betreft. Artikel 65, § 3, voorziet ook in de mogelijkheid van voorbereidingsprogramma’s.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 71 tot 73

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 74

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe § 2 te schrappen (amendement nr. 28).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de regeling van de inschrijvingsgelden en examengelden voor het volgen van de opleidingen en het afleggen van examen over de opleidingsonderdelen zoals vastgelegd in het universiteitendecreet en het hogescholendecreet, behouden blijft.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 75

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 75bis

Een amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe een artikel 75bis in te voegen, dat luidt als volgt :

"De hogescholen en universiteiten nemen – gezamenlijk of individueel – maatregelen om de kansen van topsporters zoals die nominatim per academiejaar geregistreerd staan, maximaal ter harte te nemen." (amendement nr. 81).

De heer *Chris Vandenbroeke* licht toe dat het slechts weinigen gegund is om als topsporter geregistreerd te worden. Bepaalde faciliteiten worden hen toegestaan, onder meer voor wat het volgen van hoorcolleges betreft alsook voor het vervullen van practica en/of het toekennen van een geëigende examenregeling. Het ligt voor de hand dat deze regelingen, zoals ze de voorbije jaren werden uitgewerkt, met dit decreet kunnen verduurzaamd worden.

De heer *Dirk De Cock* deelt de bezorgdheid van de heer Vandenbroeke, maar niet uitsluitend voor de vermelde categorie van topsporters. Er bestaan in het hoger onderwijs ook voor kunstenaars, deeltijds werkenden enz. reeds geëigende trajecten. De hogescholen en universiteiten zijn op dit vlak zeer creatief.

De heer *Gilbert Van Baelen* steunt het amendement niet omdat een student op basis van dit amendement in de hogeschool of universiteit waar hij zich inschrijft, een recht zou kunnen doen gelden om een bijzondere regeling te vragen.

– *Reactie van de minister*

De *minister* reageert dat er voor de topsporters al diverse faciliteiten bestaan in het hogeschoolonderwijs. Het is volgens haar niet nodig een aparte expliciete regeling te voorzien. Zij verwijst naar de memorie van toelichting bij dit artikel waarin staat dat maatregelen om de toegankelijkheid te verbeteren niet tot één groep mag beperkt worden.

Het amendement wordt verworpen met 11 stemmen tegen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 5

Het onderwijs- en examenreglement

Artikel 76

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 77

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen drie amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in 2°, in de inleidende zin, de woorden "c.q. afstudeerrichting binnen een bachelorsopleiding in het hoger professioneel onderwijs in voorkomend geval" te schrappen (amendement nr. 29).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar de amendementen bij artikel 64.

Een tweede amendement strekt ertoe in 4°, a), op de voorlaatste en laatste regel, het woord "tweede" te vervangen door het woord "eerste" (amendement nr. 30).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een technische correctie betreft.

Een derde amendement strekt ertoe aan 4° een e) en een f) toe te voegen, die luiden als volgt :

"e) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen zoals bedoeld in artikel 66, § 5 ;

f) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen met bijkomende voorwaarden zoals bedoeld in artikel 66, § 5." (amendement nr. 31).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar de amendementen bij artikel 64.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 78 en 79

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 6

Studievoortgang

Artikelen 80 tot 82

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 7

Bekrachtiging van de studies

Artikelen 83 tot 85

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 86

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe de §§ 3 en 4 te schrappen (amendement nr. 32).

De heer *Luc Martens* licht toe dat het vastleggen van de mogelijkheid van gezamenlijke diplomering door een universiteit én een hogeschool voorbarig is. Het is wenselijk de uitreiking van een gezamenlijk diploma en de verlening van een gezamenlijke graad in het academisch onderwijs door een universiteit en een hogeschool pas opnieuw te overwegen als het proces van academisering voleindigd is en als de omgevormde opleidingen de accreditatietoets hebben ondergaan. Deze kwestie moet dan ook bekeken worden voor de gehele Vlaamse Gemeenschap, desgevallend los van geografische beperkingen.

Hij onderstreept evenwel dat hijzelf steeds voorstander is geweest om een gezamenlijke diplomering mogelijk te maken, maar hij legt zich neer bij de vraag om dit vooralsnog niet te doen.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat een gezamenlijke diplomering in bepaalde situaties reeds een interessante uitdaging zou kunnen zijn. Als voorbeeld vermeld hij bvb. de opleiding voor kinesist. Op die manier zou een associatie de integratie van opleidingen aan een betrokken hogeschool en universiteit kunnen bewerkstelligen.

– *Reactie van de minister*

De *minister* wil eerst het academiseringsproces afwachten. Later kan men dan eventueel de gezamenlijke diplomering invoeren.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 8

Gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's of getuigschriften

Artikelen 87 tot 89

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 9

Taalregeling

Artikel 90

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 91

Een eerste amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 91

§ 1. De onderwijsraad in het hoger onderwijs is het Nederlands.

In de bachelors- en in de mastersopleidingen kan evenwel een andere taal worden gebruikt voor de volgende opleidingsonderdelen :

1° de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben ;

2° de opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gasthoogleraren of gastprofessoren ;

3° de opleidingsonderdelen die, met instemming van het instellingsbestuur, worden gevolgd aan een andere niet-nederlandstalige instelling voor hoger onderwijs.

Daarnaast kan in de masteropleiding ten hoogste 20 percent van de opleidingsonderdelen in een andere taal dan het Nederlands worden gedoceerd. Daarbij moet de meerwaarde voor de studenten en de functionaliteit voor de opleiding blijken uit een expliciet gemotiveerde beslissing van de organiserende hogere onderwijsinstelling.

Met inachtneming van het voorgaande hebben de studenten het recht over een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands werd gebruikt, examen in het Nederlands af te leggen, met uitzondering van de opleidingsonderdelen in het tweede lid, 1° en 3°.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1 kan het instellingsbestuur bachelor- en masteropleidingen volledig in een andere taal dan het Nederlands worden aangeboden indien het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek ten behoeve van exclusief buitenlandse studenten zijn ontworpen op voorwaarde dat er een equivalente opleiding in het Nederlands wordt aangeboden.

§ 3. In afwijking van § 1 bepaalt het instellingsbestuur de onderwijstaal in de onderwijs- en andere studieactiviteiten die als nascholing of bijscholing worden georganiseerd, bedoeld in artikel 17.

§ 4. Het instellingsbestuur stelt over het gebruik van een andere taal dan het Nederlands een gedragscode op na raadpleging van de studenten en legt die vast in het onderwijs- en examenreglement.

§ 5. Het instellingsbestuur geeft rekenschap over zijn beleid inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands in een jaarlijks verslag met een overzicht van de doelstellingen en resultaten onderbouwd door kwantitatieve gegevens. Dit verslag wordt aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd binnen de drie maanden na het einde van het academiejaar. De modaliteiten waaronder dit dient te gebeuren worden door de Vlaamse regering nader omschreven. Bij overtreding van dit artikel onttrekt de Vlaamse regering de hogere onderwijsinstelling de voorziene subsidiëring en verplicht ze haar het taalgebruik in haar opleidingsprogramma's in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het artikel." (amendement nr. 82)

De heer *Chris Vandenbroeke* licht toe dat de modaliteiten inzake taalgebruik, zoals omschreven in het decreet van 1991 voor de universiteiten en in het decreet van 1994 voor de hogescholen dermate flexibel van aard zijn – wat trouwens de voorbije jaren overvloedig werd aangetoond – dat ze een optimaal functioneren in een internationale context garanderen. Bovendien stemt deze regelgeving overeen met de met redenen omklede motie inzake het taalgebruik in het hoger onderwijs zoals bij meerderheid goedgekeurd in het Vlaams Parlement op 2 mei 2000. Hij onderstreept dat ook zijn fractie voorstander is van meertaligheid. Dat is een troef voor de studenten.

Hij hekelt de reeks van amendementen die op het laatste moment nog op dit artikel werden ingediend. Het toont aan dat de oorspronkelijke tekst van het decreet uitermate hybride was.

Hij verwijst vervolgens naar het VEV-standpunt inzake het taalgebruik in het hoger onderwijs[1]. Dit standpunt staaft volledig de argumentatie van het amendement. Hij betreurt dat deze tekst pas tijdens de vergadering werd overgemaakt zodat de leden geen tijd hebben gehad om er ten gronde kennis van te nemen.

Hij citeert uit de VEV-tekst : "De positie van het Nederlands als cultuurtaal, onderwijstaal, wetenschappelijke taal en professionele taal mag niet in het gedrang komen." ; "Bovendien is er de sociale bekommernis : vanuit democratiseringpsoogpunt is het belangrijk dat er bij de instroom in het hoger onderwijs geen nieuwe drempels worden gecreëerd, omwille van een onevenwichtig vreemd taalgebruik." ; "De internationale recrutering van studenten mag dus niet als ongewenst neveneffect hebben dat het aanbod aan de eigen Vlaamse studenten verschraalt." ; "Inmiddels werd een amendement ingediend bij het derde lid van artikel 91 dat daar nog de bijkomende voorwaarde aan toevoegt dat de docent de andere taal op een adequate wijze moet beheersen. Het amendement stel dat in geen geval eenzelfde opleidingsonderdeel, behalve voor de drie uitzonderingen, volledig in een andere taal mag worden aangeboden." ; "Volgens het VEV moeten de drie uitzonderingen steeds worden inbegrepen in het quota van 20 percent." ; "Het VEV stelt zich wel bijkomend de vraag hoe men deze talenkennis van de docenten dan wel zal toetsen. Dit wordt nu niet omschreven in de tekst." ; "Hoe gaat men deze meerwaarde voor de studenten en de functionaliteit voor de opleiding toetsen/meten ?" ; "Bovendien zal dit leiden tot een dubbele programmering binnen een zelfde instelling. Voor het VEV is zulk dubbele programmering niet wenselijk." ; "Wel stellen we hier nog de bijkomende voorwaarde dat ook de buitenlandse studenten een taalbad Nederlands zouden moeten volgen." ; "Met andere woorden men laat het over aan de autonomie van de instellingen zelf om de functionaliteit voor de opleiding na te gaan en de meerwaarde te toetsen.".

Deze citaten tonen volgens de heer Vandenbroeke aan dat de huidige regeling van de desbetreffende decreten een soepele toepassing toelaat en nog heel wat vragen onbeantwoord blijven. De voorgestelde amendering die tot op vandaag wordt ingediend, hypothekeert de kwaliteit van het hoger onderwijs. Alles moet kunnen en moet snel worden gerealiseerd.

Hij merkt op dat als een docent een andere taal gebruikt, dit op een 'adequate' wijze moet gebeuren. Wat is adequaat ? Wie zal dit definiëren ? Deze docenten komen niet uit de linguïstiek. Bovendien zijn er de uitzonderingen. Als men gastprofessoren uitnodigt, moeten ook zij dan een voorbereidende proef afleggen om na te gaan of zij hun taalkennis "adequaat" beheersen ?

De heer *Ludwig Caluwé* is tevreden dat de oorspronkelijke decreettekst met de voorliggende amendement verbeterd wordt. Belangrijk is dat de docenten die in een andere taal zullen lesgeven, die taal voldoende moeten kennen. Hij vraagt daarbij wat men moet verstaan onder de bepaling "een adequate beheersing van de taal" ? Hoe gaat men dit toetsen ? Men zou dit beter moeten specifiëren.

---

[1] VEV-standpunt inzake het (vreemde) taalgebruik in het hoger onderwijs, 13 maart 2003.

Een tweede belangrijk element betreft de kwantitatieve vermindering van het gebruik van een vreemde taal in de bachelorsopleiding van 20 naar 10 percent. Hij vraagt hierbij waarom men eenzelfde kwantitatieve beperking niet toepast in de mastersopleiding. Op die manier weet iedereen waaraan men zich moet houden. Het mag geen vrijgeleide zijn om in deze opleiding zomaar tot 20 percent te komen. Het zou volgens hem daarom beter zijn voor de meeste opleidingen een kwantitatieve beperking in te schrijven.

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar zijn vrije tribune in de pers van 9 maart 2001, "Een lans voor Nederlands". Hij is tevreden dat zijn inzichten en argumentatie van dat artikel, ook nu worden gebruikt. Met de laatste amenderingen wordt het 'taalartikel' verstrengd, versterkt, inhoudelijk uitgediept en worden onzorgvuldigheden weggewerkt. Hij heeft steeds gewaarschuwd voor de Nederlandse toestand waar men terugkomt naar een voor hen meer aanvaardbare positie.

De amendering op het 'taalartikel' zorgt voor een evenwicht waar hij zeer tevreden over is. Deze amendementen werden grondig besproken. Het nieuwe taalartikel zal de dualisering tegengaan. Het vormt tevens een subtiel evenwicht tussen de rechten van de student om in zijn moedertaal les te krijgen en examen af te leggen, en de mogelijkheid van de hogescholen en universiteiten om de internationale toer op te gaan.

Er kan volgens hem heel wat afgedebatteerd worden over de kwaliteit van het gesproken Nederlands in Vlaanderen. De status van het Nederlands als middel voor kennisoverdracht en als wetenschappelijke taal kan pas afstralen op de bevolking als er genoeg afgestudeerden tot in de hoogste echelons van het taalgebruik zijn doorgedrongen.

Hij is van mening dat het betoog van de heer Vandenbroeke gebaseerd is op de misvatting dat de bachelorsopleiding zonder meer de vertaling zou zijn van het onderwijsaanbod aan de hogeschool. De bachelors situeren zich zowel aan de hogescholen als aan de universiteiten. Het is daarom logisch dat het percentage in die zin werd aangepast.

De heer *Ludo Sannen* is ervan overtuigd dat alle fracties bekommerd zijn om het Nederlands niet alleen als cultuurtaal, maar ook als wetenschapstaal te handhaven binnen de Europese kennisruimte. Hij merkt op dat de amendementen die werden ingediend, aan het VEV-standpunt tegemoet komen en zelfs nog strenger zijn. Het VEV stelt bv. de regeling voor de mastersopleiding niet in vraag. De amendering maakt de regeling zelfs nog strenger. Het VEV vraagt wel een bewaking van de gedragscode die in het kader van de autonomie van de instellingen terzake wordt gehanteerd.

Voor wat de formulering "op een adequate wijze de taal beheersen" betreft, verwijst hij naar een suggestie van het VEV om dit te verduidelijken door de verantwoordelijkheid van de universiteit aan te spreken. De Vlaamse regering heeft de bevoegdheid om bijkomende voorwaarden op te leggen. In die zin kan de regering over deze formulering meer duidelijkheid bezorgen.

De heer *Luc Martens* brengt aan dat iedere fractie dezelfde bekommernis deelt. Ook voor zijn fractie is de taalregeling een gevoelig punt. Zijn fractie heeft van bij het begin van de opmaak van dit decreet aandacht voor de taalproblematiek gevraagd. Dit heeft geleid tot een aantal amendementen die tegemoet komen aan een aantal bekommernissen die vanuit de sector werden bezorgd. In dit kader verwijst hij naar het verzoekschrift van de heer Van Wichelen betreffende het gebruik van het Nederlands in het hoger onderwijs (*Parl. St*. Vl. Parl. 2002-2003, nr. 1635/1) dat mede geleid heeft tot bijkomende amendering.

Voor wat de masters betreft, wordt het begrip van de taalregeling geëxpliciteerd en beperkt. Het kan niet de bedoeling zijn dat de huidige situatie als gevolg van het vertrouwen en de ruimte die de instellingen krijgen om een eigen regeling uit te werken, ertoe zou leiden dat een andere taal in de opleidingen zou uitdijen. Dit staat in het amendement vermeld.

Bovendien zal ook het Vlaams Parlement een rol spelen op dit vlak. De onderwijsinstellingen zullen immers over dit onderwerp een jaarlijks verslag moeten uitbrengen aan de regering en het parlement. Dit houdt een outputgerichte controle in van de toepassing van deze regelgeving. De democratische controle wordt hierdoor versterkt.

De heer *Gilbert Van Baelen* reageert t.a.v. de heer Vandenbroeke dat het de bedoeling is om kwalitatief onderwijs in een transparante Europese hoger onderwijsruimte aan te bieden. Men gaat ervan uit dat het Nederlands de onderwijstaal is. Er was bij de instellingen en de overkoepelende organisaties een zeer ruime consensus over de oorspronkelijke decretale regeling.

Het valt hem op alsof er op dit ogenblik geen andere talen zouden worden gebruikt in de bache-

lorsopleidingen. Studenten moeten ook vandaag al in een andere taal heel wat handboeken lezen of lessen volgen. Hij is het oneens om drempels in te bouwen. De studenten zijn niet naïef. Ook zij hebben oog voor ander taalgebruik. De beste manier om een taal te leren, is er in studeren.

Hij stelt vast dat de heer Vandenbroeke weinig vertrouwen heeft in het universiteitsbestuur. Het is de eerste keer dat deze besturen aan de regering en het parlement zullen rapporteren. Geen enkele hoger onderwijsinstelling zal het aandurven om deze regeling aan zijn laars te lappen en gans politiek Vlaanderen over zich heen te krijgen. Deze bestuurders hebben ook intern een gevoeligheid voor het Nederlands als onderwijstaal. Een afwijking zal daarom sterk gemotiveerd zijn. Hij gaat daarom uit van een vertrouwen in deze instellingen.

De heer *Gilbert Vanleenhove* onderschrijft het standpunt van de vorige spreker.

– *Reactie van de minister*

De *minister* reageert dat de betrokken fracties al een hele tijd hard hebben gewerkt om tot een evenwicht inzake de taalregeling te komen. Het klopt niet dat dit op het laatste moment werd geregeld.

Zij is ervan overtuigd dat de controle vanwege de regering en het parlement op basis van het jaarlijks verslag de kwaliteitsbewaking van het taalgebruik zal kunnen bewaken. Bovendien voorziet de amendering dat de Vlaamse regering de nadere regels bepaalt m.b.t. de verantwoording. De onderwijsinstellingen krijgen dus niet de vrije hand over dit gegeven.

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in § 1, tweede lid, aan 1° de woorden “en die in die taal worden gedoceerd” toe te voegen (amendement nr. 108).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat met deze explicitering benadrukt wordt dat opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben, ook wel degelijk enkel in die vreemde taal kunnen aangebracht worden. Indien dit niet het geval moest zijn, vallen zij onder artikel 91, § 1, tweede lid, wat in concreto inhoudt dat zij onder de procentuele beperkingen vallen.

Een derde amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe in § 1 het derde lid te vervangen door wat volgt :

“Het instellingsbestuur kan tevens beslissen dat in beperkte mate voor opleidingsonderdelen een andere taal dan het Nederlands wordt gebruikt wanneer de meerwaarde voor de studenten en de functionaliteit voor de opleiding blijkt uit de expliciet gemotiveerde beslissing daartoe en op voorwaarde dat de hiervoor aangewezen docent de andere taal op adequate wijze beheerst.

In geen geval kan éénzelfde opleidingsonderdeel, behalve in de gevallen hierboven vermeld in het tweede lid, 1° en 3° en in de gevallen waarin het opleidingsonderdeel door een anderstalige gastdocent wordt gedoceerd, volledig in een andere taal aangeboden worden.

Voor de bachelorsopleidingen is het gebruik van een andere taal dan het Nederlands beperkt tot ten hoogste 10% van de omvang van het opleidingsprogramma ; voor het bepalen van die grens worden de opleidingsonderdelen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3° niet meegerekend.

In het hoger professioneel onderwijs geldt bovendien de beperking dat over de leerstof die in een andere taal wordt aangeboden, behalve in de gevallen vermeld in het tweede lid, 1° en 3°, nooit een examen afgenomen kan worden, tenzij dezelfde leerstof ook in het Nederlands werd aangebracht of gedoceerd.” (amendement nr. 109).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een duidelijke waarborg beoogt dat de docent die in een andere taal doceert, deze taal ook grondig beheerst. Een andere taal dan het Nederlands als onderwijstaal veronderstelt een degelijke kennis van die andere taal door de lesgever, in functie van zijn vakgebied, wil men degelijke kwaliteit waarborgen.

De amendering beperkt het gebruik van een andere taal dan het Nederlands in de bachelorsopleidingen tot 10 percent van de omvang van het volledige opleidingsprogramma met uitzondering van de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en in die vreemde taal worden gedoceerd en de opleidingsonderdelen die aan een andere instelling voor hoger onderwijs worden gevolgd in het kader van een Europees onderwijsprogramma of een bilateraal samenwerkingsprogramma.

Het amendement verhindert tevens dat eenzelfde opleidingsonderdeel – behalve voor de gevallen

vermeld in 1° en 3° van het tweede lid en de gevallen waarin een opleidingsonderdeel door een anderstalige gastdocent wordt gedoceerd – volledig in een andere taal wordt aangeboden. Op die manier wordt een bescherming ingeschreven van het statuut van het Nederlands als wetenschapstaal.

De gewijzigde regeling voorziet dat omwille van het specifieke profiel van de studenten in het hoger professioneel onderwijs, over de leerstof die in een andere taal wordt aangeboden – behalve voor de gevallen vermeld in 1° en 3° van het tweede lid – nooit een examen kan worden afgenomen, tenzij dezelfde leerstof ook in het Nederlands werd aangebracht of gedoceerd.

En tot slot onderstreept het amendement nogmaals dat het gebruik van een andere taal in het hoger onderwijs slechts 'in beperkte mate' kan, net zoals dit ook in de huidige regelgeving het geval is.

In 'beperkte mate' betekent dat het niet de bedoeling is dat het gebruik van het Nederlands als onderwijstaal in het hoger onderwijs, wordt uitgehold. Bij de toepassing van deze bepalingen zal er als referentiebasis gekeken worden naar de huidige praktijk inzake het gebruik van een andere taal dan het Nederlands en naar de concrete toepassing van de huidige regelgeving aan de hogescholen en universiteiten. Het kan niet de bedoeling zijn dat het gebruik van een andere taal dan het Nederlands in één opleidingsprogramma dermate toeneemt dat het voorschrift van de parallelle organisatie van een equivalente opleiding in het Nederlands alle betekenis verliest.

Een vierde amendement van de heren Gilbert Vanleenhove, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock, Luc Martens en Gilbert Van Baelen strekt ertoe in § 1 het vierde lid te vervangen door wat volgt :

"Met inachtneming van het voorgaande hebben de studenten het recht over een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands werd gebruikt, examen in het Nederlands af te leggen, met uitzondering van de opleidingsonderdelen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3°." (amendement nr. 34).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het vierde lid herschreven moet worden in functie van amendementen tot wijziging van het derde lid.

Een vijfde amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe § 2 te vervangen door wat volgt :

"§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1 kan het instellingsbestuur bachelors- en mastersopleidingen volledig in een andere taal dan het Nederlands aanbieden indien het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten zijn ontworpen op voorwaarde dat er in dezelfde instelling een equivalente opleiding in het Nederlands wordt aangeboden.

Desgevallend kan het aanbod van een anderstalige opleiding en van de equivalente opleiding in het Nederlands worden verwezenlijkt door samenwerking en taakverdeling tussen voor de betrokken opleiding bevoegde instellingen binnen éénzelfde provincie zonder dat afbreuk gedaan wordt aan het recht van de student om een volledige opleiding in het Nederlands te volgen overeenkomstig de voorschriften van § 1.

Voor de toepassing van deze paragraaf worden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant als één geheel beschouwd.

Voorafgaand aan het indienen van de omvormingsvoorstellen zoals bedoeld in de artikelen 118 en 120 moet er een akkoord tussen de instellingen zijn als de equivalente opleiding niet aan dezelfde instelling wordt aangeboden. Dit akkoord wordt bij het omvormingsdossier gevoegd." (amendement nr. 110).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het recht van de student om een volledige bachelors- en mastersopleiding binnen eenzelfde instelling of binnen éénzelfde provincie in het Nederlands te volgen, door dit amendement beter wordt gewaarborgd. De studenten hebben in elk geval recht op een opleiding in het Nederlands binnen het voorschriftenkader van § 1. Dit betekent dat in bepaalde opleidingsonderdelen een andere taal dan het Nederlands kan gebruikt worden. Het is dus geen absoluut recht dat verder gaat dan hetgeen is bepaald in § 1.

Een zesde en zevende amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekken ertoe in § 6, aan de eerste zin de woorden "en over de wijze waarop het de betreffende decretale voorschriften heeft gehandhaafd" toe te voegen, en respectievelijk aan § 6 een tweede lid toe te voegen, dat luidt als volgt :

"De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen betreffende de wijze van verantwoording." (amendementen nr. 111 en 112).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement belangrijk is dat de wijze waarop de verantwoording door de instellingen gebeurt, uniform en zo volledig mogelijk is. Het beeld moet dermate opgebouwd worden dat er een volledig zicht wordt geboden op de handhaving en de toepassing van de taalregeling in het decreet. In het jaarlijks verslag moet het instellingsbestuur aangeven hoe het de decretale voorschriften inzake het gebruik van een andere taal dan het Nederlands heeft gehandhaafd. De Vlaamse regering maakt een synthese en een vergelijkende analyse van de verslagen van de instellingen.

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

De amendementen-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen en 2 tegen.

HOOFDSTUK IV

Kwaliteitszorg

Artikelen 92 en 93

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK V

Samenwerkingsakkoorden

Artikel 94

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in § 1, op de zesde regel, de woorden "in een instelling voor postinitieel onderwijs" te vervangen door de woorden "in een andere ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs, in een geregistreerde instelling voor hoger onderwijs" (amendement nr. 37).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de mogelijkheid om opleidingsonderdelen te volgen aan andere instellingen dan universiteiten en hogescholen niet beperkt mag blijven tot de instellingen voor postinitieel onderwijs zoals de Vlerick School en het ITG. De mogelijkheid moet openstaan om opleidingsonderdelen te volgen aan andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs zoals de Faculteiten voor Protestantse Godgeleerdheid en aan de andere geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs, uiteraard voor zover het gaat om opleidingsonderdelen van een geaccrediteerde opleiding.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 95

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK VI

Associaties

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe Hoofdstuk VI, bestaande uit de artikelen 96 tot 110, te vervangen door een nieuw Hoofdstuk VI, bestaande uit de artikelen 96 tot 113 :

"HOOFDSTUK VI

Associaties

AFDELING 1

Algemene bepaling

Artikel 96

De rechtspersonen verantwoordelijk voor een universiteit of een hogeschool kunnen slechts een beroep doen op de regelen inzake associaties indien zij lid zijn van een associatie die voldoet aan de voorwaarden die in dit hoofdstuk worden bepaald.

AFDELING 2

Structuur

Artikel 97

§ 1. Een associatie is een vereniging zonder winstoogmerk die bestaat uit volgende leden, verder "partners" genoemd :

1° enerzijds één rechtspersoon verantwoordelijk voor één universiteit die zowel bachelors- als mastersopleidingen kan aanbieden, en

2° anderzijds ten minste één rechtspersoon verantwoordelijk voor een hogeschool.

In afwijking van de bepalingen van het eerste lid, 1° kunnen het Limburgs Universitair Centrum en de transnationale Universiteit Limburg gezamenlijk lid worden van dezelfde associatie.

§ 2. De vereniging zonder winstoogmerk kan naast de in § 1 bedoelde partners natuurlijke personen omvatten met een engagement of verdienste op het vlak van het hoger onderwijs of het wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 98

Op het ogenblik dat de partners beslissen tot fusie in de vereniging zonder winstoogmerk, blijft deze een associatie in de zin van dit hoofdstuk.

Artikel 99

Een universiteit of hogeschool kan slechts onder één associatie ressorteren.

AFDELING 3

Bevoegdheden

Artikel 100

De partners kunnen hun bevoegdheden ten aanzien van de betrokken universiteit of hogescho(o)l(en) geheel of gedeeltelijk aan de associatie overdragen.

De associatie waaraan bevoegdheden inzake het organiseren van opleidingen en het verlenen van de overeenstemmende graden van bachelor en master in of over de georganiseerde studiegebieden zijn overgedragen, oefent deze bevoegdheden uit overeenkomstig de regelen die op de onderscheiden instellingen van toepassing zijn.

Artikel 101

De partners dragen aan de associatie ten minste bevoegdheden over inzake volgende aangelegenheden :

1° de ordening van een rationeel onderwijsaanbod binnen de onderwijsbevoegdheid van de instellingen zoals bepaald in de artikelen 26 tot en met 53. Inzonderheid worden in onderling overleg meerjarenplannen ter zake opgesteld ;

2° de afstemming van de opleidingsprofielen, het structureren van de opleidingstrajecten en een verbetering van de doorstromingsmogelijkheden, met bijzondere aandacht voor deze tussen bachelors- en mastersopleidingen ;

3° de organisatie van trajectbegeleiding voor studenten ;

4° de afstemming van de interne reglementen inzake het personeelsbeleid ;

5° het opstellen en uitvoeren van een meerjarenplan voor onderwijsvernieuwing en onderwijsverbetering aansluitend bij een gezamenlijk opgezet systeem van interne kwaliteitszorg voor het onderwijs ;

6° het opstellen van een meerjarenplan voor het onderzoek en de maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, aansluitend bij een gezamenlijk opgezet systeem voor kwaliteitszorg voor het onderzoek ;

7° de onderzoeksgebondenheid van de academisch gerichte bachelorsopleidingen en van de mastersopleidingen aangeboden door de hogescholen van de associatie in het kader van het meerjarenplan voor onderzoek ;

8° het opstellen van een meerjarenplan voor de onderlinge afstemming van investeringen, infrastructuur, bibliotheek- en documentatievoorzieningen ;

9° het uitwerken van een procedure voor de aanwijzing van een adequaat aantal vertegenwoordigers van de hogeschool en die academisch gerichte bachelorsopleidingen en mastersopleidingen aanbieden in de onderzoeksraad van de universiteit ;

10° het uitbrengen van een advies over het aanbieden van een nieuwe bachelors- of mastersopleiding in een instelling, overeenkomstig de bepalingen van artikel 61, § 1, tweede lid, 1°, a) ;

11° het uitbrengen van een advies over de omvorming van een basisopleiding van twee cycli tot een bachelors- en mastersopleiding in het academisch onderwijs, overeenkomstig de bepalingen van artikel 118, § 3, 1°.

Artikel 102

De partners kunnen aan de associatie financiële en/of personele middelen toekennen.

AFDELING 4

Medezeggenschap

Artikel 103

De associatie bepaalt, na voorafgaandelijk overleg met de bij de universiteit en de hogescho(o)l(en) die onder de associatie ressorteren, vertegenwoordigde representatieve vakorganisaties, de structuren en procedures van overleg en onderhandelingen over de personeelsaangelegenheden die in toepassing van artikel 100, 101 of 102 aan de associatie zijn overgedragen.

Artikel 104

De associatie richt een studentenraad op.

De studentenraad wordt door de associatie geraadpleegd over alle aangelegenheden die studenten aanbelangen, inzonderheid het onderwijsbeleid, het studentenbeleid en het internationaliseringsbeleid inzake onderwijs.

AFDELING 5

Rapportering

De statuten en de ledenlijst van de associatie, evenals elke wijziging daarvan, worden onverwijld aan de Vlaamse regering bezorgd.

Artikel 106

De associaties rapporteren jaarlijks aan de Vlaamse regering over de uitvoering van in artikel 100 bedoelde minimale bevoegdheden.

Deze rapportering omvat de begroting, de jaarrekening en een jaarverslag. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen inzake het jaarverslag.

Artikel 107

De associaties voeren :

1° een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden, en

2° een aangepaste analytische boekhouding.

AFDELING 6

Toezicht

Artikel 108

De Vlaamse regering oefent toezicht uit op de associaties inzake :

1° de overeenstemming van de beslissingen van de associatie met de regelgeving ;

2° de vrijwaring van het financieel evenwicht.

De Vlaamse regering belast een regeringscommissaris van de universiteiten of een commissaris van de hogescholen met de uitoefening van het toezicht, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 109

Tegen elke beslissing van de associatie die hij strijdig acht met de regelgeving of met het financieel evenwicht, dient de commissaris van de Vlaamse regering beroep in bij de Vlaamse regering.

Indien daartoe aanleiding bestaat, stelt de Vlaamse regering de associatie in kennis van de strijdigheid met de regelgeving of met het financieel evenwicht. De Vlaamse regering verzoekt de associatie daarbij een nieuwe beslissing te treffen of de kwestieuze beslissing in te trekken.

Indien op dit verzoek niet wordt ingegaan, kan de Vlaamse regering op gemotiveerde wijze een financiële sanctie opleggen. De financiële sanctie wordt verhaald op de totaliteit van de werkingsuitkeringen, bedoeld in hoofdstuk VIII, afdeling 1 van het universiteitendecreet respectievelijk titel IV, hoofdstuk I, afdeling 1 van het hogescholendecreet, die toekomen aan de universiteit en de hogescho(o)l(en) die onder de associatie ressorteren en bedraagt ten hoogste tien procent daarvan. De partners kunnen solidair en in solidum worden aangesproken.

Het eventueel jurisdictioneel beroep ingesteld door de betrokken associatie tegen de beslissing waarbij een financiële sanctie wordt opgelegd, schorst de uitvoering van deze maatregel tot een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing voor handen is.

Artikel 110

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen inzake het toezicht, inzonderheid de termijnen die bij de toepassing van artikel 109 in acht dienen te worden genomen. Zij houdt daarbij rekening met de regelen inzake de hoorplicht.

AFDELING 7

Andere bepalingen

Artikel 111

Indien een partner bevoegd voor een hogeschool het lidmaatschap van de associatie beëindigt of indien de associatie wordt ontbonden, verliest de betrokken hogeschool de bevoegdheid tot het aanbieden van academische opleidingen met ingang van het tweede daaropvolgende academiejaar, tenzij de hogeschool ondertussen is toegetreden tot een andere associatie.

Artikel 112

Partners die het voornemen hebben uit de associatie te treden, melden dit tijdig aan de associatie. Deze melding is tijdig indien zij als volgt gebeurt :

– voor de hogescholen : ten minste twee jaar voor de uittredingsdatum ;

– voor de universiteiten : ten minste drie jaar voor de uittredingsdatum.

De uittreding van een universiteit of hogeschool wordt gemeld aan de Vlaamse regering. Deze melding maakt gewag van de maatregelen die worden

getroffen om nadelige gevolgen voor personeel en studenten te vermijden.

Artikel 113

Artikel 21 van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten en hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en hogescholen met andere rechtspersonen, is niet van toepassing op de relaties tussen associaties en universiteiten en hogescholen." (amendement nr. 38).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het Vlaamse hoger onderwijs kwalitatief hoogstaand is, maar ook over de geschikte beleidssturende instrumenten moet kunnen beschikken om zich te profileren in een Europese en internationale context. Het is daarom essentieel dat bij de implementatie van de Bolognaverklaring werk wordt gemaakt van een rationeel geheel van opleidingen binnen een synergetische relatie tussen universiteiten en hogescholen.

Reeds van bij de opstart van de gesprekken over de Vlaamse vertaling van het Bolognaproces werd de idee van de associatie tussen een universiteit en (een) hogescho(o)l(en) ontwikkeld. De associatie "universiteit-hogescho(o)l(en)" is een instrument om de samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten in algemene zin te bevorderen. Binnen de associatie is een versterking van de onderzoeksbasis mogelijk, zonder versnippering van middelen. Dat gebeurt onder meer door de hogeschoolopleidingen van twee cycli te academiseren en de docenten en de assistenten van de hogeschoolopleidingen van twee cycli in het onderzoekswerk in te schakelen. Ook krijgt de betrokken universiteit meer mogelijkheden om haar know-how te valoriseren.

Initieel reeds stelde men voorop dat de associatie ten minste volgende doelstellingen moest realiseren : het onderwijsaanbod optimaliseren en gezamenlijk plannen ; de opleidingsprofielen van de opleidingen op elkaar afstemmen, de opleidingstrajecten van de studenten structureren en de doorstromingsmogelijkheden tussen de opleidingen, meer in het bijzonder tussen de bachelors- en mastersopleidingen, verbeteren ; garanderen dat de academische opleidingen gestoeld zijn op wetenschappelijk onderzoek ; het opstellen en uitvoeren van meerjarenplannen voor onderwijsvernieuwing, onderwijsverbetering en onderzoek ; de afstemming van de interne reglementen inzake het personeelsbeleid.

Men was oorspronkelijk van oordeel dat de associatie, als vrijwillig samenwerkingsverband, geheel of voornamelijk aan de hand van afspraken tussen de verschillende partners diende te werken. De associatie werd aldus niet als een beheersorgaan of als een orgaan met eigen bevoegdheden omschreven.

In de geesten is evenwel de idee gerijpt dat dergelijk samenwerkingsverband, wil het voldoende slagkrachtig zijn, op een aantal cruciale punten knopen moet kunnen doorhakken ; dit is noodzakelijk om de band en de wisselwerking tussen de partners te behouden. Eveneens voelt men aan dat de betrokken partners autonoom moeten kunnen bepalen op welke andere dan de minimale punten de associatie eigen bevoegdheden kan opnemen. Op termijn moet het zelfs mogelijk zijn dat de partners een bestuurlijke fusie doorvoeren op het niveau van de associatie.

Voorliggend amendement wil precies deze idee waarmaken. Het machtigt de rechtspersonen, verantwoordelijk voor universiteiten en hogescholen, om bevoegdheden aan de associatie over te dragen, waarbij een aantal bevoegdheden, die nauw verband houden met de missie van de associatie, verplicht op het niveau van de associatie moeten worden gelegd. Aangezien de associaties aldus beheersorganen worden, stelt het amendement dat zij de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk dienen aan te nemen, terwijl het ontwerpdecreet stelt dat associaties met of zonder rechtspersoonlijkheid kunnen worden opgericht.

Aangezien deze operatie consequenties heeft voor de bevoegdheden die in toepassing van artikel 24, § 2 van de Grondwet toekomen aan de rechtspersonen bevoegd voor de gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs, wordt voorliggend amendement begeleid door een voorstel van bijzonder decreet, dat voor wat deze gemeenschapsinstellingen betreft de noodzakelijke elementen van het structuurdecreet bij bijzondere meerderheid zal onderbouwen.

Er worden twee subamendementen ingediend bij amendement nr. 38. Een eerste subamendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren op amendement nr. 38 strekt ertoe aan de voorgestelde tekst van artikel 101 een 12° toe te voegen, dat luidt als volgt :

"12° het uitbrengen van een advies over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 183bis, § 3, tweede lid, van het hogescholendecreet en over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 130ter, § 2, laatste zin van het universiteitendecreet." (amendement nr. 83).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de associatie waarvan de hogeschool of universiteit deel uitmaakt, een positief advies moet uitbrengen over de onderwijsontwikkelingsplannen van de hogescholen of universiteit. In de logica van de voorgestelde tekst van amendement nr. 38 moet deze bevoegdheid overgedragen worden aan de associatie zelf.

Een tweede subamendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove op amendement nr. 38 strekt ertoe de voorgestelde tekst van artikel 107 te vervangen door wat volgt :

"Artikel 107

De associaties voeren betreffende alle voorzieningen van de associatie een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden en een aangepaste analytische boekhouding. Deze boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook. De boekhouding wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor." (amendement nr. 113).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat op grond van het advies van de Raad van State bij de amendementen, de voorgestelde tekst van artikel 107 herschreven wordt. De boekhoudkundige verplichtingen van associaties en universiteiten worden door deze libellering gelijkgeschakeld.

De subamendementen en het aldus geamendeerde amendement worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daardoor wordt Hoofdstuk VI, bestaande uit de artikelen 96 tot 110, vervangen door een nieuw Hoofdstuk VI, bestaande uit de artikelen 96 tot 113.

HOOFDSTUK VII

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

Artikel 110bis
(nieuw artikel 114)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in hoofdstuk VII, afdeling 1, een artikel 110bis in te voegen, dat luidt als volgt :

"Artikel 110bis

In artikel 34, zesde lid, van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ingevoegd bij het decreet van 24 juli 1996 en gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2000, worden de woorden "ten minste vierentwintig op veertig" vervangen door "ten minste tweeëntwintig op veertig".". (amendement nr. 84).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar de amendementen nrs. 78 en 79 bij artikel 68. Hij stelt dat vanaf de komende sessie van het toelatingsexamen in juli 2003 de slaagvoorwaarde teruggebracht wordt van 24 op 40 naar 22 op 40. Deze maatregel wordt genomen in afwachting van een meer globale discussie met de onderwijsverstrekkers op het gemeenschapsniveau en de verantwoordelijken voor de Sociale Zekerheid op het federale niveau.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daarmee wordt artikel 110bis (nieuw artikel 114) ingevoegd.

Artikel 111
(vernummerd artikel 115)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe de inleidende zin te vervangen door wat volgt :

"In artikel 169quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 april 2001 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2001, 5 juli 2002 en 14 februari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :" (amendement nr. 85).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat er door de invoeging van het nieuwe artikel 110bis (nieuw artikel 114) al verwezen wordt naar het decreet van 12 juni 1991. Daarom hoeft in het artikel 111 (vernummerd artikel 115) niet meer het gehele opschrift herhaald te worden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 112
(vernummerd artikel 116)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 112bis
(nieuw artikel 117)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een artikel 112bis in te voegen, dat luidt als volgt :

"Artikel 112bis

Aan artikel 262 van hetzelfde decreet wordt een 16° toegevoegd, dat luidt als volgt :

"16° beslist over de toetreding tot en bevoegdheidsoverdracht aan een associatie. Deze beslissingen worden in afwijking van artikel 264 genomen bij bijzondere meerderheid van twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen.".". (amendement nr. 40).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de Vlaamse Autonome Hogescholen, als dienstgewijze gedecentraliseerde organen, bij bijzondere meerderheid dienen te beslissen over een bevoegdheidsoverdracht aan de associatie.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daarmee wordt artikel 112bis (nieuw artikel 117) ingevoegd.

Artikelen 113 en 114
(vernummerde artikelen 118 en 119)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 115
(vernummerd artikel 120)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 11, tweede lid, op de tweede en derde regel, de woorden "de zelfbeoordeling en" te schrappen (amendement nr. 41).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de toelichting naar amendement nr. 8 bij artikel 57.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 116
(vernummerd artikel 121)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe

in de voorgestelde tekst van artikel 12, op de vijfde en zesde regel, de woorden 'de zelfbeoordeling door de instellingen en' te schrappen (amendement nr. 42).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de toelichting naar amendement nr. 8 bij artikel 57.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

AFDELING 2

Opheffingsbepalingen

Artikel 117
(vernummerd artikel 122)

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen twee amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe in § 1, op de eerste regel, de woorden "artikel 1" vervangen door de woorden "artikel 2" en de woorden "21°, 22°" te schrappen. (amendement nr. 43).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de toelichting naar amendement nr. 28 bij artikel 74. Dit zijn technische wijzigingen. 21°en 22° bevatten de definitie van het begrip "inschrijvingsgeld" en "examengeld" in geval van inschrijving voor een opleiding. Dit begrip blijft overeind omdat conform de bepalingen van artikel 132 de bestaande voorschriften inzake inschrijvingsgelden en examengelden voor de inschrijvingen in opleidingen gehandhaafd worden.

Een tweede amendement strekt ertoe in § 2, op de vierde en vijfde regel, de woorden "behoudens § 3, tweede alinea, tweede volzin," te schrappen (amendement nr. 44).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de regeling van de inschrijvingsgelden en examengelden voor het volgen van de opleidingen en het afleggen van examen over de opleidingsonderdelen zoals vastgelegd in het universiteitendecreet en het hogescholendecreet behouden blijft.

De *voorzitter* merkt op dat het gedrukte amendement een fout bevat, nl. dat het artikelnummer 43 moet blijven staan. Hij stelt voor dit als een technische verbetering te beschouwen. De leden gaan hiermee akkoord.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 3

Overgangsbepalingen

ONDERAFDELING 1

Omvorming naar bachelor-masterstructuur

Artikel 118
(vernummerd artikel 123)

Vier amendementen van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekken ertoe in § 2, eerste lid, op de eerste regel, de woorden "30 juni 2003" te vervangen door de woorden "30 september 2003" (amendement nr. 114) ; in § 5, eerste lid, de woorden "ten laatste op 1 januari 2004" te vervangen door de woorden "voor 15 februari 2004" (amendement nr. 115) ; in § 5, tweede lid, op de twaalfde regel, de woorden "1 november 2003" te vervangen door de woorden "15 januari 2004" (amendement nr. 116) ; in § 5, laatste lid, op de vijfde, zesde, zevende en achtste regel, de woorden "mededeling van de voorstellen van omvorming ten laatste op 30 juni 2004 en vaststelling van de lijst door de Vlaamse regering ten laatste op 1 januari 2005" te vervangen door de woorden "mededeling van de voorstellen van omvorming ten laatste op 30 juni 2004, advies Erkenningscommissie ten laatste op 1 november 2004 en vaststelling van de lijst door de Vlaamse regering vóór 1 januari 2005" (amendement nr. 117).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat om de instellingen voldoende tijd te geven voor de opbouw van goed gestructureerde en uitgebalanceerde voorstellen het een waardevolle optie is om de indieningstermijn voor de omvormingsvoorstellen te verschuiven tot 30 september 2003. De nieuwe timing biedt aan de VLIR en de VLHORA de nodige tijd en ruimte om overleg te voeren over het geheel van de omvormingsvoorstellen van de universiteiten en hogescholen. De timing voor het opnieuw indienen van voorstellen van omvorming die de Vlaamse regering niet had aanvaard, blijft ge-

handhaafd. Alleen is hier nu een expliciete datum van het advies van de Erkenningscommissie bepaald.

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen zes amendementen in.

Een eerste amendement strekt ertoe aan § 2 een 9° en een 10° toe te voegen, die luiden als volgt :

"9° eventueel de afstudeerrichting(en) ;

10° de onderwijstaal gebruikt in de opleiding." (amendement nr. 45).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat beide voorgestelde nieuwe punten elementen zijn van het hoger onderwijsregister. Het is dan ook logisch dat ze in het omvormingsdossier opgenomen zijn, te meer omdat de door de Vlaamse regering vastgestelde omvormingslijst de eerste versie van het hoger onderwijsregister vormt.

Een tweede amendement strekt ertoe in § 3, eerste lid, 1° te vervangen door wat volgt :

"1° het positief advies van de associatie waaronder de hogeschool ressorteert ;" (amendement nr. 46).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement voortvloeit uit een eerder ingediend amendement, dat stelt dat het uitbrengen van een advies ter zake opgedragen dient te worden aan de associatie.

Een derde amendement strekt ertoe in § 5 , eerste lid, op de tiende regel, de woorden ", eerste alinea" te schrappen (amendement nr. 47).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de lijst die de Vlaamse regering vaststelt, ook de gegevens moet bevatten bedoeld in de tweede alinea van § 2 aangezien deze lijst de eerste versie vormt van het hoger onderwijsregister.

Een vierde amendement strekt ertoe een § 6 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 6. De ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55, vormen hun opleidingen leidend tot de graad van licentiaat die zij krachtens artikel 1, III, c) van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs kunnen aanbieden, om in bachelors- en mastersopleidingen overeenkomstig de structuur vervat in de artikelen 11 tot en met 19 van dit decreet en overeenkomstig hun onderwijsbevoegdheid vastgelegd in de artikelen 54 en 55. Zij delen hun voorstellen van omvorming mede aan de Vlaamse regering ten laatste op 30 juni 2003. Deze voorstellen tot omvorming bevatten per opleiding de volgende gegevens :

1° de naam van de opleiding ;

2° de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

3° de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

4° de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

5° de opleiding of de opleidingen of de afstudeerrichting die door de voorgestelde bachelors- en mastersopleiding zal of zullen worden vervangen ;

6° in voorkomend geval de afstudeerrichtingen ;

7° de nodige gegevens met betrekking tot de vooropleidingseisen en met betrekking tot de mogelijke vervolgopleidingen binnen de instellingen zelf ;

8° de eventuele afstudeerrichtingen.

Voor het overige zijn de bepalingen van § 5, eerste, tweede en vijfde alinea van overeenkomstige toepassing." (amendement nr. 48).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het opleidingenaanbod van de erkende Faculteiten voor Protestantse Godgeleerdheid ingepast wordt in de bachelor-masterstructuur. Het ligt dan ook in de rede dat zij omvormingsvoorstellen indienen op dezelfde wijze als de universiteiten en hogescholen.

Deze instellingen organiseren nu een ongedeelde vijfjarige opleiding leidend tot de graad van licentiaat. Deze opleidingen moeten omgevormd worden in de bachelor-masterstructuur volgens dezelfde procedure als de opleidingen aan de universiteiten en hogescholen : indiening omvormingsvoorstellen, vaststelling van de lijst door de Vlaamse regering, voorafgaand advies van de Erkenningscommissie en de mogelijkheid om het omvormingsdossier opnieuw in te dienen als het eerste niet werd aanvaard.

Een vijfde amendement strekt ertoe een § 7 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 7. Naast de bachelors- en mastersopleidingen vermeld in de lijst van de omvormingsvoorstellen bedoeld in § 2 kunnen de volgende instellingen vanaf het academiejaar 2004-2005 de hieronder genoemde opleidingen aanbieden. Deze opleidingen worden niet beschouwd als nieuwe opleidingen in de zin van artikel 61. Ze moeten wel vermeld worden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7° :

1° de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende kan in het studiegebied Industriële wetenschappen de opleiding Kunststofverwerking aanbieden waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen verleend worden ;

2° de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen kan in het studiegebied Sociaal-agogisch werk de opleiding Maatschappelijke veiligheid aanbieden waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan verleend worden ;

3° de Hogeschool West-Vlaanderen kan in het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde de opleiding Netwerkeconomie aanbieden waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan verleend worden." (amendement nr. 49).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de opleidingen vermeld in het amendement onmiskenbaar een maatschappelijke relevantie hebben. De betrokken sectoren zijn daarenboven vragende partij om deze opleidingen reeds op korte termijn aan te bieden.

Het ontwerp van decreet voorziet dat een nieuwe opleiding kan starten vanaf het academiejaar 2006-2007 indien het een inruil betreft en vanaf het academiejaar 2007-2008 zonder inruil. De maatschappelijke vraag en relevantie van de in het amendement bedoelde opleidingen verantwoorden evenwel dat deze opleidingen vroeger kunnen opstarten.

De invoeging in artikel 118, § 1 (vernummerd artikel 123), creëert een afwijking van de bepaling dat de omvorming van bestaande opleidingen en het opstarten van bachelorsopleidingen en mastersopleidingen vanaf 2004-2005 enkel betrekking heeft op de onderwijsbevoegdheid die de hogescholen in 2001-2002 hadden conform het hogescholendecreet.

Het amendement maakt het mogelijk dat de opleidingen mee opgenomen worden in het omvormingsdossier en volgens de bachelor-masterstructuur georganiseerd worden vanaf 2004-2005.

De toewijzing aan de hogescholen kadert binnen het streven naar een regionaal evenwicht inzake het globale hoger onderwijsaanbod in de Vlaamse Gemeenschap.

Een zesde amendement strekt ertoe een § 8 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 8. De Katholieke Universiteit Leuven kan de bachelorsopleiding in het studiegebied Onderwijskunde op het grondgebied van de Stad Kortrijk bedoeld in artikel 27, § 2, 8°, aanbieden vanaf het academiejaar 2004-2005. Deze opleiding wordt niet als een nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61. Ze moet wel vermeld worden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7°." (amendement nr. 50).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat het zinvol is om met het oog op de versterking van de lerarenopleidingen en de mogelijke uitbouw van voortgezette lerarenopleidingen na een bachelorsopleiding in een bepaald vakgebied in Kortrijk een capaciteitsgroep op academisch niveau rond onderwijskunde uit te bouwen. De KULeuven ruilt het studiegebied Wijsbegeerte in voor de ontwikkeling van deze nieuwe opleiding.

Een subamendement bij amendement nr. 48 van de heren de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe In de voorgestelde tekst van § 6, eerste lid, op de twaalfde regel, de woorden "30 juni 2003" te vervangen door de woorden "30 september 2003" (amendement nr. 118).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de voorgestelde aanpassing voortvloeit uit de amendering van § 5. Deze § 5 regelt de indiening van de omvormingsdossiers door de erkende faculteiten voor Protestantse godgeleerdheid.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 119
(vernummerd artikel 124)

Drie amendementen van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekken ertoe in § 1, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "1 januari 2004" te vervangen door de woorden "1 januari 2005" (amendement nr. 87) ; in § 2, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "31 december 2003" te vervangen door de woorden "31 december 2004" (amendement nr. 88) ; in § 3, op de laatste regel de woorden "academiejaar 2011-2012" te vervangen door de woorden "academiejaar 2012-2013" (amendement nr. 89).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de hogescholen in vergelijking met de universiteiten veel later begonnen zijn met de visitaties. Vele opleidingen zijn nog nooit gevisiteerd. Ter voorbereiding van een visitatie maakt elke opleiding een zelfevaluatierapport. Omwille van de latere opstart en het voorlopig ontbreken van accreditatiecriteria, wordt een langere overgangsperiode voorzien.

Een vierde amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een § 5 en een § 6 toe te voegen, die luiden als volgt :

"§ 5. De oorspronkelijke opleidingen en de omgevormde opleidingen bedoeld in artikel 118, § 6, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot het einde van het academiejaar 2007-2008.

§ 6. De opleidingen die de ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening organiseren en die bekrachtigd worden met de graad van master, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot het einde van het academiejaar 2007-2008." (amendement nr. 51).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de duur van de overgangsaccreditatie voor de universiteiten en de hogescholen gekoppeld is aan de datum van publicatie van de externe kwaliteitsbeoordelingen. De andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs vallen niet onder het visitatierooster van de VLIR en VLHORA. Daarom is het nodig om de overgangsaccreditatie van die instellingen expliciet te regelen. Het einde van de overgangsaccreditatie ligt nu op het einde van het academiejaar 2007-2008. Dit is een redelijke termijn voor de omvorming van de opleidingen, de organisatie van een zelfevaluatie, een externe kwaliteitsbeoordeling en het indienen van een accreditatiedossier.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 120
(vernummerd artikel 125)

De heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock dienen vier amendementen in.

De eerste drie amendementen strekken er toe aan de §§ 1, 2 en 3 telkens een 10° en een 11° toe te voegen, die luiden als volgt :

"10° eventueel de afstudeerrichting(en) ;

11° de onderwijstaal gebruikt in de opleiding." (amendement nrs. 52, 53 en 54).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat beide voorgestelde nieuwe punten elementen zijn van het hoger onderwijsregister. Het is dan ook logisch dat ze in het omvormingsdossier opgenomen zijn, te meer omdat de door de Vlaamse regering vastgestelde omvormingslijst de eerste versie van het hoger onderwijsregister vormt.

Een vierde amendement strekt ertoe een § 7 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 7. In geval een universiteit mee wil participeren in het aanbieden van een interuniversitair georganiseerde mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een interuniversitair georganiseerde voortgezette academische opleiding, samen met de universiteiten die nu die gezamenlijke voortgezette academische opleiding aanbieden, dan wordt die mastersopleiding in hoofde van die universiteit niet als een nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61. Die universiteit moet die mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 1, 7°. In geval dat een hogeschool mee wil participeren in het aanbieden van een gezamenlijk georganiseerde bachelorsopleiding of mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een gezamenlijke georganiseerde voortgezette opleiding, samen met hogescholen die nu die gezamenlijk georganiseerde voortgezette opleiding

aanbieden, dan wordt die bachelorsopleiding of mastersopleiding in hoofde van die hogeschool niet als een nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61. Die hogeschool moet die bachelors- of mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7° of § 3, 7°." (amendement nr. 55).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat er op dit moment al wat voortgezette academische opleidingen zijn die door twee of meer universiteiten gezamenlijk worden georganiseerd (interuniversitair georganiseerde opleidingen). Deze opleidingen zullen straks omgevormd worden in mastersopleidingen, zowel initiële als postinitiële mastersopleidingen. Het is denkbaar dat ter gelegenheid van die omvorming ook nog een andere universiteit mee wil participeren in het samenwerkingsverband en mee de opleiding wil aanbieden in een interuniversitair samenwerkingsverband. Volgens de voorgestelde tekst van het structuurdecreet moet dat in hoofde van die universiteit nu beschouwd worden als een nieuwe opleiding. Dit remt een uitbreiding van de samenwerkingsmogelijkheden af. De regelgeving moet eerder de rationalisatie van het aanbod, de taakverdeling en de concentratie van de sterke punten in Vlaanderen bevorderen.

Het voorgestelde amendement bepaalt nu dat in dat geval de mastersopleiding in hoofde van de universiteit die mee wil stappen in een interuniversitair georganiseerde opleiding, niet als een nieuwe opleiding wordt beschouwd.

Zeker voor de meer gespecialiseerde opleidingen is het wenselijker dat de sterkten van de universiteiten worden samengebracht in een opleiding dan dat elke universiteit afzonderlijk die opleidingen aanbiedt. Hetzelfde verhaal, zij het minder voorkomend, gaat op voor voortgezette opleidingen die gezamenlijk door een of meer hogescholen worden georganiseerd.

Een vijfde amendement van de heren de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe § 4 te vervangen door wat volgt :

"§ 4. Ten laatste op 30 september 2003 delen de universiteiten en hogescholen hun voorstellen van omvorming mede aan de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering stelt voor 15 februari 2004 de lijst van de bachelors- en mastersopleidingen die de universiteiten en hogescholen na de omvorming van de voortgezette opleidingen kunnen organiseren. De Vlaamse regering wint voorafgaandelijk het advies in van de Erkenningscommissie zoals omschreven in artikel 118, § 5, derde lid." (amendement nr. 119).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de instellingen voor het uitwerken van de omvormingsvoorstellen van de voortgezette opleidingen voldoende tijd moeten krijgen. Ook hier wordt de indieningstermijn opgeschoven naar 30 september 2003. De Erkenningscommissie adviseert over deze voorstellen vóór 15 januari 2004 en de Vlaamse regering stelt de lijst op van de bachelors- en mastersopleidingen vóór 15 februari 2004. Zie ook verantwoording bij amendement nr. 114 bij artikel 118.

De timing voor het opnieuw indienen van voorstellen van omvorming die de Vlaamse regering niet had aanvaard, blijft gehandhaafd. Alleen is hier nu een expliciete datum van het advies van de Erkenningscommissie bepaald.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 121
(vernummerd artikel 126)

Een eerste amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe in § 1, op de tweede en derde regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005 of" te schrappen en in § 2, op de tweede en derde regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2007-2008 of" te schrappen (amendement nr. 90).

De heer *Chris Vandenbroeke* licht toe dat zorgvuldigheid bij deze omvattende herstructurering cruciaal is. De hervorming verdient zonder meer de nodige tijd om voor een verantwoorde herschikking van de diverse opleidingen en opleidingsonderdelen te laten zorgen. In de gegeven omstandigheden kan voor een optimale voorbereiding worden gezorgd om effectief tegen 2010, zoals voorzien in het Bologna-akkoord, operationeel te zijn en dit zonder improvisaties waaraan tussendoor nog moet geremedieerd worden.

De heer *Ludo Sannen* reageert dat de VLIR en de Vlhora vragende partij waren om snel werk te maken van een structuurdecreet.

De *minister* stelt dat de amendementen tot aanpassing van een aantal data voor het indienen van de dossiers reeds tegemoet komt aan een aanpassing van de timing.

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een § 3 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 3. De ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55 voeren hun bachelorsopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006 op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 118, § 6. Zij voeren hun mastersopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2007-2008 of vanaf het academiejaar 2008-2009 op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 118, § 6." (amendement nr. 56).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de voorgestelde toevoeging de invoering van de bachelors- en mastersopleidingen aan de erkende Faculteiten voor Protestantse Godgeleerdheid volgens hetzelfde patroon als aan de universiteiten en hogescholen regelt.

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

Het amendement-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 122
(vernummerd artikel 127)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een aan § 3 de volgende zinsnede toe te voegen : "en behoudens de mastersopleidingen bedoeld in artikel 61, § 1, laatste alinea" (amendement nr. 57).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een technische correctie is. Immers de in artikel 61, § 1, laatste alinea bedoelde mastersopleidingen moeten gezamenlijk door universiteiten en hogescholen georganiseerd worden. Deze nieuwe zinsnede is al vervat in artikel 121, § 2 (vernummerd artikel 126).

Een amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe in § 1, op de derde en vierde regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005 of" te schrappen, in § 2, op de derde en vierde regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005 of" te schrappen, in § 3, op de derde regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2007-2008 of" te schrappen en in § 3, op de negende regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006" (amendement nr. 91).

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 90 bij artikel 121 (vernummerd artikel 126).

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

Het amendement-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

ONDERAFDELING 2

Overgangsrecht verlening van de graden van bachelor en master

Artikel 123
(vernummerd artikel 128)

Een eerste amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe in §§ 1 en 2, op de eerste regel, de woorden "Vanaf het academiejaar 2004-2005" telkens vervangen door de woorden "Vanaf het academiejaar 2005-2006" (amendement nr. 92).

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 90 bij artikel 121 (vernummerd artikel 126).

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een § 3 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 3. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55 de graad van master verlenen in vervanging van of samen met de graad van licentiaat die zij krachtens artikel 1, III, c) van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs verlenen, op voorwaarde

dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 118, § 6." (amendement nr. 58).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat deze nieuwe paragraaf het overgangsrecht van de bestaande opleidingen regelt en de erkende Faculteiten voor Protestantse Godgeleerdheid machtigt om in vervanging van of samen met de graad van licentiaat de graad van master te verlenen vanaf het academiejaar 2004-2005 onder dezelfde voorwaarden als de universiteiten.

Een derde amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe een § 3 (nieuwe § 4) toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 3. De academische graden van licentiaat, handelsingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, bio-ingenieur, landbouwkundig ingenieur, ingenieur voor de scheikunde en de landbouwindustrieën apotheker, arts, tandarts, dierenarts, van gediplomeerde in de aanvullende studiën, van gediplomeerde in de gespecialiseerde studiën, doctor in de rechten (verleend ten laatste in het academiejaar 1972-1973), doctor in de diergeneeskunde zonder proefschrift of doctor in de genees-, heel- en verloskunde zonder proefschrift die de universiteiten, de erkende faculteiten voor protestantse godgeleerdheid, de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of de Examencommissies van de Staat voor het universitair onderwijs hebben verleend voor het academiejaar 2004-2005 zijn gelijkgeschakeld met de graad van master. De houders van die academische graden zijn gerechtigd tot het voeren van de titel van master. De Vlaamse regering neemt de aanvullende maatregelen die nodig zijn voor de gelijkschakeling van andere academische of universitaire graden op grond waarvan de houder gerechtigd is tot het voeren van een beschermde titel van hoger onderwijs, met de graad van master." (amendement nr. 93).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een generieke gelijkschakeling beoogt van de bestaande academische graden die de universiteiten of de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of van de Staat hebben verleend na de succesvolle voltooiing van een academische of universitaire opleiding van de tweede of de derde cyclus of van een voortgezette academische opleiding met de graad van master. Dit betekent dat daar waar een graad van master wordt voorgeschreven ook de bestaande graden worden geïmpliceerd.

Dit amendement machtigt de houders van die graden ook de titel van master te voeren. Bijkomende overweging hierbij is dat er in Nederland al vóór de invoering van de bachelor-masterstructuur gelijkaardige voorschriften van kracht waren op grond waarvan diegene die gerechtigd is tot het voeren van de titel van ingenieur of doctorandus ook gerechtigd is in plaats daarvan de titel van master te voeren. Gelijklopende voorschriften zijn gerechtvaardigd omdat Nederland en Vlaanderen straks gezamenlijk de opleidingen in het hoger onderwijs zullen accrediteren.

Dit draagt ook bij tot de beoogde transparantie en herkenbaarheid in het buitenland. De gelijkschakeling gaat in op 1 juli 2005 samen met het verlenen van de graden van bachelor of master ter vervanging van de bestaande graden. Dit wordt geregeld in het amendement nr. 99 bij artikel 134. Aan de Vlaamse regering wordt de bevoegdheid gegeven de nodige aanvullende maatregelen te nemen voor de gelijkschakeling van academische of universitaire graden die indertijd werden verleend door in die tijd met universiteiten gelijkgestelde instellingen. Een exhaustieve opsomming van alle in het verleden verleende academische of universitaire graden op grond waarvan de houder ervan gerechtigd is tot het voeren van een beschermde titel van hoger onderwijs, is niet te produceren.

De heer *Luc Martens* is tevreden dat dit amendement wordt voorgelegd. Hij merkt op dat als het hoger onderwijs voor sociale promotie via de aanbouwdecreten aan bod zal komen, deze problematiek zich terug zal stellen. Uit respect voor hun inspanningen zal men op dat moment een evenredige regeling moeten treffen.

De *minister* reageert dat dit wel degelijk de bedoeling is. Zij verwijst naar de algemene bespreking waar zij hierover reeds geantwoord heeft.

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

De amendementen-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 124
(vernummerd artikel 129)

Twee amendementen van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekken

ertoe in § 3 en § 4, telkens op de tweede regel, na de woorden "in vervanging van" de woorden "of samen met" in te voegen (amendement nrs. 59 en 60).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit een technische correctie betreft. Het overgangsrecht voor het verlenen van de graden van bachelor en master moet in alle bepalingen op een uniforme wijze vastgelegd worden.

Een derde amendement van de heer Chris Vandenbroeke en de heer Kris Van Dijck strekt ertoe in §§ 1 tot 4, op de eerste regel, de woorden "Vanaf het academiejaar 2004-2005" telkens te vervangen door de woorden "Vanaf het academiejaar 2005-2006" (amendement nr. 94).

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 90 bij artikel 121 (vernummerd artikel 126).

Een vierde amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe een § 5 toe te voegen, dat luidt als volgt :

"§ 5. De graden gegradueerde, maatschappelijk assistent, vroedvrouw, kleuteronderwijzer(es), onderwijzer(es), van geaggregeerde voor het secundair onderwijs – groep 1 of van geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs die de hogescholen, de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of de Examencommissie van de Staat hebben verleend vóór het academiejaar 2004-2005 in het hogeschoolonderwijs van één cyclus of in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, zijn gelijkgeschakeld met de graad van bachelor. De houders van die graden zijn gerechtigd tot het voeren van de titel van bachelor.

De graden van industrieel ingenieur, architect, interieurarchitect, meester, licentiaat of handelsingenieur die de hogescholen, de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of de Examencommissie van de Staat hebben verleend vóór het academiejaar 2004-2005 in het hogeschoolonderwijs van twee cycli of in het hoger onderwijs van het lange type met volledig leerplan, zijn gelijkgeschakeld met de graad van master. De houders van die graden zijn gerechtigd tot het voeren van de titel van master.

De Vlaamse regering neemt de aanvullende maatregelen die nodig zijn voor de gelijkschakeling van de andere graden die in het hoger onderwijs werden verleend overeenkomstig de voorschriften zoals die op het ogenblik van de uitreiking luidde, met de graad van bachelor of master." (amendement nr. 95).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement de toepassing van het voorschrift van de gelijkschakeling op het hogeschoolonderwijs beoogt.

Twee subamendementen bij amendement nr. 95 van de heren de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekken ertoe in de voorgestelde tekst van § 5, eerste lid, op de tweede regel, na het woord "vroedvrouw" het woord ", kleuterleid(st)er" in te voegen ; in de voorgestelde tekst van § 5, eerste lid, op de tweede en derde regel, na het woord "onderwijzer(es)" de woorden ", assistent in de psychologie, maatschappelijk adviseur, architectassistent, technisch ingenieur," in te voegen (amendement nrs. 121 en 122).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit een technische aanvulling betreft van de lijst van vroegere benamingen van graden in het hogeschoolonderwijs van het korte type.

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

De amendementen-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 125
(vernummerd artikel 130)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

ONDERAFDELING 3

Afbouw van de bestaande opleidingen

Artikel 126
(vernummerd artikel 131)

Een eerste amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe in § 1, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "vanaf

het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006", in § 2, op de laatste regel, de woorden "vanaf 2007-2008" te vervangen door de woorden "vanaf 2008-2009" en in § 3, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006" (amendement nr. 96).

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 90 bij artikel 121 (vernummerd artikel 126).

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een § 4 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 4. De ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55 kunnen hun opleidingen die leiden tot de graad van licentiaat geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006." (amendement nr. 61).

De heer *Gilbert Vanleenhove* licht toe dat deze nieuwe paragraaf de afbouw regelt van de bestaande opleidingen die leiden tot de graad van licentiaat georganiseerd door de erkende Faculteiten voor Protestantse Godgeleerdheid op dezelfde wijze als de universiteiten. Deze instellingen kennen geen separate kandidaatsopleidingen zodat de afbouw van de licentiaatsopleidingen begint vanaf het academiejaar 2004-2005 of 2005-2006.

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

Het amendement-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 127
(vernummerd artikel 132)

Een amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe in § 1, op de laatste regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006" en in § 2, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006" (amendement nr. 97).

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 90 bij artikel 121 (vernummerd artikel 126).

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 128
(vernummerd artikel 133)

Een eerste amendement van de heer Robert Voorhamme strekt ertoe § 4 te vervangen door wat volgt :

"§ 4. De Universiteit Antwerpen kan de bijkomende opleidingen die ze krachtens het decreet van […] houdende oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen, vanaf het academiejaar 2003-2004 kan aanbieden, omvormen tot bachelors- en mastersopleidingen. In het geval dat de Universiteit Antwerpen de bijkomende opleidingen pas vanaf het academiejaar 2004-2005 aanbiedt, worden die opleidingen niet beschouwd als nieuwe opleidingen in de zin van artikel 61." (amendement nr. 123).

De heer *Robert Voorhamme* licht toe dat het decreet houdende oprichting van een Universiteit Antwerpen het artikel 29 van het structuurdecreet wijzigt. Als gevolg daarvan moet ook artikel 128, § 4 dienovereenkomstig gewijzigd worden. In de voorgestelde tekst van artikel 29, § 2, kon de UA de bijkomende opleidingen pas organiseren als de drie Antwerpse universiteiten een fusieakkoord hadden bereikt dat door de Raad van Universiteit Antwerpen was goedgekeurd. Met de goedkeuring van het decreet houdende oprichting van een Universiteit Antwerpen wordt de fusie decretaal bezegeld en vervalt § 2 van artikel 29.

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een § 6 toe te voegen, die luidt als volgt :

"§ 6. De opleidingen bedoeld in §§ 4 en 5 die pas voor het eerst in het academiejaar 2004-2005 worden ingericht, moeten ook deel uit maken van de omvormingsvoorstellen bedoeld in artikel 118, § 2,

met uitzondering van de gegevens bedoeld in artikel 118, § 2, 7°." (amendement nr. 63).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat om de Erkenningscommissie de mogelijkheid te geven om de coherentie van het geheel van de bachelors- en mastersopleidingen te toetsen, de opleidingen die de UA en het LUC pas vanaf het academiejaar 2004-2005 inrichten, opgenomen moeten worden in de omvormingsvoorstellen.

Een derde amendement van de heren Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck strekt ertoe in § 4, op de dertiende regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006" en in § 5, op de veertiende en vijftiende regel, de woorden "vanaf het academiejaar 2004-2005" te vervangen door de woorden "vanaf het academiejaar 2005-2006" (amendement nr. 98).

De heer *Chris Vandenbroeke* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 90 bij artikel 121 (vernummerd artikel 126).

Het amendement-Vandenbroeke wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 2 voor.

Het amendement-Voorhamme, het amendement-Van Baelen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 129 tot 131
(vernummerde artikelen 134 tot 136)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 132
(vernummerd artikel 137)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe aan § 2 de woorden "met uitzondering van de bachelorsopleidingen die volgen op een andere bachelorsopleiding en de mastersopleidingen die volgen op een andere mastersopleiding" toe te voegen (amendement nr. 64).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 28 op artikel 74 en amendement nr. 44 op artikel 117 (vernummerd artikel 122). De regeling van de inschrijvingsgelden en examengelden voor het volgen van de opleidingen en het afleggen van examen over de opleidingsonderdelen zoals vastgelegd in het universiteitendecreet en het hogescholendecreet blijft behouden.

De regeling van de inschrijvingsgelden voor de voortgezette opleidingen aan de hogescholen blijft van kracht voor de bachelorsopleidingen die volgen op een andere bachelorsopleiding en voor de mastersopleidingen die volgen op een andere mastersopleidingen aan de hogescholen.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 133
(vernummerd artikel 138)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

AFDELING 4

Inwerkingtredingsbepalingen

Artikel 134
(vernummerd artikel 139)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "hoofdstuk 7, afdeling 3, die in werking treden op 1 januari 2003" te vervangen door de woorden "hoofdstuk 7, afdeling 1, artikel 110bis en afdeling 3, onderafdelingen 1 en 3, die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 2003 en met uitzondering van hoofdstuk 7, afdeling 3, onderafdeling 2, artikel 123, § 4 en artikel 124, § 5 die in werking treden op 1 juli 2005" (amendement nr. 99).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement voortvloeit uit het amendement bij artikel 110bis (nieuw artikel 114) en uit het amendement bij artikel 123 en 124 (vernummerde artikelen 128 en 129) (gelijkschakeling van verleende graden met nieuwe graden vanaf 1 juli 2005).

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

TITEL II

Financiering Hogescholen

HOOFDSTUK I

Financierbaarheid opleidingen

Artikel 135
(vernummerd artikel 140)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 136
(vernummerd artikel 141)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe dit artikel te vervangen door wat volgt :

"Artikel 136

Aan artikel 175 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 16 april 1996, 8 juli 1996 en 14 juli 1998, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 wordt na het woord basisopleiding de woorden "tot het academiejaar 2003-2004" ingevoegd ;

2° aan § 1 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Met ingang van het academiejaar 2004-2005 zijn enkel de volgende opleidingen financierbaar :

1° de bachelors- en mastersopleidingen die voorkomen in het hoger onderwijsregister ;

2° de basisopleidingen die in afbouw zijn." ;

3° met ingang van het academiejaar 2004-2005 worden de paragrafen 2 en 3 geschrapt ;

4° in § 4 worden de woorden "van de voorbije drie begrotingsjaren" vervangen door de woorden "1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003" (amendement nr. 100).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat § 1 van artikel 175 van het hogescholendecreet voorschriften bevat inzake de financierbaarheid van de basisopleidingen aan de hogescholen. Daarin zijn er per cyclus minimale aantallen studenten bepaald. Gelet op het feit dat de hoogte van de financiering van elke hogeschool vastligt, is de noodzaak aan deze voorschriften niet meer aanwezig. Vermits de bijlagen van het hogescholendecreet niet meer zullen bestaan met ingang van het academiejaar 2004-2005, wordt in het hogescholendecreet een verwijzing naar het hoger onderwijsregister ingeschreven. Daarom worden deze bepalingen vervangen door een verwijzing naar het hoger onderwijsregister. Ook de opleidingen in afbouw worden vermeld.

Een subamendement bij amendement nr. 100 van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe in de voorgestelde tekst, 4° te vervangen door wat volgt :

"4° § 4 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 4. De berekening van het aantal studenten bedoeld in § 1 gebeurt in 2003 op basis van het gemiddeld aantal studenten op 1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002 en met ingang van 2004 op basis van het gemiddeld aantal studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003." (amendement nr. 124).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat § 1 van het artikel 175 van het hogescholendecreet voorschriften bevat inzake de financierbaarheid van de basisopleidingen aan de hogescholen. Daarin zijn er per cyclus minimale aantallen studenten bepaald. Gelet op het feit dat de hoogte van de financiering van elke hogeschool vastligt, is de noodzaak aan deze

voorschriften niet meer aanwezig. Vermits de bijlagen van het hogescholendecreet niet meer zullen bestaan met ingang van het academiejaar 2004-2005, wordt in het hogescholendecreet een verwijzing naar het hoger onderwijsregister ingeschreven. Daarom worden deze bepalingen vervangen door een verwijzing naar het hoger onderwijsregister. Ook de opleidingen in afbouw worden vermeld. De formule geldt vanaf het kalenderjaar 2004 en heeft dus geen repercussies op de enveloppe van 2003. Voor 2003 zijn de refertejaren voor de studenten 2000, 2001 en 2002.

De heer *Luc Martens* wijst op het belang van deze amendementen. De nieuwe regeling sluit nauwer aan bij de realiteit zodat dit een rechtvaardiger gegeven wordt. De overgangsmogelijkheden leiden ertoe dat men niet voor ongename verrassingen zal komen te staan bij de begrotingen die voorliggen.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daardoor wordt artikel 136 (vernummerd artikel 141) vervangen.

Artikel 137
(vernummerd artikel 142)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK II

Berekening financiering

Artikelen 138 tot 142
(vernummerde artikelen 143 tot 147)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 143
(vernummerd artikel 148)

Een eerste amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 183bis, in § 4, op de zesde en zevende regel, de woorden "1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002" te vervangen door de woorden "1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003" (amendement nr. 101).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de berekening van de aanvullende middelen op basis van studentencijfers gebeurt. Om de recentste evoluties in de studentenaantallen te kunnen verrekenen, worden de aantallen van de laatste tellingen vermeld. Ook met de telling van 1 februari 2003 wordt rekening gehouden.

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove in de voorgestelde tekst van artikel 183bis, § 5, eerste lid, op de laatste regel, de woorden "31 mei 2003" te vervangen door de woorden "30 september 2003" (amendement nr. 125).

De heer *Gilbert Vanleenhove* licht toe dat om de instellingen voldoende tijd te geven voor de opbouw van goed gestructureerde en uitgebalanceerde onderwijsontwikkelingsplannen, het een waardevolle optie is om de indieningstermijn voor de omvormingsvoorstellen te verschuiven tot 30 september 2003. Op die manier is er voldoende tijd om over de in te dienen onderwijsontwikkelingsplannen met de partnerinstellingen van de associatie te overleggen.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 144 tot 146
(vernummerde artikelen 149 tot 151)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 147
(vernummerd artikel 152)

Een eerste amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Ludo Sannen, Gilbert Vanleenhove en mevrouw Veerle Heeren in de bij 1° voorgestelde tekst van artikel 190, § 3, aan het eerste lid, de volgende woorden toe te voegen : "- Groep D : 0,05 punten." (amendement nr. 126).

De heer *Luc Martens* licht toe dat de opleidingen vermeld in groep D van het hogescholendecreet niet in aanmerking kwamen voor het verkrijgen van academiseringsmiddelen. Het betreft de opleidingen kinesitherapie en productontwikkeling. Toch moeten ook zij academiseren. Daarom wordt voorgesteld om groep D een puntengewicht van 0,05 te geven.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat in het kader van de hervorming van de kinesitherapie bepaalde afspraken werden gemaakt. Men gaat ervan uit dat deze opleiding al een vorm van academisering heeft bereikt. Bovendien beschikken de universiteiten die de verantwoordelijkheid hebben om de academisering van de opleiding kinesitherapie in de hogescholen te begeleiden, over het geacademiseerde proces. Hij vraagt zich af of men in de hervorming van deze opleiding nog een bijkomend financieel surplus moet voorzien.

Een tweede amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in de bij 4° voorgestelde tekst van § 6, derde, vierde en vijfde regel, de woorden "op 1 februari 2000, op 1 februari 2001 en op 1 februari 2002" te vervangen door de woorden "op 1 februari 2001, op 1 februari 2002 en op 1 februari 2003" (amendement nr. 102).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 101 bij artikel 143 (vernummerd artikel 148).

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 148
(vernummerd artikel 153)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe de voorgestelde tekst van artikel 190bis te vervangen door wat volgt :

"Artikel 190bis

§ 1. De Vlaamse regering draagt jaarlijks bij in de financiering van projecten van hogescholen, die een versterking inhouden van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek van het hoger professioneel onderwijs.

Daartoe wordt met ingang van 2003 jaarlijks aan de hogescholen voor de opleidingen bedoeld in artikel 4, § 1, een bedrag toegekend van 3,0 miljoen euro.

Voor de middelen van het begrotingsjaar 2003 gebeurt de verdeling volgens het aantal financierbare studenten in de opleidingen van het hoger professioneel onderwijs op 1 februari van het jaar 2000, 2001 en 2002.

Voor 2004 is dit het jaar 2001, 2002 en 2003 ; voor 2005 is dit het jaar 2002, 2003 en 2004 en voor 2006 is dit het jaar 2003, 2004 en 2005.

§ 2. Daarenboven ontvangen deze hogescholen voor deze opleidingen bedoeld in § 1 een bijdrage, waarvan het totale bedrag wordt vastgesteld op in duizend euro :

– 4.000 in 2004 ;

– 4.500 in 2005 ;

– 6.000 vanaf 2006.

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring wordt voor elk project bij de aanvraag een concrete omschrijving van de doelstellingen en een concrete realisatieplanning ingediend.

Een commissie samengesteld uit vertegenwoordigers van de overheid en deskundigen inzake projectmatig wetenschappelijk onderzoek, adviseert op basis van de wetenschappelijk kwaliteit en de maatschappelijke en/of economische relevantie de Vlaamse regering omtrent de financiering op basis van de ingediende dossiers.

De Vlaamse regering stelt de leden van de commissie aan en bepaalt de werking van de commissie en de criteria." (amendement nr. 65).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat sommige opleidingen aan de hogescholen, vooral in het studiegebied industriële wetenschappen en technologie, al enige ervaring hebben met projectmatig wetenschappelijk onderzoek en het indienen van subsidieaanvragen terzake. Andere opleidingen, zoals lerarenopleidingen of gezondheidszorg, hebben traditioneel geen ervaring met het opstellen van dergelijke dossiers.

Teneinde dit verschil in expertise niet te laten spelen in het nadeel van sectoren die traditioneel al minder aan bod kwamen bij de verdeling van middelen uit het HOBU-fonds, wordt een gedeelte van de toelage voor het projectmatig wetenschappelijk onderzoek structureel verdeeld over alle opleidingen van het hoger professioneel onderwijs. Een bedrag van 3,0 miljoen euro wordt aldus verdeeld over de hogescholen die professionele bachelors aanbieden. Deze subsidie is bevroren en gebaseerd op de gemiddelde studentencijfers van 2000, 2001 en 2002. De volgende begrotingsjaren schuift de referteperiode telkenmale één jaar op. De hogescholen zullen dit bedrag ook in rekening kunnen brengen bij de berekening van de 80/20 norm.

Het bedrag dat verdeeld wordt op basis van aanvragen voor projectmatig wetenschappelijk onderzoek is in 2004 4,0 miljoen euro, in 2005 4,5 miljoen euro en vanaf 2006 6,0 miljoen euro. Deze aanvragen worden door een commissie beoordeeld.

Een eerste subamendement bij amendement nr. 65 van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 190bis, in § 1, derde lid, op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "1 februari van het jaar 2000, 2001 en 2002" te vervangen door de woorden "1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003" (amendement nr. 103).

Een tweede subamendement bij amendement nr. 65 van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 190bis, in § 1 het vierde lid te schrappen (amendement nr. 104).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de amendementen bij de artikelen 143, 147 en 149 (vernummerde artikelen 148, 152 en 154) een verdeling van de werkingsmiddelen, de aanvullende middelen en academiseringmiddelen beogen op basis van het aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003. Het is dan ook logisch dat die lijn wordt doorgetrokken voor de verdeling van de structurele middelen voor de financiering van projecten van hogescholen die een versterking van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek van het hoger professioneel onderwijs inhouden.

Een derde subamendement bij amendement nr. 65 van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove strekt ertoe in de voorgestelde tekst van artikel 190bis, § 2, het derde en vierde lid te vervangen door wat volgt :

"Een commissie samengesteld uit vertegenwoordigers van de overheid en deskundigen inzake projectmatig wetenschappelijk onderzoek, adviseert de Vlaamse regering omtrent de financiering op basis van de ingediende dossiers. De Vlaamse regering stelt de leden van de commissie aan en bepaalt de nadere regelen inzake haar werking en haar toetsingsbevoegdheid, rekening houdend met wat volgt.

Bij de beoordeling van de aanvragen hanteert de beoordelingscommissie volgende criteria :

1° de potenties van het project inzake wetenschappelijke kwaliteit en de maatschappelijke en/of economische relevantie van het project ;

2° de aflijning van het onderzoeksdoel ;

3° de doelmatigheid van het project, in functie van de concrete afstemming van het project op het onderzoeksdoel ;

4° de potenties van het project inzake de uitbouw van synergieën tussen onderscheiden onderzoeksdomeinen ;

5° de relevantie van het project voor wat betreft het onderwijs verstrekt in de betrokken instelling.

Op basis van de criteria bedoeld in het vierde lid adviseert de commissie de Vlaamse regering schriftelijk met betrekking tot :

1° de selectie van de projecten ;

2° de toekenning van de middelen per project." (amendement nr. 127).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de tekst van het amendement nr. 65 op grond van het advies van de Raad van State wordt bijgestuurd. De nieuwe libellering omschrijft de taken van de advi-

serende commissie op een meer beperkende manier, om in overeenstemming te zijn met het grondwettelijke legaliteitsbeginsel.

De amendementen en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 149
(vernummerd artikel 154)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, André Van Nieuwkerke, Dirk Holemans, Dirk De Cock en mevrouw Veerle Heeren op de voorlaatste en laatste regel, de woorden "op 1 februari 2000, op 1 februari 2001 en op 1 februari 2002" te vervangen door de woorden "op 1 februari 2001, op 1 februari 2002 en op 1 februari 2003" (amendement nr. 105).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 101 bij artikel Artikel 143 (vernummerd artikel 148).

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 150 en 151
(vernummerde artikelen 155 en 156)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK III

Financiering van de investeringen

Artikel 152
(vernummerd artikel 157)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK IV

Hogere Zeevaartschool

Artikel 153
(vernummerd artikel 158)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

TITEL III

Financiering universiteiten

Artikel 154
(vernummerd artikel 159)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 155
(vernummerd artikel 160)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe op de derde regel, na de woorden "5 juli 2002 en" de woorden "14 februari 2003" in te voegen (amendement nr. 66).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat artikel 130 van het universiteitendecreet gewijzigd werd bij het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 156
(vernummerd artikel 161)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 157
(vernummerd artikel 162)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove in de voorgestelde tekst van artikel 130ter, § 5, op de laatste regel, de woorden "31 mei 2003" te vervangen door de woorden "30 september 2003" (amendement nr. 128).

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst voor de verantwoording naar amendement nr. 125 bij artikel 143 (vernummerd artikel 148).

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 158
(vernummerd artikel 163)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 159
(vernummerd artikel 164)

Een amendement van heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe op de derde regel, de woorden "van van 7 december 2001, 5 juli 2002 en " te vervangen door de woorden "van 7 december 2001, 5 juli 2002 en 14 februari 2003" (amendement nr. 67).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat dit amendement een redactionele en technische correctie betreft. Het artikel 169quater van het universiteitendecreet werd gewijzigd bij het decreet van 14 februari betreffende het onderwijs XIV.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 160
(vernummerd artikel 166)

De *voorzitter* merkt voorafgaandelijk op dat dit artikel vanuit legistiek oogpunt na artikel 161 dient te komen. Artikel 161 verwijst naar het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, wat aansluit bij de artikelen 154 tot 159. Hij stelt daarom voor in de tekst aangenomen door de commissie de artikelen 160 en 161 van plaats te verwisselen en dit als een technische aanpassing te beschouwen. De *leden* gaan hiermee akkoord.

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe op de vijfde en zesde regel, na de woorden "14 december 2001" de woorden " en 14 februari 2003" in te voegen (amendement nr. 68).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat artikel 15 van het decreet van 18 mei 1999 gewijzigd werd bij het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. De volgorde van de artiklen 160 en 161 wordt omgedraaid.

Artikelen 161 en 162
(vernummerde artikelen 165 en 167)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

TITEL IV

Financiële verantwoording universiteiten

Artikel 163

(vernummerd artikel 168)

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 164
(vernummerd artikel 169)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe de voorgestelde tekst van artikel 161 te vervangen door wat volgt :

"Artikel 161

De universiteiten voeren betreffende alle voorzieningen van de instelling een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden en een aangepaste analytische boekhouding. Deze boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook. De boekhouding wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor." (amendement nr. 69).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat de voorschriften inzake het voeren van een boekhouding gelijk moet lopen met de voorschriften inzake het voeren van een boekhouding door de associaties. Met een aangepaste analytische boekhouding wordt beoogd dat uit de boekhouding en de jaarrekening de bedrijfsmatige gegevens en kengetallen kunnen afgeleid worden die de Vlaamse regering nuttig acht en die in het besluit betreffende de vorm van de jaarrekening en het jaarverslag zullen gepreciseerd worden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 165 en 166
(vernummerde artikelen 170 en 171)

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

TITEL V

(nieuw)

Een amendement van de heren Gilbert Van Baelen, Luc Martens, Karlos Callens, Robert Voorhamme, Dirk Holemans en Dirk De Cock strekt ertoe een Titel V, bestaande uit de artikelen 167 tot 169 toe te voegen, die luidt als volgt :

"TITEL V

Rechtspositie hogescholenpersoneel

Artikel 167
(nieuw artikel 172)

Aan artikel 136 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. Na een mandaatsperiode van tien jaar wordt de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt het personeelslid deze salarisschaal wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt.".

Artikel 168
(nieuw artikel 173)

Aan artikel 137 van hetzelfde decreet wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. In afwijking van § 2 wordt de salarisschaal van gewoon hoogleraar na een mandaatsperiode van

tien jaar definitief en behoudt het personeelslid deze salarisschaal wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt.”.

Artikel 169
(nieuw artikel 174)

Deze titel treedt in werking 10 dagen na publicatie van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.” (amendement nr. 70).

De heer *Gilbert Van Baelen* licht toe dat er momenteel geen terugvalpositie is voor de personeelsleden belast met een mandaat. Met deze decreetswijziging wordt beoogd dat dit wel kan onder bepaalde voorwaarden.

Het betreft de personeelsleden die 10 jaren belast zijn geweest met een mandaat van algemeen directeur, departementshoofd of bibliothecaris en hiervoor gedurende die periode bezoldigd zijn met een niet-verworven salarisschaal. In dat geval is de salarisschaal definitief verworven. Voor de algemeen directeur wordt de bezoldiging vanaf dat ogenblik omgezet naar de salarisschaal van gewoon hoogleraar.

Het amendement wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen. Daardoor wordt een Titel V, bestaande uit de artikelen 167 tot 169 (nieuwe artikelen 172 tot 174) toegevoegd.

IX. Eindstemming

Het geamendeerde ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 3 onthoudingen.

De verslaggevers, *De voorzitter,*

Gilbert VAN BAELEN

Luc MARTENS

Gilbert VANLEENHOVE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

TITEL I

De structuur van het hoger onderwijs

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

AFDELING 1

Toepassingsgebied

Artikel 2

Deze titel is van toepassing op de universiteiten en hogescholen. De artikelen 7, 11, 12, 18, 19, 20, 22, 25, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 83, 84, 85, 94, 123, 124, 126, 128, 131, 134 en 136 zijn van toepassing op de andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs en op de geregistreerde instellingen. Deze bepalingen zijn van algemene toepassing of in zoverre het expliciet voorgeschreven is.

AFDELING 2

Definities

Artikel 3

Voor de toepassing van deze titel wordt verstaan onder :

– academiejaar : een periode van één jaar die ten vroegste op 1 september en uiterlijk op 1 oktober begint en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar ; van de vaste duur van één jaar kan uitzonderlijk afgeweken worden indien het instellingsbestuur beslist de start van het academiejaar ofwel te vervroegen ofwel te verlaten ;

– accreditatie : de formele erkenning van een opleiding op grond van een beslissing van een onafhankelijk orgaan waarin vastgesteld wordt dat de opleiding voldoet aan vooraf vastgestelde minimale kwaliteits- en niveauvereisten ;

– afstudeerrichting : een differentiatie in een opleidingsprogramma met een studieomvang van ten minste 30 studiepunten ;

– examengeld : het bedrag te betalen door de student die enkel inschrijft voor deelname aan de examens ;

– graad : aanduiding van bachelor, master of doctor verleend op het einde van een opleiding c.q. na promotie met de uitreiking van een diploma ;

– hogescholendecreet : het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap ;

– instellingsbestuur : het bestuursorgaan dat door of krachtens de wet, het decreet of de statuten is aangewezen om de door of krachtens dit decreet toegewezen bevoegdheden uit te oefenen ;

– kwalificatie : een getuigschrift of diploma uitgereikt na het met goed gevolg voltooien van een formeel opleidings- of scholingstraject ;

– kwalificatie van een graad : toevoeging die verwijst naar de voltooide opleiding of voor wat de graad van ‘doctor’ betreft, naar een vakgebied ;

– masterproef : werkstuk waarmee een mastersopleiding wordt voltooid. Daardoor geeft een student blijk van een analytisch en synthetisch vermogen of van een zelfstandig probleemoplossend vermogen op academisch niveau of van het vermogen tot kunstzinnige schepping. Het werkstuk weerspiegelt de algemeen kritisch-reflecterende ingesteldheid of de onderzoeksingesteldheid van de student ;

– normstudent : het begrip dat het geheel van afspraken omvat over de student, die alle kenmerken inzake voorkennis, begaafdheid, motivatie en studiehabitus vertoont van de doelgroep waarop de programmering van een opleiding is gericht ;

– opleiding : een geheel van samenhangende onderwijs-, studie- en toetsactiviteiten dat aansluit bij een bepaalde vooropleiding en dat in geval van succesvolle voltooiing bekroond wordt naar gelang van het geval met een diploma van het

hogeschoolonderwijs van één cyclus, een diploma van de eerste of tweede cyclus van het hogeschoolonderwijs van twee cycli, een diploma van de eerste of tweede cyclus van het academisch onderwijs, een diploma van het voortgezet hogeschoolonderwijs, een diploma van het voortgezet academisch onderwijs, een diploma van de initiële lerarenopleiding van academisch niveau, een diploma van de initiële academische lerarenopleiding, een diploma van een bachelorsopleiding of een diploma van een mastersopleiding ;

– opleidingsonderdeel : een zelfstandig deel van een opleidingsprogramma dat bestaat uit één of meer onderwijsactiviteiten en bijhorende studieactiviteiten en waarvan de leerstof het voorwerp uitmaakt van een examen ; onder examen wordt verstaan een evaluatie van de mate waarin de student voldaan heeft aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel ;

– opleidingsprofiel : een geordende opsomming van de specifieke basiscompetenties die binnen een opleiding worden verworven ;

– overdracht van examencijfer : de overdracht van een examencijfer naar een latere deliberatieperiode van hetzelfde academiejaar of van een volgend academiejaar waarin een inschrijving genomen wordt ;

– specificatie van een graad : de toevoeging van de woorden "of science" of "of arts" aan een graad ;

– studiegebied : één van de categorieën vermeld in de artikelen 23 en 24 van dit decreet waarin opleidingen zijn samengebracht ;

– studieomvang : het aantal studiepunten toegekend aan een opleidingsonderdeel, aan een opleidingsprogramma, aan een studiejaar of aan een opleiding ;

– studiepunt : de eenheid waarmee op grond van de studietijd de studieomvang van elk opleidingsonderdeel, elk opleidingsprogramma, elk studiejaar of elke opleiding wordt uitgedrukt volgens een uniform voorgeschreven norm ;

– studietijd : de in uren weergegeven tijd die van de normstudent wordt gevergd om de voorgeschreven onderwijs-, studie- en toetsactiviteiten van een opleidingsonderdeel, een opleidingsprogramma, een studiejaar of een opleiding af te ronden ;

– universiteitendecreet : het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, zoals gewijzigd ;

– vestiging van een hogeschool : is de gemeente of een geheel van aan elkaar grenzende gemeenten waar de hogeschool onderwijsbevoegdheid heeft. Voor de hogescholen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap, geldt het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad als één vestiging ;

– vrijstelling : de ontheffing van een opleidingsonderdeel uit een opleidingsprogramma waarover geen examen meer moet worden afgelegd op grond van een eerder met goed gevolg afgelegd examen, op grond van elders verworven competenties of van eerder verworven kwalificaties ; de studieomvang van de verleende vrijstellingen wordt wel meegerekend voor het bepalen van de studieduur van de opleiding behoudens andersluidende voorschriften inzake studieomvang.

AFDELING 3

Universiteiten en hogescholen

Artikel 4

De universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap zijn :

1° de "Katholieke Universiteit Brussel" ;

2° de "Katholieke Universiteit Leuven" ;

3° a) de "transnationale Universiteit Limburg" ;

b) het "Limburgs Universitair Centrum" ;

4° de "Universiteit Antwerpen", samengesteld uit :

a) het "Universitair Centrum Antwerpen" ;

b) de "Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen" ;

c) de "Universitaire Instelling Antwerpen" ;

5° de "Universiteit Gent" ;

6° de "Vrije Universiteit Brussel".

Artikel 5

De hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap zijn :

1° de "Arteveldehogeschool" ;

2° de "EHSAL, Europese Hogeschool Brussel" ;

3° de "Erasmushogeschool Brussel" ;

4° de "Groep T-Hogeschool Leuven" ;

5° de "Hogere Zeevaartschool" ;

6° de "Hogeschool Antwerpen" ;

7° de "Hogeschool Gent" ;

8° de "Hogeschool Limburg" ;

9° de "Hogeschool Sint-Lukas Brussel" ;

10° de "Hogeschool West-Vlaanderen" ;

11° de "Hogeschool voor Wetenschap en Kunst" ;

12° de "Karel de Grote-Hogeschool – Katholieke Hogeschool Antwerpen" ;

13° de "Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende" ;

14° de "Katholieke Hogeschool Kempen" ;

15° de "Katholieke Hogeschool Leuven" ;

16° de "Katholieke Hogeschool Limburg" ;

17° de "Katholieke Hogeschool Mechelen" ;

18° de "Katholieke Hogeschool Sint-Lieven" ;

19° de "Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen" ;

20° de "Lessius Hogeschool" ;

21° de "Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen" ;

22° de "Provinciale Hogeschool Limburg".

Artikel 6

Alleen de instellingen vernoemd in artikel 4 kunnen als universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap aanspraak maken op de benaming universiteit en zich als dusdanig doen kennen.

Alleen de instellingen vernoemd in artikel 5 kunnen als hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap aanspraak maken op de benaming hogeschool en zich als dusdanig doen kennen.

De Vlaamse regering past de lijst van de universiteiten en hogescholen aan in geval van fusie, opslorping, opheffing of officiële naamswijziging.

AFDELING 4

Geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs

Artikel 7

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder ambtshalve geregistreerde instellingen de hogescholen en de universiteiten, de instellingen bedoeld in het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en de erkende faculteiten der protestantse godgeleerdheid bedoeld in artikel 1, III, c), van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs.

Artikel 8

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs alle niet ambtshalve geregistreerde instellingen die hoger onderwijs aanbieden in de Vlaamse Gemeenschap en door de Vlaamse regering werden geregistreerd op basis van een dossier omvattende :

1° de statuten van de instelling ;

2° een voorontwerp van het accreditatiedossier dat de instelling voornemens is in te dienen bij het Accreditatieorgaan met het oog op het verkrijgen van een accreditatie voor een bestaande opleiding of om een nieuwe opleiding de toets nieuwe opleiding te laten ondergaan ;

3° een financieel plan waaruit blijkt dat de instelling over voldoende financiële middelen beschikt als garantie voor de ingeschreven studenten dat ze hun opleiding kunnen voltooien ;

4° een samenwerkingsakkoord met een ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs of met een erkende hogeschool of universiteit in de Franse Gemeenschap of met een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs of in het geval er in het Nederlandse taalgebied geen gelijkwaardige opleiding wordt aangeboden, met een door de overheid van het land van vestiging erkende buitenlandse instelling voor hoger onderwijs waaraan de ingeschreven studenten, in geval van stopzetting van de activiteiten, hun opleiding kunnen voltooien.

De Vlaamse regering beslist over de registratie binnen twee maanden na ontvangst van het registratiedossier en brengt het Accreditatieorgaan hiervan op de hoogte.

De registratie vervalt als de instelling de beoogde accreditatie niet heeft gekregen binnen het jaar na de beslissing over de registratie of als de instelling de voorgenomen opleiding niet binnen twee jaar na de registratie daadwerkelijk aanbiedt.

Elke geregistreerde instelling bezorgt jaarlijks de jaarrekening en het jaarverslag van de instelling aan de Vlaamse regering.

AFDELING 5

Institutionele bepalingen

Artikel 9

Voor de toepassing van dit decreet worden opgericht :

1° een Accreditatieorgaan, dat bij een internationaal verdrag is aangewezen om de accreditaties te verlenen en overeenkomstig artikel 61 de toets nieuwe opleidingen uit te voeren ;

2° een Erkenningscommissie, die de Vlaamse regering van advies dient over de in artikel 63 bedoelde aangelegenheden.

HOOFDSTUK II

Zending

Artikel 10

§ 1. Hogescholen en universiteiten zijn, in het belang van de samenleving, werkzaam op het gebied van het hoger onderwijs.

§ 2. Universiteiten zijn werkzaam op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek. Hogescholen nemen, in het kader van associaties deel aan wetenschappelijk onderzoek met inbegrip van het onderzoek in de kunsten. Hogescholen zijn tevens werkzaam op het gebied van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek.

De ontwikkeling en de beoefening van de kunsten maken deel uit van de opdracht van de hogescholen die opleidingen organiseren in de studiegebieden audiovisuele en beeldende kunst, en muziek en podiumkunsten.

§ 3. Hogescholen en universiteiten zijn werkzaam op het gebied van de maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening.

§ 4. Ter vervulling van hun zending kunnen de hogescholen en de universiteiten alle rechtshandelingen stellen, inbegrepen het sluiten van overeenkomsten met personen van privaatrecht en publiekrecht.

HOOFDSTUK III

Organisatie van het hoger onderwijs

AFDELING 1

Structuur van het hoger onderwijs

ONDERAFDELING 1

Definities en doelstellingen van opleidingen en graden

Artikel 11

Het hoger onderwijs omvat opleidingen die leiden tot de graad van bachelor en de graad van master.

Het hoger onderwijs omvat ook de opleidingen die kunnen afgesloten worden met een postgraduaatgetuigschrift. Bovendien wordt in het hoger onderwijs ook de graad van doctor verleend.

Artikel 12

§ 1. Bachelorsopleidingen zijn ofwel professioneel gericht ofwel academisch gericht. Mastersopleidingen zijn academisch gericht maar kunnen daarenboven een professionele gerichtheid hebben.

§ 2. Professionele gerichtheid houdt in dat de opleidingen gericht zijn op de algemene vorming en de verwerving van professionele kennis en competenties, gestoeld op de toepassing van wetenschappelijke of artistieke kennis, creativiteit en praktijkkennis.

Meer in het bijzonder hebben professioneel gerichte bachelorsopleidingen tot doel de studenten te brengen tot een niveau van algemene en specifieke kennis en competenties nodig voor de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen.

§ 3. Academische gerichtheid houdt in dat de opleidingen gericht zijn op de algemene vorming en op de verwerving van academische of artistieke kennis en competenties eigen aan het functioneren in een domein van de wetenschappen of van de kunsten. Academisch gerichte opleidingen zijn op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd.

Meer in het bijzonder hebben de academisch gerichte bachelorsopleidingen tot doel de studenten te brengen tot een niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder, dat als hoofddoelstelling heeft : het doorstromen naar een mastersopleiding en als aanvullende doelstelling : het uitstromen naar de arbeidsmarkt.

§ 4. De mastersopleidingen hebben tot doel de studenten te brengen tot een gevorderd niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder, dat noodzakelijk is voor de autonome beoefening van de wetenschappen of de kunsten of voor de aanwending van wetenschappelijke of artistieke kennis in de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen.

§ 5. Een mastersopleiding wordt afgesloten met een masterproef, waarvan de studieomvang uitgedrukt in studiepunten gelijk is aan ten minste één vijfde van het totaal aantal studiepunten van het opleidingsprogramma, met een minimum van 15 studiepunten en een maximum van 30 studiepunten.

§ 6. De voorbereiding van een doctoraatsproefschrift heeft tot doel de vorming van een onderzoeker die op een zelfstandige wijze een bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling en de groei van de wetenschappelijke kennis ; het proefschrift moet blijken geven van het vermogen tot de creatie van nieuwe wetenschappelijke kennis in een bepaald vakgebied of over vakgebieden heen op grond van zelfstandig wetenschappelijk onderzoek met inbegrip van de kunsten en het proefschrift moet kunnen leiden tot wetenschappelijke publicaties.

§ 7. Hierna wordt onder ‘hoger professioneel onderwijs’ verstaan de professioneel gerichte bachelorsopleidingen en onder ‘academisch onderwijs’ de academisch gerichte bachelorsopleidingen, de mastersopleidingen en de voorbereiding van het doctoraatsproefschrift.

Artikel 13

De Vlaamse regering stelt, in functie van de internationale herkenbaarheid, na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de Vlaamse Hogescholenraad en de studentenkoepelverenigingen in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen, de lijst vast van de bachelors- en mastersgraden in het academisch onderwijs waaraan de specificatie ‘of science’ of ‘of arts’ mag toegevoegd worden. De adviezen worden geacht gegeven te zijn indien ze niet verstrekt werden binnen de door de Vlaamse regering bepaalde termijn.

ONDERAFDELING 2

Het opleidingenaanbod

Artikel 14

§ 1. De hogescholen bieden in het hoger professioneel onderwijs opleidingen aan die leiden tot de graad van bachelor.

§ 2. In het kader van een associatie bieden de hogescholen in het academisch onderwijs opleidingen aan die leiden tot de graad van bachelor of de graad van master.

Artikel 15

De universiteiten bieden in het academisch onderwijs opleidingen aan die leiden tot de graad van bachelor of de graad van master.

Artikel 16

De universiteiten en hogescholen bieden binnen de perken van de hun bij dit decreet toegewezen onderwijsbevoegdheid de specifieke en gereglementeerde opleidingen aan die kunnen afgesloten worden met een postgraduaat getuigschrift zoals bedoeld in artikel 17, § 1, of met een diploma van de overeenstemmende beroepstitel.

Artikel 17

§ 1. Postgraduaat getuigschriften kunnen door de hogescholen en de universiteiten uitgereikt worden na de succesvolle voltooiing van opleidingstrajecten met de studieomvang ten minste 20 studiepunten. Het gaat om opleidingstrajecten die in het kader van de verdere professionele vorming, een verbreding c.q. verdieping beogen van de competenties verworven bij de voltooiing van een bachelors- of mastersopleiding.

§ 2. De universiteiten en hogescholen organiseren in het kader van permanente vorming kortere opleidingstrajecten met het oog op de bij- en nascholing.

Ze bepalen zelf of in gemeenschappelijk overleg het kwalificatie- en certificeringskader voor deze na- en bijscholingen en maken dit openbaar.

Artikel 18

§ 1. Bachelorsopleidingen sluiten aan bij het secundair onderwijs.

§ 2. De studieomvang van een bachelorsopleiding bedraagt ten minste 180 studiepunten.

§ 3. In afwijking van §§ 1 en 2 kunnen hogescholen in het hoger professioneel onderwijs bachelorsopleidingen aanbieden waarvan de studieomvang ten minste 60 studiepunten bedraagt en die volgen op een andere bachelorsopleiding.

Artikel 19

§ 1. Mastersopleidingen sluiten aan op bachelorsopleidingen in het academisch onderwijs of volgen op andere mastersopleidingen.

§ 2. De studieomvang van een mastersopleiding bedraagt ten minste 60 studiepunten.

ONDERAFDELING 3

Opleidingsprogramma

Artikel 20

Het instellingsbestuur stelt voor elke opleiding een opleidingsprogramma vast. Dit bestaat uit een samenhangend geheel van opleidingsonderdelen gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen inzake kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes waarover diegene die een opleiding voltooit, dient te beschikken. Bij de vaststelling houdt het instellingsbestuur rekening met de bij of krachtens de wet, decreet of Europese richtlijn vastgelegde voorwaarden die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen of andere voorschriften inhouden met betrekking tot de opleiding.

Het instellingsbestuur kan een opleiding geheel of gedeeltelijk ook in de vorm van afstandsonderwijs aanbieden. Het ontwikkelt daartoe geschikt studie- en leermateriaal en organiseert daartoe geschikte begeleiding.

Artikel 21

§ 1. Als norm voor het bepalen van de studieduur in studiejaren geldt dat het programma van één studiejaar overeenstemt met 60 studiepunten. Het programma van elke opleiding wordt opgesplitst in studiejaren derwijze dat het opleidingsprogramma van elk studiejaar een samenhangend geheel vormt en de studieomvang van het opleidingsprogramma van een studiejaar minimaal 54 en maximaal 66 studiepunten bedraagt. Het instellingsbestuur kan

het opleidingsprogramma van een studiejaar over twee academiejaren spreiden in de vorm van deeltijdse opleidingen. In dat geval bedraagt de studieomvang van het opleidingsprogramma minimaal 27 en maximaal 33 studiepunten. In afwijking van het vorenstaande kan het instellingsbestuur het opleidingsprogramma van een studiejaar van een bachelorsopleiding die volgt op een andere bachelorsopleiding of van een mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding spreiden over meerdere academiejaren.

§ 2. In geval van overdracht van examencijfers bedoeld in artikel 81 kan het opleidingsprogramma waarvoor de student een inschrijving neemt, bestaan uit opleidingsonderdelen van twee opeenvolgende studiejaren van dezelfde opleiding c.q. uit opleidingsonderdelen van een bachelorsopleiding aangevuld met opleidingsonderdelen van een andere bachelorsopleiding of van een mastersopleiding c.q. uit opleidingsonderdelen van twee opeenvolgende mastersopleidingen overeenkomstig de voorschriften van artikel 82.

§ 3. In geval van vrijstelling bedoeld in artikel 69, § 6, kan het opleidingsprogramma bestaan uit opleidingsonderdelen van meerdere studiejaren van dezelfde opleiding c.q. uit opleidingsonderdelen van een bachelorsopleiding aangevuld met opleidingsonderdelen van een andere bachelorsopleiding of van een mastersopleiding c.q. uit opleidingsonderdelen van twee opeenvolgende mastersopleidingen overeenkomstig de voorschriften van artikel 82.

§ 4. Verder in dit decreet worden de opleidingsprogramma's beschreven in §§ 2 en 3 geïndividualiseerde opleidingsprogramma's genoemd.

Artikel 22

Het instellingsbestuur drukt de studieomvang van elk opleidingsonderdeel uit in hele studiepunten. De studieomvang van een opleidingsonderdeel bedraagt minimaal 3 studiepunten.

Eén studiepunt komt overeen met 25 à 30 uren onderwijs- en andere studieactiviteiten. Het instellingsbestuur gaat geregeld de overeenstemming na tussen de begrote en de werkelijke studietijd.

ONDERAFDELING 4

Studiegebieden, graden en titels

Artikel 23

§ 1. De hogescholen kunnen in het hoger professioneel onderwijs opleidingen organiseren en de overeenstemmende graden van bachelor verlenen in of over de volgende studiegebieden :

1° Architectuur ;

2° Gezondheidszorg ;

3° Industriële wetenschappen en technologie ;

4° Audiovisuele en beeldende kunst ;

5° Muziek en podiumkunsten ;

6° Biotechniek ;

7° Onderwijs ;

8° Sociaal-agogisch werk ;

9° Handelswetenschappen en bedrijfskunde.

§ 2. In het kader van een associatie, kunnen de hogescholen in het academisch onderwijs opleidingen aanbieden en de overeenstemmende graden van bachelor en master verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur ;

2° Gezondheidszorg ;

3° Industriële wetenschappen en technologie ;

4° Biotechniek ;

5° Productontwikkeling ;

6° Toegepaste taalkunde ;

7° Handelswetenschappen en bedrijfskunde ;

8° Audiovisuele en beeldende kunst ;

9° Muziek en podiumkunsten.

Artikel 24

§ 1. De universiteiten kunnen in het academisch onderwijs opleidingen aanbieden en de overeenstemmende graden van bachelor en master verlenen in of over de volgende studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en moraalwetenschappen ;

2° Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht ;

3° Taal- en letterkunde ;

4° Geschiedenis ;

5° Archeologie en kunstwetenschappen ;

6° Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen ;

7° Psychologie en pedagogische wetenschappen ;

8° Economische en toegepaste economische wetenschappen ;

9° Politieke en sociale wetenschappen ;

10° Sociale gezondheidswetenschappen ;

11° Lichamelijke opvoeding, revalidatiewetenschappen en kinesitherapie ;

12° Wetenschappen ;

13° Toegepaste wetenschappen ;

14° Toegepaste biologische wetenschappen ;

15° Geneeskunde ;

16° Tandheelkunde ;

17° Diergeneeskunde ;

18° Farmaceutische wetenschappen ;

19° Biomedische wetenschappen.

§ 2. De universiteiten die krachtens het bepaalde in de artikelen 26 tot 31 in bepaalde studiegebieden enkel bachelorsopleidingen mogen aanbieden, kunnen slechts in of over deze studiegebieden heen in het academisch onderwijs mastersopleidingen aanbieden die alleen openstaan voor diegene die al een mastersopleiding heeft voltooid en kunnen slechts de overeenstemmende graden van master verlenen indien zij hierover een samenwerkingsovereenkomst sluiten met een andere universiteit die krachtens de artikelen 26 tot 31 in het betrokken studiegebied of over de betrokken studiegebieden heen mastersopleidingen kan aanbieden. Voor de toepassing van deze paragraaf worden de transnationale Universiteit Limburg en het Limburgs Universitair Centrum als één universiteit beschouwd.

§ 3. De universiteiten kunnen de graad van doctor verlenen in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden heen waarin zij krachtens de artikelen 26 tot 31 de bevoegdheid hebben tot het aanbieden van opleidingen die leiden tot de graad van master. De Vlaamse regering stelt na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad een lijst op van de kwalificaties die aan de graad van doctor kunnen toegevoegd worden.

De universiteiten die in bepaalde studiegebieden of delen van studiegebieden enkel bachelorsopleidingen kunnen aanbieden, kunnen de graad van doctor verlenen in of over deze studiegebieden of delen van studiegebieden heen op voorwaarde dat de openbare verdediging van het proefschrift zoals bedoeld in artikel 84 gebeurt voor een interuniversitaire jury die wordt samengesteld in overleg met een universiteit die krachtens de artikelen 26 tot 31 in het betrokken studiegebied of deel van een studiegebied mastersopleidingen kan aanbieden.

Artikel 25

§ 1. Alleen diegene aan wie overeenkomstig dit decreet de graad van bachelor, master of doctor is verleend met of zonder nadere specificatie, is gerechtigd tot het voeren van de overeenkomstige titel van bachelor, master of doctor met of zonder nadere specificatie.

§ 2. Diegene die gerechtigd is de titel van bachelor te voeren mag naast die titel ook een van hierna genoemde titels voeren indien hij in het genoemde studiegebied de door de Vlaamse regering bepaalde opleiding heeft voltooid :

– Gezondheidszorg : vroedvrouw ;

– Onderwijs : kleuteronderwijzer(es), onderwijzer(es) en geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 1 ;

– Sociaal-agogisch werk : maatschappelijk assistent.

§ 3. Diegene die ertoe gerechtigd is de titel van master te voeren mag naast die titel ook een van de hierna genoemde titels voeren indien hij in het genoemde studiegebied de door de Vlaamse regering bepaalde opleiding of afstudeerrichting binnen een opleiding heeft voltooid :

– Architectuur : architect en interieur-architect ;

– Industriële wetenschappen en technologie : industrieel ingenieur ;

– Biotechniek : industrieel ingenieur ;

– Handelswetenschappen en bedrijfskunde : handelsingenieur ;

– Audio-visuele en beeldende kunst : meester ;

– Muziek en podiumkunsten : meester ;

– Economische en toegepaste economische wetenschappen : handelsingenieur ;

– Toegepaste wetenschappen : burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect ;

– Toegepaste biologische wetenschappen : bio-ingenieur ;

– Geneeskunde : arts ;

– Tandheelkunde : tandarts ;

– Diergeneeskunde : dierenarts ;

– Farmaceutische wetenschappen : apotheker.

Indien de opleiding gerangschikt is over twee of meer studiegebieden waarvan ten minste één hiervoor genoemd is, dan mag diegene die ertoe gerechtigd is de titel van master te voeren naast die titel ook een van de hiervoor genoemde titels voeren indien hij binnen deze opleiding een door de Vlaamse regering bepaalde afstudeerrichting heeft voltooid.

§ 4. De houders van de graad van master in de opleidingen en studiegebieden waarvoor § 3 niet van toepassing is, kunnen de titel van licentiaat voeren.

§ 5. De houders van een graad van bachelor in de opleidingen en studiegebieden bedoeld in artikel 23, § 1, en waarop § 2 niet toepassing is, kunnen de titel van gegradueerde voeren.

§ 6. Degene aan wie op grond van een examen aan een niet in de Vlaamse Gemeenschap gevestigde instelling voor hoger onderwijs een graad is verleend van bachelor, master of doctor (doctor of philosophy, met afkorting PhD of dr) en die gerechtigd is die graad in het betreffende land als titel te voeren, is eveneens gerechtigd die graad als titel te voeren in de Vlaamse Gemeenschap op dezelfde wijze als in het betreffende land met aanduiding van de instelling van hoger onderwijs die de graad heeft verleend.

§ 7. Diegene die zonder daartoe gerechtigd te zijn de graden van bachelor of master met of zonder specificatie of doctor (doctor of philosophy met afkorting PhD of dr) verleent, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met een boete van 125 tot 500 euro of slechts met één van die straffen.

§ 8. Diegene die zonder daartoe gerechtigd te zijn de titel van bachelor of master met of zonder nadere specificatie of doctor (doctor of philosophy met afkorting PhD of dr) voert in strijd met dit decreet, wordt gestraft met een boete van 125 tot 500 euro.

§ 9. De toevoeging van de specificatie ‘of science’ of ‘of arts’ geniet dezelfde bescherming als de graad zelf en de met de graad verbonden titel.

§ 10. De afkorting 'ing' is voorbehouden voor diegene die gerechtigd is tot het voeren van de titel van industrieel ingenieur.

§ 11. De afkorting 'ir' is voorbehouden voor diegene die gerechtigd is tot het voeren van de titel van burgelijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect of bio-ingenieur.

ONDERAFDELING 5

Onderwijsbevoegdheid

Artikel 26

De Katholieke Universiteit Brussel kan in het gerechtelijk arrondissement Brussel academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Taal- en letterkunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Rechten, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Economische en toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Politieke en sociale wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 27

§ 1. De Katholieke Universiteit Leuven kan in het administratief arrondissement Leuven academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en moraalwetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master worden verleend ;

2° Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen en kerkelijk recht, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Taal- en letterkunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Geschiedenis, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Archeologie en kunstwetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

7° Psychologie en pedagogische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

8° Economische en toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

9° Politieke en sociale wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

10° Sociale gezondheidswetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

11° Lichamelijke opvoeding, revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

12° Wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

13° Toegepaste wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

14° Toegepaste biologische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

15° Geneeskunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

16° Tandheelkunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

17° Farmaceutische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

18° Biomedische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen verleend worden.

§ 2. Op het grondgebied van de stad Kortrijk kan de Katholieke Universiteit Leuven academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Taal- en letterkunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Geschiedenis, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Rechten, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Geneeskunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

7° Biomedische wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

8° Onderwijskunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 28

§ 1. De transnationale Universiteit Limburg kan academische gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden zoals bepaald in het verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de transnationale Universiteit Limburg, ondertekend te Maastricht op 18 januari 2001 en goedgekeurd bij het decreet van 13 juli 2001.

§ 2. Het Limburgs Universitair Centrum kan in het administratief arrondissement Hasselt academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Geneeskunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Verkeerskunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 29

§ 1. De Universiteit Antwerpen kan in het administratief arrondissement Antwerpen academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

a) In het Universitair Centrum Antwerpen :

1° Toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Toegepaste biologische wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Geneeskunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Diergeneeskunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Farmaceutische wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

7° Biomedische wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend.

b) In de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen :

1° Wijsbegeerte, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Taal- en letterkunde, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Rechten, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Politieke en sociale wetenschappen, waarvoor de graad van bachelor kan worden verleend.

c) In de Universitaire Instelling Antwerpen :

1° Taal- en letterkunde, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

2° Rechten, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

3° Politieke en sociale wetenschappen, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

4° Wetenschappen, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

5° Geneeskunde, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

6° Farmaceutische wetenschappen, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

7° Biomedische wetenschappen, waarvoor de graad van master kan worden verleend.

§ 2. Zodra tussen de instellingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet de Universiteit Antwerpen uitmaken, een overeenkomst van fusie wordt bereikt over de structuur, vertegenwoordiging, beheersorganen, financiering, samenvoeging van onderwijsbevoegdheden en programmatie, en deze overeenkomst wordt bekrachtigd door de Raad van de Universiteit Antwerpen, krijgt de Universiteit Antwerpen onderwijsbevoegdheid in de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

2° Geschiedenis, waarvoor de graad van master kan worden verleend ;

3° Toegepaste biologische wetenschappen, waarvoor de graad van master kan worden verleend, op voorwaarde dat omtrent de organisatie van het onderwijs in deze opleiding en bijhorend onderzoek een samenwerkingsakkoord is gesloten met een andere universiteit die in dit studiegebied onderwijsbevoegdheid heeft. Het samenwerkingsakkoord vernoemt uitdrukkelijk de kwalificatie die aan de graad wordt toegevoegd ;

4° Onderwijskunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 30

De Universiteit Gent kan in het administratief arrondissement Gent academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en moraalwetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Taal- en letterkunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Archeologie en kunstwetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Psychologie en pedagogische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

7° Economische en toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

8° Politieke en sociale wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

9° Sociale gezondheidswetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

10° Lichamelijke opvoeding, revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

11° Wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

12° Toegepaste wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

13° Toegepaste biologische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

14° Geneeskunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

15° Tandheelkunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

16° Diergeneeskunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

17° Farmaceutische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

18° Biomedische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 31

De Vrije Universiteit Brussel kan in het gerechtelijk arrondissement Brussel academisch gerichte opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in of over de volgende studiegebieden of delen van studiegebieden :

1° Wijsbegeerte en moraalwetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Taal- en letterkunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Geschiedenis, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Archeologie en kunstwetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Psychologie en pedagogische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

7° Economische en toegepaste economische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

8° Politieke en sociale wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

9° Sociale gezondheidswetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

10° Lichamelijke opvoeding, revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

11° Wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

12° Toegepaste wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

13° Toegepaste biologische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

14° Geneeskunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

15° Tandheelkunde, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

16° Farmaceutische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

17° Biomedische wetenschappen, waarvoor de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 32

De Arteveldehogeschool kan in de vestiging Gent opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Gezondheidszorg, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 33

EHSAL, Europese Hogeschool Brussel kan in de vestiging Brussel-Hoofdstad opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Gezondheidszorg, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan verleend worden ;

4° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 34

De Erasmushogeschool Brussel kan in de vestiging Brussel-Hoofdstad opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Muziek en podiumkunsten, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

7° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

8° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

9° Toegepaste taalkunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 35

De Groep T-Hogeschool Leuven kan in de vestiging Leuven opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 36

De Hogere Zeevaartschool kan in de vestiging Antwerpen opleidingen aanbieden en de daarop

betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 37

De Hogeschool Antwerpen kan in de vestigingen Antwerpen, Turnhout, Mechelen en Lier opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Gezondheidszorg, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Muziek en podiumkunsten, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

7° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

8° Productontwikkeling, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

9° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

10° Toegepaste taalkunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 38

De Hogeschool Gent kan in de vestigingen Gent en Aalst opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Biotechniek, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

7° Muziek en podiumkunsten, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

8° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

9° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

10° Toegepaste taalkunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 39

De Hogeschool Limburg kan in de vestiging Hasselt opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 40

De Hogeschool Sint-Lukas Brussel kan in de vestiging Brussel-Hoofdstad opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 41

De Hogeschool West-Vlaanderen kan in de vestigingen Brugge, Oostende en Kortrijk opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 42

De Hogeschool voor Wetenschap & Kunst kan in de vestigingen Brussel-Hoofdstad, Sint-Katelijne-Waver, Leuven en Gent opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Muziek en podiumkunsten, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

6° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

7° Toegepaste taalkunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 43

De Karel de Grote-Hogeschool – Katholieke Hogeschool Antwerpen kan in de vestiging Antwerpen opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 44

De Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende kan in de vestigingen Brugge en Oostende opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Gezondheidszorg, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

4° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 45

De Katholieke Hogeschool Kempen kan in de vestigingen Vorselaar, Turnhout, Geel en Lier opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Biotechniek, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 46

De Katholieke Hogeschool Leuven kan in de vestigingen Leuven en Diest opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 47

De Katholieke Hogeschool Limburg kan in de vestiging Diepenbeek-Genk-Hasselt opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 48

De Katholieke Hogeschool Mechelen kan in de vestiging Mechelen opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 49

De Katholieke Hogeschool Sint-Lieven kan in de vestigingen Gent, Sint-Niklaas en Aalst opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Biotechniek, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 50

De Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen kan in de vestigingen Kortrijk, Tielt, Roeselare en Torhout opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Biotechniek, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 51

De Lessius Hogeschool kan in de vestiging Antwerpen opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Toegepaste taalkunde, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend.

Artikel 52

De Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen kan in de vestigingen Antwerpen en Boom opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Gezondheidszorg, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

2° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

3° Industriële wetenschappen en technologie, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

5° Sociaal-agogisch werk, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 53

De Provinciale Hogeschool Limburg kan in de vestiging Hasselt opleidingen aanbieden en de daarop betrekking hebbende graden verlenen in de volgende studiegebieden :

1° Architectuur, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

2° Audiovisuele en beeldende kunst, waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

3° Biotechniek, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

4° Gezondheidszorg, waarvoor :

a) in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

b) binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen worden verleend ;

5° Handelswetenschappen en bedrijfskunde, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend ;

6° Onderwijs, waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan worden verleend.

Artikel 54

Als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs kan de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid de graden van bachelor, master en doctor verlenen.

Artikel 55

Als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs kan de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid de graden van bachelor, master en doctor verlenen.

AFDELING 2

Accreditatie, programmatie en registratie van opleidingen

Artikel 56

§ 1. De instellingen voor hoger onderwijs kunnen slechts de graden van bachelor of master verlenen na het met goed gevolg voltooien van de betrokken opleiding die overeenkomstig dit decreet georganiseerd wordt en die :

1° ofwel overeenkomstig artikel 57 geaccrediteerd is ;

2° ofwel overeenkomstig artikel 61 erkend is als nieuwe opleiding ;

3° ofwel geniet van een tijdelijke erkenning overeenkomstig artikel 60, §§ 2 en 3.

§ 2. Een internationaal verdrag wijst het orgaan aan dat overeenkomstig dit decreet de accreditatie verleent en de toets nieuwe opleidingen uitvoert.

De Vlaamse regering geeft aan het Vlaams Parlement kennis van het verdragsontwerp vóór de ondertekening ervan.

De Vlaamse regering kan het verdrag slechts ratificeren na in acht name van een termijn van zestig dagen na de bekendmaking van het instemmingsdecreet.

De beslissingen van het Accreditatieorgaan worden in de interne rechtsorde beschouwd als administratieve rechtshandelingen.

Tegen de beslissingen van het Accreditatieorgaan kan een georganiseerd beroep bij de Vlaamse regering worden ingesteld door iedere belanghebbende. De Vlaamse regering toetst een betwiste beslissing aan de bepalingen van dit decreet. Zij vernietigt de beslissing wanneer deze kennelijk niet in overeenstemming met deze bepalingen te brengen is. De Vlaamse regering bepaalt de nadere procedurele regelen die op dit beroep van toepassing zijn.

Het Accreditatieorgaan rapporteert jaarlijks over zijn werkzaamheden aan het Vlaams Parlement.

Artikel 57

De accreditatie van een opleiding wordt verleend op aanvraag van het instellingsbestuur. Het instellingsbestuur vraagt een accreditatie aan ten vroegste achttien maanden en ten laatste negen maanden voor het verstrijken van de geldigheid van de lopende accreditatie of van de erkenning als nieuwe opleiding zoals bedoeld in artikel 61 of van de tijdelijke erkenning zoals bedoeld in artikel 60. De accreditatie van gezamenlijke georganiseerde opleidingen die voltooid worden met een gezamenlijk diploma zoals bedoeld in artikel 86, wordt verleend op een gezamenlijke aanvraag van de betrokken instellingsbesturen. Tussen de datum van de aanvraag van de accreditatie en de datum van de publicatie van de externe beoordeling mag niet meer dan één jaar verlopen zijn.

Het Accreditatieorgaan bepaalt de vorm en de inhoud van het dossier dat bij de aanvraag dient te worden gevoegd. Het dossier omvat in ieder geval een gepubliceerde externe beoordeling van de opleiding uitgevoerd en gepubliceerd door de Vlaamse Interuniversitaire Raad of de Vlaamse Hogescholenraad conform het bepaalde in artikel 93 of door een evaluatieorgaan dat door het Accreditatieorgaan is erkend.

Artikel 58

§ 1. De accreditatie van een opleiding is afhankelijk van de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen om de in § 2 bedoelde doelstellingen te bereiken.

De generieke kwaliteitswaarborgen betreffen :

1° de onderwijsinhoud, dit omvat in ieder geval de aard en het niveau van het onderwijs, voldoende samenhang in het opleidingsprogramma, de studielast en een duidelijke relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het opleidingsprogramma ;

2° het onderwijsproces, dit omvat in ieder geval een voldoende afstemming tussen de vormgeving van het onderwijs en de inhoud, voldoende studiebegeleiding en inzichtelijke beoordeling en toetsing van het onderwijs ;

3° de uitkomst van het onderwijs, dit omvat in ieder geval voldoende maatschappelijke relevantie van de bereikte eindkwalificaties van afgestudeerden van de opleiding en voldoende rendement van de opleiding ;

4° de materiële voorzieningen, de kwaliteit van het personeel, de organisatie en de interne kwaliteitszorg ;

5° de methoden die bij de zelfbeoordeling worden gehanteerd ; deze hebben in ieder geval betrekking op de mogelijkheid de opleiding te vergelijken met andere opleidingen en op een internationaal beoordelingskader.

§ 2. De aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen garandeert dat de instellingen een onderwijs aanbieden dat de studenten bij de voltooiing van de opleiding brengt tot :

1° in de opleidingen leidend tot de graad van bachelor in het hoger professioneel onderwijs :

– het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren ;

– het beheersen van de algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk ;

– het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar ;

2° in de opleidingen leidend tot de graad van bachelor in het academisch onderwijs :

– het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige managementtaken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren ;

– het beheersen van algemene wetenschappelijke competenties als een onderzoekende houding, kennis hebben van onderzoeksmethoden en -technieken en deze adequaat kunnen toepassen, het vermogen om de relevante data te verzamelen die de oordeelsvorming over maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische vraagstukken kunnen sturen, een appreciatie van de onzekerheid, de ambiguïteit en de grenzen van de kennis en de vaardigheid tot het probleemgestuurd initiëren van onderzoek ;

– het begrip van de wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis eigen aan een bepaald domein van de wetenschappen of de kunsten, een systematische kennis van de kernelementen van een discipline met inbegrip van het verwerven van coherente en gedetailleerde kennis deels geïnspireerd door de nieuwste ontwikkelingen van de discipline en een begrip van de structuur van het vakgebied en de samenhang met andere vakgebieden ;

3° in de opleidingen leidend tot de graad van master :

– het beheersen van algemene competenties op een gevorderd niveau als het vermogen om op een wetenschappelijke wijze te denken en handelen, het om kunnen gaan met complexe problemen, het kunnen reflecteren op het eigen denken en werken en het kunnen vertalen van die reflectie naar de ontwikkeling van meer adequate oplossingen, het vermogen tot communiceren van het eigen onderzoek en probleemoplossingen met vakgenoten en leken en het vermogen tot oordeelsvorming in een onzekere context ;

– het beheersen van algemene wetenschappelijke competenties op een gevorderd niveau als het kunnen gebruiken van methoden en technieken in onderzoek, het kunnen ontwerpen van onderzoek, het kunnen toepassen van paradigma's in het domein van de wetenschappen of kunsten en het kunnen aanduiden van de grenzen van paradigma's, het vermogen tot originaliteit en creativiteit met het oog op het continu uitbreiden van de kennis en inzichten en het samen kunnen werken in een multidisciplinaire omgeving ;

– een gevorderd begrip van en inzicht in de wetenschappelijk-disciplinaire kennis eigen aan een bepaald domein van de wetenschappen of de kunsten, inzicht hebben in de nieuwste kennis van het vakgebied of delen ervan, in staat zijn om de wijze waarop de theorievorming beweegt te volgen en te interpreteren, in staat zijn om in een of enkele delen van het vakgebied een originele bijdrage aan de kennis te leveren en het bezitten van specifieke bij het vakgebied horende vaardigheden als ontwerpen, onderzoeken, analyseren, diagnosticeren ;

– hetzij het beheersen van de competenties nodig voor het zelfstandig kunnen verrichten van wetenschappelijk onderzoek of de zelfstandige beoefening van de kunsten op het niveau van een beginnend onderzoeker of kunstenaar, hetzij het beheersen van de algemene en specifieke beroepsgerichte competenties nodig voor de zelfstandige aanwending van wetenschappelijke of artistieke kennis op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Artikel 59

§ 1. De accreditatie wordt verleend wanneer het Accreditatieorgaan op basis van de gepubliceerde externe beoordeling in redelijkheid meent te kunnen besluiten dat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn.

Het Accreditatieorgaan kan de accreditatie tevens verlenen op grond van een buitenlandse accreditatie die het als equivalent erkent. Het Accreditatieorgaan gaat daarbij na of de accreditaties worden verleend volgens een vergelijkbare methodologische aanpak als de accreditaties die in uitvoering van dit decreet worden verleend.

§ 2. Het Accreditatieorgaan legt de bevindingen naar aanleiding van de toetsing bedoeld in § 1, eerste lid, vast in een accreditatierapport, dat als motivering geldt van het accreditatiebesluit. Het Accreditatieorgaan maakt het accreditatierapport en het accreditatiebesluit openbaar. Het Accreditatieorgaan kan in het accreditatierapport overige opmerkingen opnemen over de bijzondere kwaliteitskenmerken van de opleiding.

Alvorens het accreditatierapport en het accreditatiebesluit vast te stellen, stelt het Accreditatieorgaan het instellingsbestuur in de gelegenheid binnen één maand zijn zienswijze over het ontwerp van accreditatierapport naar voor te brengen.

Artikel 60

§ 1. Het Accreditatieorgaan neemt binnen vier maanden na ontvangst van de aanvraag om accreditatie een besluit. Het accreditatiebesluit treedt in werking met ingang van de bekendmaking ervan aan de instelling of in geval van verlenging met ingang van de dag waarop het vorige accreditatiebesluit vervalt.

De accreditatie vervalt op het einde van het achtste academiejaar volgend op de dag van inwerkingtreding van het accreditatiebesluit. Indien het Accreditatieorgaan binnen de vier maanden na ontvangst van de aanvraag geen besluit heeft getroffen, wordt de geldigheidsduur van de lopende accreditatie of de geldigheidsduur van de erkenning als nieuwe opleiding bedoeld in artikel 61 éénmaal met één jaar verlengd.

§ 2. Bij ontstentenis van een accreditatiebesluit kan de Vlaamse regering aan een opleiding in het algemeen belang of in het belang van de studenten een

in de tijd beperkte erkenning van die opleiding toekennen aan de instelling voor hoger onderwijs. Deze tijdelijke erkenning geldt voor één academiejaar en kan slechts tweemaal worden verlengd voor telkens één academiejaar.

De Vlaamse regering wint daarbij het advies in van de Erkenningscommissie.

§ 3. Indien het accreditatiebesluit over een geaccrediteerde opleiding negatief is, kan het instellingsbestuur binnen één maand na de bekendmaking van het besluit een aanvraag om een tijdelijke erkenning indienen bij de Vlaamse regering. Bij de aanvraag is een gedetailleerd verbeteringsplan gevoegd waarin het instellingsbestuur op een toetsbare wijze aangeeft hoe het voornemens is de kwaliteit en het niveau te verbeteren.

De Vlaamse regering neemt een beslissing binnen drie maanden na ontvangst van de aanvraag. Het besluit treedt in werking met ingang van de bekendmaking ervan aan de instelling of in geval van een verlenging met ingang van de dag waarop het vorige accreditatiebesluit vervalt. Indien het besluit niet binnen de termijn van drie maand aan de instelling is bekend gemaakt, wordt het geacht positief te zijn. De duur van de tijdelijke erkenning varieert van één jaar tot maximum drie jaar. De Vlaamse regering wint daarbij het advies in van de Erkenningscommissie.

De Erkenningscommissie vergelijkt de voorgestelde verbeteringen met de vastgestelde tekorten en oordeelt of de voorgestelde verbeteringen realistisch en haalbaar zijn en of ze van die aard zijn dat de opleiding bij realisatie ervan de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen met goed gevolg zal kunnen doorstaan.

§ 4. De Vlaamse regering stelt de nadere voorwaarden en procedure voor de tijdelijke erkenning van een opleiding vast.

Artikel 61

§ 1. Een opleiding die niet voorkomt in het Hoger Onderwijsregister of die in hoofde van de instelling niet voorkomt in het Hoger Onderwijsregister, bedoeld in artikel 64 wordt een nieuwe opleiding genoemd.

Een hogeschool of universiteit kan eerst met ingang van het academiejaar 2006-2007 een nieuwe bachelors- of mastersopleiding aanbieden wanneer de betreffende opleiding bij besluit van de Vlaamse regering is erkend als nieuwe opleiding. De aanvraag daartoe kan vanaf 1 januari 2005 ingediend worden. Een universiteit of hogeschool kan eerst met ingang van het academiejaar 2009-2010 nieuwe mastersopleidingen die aansluiten bij een academisch gerichte bachelorsopleiding aanbieden wanneer de betreffende mastersopleiding bij besluit van de Vlaamse regering is erkend als nieuwe opleiding. De aanvraag daartoe kan ingediend worden met ingang van 1 januari 2008. De Vlaamse regering kan zodanige besluiten nemen met inachtneming van de volgende voorschriften :

1° het voorgelegde dossier omvat :

a) het positief advies van de associatie waaronder de hogeschool of universiteit ressorteert ;

b) de naam van de opleiding ;

c) in voorkomend geval de afstudeerrichtingen ;

d) de onderwijstaal gebruikt in de opleiding ;

e) de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

f) de bevoegde instelling die de opleiding aanbiedt en de associatie waarvan deze lid is ;

g) de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

h) de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

i) eventueel de titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren ;

j) in geval het een bachelorsopleiding betreft : de aansluitingsmogelijkheden en de mogelijke vervolgopleidingen zoals bedoeld in het Hoger Onderwijsregister en conform de toelatingsvoorwaarden voorgeschreven in afdeling 3, van hoofdstuk III ;

k) in geval het gaat om een mastersopleiding : de vereiste vooropleidingen en toegangsvoorwaarden zoals bedoeld in het Hoger Onderwijsregister en conform de toelatingsvoorwaarden voorgeschreven in afdeling 3, van hoofdstuk III ;

2° de opleiding heeft de 'toets nieuwe opleidingen' door het Accreditatieorgaan, zoals vastgelegd in § 2 van dit artikel, met positief gevolg ondergaan ;

3° de nieuwe opleiding kan in één of meer studiegebieden of delen van studiegebieden worden gerangschikt waarin de betrokken instelling onderwijsbevoegdheid bezit ; de nieuwe opleiding kan eventueel ook worden gerangschikt in een studiegebied waarin de betrokken instelling onderwijsbevoegdheid bezit en één of meerdere andere studiegebieden waarin andere instellingen behorende tot de associatie, waarvan de instelling lid is, onderwijsbevoegdheid bezitten ;

4° de betrokken hogeschool of universiteit geeft aan welke bestaande opleiding ze zal afbouwen parallel met de uitbouw van de nieuwe opleiding ; dit voorschrift geldt niet voor de organisatie vanaf het academiejaar 2007-2008 van nieuwe opleidingen die niet voorkomen in het Hoger Onderwijsregister zoals het op 1 juni 2006 bekend gemaakt zal zijn ; dit voorschrift geldt niet voor de organisatie vanaf het academiejaar 2010-2011 van nieuwe mastersopleidingen die aansluiten bij een academisch gerichte bachelorsopleiding en die niet voorkomen in het Hoger Onderwijsregister zoals het op 1 juni 2009 bekend zal gemaakt zijn ;

5° de Vlaamse regering heeft op basis van de volgende criteria de macrodoelmatigheid van de opleiding positief beoordeeld :

a) het bestaande aanbod van opleidingen ;

b) het aantal studenten in dezelfde of aanverwante opleidingen ;

c) de te verwachten vraag naar afgestudeerden hoger onderwijs in het algemeen en in de betreffende of aanverwante opleidingen in het bijzonder ;

d) de maatschappelijke relevantie van de opleiding.

In afwijking van het voorschrift inzake de vroegste startdatum van nieuwe opleidingen bepaald in het tweede lid kunnen de hogescholen en de universiteiten in Verpleegkunde en Vroedkunde, Maatschappelijk werk en Toerisme mastersopleidingen zoals bedoeld in artikel 66, § 6, in het geval ze niet vermeld staan op de lijst bedoeld in artikel 123, § 5, of artikel 125, §§ 4 of 6, aanbieden met ingang van het academiejaar 2004-2005 wanneer de opleiding bij besluit van de Vlaamse regering als nieuwe opleiding is erkend. De verplichting van afbouw van een bestaande opleiding zoals bedoeld in het tweede lid, 4°, van deze paragraaf is niet van toepassing op de hiervoor bedoelde nieuwe opleidingen.

§ 2. De toets nieuwe opleidingen strekt ertoe te beoordelen of de voorgestelde nieuwe opleiding kan beantwoorden aan de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De toets nieuwe opleidingen wordt aangevraagd door het instellingsbestuur. Het Accreditatieorgaan bepaalt de vorm en inhoud van het dossier dat bij de aanvraag dient te worden gevoegd. Een kopie van de aanvraag wordt ook gezonden aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het hoger onderwijs.

Het Accreditatieorgaan neemt over de ontvankelijke aanvragen binnen vier maanden na ontvangst van de aanvraag een besluit en deelt dit mede aan de instelling en aan de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs. Alvorens het toetsingsrapport definitief vast te stellen biedt het Accreditatieorgaan het instellingsbestuur de mogelijkheid om binnen één maand op het ontwerp van toetsingsrapport te reageren. Het Accreditatieorgaan neemt een positief besluit indien het in redelijkheid uit de aanvraag meent te kunnen opmaken dat de nieuwe opleiding de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen met goed gevolg zal kunnen doorstaan.

§ 3. De Vlaamse regering treft de beslissing houdende erkenning van een nieuwe opleiding binnen de zes maanden na ontvangst van de aanvraag. Het besluit treedt in werking met ingang van de bekendmaking ervan aan de instelling. Het besluit is geldig voor vier daaropvolgende academiejaren en vervalt op het einde van het vierde academiejaar. Het besluit vervalt automatisch indien de instelling de opleiding niet start in het tweede academiejaar volgend op de bekendmaking aan de instelling.

De Vlaamse regering wint alvorens haar beslissing te nemen, het advies in van de Erkenningscommissie, over de macrodoelmatigheid van de nieuwe opleidingen.

§ 4. Vanaf het academiejaar 2006-2007 kunnen de hogescholen die partner zijn in eenzelfde associatie, besluiten tot het uitwisselen van opleidingen waarbij een opleiding aan een bepaalde hogeschool aangeboden in een bepaalde vestiging wordt afgebouwd van jaar tot jaar en waarbij de-

zelfde opleiding aan een andere hogeschool in een bepaalde vestiging wordt ingevoerd van jaar tot jaar, na erkenning als een nieuwe opleiding door de Vlaamse regering.

Voorafgaand aan de invoering van de nieuwe opleiding, moeten de rechtspersonen verantwoordelijk voor de hogescholen en de universiteiten die in de provincie waarin de vestiging van de nieuwe opleiding gelegen is, een vestiging hebben, hun akkoord verlenen.

Voor de toepassing van het begrip 'provincie' in het tweede lid worden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant als één geheel beschouwd.

Voorstellen tot het uitwisselen van opleidingen kunnen voor de eerste keer bij de Vlaamse regering ingediend worden vanaf 1 januari 2005 en ten laatste op 30 september 2005.

Besluiten tot het uitwisselen van opleidingen tussen hogescholen binnen een associatie kunnen maar eenmaal om de vijf jaar worden genomen voor de gehele Vlaamse Gemeenschap.

De hoegescholen voorzien in aangepaste overgangs- en begeleidingsmaatregelen voor de studenten bij de afbouw van de opleidingen zodat de studenten hun opleidingen kunnen voltooien.

Artikel 62

Bij ontstentenis van een geldige accreditatie, zoals bedoeld in artikel 57, of van een tijdelijke erkenning, zoals bedoeld in artikel 60, §§ 2 en 3, of van een erkenning als nieuwe opleiding, zoals bedoeld in artikel 61, wordt de opleiding geschrapt uit het Hoger Onderwijsregister bedoeld in artikel 64 vanaf het academiejaar volgend op het academiejaar waarin de geldigheidsduur van de lopende accreditatie, de erkenning als nieuwe opleiding of de tijdelijke erkenning vervalt. Het instellingsbestuur kan eerst na verloop van een periode van drie jaar te rekenen vanaf de datum van de schrapping een aanvraag tot erkenning als nieuwe opleiding indienen van de geschrapte opleiding of van een opleiding waarvan het opleidingsprogramma grotendeels overeenstemt met dat van de geschrapte opleiding.

Voor studenten die binnen de normale opleidingsduur de opleiding niet hebben voltooid, sluit de instelling een overeenkomst met een andere binnenlandse of buitenlandse instelling die de betreffende opleiding kan aanbieden, over de wijze waarop deze studenten in die andere instelling hun opleiding kunnen voltooien.

Artikel 63

Er wordt een Erkenningscommissie opgericht. Het is de opdracht van deze Erkenningscommissie advies te verlenen :

1° op vraag van de Vlaamse regering over de macro-doelmatigheid van de nieuwe opleidingen bedoeld in artikel 61 ;

2° op vraag van de Vlaamse regering over een tijdelijke erkenning bedoeld in artikel 60, §§ 2 en 3 ;

3° op vraag van de Vlaamse regering over de omvormingslijst bedoeld in artikel 123 met in begrip van de omvorming van de basisopleidingen van twee cycli in bachelors- en mastersopleidingen ;

4° op vraag van de Vlaamse regering over de omvormingslijsten bedoeld in artikel 125 ;

5° op vraag van de Vlaamse regering over de voorstellen van wijziging van de data vermeld in Titel I, Hoofdstuk VI, zoals bepaald in artikel 135.

De Erkenningscommissie bestaat uit binnen- en buitenlandse deskundigen. De Vlaamse regering draagt er zorg voor dat de leden in onafhankelijkheid over de hen voorgelegde adviesvragen kunnen oordelen.

De Vlaamse regering stelt na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, de Vlaamse Hogescholenraad, de Vlaamse Onderwijsraad en de studentenkoepelverenigingen in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen, de Erkenningscommissie samen en regelt de werking ervan. Het advies wordt geacht gegeven te zijn indien het niet binnen de door de Vlaamse regering bepaalde termijn werd uitgebracht.

Artikel 64

§ 1. Er wordt een Hoger Onderwijsregister aangelegd van de overeenkomstig artikel 57 geaccrediteerde bachelors- en mastersopleidingen en van de bachelors- en mastersopleidingen die overeenkomstig de voorschriften van artikel 61 als nieuwe opleidingen werden erkend. De opleidingen worden gerangschikt in een studiegebied, een deel van een studiegebied of over twee of meer studiegebieden heen. De lijst van de opleidingen bedoeld in artikel 123, § 5, vormt de eerste versie van het Hoger Onderwijsregister. Deze eerste versie wordt vervolgens overeenkomstig de voorschriften van dit artikel en van artikel 125 verder opgebouwd. Naast het Hoger Onderwijsregister wordt er een lijst aangelegd van de bachelors- en mastersopleidingen die overeenkomstig de voorschriften van artikel 60, §§ 2 en 3, genieten van een tijdelijke erkenning. Dit tweede register bevat dezelfde gegevens en wordt op dezelfde wijze bekend gemaakt.

§ 2. Het Hoger Onderwijsregister bevat van elke opleiding de volgende gegevens :

1° Algemene gegevens :

a) de naam van de opleiding ;

b) in voorkomend geval de afstudeerrichtingen ;

c) de onderwijstaal gebruikt in de opleiding ;

d) de graad waartoe de opleiding leidt en de kwalificatie van de graad, desgevallend aangevuld met de specificatie van de graad ;

e) de titel die door de houder van het diploma kan worden gevoerd ;

f) de bevoegde instelling die de opleiding verzorgt en de associatie waarvan deze lid is ;

g) de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

h) de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

i) de datum van het besluit tot accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning als nieuwe opleiding ;

j) de datum waarop de accreditatie, de overgangsaccreditatie bedoeld in artikel 124, de tijdelijke erkenning of de erkenning als nieuwe opleiding vervalt ;

2° Gegevens in verband met de aansluiting en de mogelijke vervolgopleidingen :

a) voor elke bachelorsopleiding in het hoger professioneel onderwijs :

1) de bachelorsopleiding(en) die er rechtstreeks op volgen met de bijkomende voorwaarden ;

2) de mastersopleidingen die erop volgen met de bijkomende voorwaarden zoals bedoeld in artikel 66, § 6 ;

3) de vermelding : geen vervolgopleiding ;

b) voor elke bachelorsopleiding in het academisch onderwijs c.q. afstudeerrichting binnen een bachelorsopleiding in het academische onderwijs :

1) de mastersopleiding(en) die erop rechtstreeks op aansluiten zoals bedoeld in artikel 66, § 2, eerste volzin ;

2) c.q. de mastersopleiding(en) die erop aansluiten zoals bedoeld in artikel 66, § 2, tweede volzin ;

3) eventueel de andere mastersopleiding(en) ;

4) c.q. de vermelding geen rechtstreekse vervolgopleiding ;

c) voor elke mastersopleiding :

1) de bachelorsopleiding c.q. afstudeerrichting waarop de mastersopleiding rechtstreeks aansluit ;

2) in voorkomend geval : de bachelorsopleiding(en) c.q. afstudeerrichting(en) waarop de mastersopleiding aansluit zoals bedoeld in artikel 66, § 2, tweede volzin ;

3) in voorkomend geval : de bachelorsopleiding(en) bedoeld in artikel 66, § 6 ;

4) eventueel de andere bachelorsopleiding(en) ;

5) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen zoals bedoeld in artikel 66, § 5 ;

6) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen met bijkomende

voorwaarden zoals bedoeld in artikel 66, § 5 ;

d) voor elke mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding :

1) de mastersopleiding(en) waarop de mastersopleiding volgt ;

2) eventueel de andere mastersopleidingen met de bijkomende voorwaarden ;

e) voor elke bachelorsopleiding die volgt op een bachelorsopleiding :

1) de bachelorsopleiding(en) waarop de bachelorsopleiding volgt ;

2) eventueel de andere bachelorsopleidingen met de bijkomende voorwaarden.

Het instellingsbestuur kan bij wijze van individuele maatregel studenten toelaten in te schrijven die in het bezit zijn van een diploma dat niet vermeld staat in het hoger onderwijsregister conform de bepalingen van afdeling 3.

§ 3. Het hoger onderwijsregister omvat ook de overeenkomstig artikel 56, § 1, geaccrediteerde bachelors- en mastersopleidingen en de bachelorsen mastersopleidingen die overeenkomstig de voorschriften van artikel 61 als nieuwe opleidingen werden erkend, en die aangeboden worden door andere instellingen van hoger onderwijs dan de universiteiten en de hogescholen. Daarnaast wordt er ook een lijst aangelegd van de bachelors- en mastersopleidingen die genieten van een tijdelijke erkenning overeenkomstig de voorschriften van artikel 60, §§ 2 en 3, en aangeboden worden door andere instellingen voor hoger onderwijs dan de universiteiten en hogescholen. Van deze opleidingen vermeldt het hoger onderwijsregister de algemene gegevens mutatis mutandis vernoemd in § 2, 1°, en de voor de studenten nuttige gegevens met betrekking tot de vooropleidingseisen en met betrekking tot de mogelijke vervolgopleidingen binnen de instellingen zelf.

§ 4. Voor 1 mei delen de universiteiten en de hogescholen en de andere instellingen voor hoger onderwijs voor elke geaccrediteerde opleiding, nieuwe opleiding of tijdelijk erkende opleiding die zij in het daaropvolgende academiejaar zullen organiseren, deze gegevens mee aan het departement Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse regering stelt de vorm vast waarin de instellingen deze gegevens jaarlijks meedelen.

§ 5. Het Hoger Onderwijsregister wordt jaarlijks voor 1 juni openbaar bekend gemaakt.

AFDELING 3

Toelatingsvoorwaarden

Artikel 65

§ 1. Voor de inschrijving voor een bachelorsopleiding geldt als algemene toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van secundair onderwijs, een diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie of van een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend.

§ 2. Het instellingsbestuur bepaalt in een voorstel van reglement de afwijkende algemene of bijzondere toelatingsvoorwaarden op grond waarvan personen die niet aan de in § 1 bedoelde voorwaarden voldoen, kunnen worden ingeschreven voor een bachelorsopleiding.

De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen rekening houden met volgende elementen :

1° humanitaire redenen ;

2° medische, psychische of sociale redenen ;

3° het algemeen kwalificatieniveau, de verdiensten of competenties van de kandidaat.

Het voorstel van reglement wordt bij wijze van loutere bekrachtiging aangenomen door de Vlaamse regering. Zij kan deze bekrachtiging niet weigeren, indien het voorstel in overeenstemming is met het recht en niet kennelijk onredelijk is. De redelijkheid wordt beoordeeld in het licht van het noodzakelijke evenwicht tussen de reglementen van de verschillende instellingen.

§ 3. Het instellingsbestuur kan bepalen dat de inschrijving voor sommige bachelorsopleidingen alleen openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van bachelor met een door het instellingsbestuur nader bepaalde kwalificatie(s). Voor elke in deze paragraaf bedoelde bachelorsop-

leiding wijst het instellingsbestuur ten minste één bachelorsopleiding in het professioneel hoger onderwijs aan waarop die bachelorsopleiding volgt. Het instellingsbestuur kan de inschrijving wel afhankelijk maken van een onderzoek naar de geschiktheid en bekwaamheid van de student om de opleiding te volgen. Het instellingsbestuur kan bepalen dat de inschrijving ook openstaat voor de afgestudeerden van andere bachelorsopleidingen, desgevallend na het met succes voltooien van een specifiek daartoe ontworpen voorbereidingsprogramma.

§ 4. Het instellingsbestuur kan ieder die in het bezit is van een graad van bachelor inschrijven voor een andere bachelorsopleiding en daartoe studieduurverkorting of vermindering van de voorgeschreven studieomvang verlenen in die mate dat de student nog opleidingsonderdelen voor een studieomvang van ten minste 60 studiepunten moet volgen.

Artikel 66

§ 1. Voor de inschrijving voor een mastersopleiding, geldt als algemene toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van een bachelorsopleiding.

§ 2. Behoudens voor de mastersopleidingen die volgen op een andere mastersopleiding wijst het instellingsbestuur voor elke mastersopleiding ten minste één bachelorsopleiding in het academisch onderwijs met een bepaalde kwalificatie en een bepaalde studieomvang of in voorkomend geval ten minste één afstudeerrichting binnen die bachelorsopleiding in het academisch onderwijs aan die rechtstreeks toegang geeft tot die mastersopleiding. De inschrijving staat ook open voor de houders van de graad van bachelor met dezelfde kwalificatie maar met andere afstudeerrichting of voor de houders van de graad van bachelor met een vergelijkbare kwalificatie en dezelfde studieomvang uitgereikt door een andere instelling. In deze gevallen kan het instellingsbestuur een geïndividualiseerd opleidingsprogramma vaststellen om de deficiënties in de vooropleiding op te vangen. De extra studieomvang boven op de reguliere studieomvang van de mastersopleiding mag niet meer dan 15 studiepunten bedragen.

§ 3. Het instellingsbestuur kan ieder die in het bezit is van een graad van master inschrijven voor een andere mastersopleiding die normaal aansluit of volgt op een bachelorsopleiding en daartoe studieduurverkorting of vermindering van de voorgeschreven studieomvang verlenen in die mate dat de student nog opleidingsonderdelen voor een studieomvang van ten minste 45 studiepunten moet volgen.

§ 4. Het instellingsbestuur kan bepalen – hetzij bij wijze van algemene maatregel hetzij bij wijze van individuele beslissing – dat de inschrijving voor een mastersopleiding ook openstaat voor de personen die een andere bachelorsopleiding dan deze bedoeld in § 2 met goed gevolg hebben voltooid. Het kan die toelating afhankelijk maken van de succesvolle voltooiing van een daartoe specifiek ontworpen voorbereidingsprogramma. In geval het gaat om een graad van bachelor in het hoger professioneel onderwijs is de toelating in elk geval afhankelijk van de succesvolle voltooiing van een daartoe specifiek ontworpen schakelprogramma met een studieomvang van ten minste 45 studiepunten en ten hoogste van 90 studiepunten met het doel om de voorkennis inzake de beheersing van algemene wetenschappelijke competenties en het begrip van de wetenschappelijk-disciplinaire kennis op het instapniveau van de mastersopleiding te brengen. Het instellingsbestuur kan de studieomvang van het schakelprogramma differentiëren op basis van elders verworven competenties en eerder verworven kwalificaties en verminderen tot 30 studiepunten. Een verdere vermindering van de minimum studieomvang kan enkel als op grond van eerder verworven kwalificaties blijkt dat de nodige wetenschappelijke voorkennis als hiervoor bedoeld, is verworven.

§ 5. Het instellingsbestuur kan bepalen dat de inschrijving voor sommige mastersopleidingen alleen openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van master met (een) door het instellingsbestuur nader bepaalde kwalificatie(s). Voor elke mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding wijst het instellingsbestuur ten minste één mastersopleiding aan waarop die mastersopleiding volgt. Het instellingsbestuur kan de inschrijving wel afhankelijk maken van een onderzoek naar de geschiktheid en bekwaamheid van de student om de opleiding te volgen. Het instellingsbestuur kan bepalen dat de inschrijving ook openstaat voor de afgestudeerden van andere mastersopleidingen, desgevallend na het met succes voltooien van een specifiek daartoe ontworpen voorbereidingsprogramma.

§ 6. In afwijking van het bepaalde in § 2 kunnen een universiteit en een of meer hogescho(o)l(en) gezamenlijk mastersopleidingen aanbieden waarvoor de inschrijving hoofdzakelijk openstaat voor de houders van een graad van bachelor met een door de instellingsbesturen nader bepaalde kwalifi-

catie in het hoger professioneel onderwijs die met succes een schakelprogramma met een studieomvang van ten minste 45 studiepunten en ten hoogste 90 studiepunten hebben voltooid met het doel om de voorkennis inzake de beheersing van algemene wetenschappelijke competenties en het begrip van de wetenschappelijk-disciplinaire kennis op het instapniveau van de mastersopleiding te brengen. Het instellingsbestuur kan de studieomvang van het schakelprogramma differentiëren op basis van elders verworven competenties en eerder verworven kwalificaties en verminderen tot 30 studiepunten. Een verdere vermindering van de minimum studieomvang kan enkel als op grond van eerder verworven kwalificaties blijkt dat de nodige wetenschappelijke voorkennis als hiervoor bedoeld, is verworven. Het schakelprogramma kan tot 30 studiepunten worden verminderd als de student ten minste drie jaar nuttige beroepservaring heeft en als er een intakegesprek heeft plaatsgehad, onverminderd de mogelijkheid van verdere vermindering van de minimum studieomvang op grond van eerder verworven kwalificaties.

Het intakegesprek peilt naar de motivatie en wetenschappelijke voorkennis van de student en naar de aard van de beroepservaring. Bij wijze van algemene maatregel of individuele beslissing kan het instellingsbestuur studenten toelaten in te schrijven die in het bezit van een andere graad van bachelor dan de graad van bachelor bedoeld in het eerste lid.

De betrokken universiteit en hogescho(o)l(en) reiken bij de voltooiing van de mastersopleidingen een gezamenlijk diploma uit en verlenen de gezamenlijke graad van master.

Artikel 67

De inschrijving voor de voorbereiding van een doctoraatsproefschrift staat open voor de houders van een graad van master desgevallend na een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid van de student om in de betreffende discipline wetenschappelijk onderzoek te doen en de resultaten ervan in een proefschrift neer te leggen.

Het universiteitsbestuur kan de student vrijstellen van de hiervoor bedoelde toelatingsvoorwaarde. Het universiteitsbestuur kan deze vrijstelling afhankelijk maken van een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid voor het opstellen van een doctoraatsproefschrift of van het met goed gevolg hebben afgelegd van een examen over door het universiteitsbestuur te bepalen onderdelen van het academisch onderwijs.

Artikel 68

§ 1. Onverminderd de algemene toelatingsvoorwaarden wordt niemand toegelaten tot de bachelorsopleidingen van studiegebieden, audiovisuele en beeldende kunst, en muziek en podiumkunsten, zonder geslaagd te zijn voor een artistieke toelatingsproef eigen aan deze opleidingen. De hogeschool waar de student zich wenst in te schrijven, neemt deze toelatingsproef af. Deze artistieke toelatingsproef wordt afgenomen door een commissie die is samengesteld uit personeelsleden van de hogescholen en externe experten.

§ 2. Voor de inschrijving in een bachelorsopleiding in het studiegebied Geneeskunde of het studiegebied Tandheelkunde, geldt als bijkomende toelatingsvoorwaarde het geslaagd zijn voor een toelatingsexamen, ingericht door één examencommissie, verder genoemd ‘toelatingsexamen arts en tandarts’. Het beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige of tandheelkundige opleiding met succes af te ronden. Het bestaat uit twee gedeelten :

1° kennis en inzicht in de wetenschappen en met name de vakken biologie, fysica, scheikunde en wiskunde ; het niveau is afgestemd op het gemiddelde van de programma's van de derde graad van het algemeen secundair onderwijs ;

2° informatie verwerven en verwerken : de themata hiervan sluiten aan bij de beroepspraktijk van artsen of tandartsen.

De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de inhoud van deze examengedeelten.

§ 3. Het toelatingsexamen arts en tandarts wordt georganiseerd volgens de hierna opgesomde nadere regels :

1° het wordt tweemaal per jaar voor het begin van het academiejaar ingericht ; de organisatie ervan wordt tijdig bekendgemaakt ;

2° de Vlaamse regering kan een examengeld van ten hoogste 25 euro vastleggen als bijdrage in het dekken van de organisatiekosten. Vanaf 1998 wordt het bedrag aangepast aan de jaar-

lijkse stijging van de index van de consumptieprijzen met als referentiedatum 1 januari 1997 ;

3° de Vlaamse regering organiseert het toelatingsexamen arts en tandarts volgens de nadere regels die zij daartoe bepaalt ;

4° na advies van de examencommissie, bedoeld in § 2, regelt de Vlaamse regering de werking van de examencommissie en stelt ze haar huishoudelijk reglement en het examenreglement vast ;

5° de examencommissie, bedoeld in § 2, stelt de examenvragen op en evalueert de examenresultaten. Het maximumaantal punten van elk examengedeelte is twintig. Geslaagd zijn de studenten die op elk examengedeelte ten minste tien op twintig behalen en ten minste tweeëntwintig op veertig voor beide examengedeelten samen. De voorzitter van de examencommissie maakt de resultaten bekend ;

6° het slagen voor het toelatingsexamen arts en tandarts in een bepaald burgerlijk jaar wordt slechts aanvaard voor het voldoen aan de bijkomende toelatingsvoorwaarde indien de student uiterlijk op 31 december van dat burgerlijk jaar in het bezit is van het diploma secundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig of gelijkgesteld studiebewijs.

§ 4. De Vlaamse regering benoemt de voorzitter, de secretaris en de leden van de examencommissie, bedoeld in § 2. Zij telt, voorzitter en secretaris uitgezonderd, minimaal tien en maximaal vijftien leden. De leden van de examencommissie worden zo aangeduid uit de leden van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten dat de nodige expertise aanwezig is op het vlak van de medische praktijk, de inhoud van de vakken van het eerste examengedeelte, de pedagogiek en de psychologie.

§ 5. De bijkomende toelatingsvoorwaarde ‘geslaagd zijn voor het toelatingsexamen arts-tandarts’, bedoeld in § 2, geldt eveneens voor de inschrijving in om het even welk studiejaar van een bachelors- of mastersopleiding in het studiegebied Geneeskunde of in het studiegebied Tandheelkunde in het geval de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of verkorting van studieduur, op grond van een diploma behaald na een opleiding waarvoor de bijkomende toelatingsvoorwaarde, bedoeld in § 2, niet gegolden heeft.

Zij geldt niet voor de studenten die voor de aanvang van het academiejaar 1997-1998 in het bezit waren van een getuigschrift waaruit blijkt dat zij ten minste één studiejaar van een opleiding van arts of van een opleiding van tandarts met succes hebben voltooid en op basis daarvan in het academiejaar 1997-1998 theoretisch konden toegelaten worden tot het tweede studiejaar of een hoger studiejaar.

Zij geldt evenmin voor de studenten die in het academiejaar 1996-1997 niet slaagden voor het examen van het eerste studiejaar van de opleiding van kandidaat-arts of van kandidaat-tandarts en zich in het academiejaar 1997-1998 opnieuw lieten inschrijven voor het eerste studiejaar van de betreffende opleiding. De vrijstelling van de bijkomende toelatingsvoorwaarde ‘slagen voor het toelatingsexamen arts en tandarts blijft voor deze studenten geldig zolang zij ononderbroken officieel ingeschreven blijven in de opleiding van arts of van tandarts aan een Vlaamse universiteit.

Artikel 69

§ 1. Voor de toepassing van het bepaalde in de artikelen 65 en 66 worden de diploma’s van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan en de diploma’s van het hogeschoolonderwijs van één cyclus gelijkgesteld met een graad van bachelor.

§ 2. Voor de toepassing van het bepaalde in de artikelen 66 en 67 worden de diploma’s van de tweede cyclus van het hoger onderwijs van het lange type, het hogeschoolonderwijs van twee cycli, de diploma’s van de tweede cyclus van het academisch onderwijs en de daarmee krachtens of bij het universiteitendecreet gelijkgestelde diploma’s, de diploma’s van het voortgezet academisch onderwijs en de diploma’s van burgerlijk ingenieur polytechnicus en van licentiaat behaald aan de Koninklijke Militaire School te Brussel gelijkgesteld met een graad van master.

§ 3. Het instellingsbestuur kan personen die in het bezit zijn van een buiten de Vlaamse Gemeenschap afgeleverd diploma van het hoger onderwijs vrijstellen van de in de artikelen 65, 66 en 67 voorgeschreven of de krachtens deze artikelen bepaalde vooropleidingseisen voor de inschrijving in bachelorsopleidingen c.q. mastersopleidingen voor zover dat diploma naar het oordeel van het instellingsbestuur gelijkwaardig is met in die artikelen bedoelde graden. Indien dat niet het geval is kan het instel-

lingsbestuur de toelating tot inschrijving afhankelijk maken van de succesvolle voltooiing van een specifiek daartoe ontworpen voorbereidingsprogramma.

§ 4. Met het oog op de instroom in het academisch onderwijs wordt het diploma van kandidaat-burgerlijk ingenieur polytechnicus behaald aan de Koninklijke Militaire School te Brussel gelijkgesteld met de eerste twee studiejaren in het studiegebied Toegepaste Wetenschappen. De inschrijving in het derde studiejaar van de door het universiteitsbestuur aangewezen bachelorsopleiding(en) staat open voor de studenten die houder zijn van het diploma van kandidaat behaald aan de Koninklijke Militaire School te Brussel.

§ 5. De inschrijving in het derde studiejaar van een bachelorsopleiding of in een mastersopleiding in het studiegebied Godgeleerdheid, Godsdienstwetenschappen en Kerkelijk Recht staat open voor de studenten die geslaagd zijn voor de gehele cyclus aan een instelling die leidt tot het ambt van bedienaar van een erkende eredienst. Het universiteitsbestuur kan de inschrijving afhankelijk maken van een onderzoek waarin gepeild wordt naar de geschiktheid van deze studenten voor de betreffende opleiding en desgevallend van het met succes voltooien van een voorbereidingsprogramma.

§ 6. Onverminderd het bepaalde in artikel 65, § 4, en in artikel 66, §§ 4 en 6, kan het instellingsbestuur op grond van elders verworven competenties, van eerder verworven kwalificaties en van eerder met goed gevolg afgelegde examens aan een binnenlandse of buitenlandse instelling vrijstelling verlenen van het afleggen van examens over bepaalde opleidingsonderdelen of vermindering van de voorgeschreven studieomvang. De omvang van de verleende vrijstellingen is in die mate beperkt dat de student nog opleidingsonderdelen voor een studieomvang van ten minste 45 studiepunten moet volgen en moet voltooien om een graad te verwerven. Het instellingsbestuur bepaalt een geobjectiveerde procedure op basis waarvan de evaluatie van de elders verworven competenties en van eerder verworven kwalificaties zal gedaan worden. Het instellingsbestuur legt in de onderwijsregeling bedoeld in artikel 77 hieromtrent nadere regels vast.

AFDELING 4

Inschrijving van de student

Artikel 70

Een student schrijft zich in aan de instelling van zijn keuze voor zover hij voldoet aan de toelatingsvoorwaarden, zoals bepaald in afdeling 3. De inschrijving geschiedt voor een studiejaar van een opleiding en voor een academiejaar. Met toepassing van de voorschriften van artikel 82 geschiedt de inschrijving voor een of meer studiejaren van dezelfde opleiding of voor twee verschillende opleidingen. De inschrijving kan ook geschieden voor een schakelprogramma of een voorbereidingsprogramma zoals bedoeld in de artikelen 65, 66 en 69 of voor een geïndividualiseerd opleidingsprogramma als bedoeld in artikel 21, § 4, en artikel 66, § 2. In een academiejaar kan de inschrijving geschieden voor een studiejaar van twee of meer opleidingen. Een inschrijving voor een schakelprogramma of voorbereidingsprogramma kan ook gecombineerd worden met een inschrijving voor het opleidingsprogramma van de vooropleiding zonder er evenwel deel van uit te maken. Een inschrijving voor een schakelprogramma of voor een voorbereidingsprogramma kan gecombineerd worden met een inschrijving voor het opleidingsprogramma of een deel ervan van de opleiding die erop volgt. Indien het gaat om twee verschillende instellingen dan moet het gecombineerd opleidingsprogramma vastgelegd worden in een overeenkomst tussen de twee instellingen. In dit decreet wordt zo'n gecombineerd opleidingsprogramma als een geïndividualiseerd opleidingsprogramma beschouwd.

Het instellingsbestuur kan de inschrijving weigeren van de voltijdse student of deeltijdse student die gedurende de laatste twee academiejaren niet, al naar het geval, slaagde voor hetzij een studiejaar, hetzij het gedeelte van een studiejaar waarvoor hij was ingeschreven.

Het instellingsbestuur kan de toelating tot de eerste inschrijving in een opleiding afhankelijk stellen van het bewijs dat de student hetzij geslaagd is voor een daartoe door een universiteit of hogeschool of een andere organisatie georganiseerd examen over de voldoende kennis van het Nederlands hetzij ten minste één studiejaar in het secundair of in het hoger onderwijs met het Nederlands als onderwijstaal met succes heeft voltooid.

Het instellingsbestuur kan de toelating tot de eerste inschrijving in een opleiding die volledig in een andere taal dan het Nederlands wordt aangeboden afhankelijk stellen van een toets van voldoende kennis van de gebruikte onderwijstaal.

Artikel 71

§ 1. Een student schrijft zich per academiejaar voltijds of halftijds in of schrijft zich in voor een schakelprogramma, een voorbereidingsprogramma of een geïndividualiseerd opleidingsprogramma. Een voltijdse inschrijving slaat op het volledige opleidingsprogramma van een studiejaar of op een geïndividualiseerd opleidingsprogramma bedoeld in artikel 21, § 4, of artikel 70 met een studieomvang van ten minste 54 studiepunten. Een halftijdse inschrijving slaat op een deel van een opleidingsprogramma van een studiejaar of van een geïndividualiseerd opleidingsprogramma met een studieomvang van ten minste 27 en ten hoogste 33 studiepunten. De inschrijving voor een schakelprogramma of voorbereidingsprogramma kan voltijds of deeltijds zijn naar gelang de studieomvang ten minste 54 studiepunten bedraagt of minder. In geval het instellingsbestuur beslist heeft het opleidingsprogramma van een studiejaar van een bachelorsopleiding die volgt op een andere bachelorsopleiding of van een mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding over meerdere academiejaren te spreiden geschiedt de inschrijving voor een deel van het studieprogramma.

§ 2. Een student kan zich inschrijven voor één of meer door de instelling georganiseerde opleidingsonderdelen zoals bepaald in artikel 20 en daarvoor examens afleggen. In voorkomend geval verkrijgt hij een document waaruit blijkt dat hij geslaagd is voor het opleidingsonderdeel.

Artikel 72

Onder door het instellingsbestuur te bepalen voorwaarden kan een student zich ook enkel inschrijven voor het afleggen van de examens. In dat geval slaat de inschrijving op het volledig opleidingsprogramma van een studiejaar of op de helft ervan of op een opleidingsprogramma van een studiejaar waarvan de studieomvang door overdracht van examencijfers of door vrijstelling werd verminderd.

Artikel 73

Het instellingsbestuur stelt de procedure van inschrijving vast.

Artikel 74

§ 1. Het instellingsbestuur stelt jaarlijks voor 1 mei de bedragen van het examengeld vast voor de inschrijvingen enkel met het oog op het afleggen van de examens. Het examengeld bedraagt vanaf het academiejaar 2004-2005 250 euro voor een volledig opleidingsprogramma en 150 euro voor een half opleidingsprogramma.

§ 2. Jaarlijks kan het instellingsbestuur deze bedragen aanpassen aan de evolutie van de index van de consumptieprijzen. De referentiedatum voor de jaarlijkse aanpassing is de index van de consumptieprijzen op 1 september 2004.

Artikel 75

De hogescholen en universiteiten nemen – gezamenlijk of individueel – maatregelen om de gelijkheid van kansen te waarborgen en de toegankelijkheid van het hoger onderwijs in materiële en immateriële zin voor de studenten met een handicap of chronische ziekte en voor studenten uit minder vertegenwoordigde groepen te garanderen.

AFDELING 5

Het onderwijs- en examenreglement

Artikel 76

Het instellingsbestuur maakt voor het begin van het academiejaar het onderwijsaanbod en het onderwijs- en examenreglement openbaar. Het overhandigt de student bij zijn inschrijving het onderwijs- en examenreglement.

Artikel 77

Het instellingsbestuur stelt een onderwijsregeling op. Deze omvat ten minste :

1° voor elke opleiding :

a) de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en desgevallend de specificatie van de graad ;

b) de inhoud en de doelstellingen van elke opleiding, het opleidingsprogramma en de indeling in studiejaren en opleidingsonderdelen ;

c) in voorkomend geval de afstudeerrichtingen ;

d) de onderwijstaal gebruikt in de opleiding of opleidingsonderdelen ;

e) de studieomvang van elk studiejaar en opleidingsonderdeel uitgedrukt in studiepunten ;

f) de volgorde waarin de examens over de onderscheiden opleidingsonderdelen moeten worden afgelegd ;

g) de voorwaarden waaronder het instellingsbestuur vrijstelling van examens kan verlenen voor opleidingsonderdelen op grond van elders verworven kwalificaties en competenties ;

h) de procedure op grond waarvan vermindering van de studieomvang van een opleiding kan toegestaan worden ;

i) de organisatie van de opleiding in de vorm van voltijds of deeltijds onderwijs ;

j) de begin- en eindcompetenties ;

k) de nadere regels van de inschrijving van de student ;

l) de voorwaarden waaronder de studenten opleidingsonderdelen kunnen volgen en daarover examen kunnen afleggen aan andere binnen- en buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs ;

m) de organisatie van informatiesessies voor de studenten die zich voor de eerste maal inschrijven aan de instelling voor hoger onderwijs ;

n) de voorwaarden en de procedure van inschrijving van studenten die niet voldoen aan de vooropleidingseisen die gelden als directe inschrijvingsvoorwaarde ;

o) eventueel de bijzondere vooropleidingseisen en de bijkomende inschrijvingsvoorwaarden ;

p) de criteria en de nadere regels voor het aanvullen van het opleidingsprogramma van een studiejaar met opleidingsonderdelen van een volgend studiejaar of van een volgende opleiding zoals bedoeld in artikel 82 ;

2° Voor elke bachelorsopleiding in het hoger professioneel onderwijs :

a) de bachelorsopleiding die er op volgt ;

b) de bachelorsopleidingen die erop volgen met bijkomende voorwaarden ;

c) de mastersopleidingen die erop volgen met de bijkomende voorwaarden zoals bedoeld in artikel 66, § 6 ;

d) de vermelding : geen vervolgopleiding ;

3° Voor elke bachelorsopleiding in het academisch onderwijs c.q. afstudeerrichting binnen een bachelorsopleiding in het academische onderwijs :

a) de mastersopleiding(en) die er rechtstreeks op aansluiten zoals bedoeld in artikel 66, § 2, eerste volzin ;

b) c.q. de mastersopleiding(en) die er op aansluiten zoals bedoeld in artikel 66, § 2, tweede volzin ;

c) eventueel de andere mastersopleiding(en) ;

d) eventueel de vermelding geen rechtstreekse vervolgopleiding ;

4° Voor elke mastersopleiding :

a) de bachelorsopleiding c.q. afstudeerrichting waarop de mastersopleiding rechtstreeks aansluit zoals bedoeld in artikel 66, § 2, eerste volzin ;

b) c.q. de bachelorsopleiding(en) c.q. afstudeerrichting(en) waarop de mastersopleiding aansluit zoals bedoeld in artikel 66, § 2, tweede volzin ;

c) c.q. de bachelorsopleiding(en) bedoeld in artikel 66, § 6 ;

d) eventueel de andere bachelorsopleiding(en) ;

e) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen zoals bedoeld in artikel 66, § 5 ;

f) in voorkomend geval de mastersopleidingen die er op volgen met bijkomende voorwaarden zoals bedoeld in artikel 66, § 5 ;

5° Voor elke mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding :

a) de mastersopleiding(en) waarop de mastersopleiding volgt ;

b) eventueel de andere mastersopleidingen met de bijkomende voorwaarden ;

6° Voor elke bachelorsopleiding die volgt op een bachelorsopleiding :

a) de bachelorsopleiding(en) waarop de bachelorsopleiding volgt ;

b) eventueel de andere bachelorsopleidingen met de bijkomende voorwaarden ;

7° de organisatie van het academiejaar met inbegrip van de vakantieregeling voor de studenten ;

8° de wijze van bepalen van het aantal studiepunten van elk opleidingsonderdeel en de daarbij gehanteerde criteria en normen ;

9° de gedragscode inzake de taalregeling ;

10° het tuchtreglement van de studenten ;

11° de rechten en plichten van de studenten ;

12° de inspraakregeling van de studenten ;

13° de procedure ter behandeling van klachten van de studenten met betrekking tot de onderwijsverzorging.

Artikel 78

Het instellingsbestuur stelt een examenregeling op. Deze omvat ten minste :

1° de wijze waarop de vorm van de examens wordt bepaald en bekendgemaakt ;

2° de periodes waarbinnen de examens worden afgelegd ;

3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel de mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd ;

4° de wijze van samenstelling van de examencommissies ;

5° de aanstelling en de taakomschrijving van de ombudsman ;

6° de wijze van bekendmaking van de resultaten van de examens en van de proclamatie van de afgestudeerden van een opleiding ;

7° de procedure en voorwaarden om te slagen en om vermeldingen toe te kennen aan geslaagde studenten ;

8° de procedure waarbij geschillen tussen de studenten en de examinatoren voor of na het bekend maken van de examenresultaten worden behandeld. Deze procedure vermeldt eveneens de interne en externe beroepsmogelijkheden voor de betrokken studenten.

Artikel 79

Het instellingsbestuur stelt voor elk studiejaar een examencommissie in.

AFDELING 6

Studievoortgang

Artikel 80

Onverminderd de voorschriften ter zake van geïndividualiseerde opleidingsprogramma's, schakelprogramma's en voorbereidingsprogramma's kan niemand door de examencommissie van een bepaald studiejaar geslaagd worden verklaard voor dat studiejaar tenzij hij alle examens die horen bij het opleidingsprogramma van dat studiejaar, heeft afgelegd.

Artikel 81

§ 1. De geëxamineerde kan zich in de loop van een zelfde academiejaar maximaal tweemaal voor dezelfde examens of examengedeelten aanmelden.

§ 2. Aan de geëxamineerde wordt voor elk opleidingsonderdeel een examencijfer met een maximale waarde van 20 toegekend.

De examencommissie kan bij de deliberatie op de verschillende onderdelen een weging toe passen.

§ 3. Een examencijfer van 12 of meer dat aan een geëxamineerde is toegekend, wordt overgedragen :

1° naar een volgende deliberatieperiode van hetzelfde academiejaar ;

2° naar een volgend academiejaar waarvoor een inschrijving genomen is aan dezelfde instelling en voor hetzelfde jaarprogramma. Onverminderd het bepaalde in artikel 70, tweede lid, blijft deze overdracht van examencijfers drie opeenvolgende academiejaren geldig voorzover het opleidingsonderdeel nog opgenomen is in het betreffende jaarprogramma.

§ 4. Een examencijfer van 12 of meer dat aan een geëxamineerde is toegekend, kan worden overgedragen :

1° nadat de periode van drie opeenvolgende academiejaren zoals vermeld in § 3 is verstreken ;

2° naar een volgend academiejaar waarvoor een inschrijving genomen is aan dezelfde instelling voor een andere opleiding voor zover het opleidingsonderdeel is opgenomen in het betreffende jaarprogramma ;

3° naar een volgend academiejaar waarvoor een inschrijving genomen is aan een andere instelling voorzover het opleidingsonderdeel is opgenomen in het betreffende jaarprogramma.

Het instellingsbestuur legt hiertoe nadere regels vast in de onderwijsregeling.

§ 5. In afwijking van het bepaalde in § 4, kan een examencijfer van 10 of meer, maar minder dan 12, dat aan een geëxamineerde is toegekend, worden overgedragen onder de voorwaarden bepaald door het instellingsbestuur :

1° naar een volgende deliberatieperiode van hetzelfde academiejaar ;

2° naar een volgend academiejaar voor onderwijs- en studieactiviteiten zoals werkcolleges, het redigeren van scripties en eindverhandelingen, het maken van werkstukken en proefontwerpen, het uitvoeren van onderzoeksopdrachten, het opstellen van seminariewerken, het uitvoeren van praktische oefeningen in laboratoria, het deelnemen aan veldwerk en excursies en het doorlopen van stages.

Het instellingsbestuur legt hiertoe nadere regels vast in de onderwijsregeling.

§ 6. De geëxamineerde kan de overdracht van examencijfers weigeren binnen de maand nadat het instellingsbestuur hem/haar van de overdracht op de hoogte heeft gebracht.

Artikel 82

Aan de voltijds of halftijdse student voor wie door overdracht van examencijfers zoals bepaald in artikel 81 of door vrijstellingen zoals bepaald in artikel 69, § 6, zijn voltijds/halftijds jaarprogramma met ten minste één derde verminderd werd, kan het instellingsbestuur toestaan om reeds opleidingsonderdelen van een studiejaar volgend op dat waarvoor men ingeschreven is, te volgen en de daar bijhorende examens af te leggen.

De studieomvang van het voltijds of halftijds jaarprogramma waaraan de opleidingsonderdelen zijn toegevoegd mag niet groter zijn dan de studieomvang zoals bepaald in artikel 21. In uitzonderlijke gevallen kan hierover door de bevoegde organen van de betrokken instelling anders beslist worden. Het instellingsbestuur legt in de onderwijsregeling bedoeld in artikel 77 hieromtrent nadere regels vast.

Het instellingsbestuur kan, in afwijking van artikel 66 personen die een beperkt jaarprogramma op grond van overdracht van examencijfers of vrijstelling volgen in het laatste studiejaar van de bachelorsopleiding, toelaten tot de inschrijving voor een aansluitende mastersopleiding zoals bepaald in artikel 19 of een bachelorsopleiding zoals bepaald in artikel 18, § 3. Voor het behalen van het betreffende mastersdiploma c.q. bachelorsdiploma is het bezit van het in de eerste zin vereiste diploma van de bachelor noodzakelijk.

Het instellingsbestuur kan, in afwijking van artikel 66 personen die een beperkt jaarprogramma op grond van overdracht van examencijfers of vrijstel-

ling volgen in het laatste studiejaar van de mastersopleiding, toelaten tot de inschrijving voor een mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding. Voor het behalen van het betreffende mastersdiploma is het bezit van het in de eerste zin vereiste diploma van de master noodzakelijk.

De bevoegde examencommissie of examencommissies kan of kunnen consecutief delibereren over twee opeenvolgende studiejaren in hetzelfde academiejaar.

Het instellingsbestuur legt hiertoe criteria en modaliteiten vast in de onderwijsregeling.

AFDELING 7

Bekrachtiging van de studies

Artikel 83

§ 1. Het instellingsbestuur verleent de graad van bachelor met nadere kwalificatie en in voorkomend geval specificatie aan ieder die de betreffende bachelorsopleiding met succes heeft voltooid.

§ 2. Het instellingsbestuur verleent de graad van master met nadere kwalificatie en in voorkomend geval specificatie aan ieder die de betreffende mastersopleiding met succes heeft voltooid.

Artikel 84

De graad van doctor wordt behaald na de openbare verdediging van een proefschrift.

Artikel 85

Het bestuur van de instelling waaraan de student met succes zijn opleiding afrondt, kent de betreffende graad toe en reikt het diploma met bijhorend diplomasupplement uit. Door de uitreiking krachtens dit decreet is het diploma van rechtswege erkend en bekrachtigd. Het diploma vermeldt na de graad de studieomvang van de opleiding. De Vlaamse regering bepaalt de vorm van de diploma's en de inhoud van het diplomasupplement. Het diplomasupplement geeft een aanduiding van de aard van de opleiding, de duur van de opleiding, het voltooide opleidingsprogramma, de eventueel verleende vrijstellingen en eventueel de vooropleiding en de vermelding van de instelling(en) waaraan de student de opleidingsonderdelen heeft gevolgd als die verschillend is (zijn) van de uitreikende instelling of in het geval van gezamenlijke diplomering.

Artikel 86

§ 1. Twee of meer universiteiten kunnen binnen de perken van hun onderwijsbevoegdheid een gezamenlijk diploma uitreiken en de betreffende graad van bachelor, master of doctor verlenen aan de student die met succes een door de betrokken universiteiten gezamenlijk georganiseerde opleiding heeft voltooid of na de succesvolle openbare verdediging van een proefschrift voorbereid onder gezamenlijke supervisie.

§ 2. Twee of meer hogescholen kunnen binnen de perken van hun onderwijsbevoegdheid een gezamenlijk diploma uitreiken en de betreffende graad bachelor of master verlenen aan de student die met succes een door de betrokken hogescholen gezamenlijk georganiseerde opleiding heeft voltooid.

AFDELING 8

Gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's of getuigschriften

Artikel 87

§ 1. De Vlaamse regering legt na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Vlaamse Hogescholenraad de algemene gelijkwaardigheid vast van de diploma's van hoger onderwijs, afgegeven in een land waar de Conventie betreffende de erkenning van diploma's van hoger onderwijs in de Europese regio opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997 van toepassing is, met de overeenstemmende diploma's en graden van het hoger onderwijs afgegeven in de Vlaamse Gemeenschap. Het advies slaat op de vraag of er in die landen een gelijkwaardig systeem van kwaliteitszorg met in begrip van gelijkwaardige beoordelingskaders operationeel is. Het advies wordt geacht gegeven te zijn indien het niet binnen de door de Vlaamse regering bepaalde termijn werd verstrekt.

§ 2. De Vlaamse regering kan na advies van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en van de Vlaamse Hogescholenraad de algemene gelijkwaardigheid met de in dit decreet bepaalde graden vastleg-

gen van diploma's of getuigschriften afgegeven in een ander land dan bedoeld in § 1. Het advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet binnen de door de Vlaamse regering bepaalde termijn werd verstrekt.

Artikel 88

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de procedure tot de erkenning van de volledige gelijkwaardigheid van diploma's of getuigschriften die niet in een besluit zoals bedoeld in artikel 87 zijn opgenomen met de in dit decreet bepaalde graden.

Artikel 89

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 87 en 88, kunnen de hogescholen en de universiteiten buitenlandse diploma's of getuigschriften gedeeltelijk gelijkwaardig erkennen met de door hen verleende graden. Bij de erkenning van een gedeeltelijke gelijkwaardigheid bepaalt het instellingsbestuur over welke opleidingsonderdelen nog examen moet worden afgelegd om te voldoen aan de voorwaarden van het verwerven van de desbetreffende graad.

AFDELING 9

Taalregeling

Artikel 90

De bestuurstaal in de hogescholen en universiteiten is het Nederlands.

Artikel 91

§ 1. De onderwijstaal in hogescholen en universiteiten is het Nederlands.

In de bachelors- en in de mastersopleidingen kan evenwel een andere taal worden gebruikt voor de volgende opleidingsonderdelen :

1° de opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben en die in die taal worden gedoceerd ;

2° de opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gasthoogleraren of gastprofessoren ;

3° de anderstalige opleidingsonderdelen die, met instemming van het instellingsbestuur, worden gevolgd aan een andere instelling voor hoger onderwijs.

Het instellingsbestuur kan tevens beslissen dat in beperkte mate voor opleidingsonderdelen een andere taal dan het Nederlands wordt gebruikt wanneer de meerwaarde voor de studenten en de functionaliteit voor de opleiding blijkt uit de expliciet gemotiveerde beslissing daartoe en op voorwaarde dat de hiervoor aangewezen docent de andere taal op adequate wijze beheerst.

In geen geval kan éénzelfde opleidingsonderdeel, behalve in de gevallen hierboven vermeld in het tweede lid, 1° en 3° en in de gevallen waarin het opleidingsonderdeel door een anderstalige gastdocent wordt gedoceerd, volledig in een andere taal aangeboden worden.

Voor de bachelorsopleidingen is het gebruik van een andere taal dan het Nederlands beperkt tot ten hoogste 10% van de omvang van het opleidingsprogramma ; voor het bepalen van die grens worden de opleidingsonderdelen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3°, niet meegerekend.

In het hoger professioneel onderwijs geldt bovendien de beperking dat over de leerstof die in een andere taal wordt aangeboden, behalve in de gevallen vermeld in het tweede lid, 1° en 3°, nooit een examen afgenomen kan worden, tenzij dezelfde leerstof ook in het Nederlands werd aangebracht of gedoceerd.

Met inachtneming van het voorgaande hebben de studenten het recht over een opleidingsonderdeel waarin een andere onderwijstaal dan het Nederlands werd gebruikt, examen in het Nederlands af te leggen, met uitzondering van de opleidingsonderedelen bedoeld in het tweede lid, 1° en 3°.

§ 2. In afwijking van het bepaalde in § 1, kan het instellingsbestuur bachelors- en mastersopleidingen volledig in een andere taal dan het Nederlands aanbieden indien het om opleidingsprogramma's gaat die specifiek ten behoeve van buitenlandse studenten zijn ontworpen op voorwaarde dat er in dezelfde instelling een equivalente opleiding in het Nederlands wordt aangeboden.

Desgevallend kan het aanbod van een anderstalige opleiding en van de equivalente opleiding in het Nederlands worden verwezenlijkt door samenwerking en taakverdeling tussen voor de betrokken opleiding bevoegde instellingen binnen eenzelfde provincie zonder dat afbreuk gedaan wordt aan het recht van de student om een volledige opleiding in het Nederlands te volgen overeenkomstig de voorschriften van § 1.

Voor de toepassing van deze paragraaf worden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant als één geheel beschouwd.

Voorafgaand aan het indienen van de omvormingsvoorstellen zoals bedoeld in de artikelen 123 en 125 moet er een akkoord tussen de instellingen zijn als de equivalente opleiding niet aan dezelfde instelling wordt aangeboden. Dit akkoord wordt bij het omvormingsdossier gevoegd.

§ 3. In afwijking van het bepaalde in §§ 1 en 2, kan het instellingsbestuur mastersopleidingen in een andere taal dan het Nederlands aanbieden indien het gaat om opleidingsprogramma's die specifiek in het kader van het International Course Programme van ontwikkelingssamenwerking ten behoeve van buitenlandse studenten zijn ontworpen.

§ 4. In afwijking van § 1, bepaalt het instellingsbestuur de onderwijstaal in de bachelorsopleidingen waarvoor de inschrijving alleen openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van bachelor, de mastersopleidingen waarvoor de inschrijving alleen openstaat voor personen die reeds in het bezit van een graad van master, en in de onderwijs- en andere studieactiviteiten die als nascholing of bijscholing worden georganiseerd bedoeld in artikel 17.

§ 5. Het instellingsbestuur stelt terzake een gedragscode op na raadpleging van de studenten en legt deze vast in het onderwijs- en examenreglement.

§ 6. Het instellingsbestuur geeft rekenschap over zijn beleid inzake het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands in een jaarlijks verslag met een overzicht van de doelstellingen en resultaten onderbouwd door kwantitatieve gegevens en over de wijze waarop het de betreffende decretale voorschriften heeft gehandhaafd. Dit verslag wordt aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd binnen de drie maanden na het einde van het academiejaar.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen betreffende de wijze van verantwoording.

HOOFDSTUK IV

Kwaliteitszorg

Artikel 92

De hogescholen en de universiteiten zorgen voor de interne en de externe kwaliteitszorg van de onderzoeksactiviteiten :

– zij zien permanent en op eigen initiatief toe op de kwaliteit van hun onderzoeksactiviteiten ;

– zij voorzien, zoveel mogelijk met andere binnenlandse en buitenlandse instellingen, in een regelmatige beoordeling, ten minste om de acht jaar, van de kwaliteit van de onderzoeksactiviteiten van de instelling. Van de uitkomsten van deze beoordeling wordt er een openbaar verslag gemaakt ;

– zij geven gevolg aan de uitkomsten van de kwaliteitsbeoordeling in hun beleid.

Artikel 93

§ 1. De hogescholen en de universiteiten zorgen voor de interne en externe kwaliteitszorg van de onderwijsactiviteiten. Zij zien permanent en op eigen initiatief toe op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten. Zij betrekken de studenten, de alumni en de externe deskundigen uit het beroepsveld bij de processen van interne en externe kwaliteitsbewaking. Zij voorzien gezamenlijk in een regelmatige externe beoordeling van de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten, naar gelang van het geval per opleiding of per cluster van opleidingen. De externe beoordeling gebeurt ten minste om de acht jaar voor de bachelors- en de mastersopleidingen.

§ 2. De externe beoordeling van eenzelfde opleiding of cluster van opleidingen, bedoeld in § 1, gebeurt voor alle instellingen die deze opleiding of deze cluster van opleidingen organiseren, door een visitatiecommissie die het geheel van haar werkzaamheden afrondt binnen een bestek van 24 maanden. Van de visitatiecommissies maakt ten minste één student deel uit die ingeschreven is in

één van de te beoordelen opleidingen op het moment van de samenstelling van de commissie.

§ 3. De Vlaamse Hogescholenraad coördineert de gezamenlijke externe beoordelingen van de bachelorsopleidingen binnen het hoger professioneel onderwijs. De Vlaamse Interuniversitaire Raad coördineert de gezamenlijke externe beoordelingen van de academische opleidingen georganiseerd door de universiteiten. Wanneer de gezamenlijke externe beoordeling ook academische opleidingen betreft georganiseerd door een hogeschool in het kader van een associatie treden de Vlaamse Hogescholenraad en de Vlaamse Interuniversitaire Raad gezamenlijk als coördinator op en nemen zij de voorschriften voor de externe beoordeling, vermeld in §§ 1 en 2, in acht. De coördinatie slaat in ieder geval op de ontwikkeling en de vaststelling van een protocol van kwaliteitszorg dat de visitatiecommissies bij hun beoordeling van de kwaliteit hanteren. De Vlaamse Hogescholenraad c.q. de Vlaamse Interuniversitaire Raad zorgen voor de openbare bekendmaking van de protocols.

§ 4. De visitatiecommissies brengen de uitkomst van hun beoordeling van elke opleiding, cluster van opleidingen en van verwante opleidingen samen in een openbaar verslag.

§ 5. De instellingen geven gevolg aan de uitkomsten van de kwaliteitsbeoordeling in het beleid van de instelling.

HOOFDSTUK V

Samenwerkingsakkoorden

Artikel 94

§ 1. De hogescholen en universiteiten kunnen in hun onderwijs- en examenregeling bepalen onder welke voorwaarden hun studenten, met naleving van de aldaar geldende onderwijs- en examenregeling, aan een andere hogeschool of universiteit in België, in een andere ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs, in een geregistreerde instelling voor hoger onderwijs, aan de Koninklijke Militaire School in Brussel of een instelling voor hoger onderwijs in het buitenland, voor zover deze een opleidingsprogramma van ten minste drie jaar aanbiedt, onderwijsactiviteiten kunnen volgen en examens kunnen afleggen over onderdelen van een opleidingsprogramma waarover in uitvoering van dit decreet examen moet worden afgelegd voor het behalen van een graad van bachelor of master.

§ 2. Een hogeschool of universiteit kan samen met een partnerinstelling, het weze een hogeschool of universiteit van de Franse Gemeenschap, het weze een buitenlandse universiteit of instelling voor hoger onderwijs, het weze met meerdere daarvan, tegelijk een diploma van hoger onderwijs, zoals bepaald in dit decreet, afleveren, en een diploma met een andere benaming dat door de partnerinstelling kan worden afgeleverd krachtens de voor haar geldende regelgeving, wanneer is voldaan aan de volgende voorwaarden :

1° tussen de hogeschool/universiteit en de partnerinstelling is een overeenkomst gesloten ; deze overeenkomst bevestigt dat er voldoende overeenstemming is inzake doelstellingen en inhoud van de betrokken opleidingen en bevat de preciseringen in de onderwijsregeling die toepasselijk zullen zijn voor de betrokken studenten van de hogeschool/universiteit en van de partnerinstelling ;

2° de betrokken studenten hebben ten minste één derde van de omvang van de opleiding, uitgedrukt in studiepunten, gevolgd en verworven in de andere instelling of instellingen dan deze waar zij bij de aanvang van de opleiding initieel waren ingeschreven ;

3° de betrokken studenten zijn in het academiejaar waarin de bedoelde diploma's samen worden afgeleverd, ingeschreven in de hogeschool/universiteit, desgevallend enkel voor examens ; deze eis geldt niet als het gaat om een uitwisseling van studenten in het kader van een Europees onderwijsprogramma ;

4° in de overeenkomst tussen de hogeschool/universiteit en de partnerinstelling wordt gepreciseerd op welke wijze een eventuele dubbele aanrekening van de betrokken studenten of diploma's voor de subsidiëring van de betrokken instellingen wordt vermeden. Het diploma van het hoger onderwijs en het diploma met een andere benaming worden op eenzelfde document afgeleverd, tenzij de regelgeving geldend voor de partnerinstelling dit niet toelaat.

§ 3. Een universiteit of een hogeschool kan binnen de perken van haar onderwijsbevoegdheid met een of meer buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs een gezamenlijk diploma uitreiken en de betreffende graad van bachelor of master verlenen aan de student die met succes een door de betrokken instellingen gezamenlijke opleiding heeft voltooid. De organisatie van de gezamenlijke opleiding vindt plaats in het kader van een internatio-

naal of Europees onderwijsprogramma of in het kader van een samenwerkingsovereenkomst tussen de betrokken instellingen.

§ 4. Een universiteit kan samen met een andere binnenlandse of buitenlandse universiteit een dubbeldiploma of een gezamenlijk diploma van de graad van doctor uitreiken na de openbare verdediging van een proefschrift ten overstaan van een jury waarin ten minste professoren van de betrokken instellingen zetelen en op voorwaarde dat de promovendus ten minste zes maanden aan de partneruniversiteit onderzoek heeft gedaan in het kader van zijn proefschrift.

Artikel 95

§ 1. Hogescholen en universiteiten kunnen met één of meer instellingen van hoger onderwijs een overeenkomst sluiten omtrent de gezamenlijke organisatie van onderwijs- en studieactiviteiten, onderzoek, dienstverlening, kwaliteitszorg, en het gebruik van infrastructuur. Omtrent sociale voorzieningen kunnen zij een overeenkomst sluiten met één of meer instellingen voor hoger onderwijs of VZW's voor sociale voorzieningen bedoeld in het hogescholendecreet. Hogescholen en universiteiten kunnen met derden samenwerkingsovereenkomsten sluiten inzake de gezamenlijke organisatie van permanente vorming, het projectmatig wetenschappelijk onderzoek, de maatschappelijke en de wetenschappelijke dienstverlening met inachtneming van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten en hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en hogescholen met andere rechtspersonen.

§ 2. Hogescholen en universiteiten kunnen met één of meer instellingen van hoger onderwijs of derden een overeenkomst sluiten waarbij een personeelslid met zijn instemming belast wordt met een opdracht aan de andere onderwijsinstelling(en) of derde(n). Het betrokken personeelslid blijft gedurende de opdracht juridisch en administratief behoren tot zijn instelling van hoger onderwijs.

§ 3. De in §§ 1 en 2 bedoelde overeenkomst bepaalt ten minste de aard en de vorm van de samenwerking en desgevallend de termijn van de overeenkomst en de financiële en andere engagementen van de betrokken partijen. In geval de samenwerking de gezamenlijke organisatie van onderwijs- en andere studieactiviteiten betreft, vermeldt de overeenkomst ook de nadere regels inzake de bekrachtiging van de studies met inachtneming van de voorschriften inzake onderwijsbevoegdheid van de instellingen van hoger onderwijs.

HOOFDSTUK VI

Associaties

AFDELING 1

Algemene bepaling

Artikel 96

De rechtspersonen verantwoordelijk voor een universiteit of een hogeschool kunnen slechts een beroep doen op de regelen inzake associaties indien zij lid zijn van een associatie die voldoet aan de voorwaarden die in dit hoofdstuk worden bepaald.

AFDELING 2

Structuur

Artikel 97

§ 1. Een associatie is een vereniging zonder winstoogmerk die bestaat uit volgende leden, verder 'partners' genoemd :

1° enerzijds één rechtspersoon verantwoordelijk voor één universiteit die zowel bachelors- als mastersopleidingen kan aanbieden, en

2° anderzijds ten minste één rechtspersoon verantwoordelijk voor een hogeschool.

In afwijking van de bepalingen van het eerste lid, 1° kunnen het Limburgs Universitair Centrum en de transnationale Universiteit Limburg gezamenlijk lid worden van dezelfde associatie.

§ 2. De vereniging zonder winstoogmerk kan naast de in § 1 bedoelde partners natuurlijke personen omvatten met een engagement of verdienste op het vlak van het hoger onderwijs of het wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 98

Op het ogenblik dat de partners beslissen tot fusie in de vereniging zonder winstoogmerk, blijft deze een associatie in de zin van dit hoofdstuk.

Artikel 99

Een universiteit of hogeschool kan slechts onder één associatie ressorteren.

AFDELING 3

Bevoegdheden

Artikel 100

De partners kunnen hun bevoegdheden ten aanzien van de betrokken universiteit of hogescho(o)l(en) geheel of gedeeltelijk aan de associatie overdragen.

De associatie waaraan bevoegdheden inzake het organiseren van opleidingen en het verlenen van de overeenstemmende graden van bachelor en master in of over de georganiseerde studiegebieden zijn overgedragen, oefent deze bevoegdheden uit overeenkomstig de regelen die op de onderscheiden instellingen van toepassing zijn.

Artikel 101

De partners dragen aan de associatie ten minste bevoegdheden over inzake volgende aangelegenheden :

1° de ordening van een rationeel onderwijsaanbod binnen de onderwijsbevoegdheid van de instellingen zoals bepaald in de artikelen 26 tot en met 53. Inzonderheid worden in onderling overleg meerjarenplannen ter zake opgesteld ;

2° de afstemming van de opleidingsprofielen, het structureren van de opleidingstrajecten en een verbetering van de doorstromingsmogelijkheden, met bijzondere aandacht voor deze tussen bachelors- en mastersopleidingen ;

3° de organisatie van trajectbegeleiding voor studenten ;

4° de afstemming van de interne reglementen inzake het personeelsbeleid ;

5° het opstellen en uitvoeren van een meerjarenplan voor onderwijsvernieuwing en onderwijsverbetering aansluitend bij een gezamenlijk opgezet systeem van interne kwaliteitszorg voor het onderwijs ;

6° het opstellen van een meerjarenplan voor het onderzoek en de maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, aansluitend bij een gezamenlijk opgezet systeem voor kwaliteitszorg voor het onderzoek ;

7° de onderzoeksgebondenheid van de academisch gerichte bachelorsopleidingen en van de mastersopleidingen aangeboden door de hogescholen van de associatie in het kader van het meerjarenplan voor onderzoek ;

8° het opstellen van een meerjarenplan voor de onderlinge afstemming van investeringen, infrastructuur, bibliotheek- en documentatievoorzieningen ;

9° het uitwerken van een procedure voor de aanwijzing van een adequaat aantal vertegenwoordigers van de hogescho(o)l(en) die academisch gerichte bachelorsopleidingen en mastersopleidingen aanbieden, in de onderzoeksraad van de universiteit ;

10° het uitbrengen van een advies over het aanbieden van een nieuwe bachelors- of mastersopleiding in een instelling, overeenkomstig de bepalingen van artikel 61, § 1, tweede lid, 1°, a) ;

11° het uitbrengen van een advies over de omvorming van een basisopleiding van twee cycli tot een bachelors- en mastersopleiding in het academisch onderwijs, overeenkomstig de bepalingen van artikel 123, § 3, 1° ;

12° het uitbrengen van een advies over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 183bis, § 3, tweede lid van het hogescholendecreet en over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 130ter, § 2, laatste zin, van het universiteitendecreet.

Artikel 102

De partners kunnen aan de associatie financiële en/of personele middelen toekennen.

AFDELING 4

Medezeggenschap

Artikel 103

De associatie bepaalt, na voorafgaandelijk overleg met de bij de universiteit en de hogescho(o)l(en) die onder de associatie ressorteren, vertegenwoordigde representatieve vakorganisaties, de structuren en procedures van overleg en onderhandelingen over de personeelsaangelegenheden die in toepassing van artikel 100, 101 of 102 aan de associatie zijn overgedragen.

Artikel 104

De associatie richt een studentenraad op.

De studentenraad wordt door de associatie geraadpleegd over alle aangelegenheden die studenten aanbelangen, inzonderheid het onderwijsbeleid, het studentenbeleid en het internationaliseringsbeleid inzake onderwijs.

AFDELING 5

Rapportering

De statuten en de ledenlijst van de associatie, evenals elke wijziging daarvan, worden onverwijld aan de Vlaamse regering bezorgd.

Artikel 106

De associaties rapporteren jaarlijks aan de Vlaamse regering over de uitvoering van in artikel 100 bedoelde minimale bevoegdheden.

Deze rapportering omvat de begroting, de jaarrekening en een jaarverslag. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen inzake het jaarverslag.

Artikel 107

De associaties voeren betreffende alle voorzieningen van de associatie een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden en een aangepaste analytische boekhouding. Deze boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook. De boekhouding wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor.

AFDELING 6

Toezicht

Artikel 108

De Vlaamse regering oefent toezicht uit op de associaties inzake :

1° de overeenstemming van de beslissingen van de associatie met de regelgeving ;

2° de vrijwaring van het financieel evenwicht.

De Vlaamse regering belast een regeringscommissaris van de universiteiten of een commissaris van de hogescholen met de uitoefening van het toezicht, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 109

Tegen elke beslissing van de associatie die hij strijdig acht met de regelgeving of met het financieel evenwicht, dient de commissaris van de Vlaamse regering beroep in bij de Vlaamse regering.

Indien daartoe aanleiding bestaat, stelt de Vlaamse regering de associatie in kennis van de strijdigheid met de regelgeving of met het financieel evenwicht. De Vlaamse regering verzoekt de associatie daarbij een nieuwe beslissing te treffen of de kwestieuze beslissing in te trekken.

Indien op dit verzoek niet wordt ingegaan, kan de Vlaamse regering op gemotiveerde wijze een financiële sanctie opleggen. De financiële sanctie wordt verhaald op de totaliteit van de werkingsuitkeringen, bedoeld in hoofdstuk VIII, afdeling 1 van het universiteitendecreet respectievelijk titel IV, hoofdstuk I, afdeling 1 van het hogescholendecreet, die toekomen aan de universiteit en de hogescho(o)l(en) die onder de associatie ressorteren en bedraagt ten hoogste tien procent daarvan. De

partners kunnen solidair en in solidum worden aangesproken.

Het eventueel jurisdictioneel beroep ingesteld door de betrokken associatie tegen de beslissing waarbij een financiële sanctie wordt opgelegd, schorst de uitvoering van deze maatregel tot een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing voorhanden is.

Artikel 110

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen inzake het toezicht, inzonderheid de termijnen die bij de toepassing van artikel 109 in acht dienen te worden genomen. Zij houdt daarbij rekening met de regelen inzake de hoorplicht.

AFDELING 7

Andere bepalingen

Artikel 111

Indien een partner bevoegd voor een hogeschool het lidmaatschap van de associatie beëindigt of indien de associatie wordt ontbonden, verliest de betrokken hogeschool de bevoegdheid tot het aanbieden van academische opleidingen met ingang van het tweede daaropvolgende academiejaar, tenzij de hogeschool ondertussen is toegetreden tot een andere associatie.

Artikel 112

Partners die het voornemen hebben uit de associatie te treden, melden dit tijdig aan de associatie. Deze melding is tijdig indien zij als volgt gebeurt :

– voor de hogescholen : ten minste twee jaar voor de uittredingsdatum ;

– voor de universiteiten : ten minste drie jaar voor de uittredingsdatum.

De uittreding van een universiteit of hogeschool wordt gemeld aan de Vlaamse regering. Deze melding maakt gewag van de maatregelen die worden getroffen om nadelige gevolgen voor personeel en studenten te vermijden.

Artikel 113

Artikel 21 van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten en hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en hogescholen met andere rechtspersonen, is niet van toepassing op de relaties tussen associaties en universiteiten en hogescholen.

HOOFDSTUK VII

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

Artikel 114

In artikel 34, zesde lid, van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ingevoegd bij het decreet van 24 juli 1996 en gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2000, worden de woorden "ten minste vierentwintig op veertig" vervangen door "ten minste tweeëntwintig op veertig".

Artikel 115

In artikel 169quater van het hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 april 2001 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2001, 5 juli 2002 en 14 februari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 1. In dit artikel wordt onder "postinitieel onderwijs" verstaan : de opleidingen die leiden tot een graad van master en waarvoor de inschrijving primair openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van master. Personen die niet in het bezeit zijn van een graad van master kunnen toegelaten worden na een intakegesprek waarin de instelling peilt naar de motivatie en de wetenschappelijke affiniteit van de student en naar de aard van de beroepservaring" ;

2° § 4 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 4. Het onderwijs, bedoeld in § 1, dat de Initiërende Universiteit binnen het instituut verstrekt, kan door het instellingsbestuur worden bekrachtigd met een graad van master of een getuigschrift na het succesvol voltooien van de betrokken opleiding.

De opleidingen kunnen in de daartoe geëigende taal worden verstrekt." ;

3° in § 5 worden de woorden "zoals bepaald in hoofdstuk VI van dit decreet" geschrapt.

Artikel 116

Artikel 2, 46°, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, wordt vervangen door wat volgt :

"46° posthogeschoolvorming : de laureaatsvorming zoals bedoeld in artikel 340sexies, § 2, eerste lid ;".

Artikel 117

Aan artikel 262 van hetzelfde decreet wordt een 16° toegevoegd, dat luidt als volgt :

"16° beslist over de toetreding tot en bevoegdheidsoverdracht aan een associatie. Deze beslissingen worden in afwijking van artikel 264 genomen bij bijzondere meerderheid van twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen.".

Artikel 118

In artikel 340ter van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 14 juli 1998 en gewijzigd bij de decreten van 22 december 1999 en 21 december 2001, wordt in paragraaf 2 het woord "posthogeschoolvorming" vervangen door de woorden "bijscholing en nascholing".

Artikel 119

Aan artikel 3 van het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"In dit decreet wordt er onder "postinitieel onderwijs" verstaan de opleidingen die leiden tot een diploma van master en waarvoor de inschrijving primair openstaat voor personen die reeds in het bezit zijn van een graad van master. Personen die niet in het bezit zijn van een graad van master kunnen toegelaten worden na een intakegesprek waarin de instelling peilt naar de motivatie en de wetenschappelijke affiniteit van de student en naar de aard van de beroepservaring".

Artikel 120

Artikel 11 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 11

Het postinitieel onderwijs dat verstrekt wordt door de instellingen, kan worden bekrachtigd met een diploma van master of een getuigschrift, dat uitgereikt wordt door de betrokken instelling na het met goed gevolg beëindigen van de opleiding.

Het Accreditatieorgaan accrediteert de aangeboden opleiding wanneer het op basis van de gepubliceerde externe beoordeling in redelijkheid meent te kunnen besluiten dat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn zoals bedoeld in artikel 58 van het decreet van (betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen). De instelling legt haar accreditatiedossier pas voor na positief advies van de in artikel 14, 2°, bedoelde universiteiten.

In de samenwerkingsovereenkomst vermeld in artikel 14, 2°, worden nadere regels gespecificeerd waaronder de interne en externe kwaliteitszorg wordt georganiseerd en hoe de instelling gevolg geeft aan de uitkomsten van deze kwaliteitsbeoordeling.

De universiteitsbesturen van de universiteiten waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten, stellen de samenstelling en de opdrachten vast van de commissie die wordt belast met de externe kwaliteitsbeoordeling.".

Artikel 121

Artikel 12 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 12

Overeenkomstig de voorschriften van Titel I van het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, toetst het Accreditatieorgaan de kwaliteit en het niveau van de opleiding op basis van de gepubliceerde externe beoordeling.".

AFDELING 2

Opheffingsbepalingen

Artikel 122

§ 1.Artikel 2, 8°, 11°, 12°, 17°, 18°, 19°, 20° en 53°, en hoofdstuk 2 en titel II, met uitzondering van afdeling 4, onderafdeling 4 en afdeling 16, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, worden opgeheven.

§ 2. De hoofdstukken II, III, VI en VII van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van de artikelen 7bis, 15bis, 33, 40, 43 en 62 worden opgeheven.

AFDELING 3

Overgangsbepalingen

ONDERAFDELING 1

Omvorming naar bachelor-masterstructuur

Artikel 123

§ 1. De universiteiten en hogescholen vormen hun academische opleidingen c.q. hun basisopleidingen die zij bij of krachtens het universiteitendecreet c.q. het hogescholendecreet in het academiejaar 2001-2002 kunnen aanbieden om in bachelors- en mastersopleidingen overeenkomstig de structuur vervat in de artikelen 11 tot en met 19 van dit decreet en overeenkomstig hun onderwijsbevoegdheid vastgelegd in de artikelen 23 tot 53. De universiteiten kunnen voortgezette academische opleidingen die ze in het academiejaar 2001-2002 aanbieden, door samenvoeging met een academische opleiding of met een afstudeerrichting van een academische opleiding omvormen tot een mastersopleiding die aansluit bij een bachelorsopleiding. De hogescholen kunnen hun voortgezette opleidingen door samenvoeging met een basisopleiding van twee cycli of met een afstudeerrichting van zo'n basisopleiding omvormen tot een mastersopleiding die aansluit bij een bachelorsopleiding.

§ 2. Ten laatste op 30 september 2003 delen de universiteiten en hogescholen hun voorstellen van omvorming mede aan de Vlaamse regering. Deze voorstellen tot omvorming bevatten per opleiding de volgende gegevens :

1° de naam van de opleiding ;

2° de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

3° de bevoegde instelling die de opleiding aanbiedt en de associatie waarvan deze lid is ;

4° de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

5° de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

6° eventueel de titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren ;

7° de opleiding of opleidingen die door de voorgestelde bachelors- of mastersopleiding zal of zullen worden vervangen ;

8° het academiejaar waarin de omgevormde opleiding voor het eerst zal aangeboden worden ;

9° eventueel de afstudeerrichting(en) ;

10° de onderwijstaal gebruikt in de opleiding.

De lijst vermeldt de gegevens bedoeld in artikel 64, § 2, 2°, a), b), c), d) of e), naar gelang van het geval.

§ 3. In het geval het gaat om de omvorming van een basisopleiding van twee cycli tot een bachelors- en mastersopleiding in het academisch onderwijs dient het omvormingsdossier bovenop de hiervoor genoemde elementen de volgende elementen te bevatten :

1° het positief advies van de associatie waaronder de hogeschool ressorteert ;

2° een beschrijving van de inzet van personeel en middelen voor deze opleidingen en van de kwalificaties van het personeel ;

3° de wijze waarop deze opleidingen zullen worden ondersteund door wetenschappelijk onderzoek en in het bijzonder de wijze waarop de leden van het assisterend en onderwijzend personeel die instaan voor deze opleidingen worden ingeschakeld in het wetenschappelijk onderzoek in het betreffende wetenschapsdomein. Deze onderzoekscapaciteit kan geheel of gedeeltelijk in de instellingen-leden van de associatie aanwezig zijn. Indien zij slechts gedeeltelijk aanwezig is, dient zij te worden aangevuld door middel van een samenwerkingsovereenkomst met één of meerdere binnen- of buitenlandse universiteiten. Deze samenwerkingsovereenkomsten vormen een onderdeel van het dossier ;

4° het tijdspad met de fasering van de verwezenlijking van de ondersteuning van de opleidingen in het academisch onderwijs aan de hogescholen door wetenschappelijk onderzoek ;

5° het engagement van de betrokken universiteit om de bijdrage van de hogeschool tot het onderzoek in associatieverband mee gestalte te geven en om de mijlpalen vastgelegd in het tijdspad te verwezenlijken.

§ 4. Indien de studieomvang van de voorgestelde

– bachelorsopleiding in het hoger professioneel onderwijs meer bedraagt dan 180 studiepunten ;

– mastersopleiding vermeerderd met de studieomvang van de kortste bachelorsopleiding waarop de mastersopleiding rechtstreeks aansluit, meer of minder bedraagt dan het totaal aantal studiepunten van de opleiding of opleidingen die erdoor worden vervangen,

dan dient dit bijkomend te worden gemotiveerd.

Indien in de omvorming ook een voortgezette opleiding is betrokken, wordt het aantal studiepunten van die voortgezette opleiding niet in rekening gebracht voor de bepaling van het totaal aantal studiepunten van de opleiding of opleidingen die vervangen worden door de nieuwe opleiding of opleidingen.

§ 5. De Vlaamse regering stelt vóór 15 februari 2004 de lijst op van de bachelorsopleidingen die de universiteiten en hogescholen ten vroegste vanaf het academiejaar 2004-2005 en ten laatste vanaf het academiejaar 2005-2006 kunnen opstarten, en van de mastersopleidingen die de universiteiten en hogescholen ten vroegste vanaf het academiejaar 2007-2008 en ten laatste vanaf het academiejaar 2008-2009 kunnen organiseren. Deze lijst bevat de gegevens vermeld in § 2. Deze lijst vormt de eerste versie van het Hoger Onderwijsregister bedoeld in artikel 64.

De Vlaamse regering wint voorafgaandelijk het advies in van de Erkenningscommissie over de voorstellen van de hogescholen en universiteiten bedoeld in §§ 2 tot 4. De Erkenningscommissie beoordeelt of de door de universiteiten en hogescholen voorgestelde opleidingen en graden overeenstemmen met hun onderwijsbevoegdheid bepaald in de artikelen 26 tot en met 53 en onderzoekt tevens de samenhang van de voorgestelde graden en kwalificaties en de eventuele titels in het geheel van de lijst. De Erkenningscommissie deelt haar advies ten laatste op 15 januari 2004 mede aan de Vlaamse regering. Een niet tijdig verstrekt advies wordt geacht gegeven te zijn.

Voor de voorstellen van opleidingen die een vermeerdering of vermindering van het aantal studiepunten impliceren, zoals bedoeld in § 4, wint de Vlaamse regering bovendien het advies in van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Vlaamse Hogescholenraad. Deze delen het advies ten laatste op 1 november 2003 aan de Vlaamse regering mede. Een niet tijdig verstrekt advies wordt geacht gegeven te zijn.

Indien het gaat om de omvorming van een basisopleiding van twee cycli in bachelors- en mastersopleidingen in het academisch onderwijs toetst de Erkenningscommissie ook of de voorgestelde ondersteuning door wetenschappelijk onderzoek door de onderzoekscapaciteit in de instellingen-leden van de associatie en via de samenwerkingsovereenkomsten met andere universiteiten realistisch is en inhoudelijk in voldoende mate is afgestemd op de inhoud en het niveau van de academische opleidingen.

De universiteiten en hogescholen kunnen voor de opleidingen waarvan de Vlaamse regering het omvormingsdossier niet aanvaard heeft, één jaar later nog één keer een nieuwe omvormingsaanvraag indienen volgens dezelfde procedure : mededeling van de voorstellen van omvorming ten laatste op 30 juni 2004, advies Erkenningscommissie ten laatste op 1 november 2004 en vaststelling van de lijst door de Vlaamse regering voor 1 januari 2005.

§ 6. De ambtshalve geregistreerde instellingen, bedoeld in de artikelen 54 en 55, vormen hun opleidingen leidend tot de graad van licentiaat die zij krachtens artikel 1, III, c), van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs kunnen aanbieden, om in bachelors- en mastersopleidingen overeenkomstig de structuur vervat in de artikelen 11 tot en met 19 van dit decreet en overeenkomstig hun onderwijsbevoegdheid vastgelegd in de artikelen 54 en 55. Zij delen hun voorstellen van omvorming mede aan de Vlaamse regering ten laatste op 30 september 2003. Deze voorstellen tot omvorming bevatten per opleiding de volgende gegevens :

1° de naam van de opleiding ;

2° de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

3° de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

4° de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

5° de opleiding of de opleidingen of de afstudeerrichting die door de voorgestelde bachelors- en mastersopleiding zal of zullen worden vervangen ;

6° in voorkomend geval de afstudeerrichtingen ;

7° de nodige gegevens met betrekking tot de vooropleidingseisen en met betrekking tot de mogelijke vervolgopleidingen binnen de instellingen zelf ;

8° de eventuele afstudeerrichtingen.

Voor het overige zijn de bepalingen van § 5, eerste, tweede en vijfde alinea, van overeenkomstige toepassing.

§ 7. Naast de bachelors- en mastersopleidingen vermeld in de lijst van de omvormingsvoorstellen bedoeld in § 2 kunnen de volgende instellingen vanaf het academiejaar 2004-2005 de hieronder genoemde opleidingen aanbieden. Deze opleidingen worden niet beschouwd als nieuwe opleidingen in de zin van artikel 61. Ze moeten wel vermeld worden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7° :

1° de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende kan in het studiegebied Industriële wetenschappen de opleiding Kunststofverwerking aanbieden waarvoor binnen een associatie in het academisch onderwijs de graden van bachelor en master kunnen verleend worden ;

2° de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen kan in het studiegebied Sociaal-agogisch werk de opleiding Maatschappelijke veiligheid aanbieden waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan verleend worden ;

3° de Hogeschool West-Vlaanderen kan in het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde de opleiding Netwerkeconomie aanbieden waarvoor in het hoger professioneel onderwijs de graad van bachelor kan verleend worden.

§ 8. De Katholieke Universiteit Leuven kan de bachelorsopleiding in het studiegebied Onderwijskunde op het grondgebied van de Stad Kortrijk bedoeld in artikel 27, § 2, 8°, aanbieden vanaf het academiejaar 2004-2005. Deze opleiding wordt niet als een nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61. Ze moet wel vermeld worden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7°.

Artikel 124

§ 1. De oorspronkelijke opleidingen en de omgevormde opleidingen die vermeld zijn in de lijst bedoeld in artikel 123, § 5, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het academiejaar dat aanvangt in het jaar na het jaar waarin het rapport van de externe beoordeling werd gepubliceerd als de publicatie van het rapport valt na 1 januari 2005.

§ 2. De oorspronkelijke opleidingen en de omgevormde opleidingen die vermeld zijn in de lijst bedoeld in artikel 123, § 5, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het academiejaar dat aanvangt in het achtste kalenderjaar na het jaar waarin het rapport van de externe beoordeling werd gepubliceerd, indien de datum van publicatie valt tussen 1 januari 1998 en 31 december 2004.

§ 3. Alle overgangsaccreditaties bedoeld in de voorgaande paragrafen vervallen in ieder geval op het einde van het academiejaar 2012-2013.

§ 4. De oorspronkelijke opleidingen en de omgevormde opleidingen die vermeld zijn in de lijst bedoeld in artikel 125, § 4, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het vierde academiejaar te rekenen met ingang van het academiejaar waarin de omgevormde opleidingen voor het eerst worden georganiseerd.

§ 5. De oorspronkelijke opleidingen en de omgevormde opleidingen bedoeld in artikel 123, § 6, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot het einde van het academiejaar 2007-2008.

§ 6. De opleidingen die de ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening organiseren en die bekrachtigd worden met de graad van master, worden geacht geaccrediteerd te zijn tot het einde van het academiejaar 2007-2008.

Artikel 125

§ 1. De universiteiten kunnen de voortgezette academische opleidingen die ze in het academiejaar 2001-2002 aanboden, omvormen in mastersopleidingen die aansluiten of volgen op een bachelorsopleiding of tot mastersopleidingen die volgen op een ander mastersopleiding. De universiteiten kunnen na het academiejaar 2008-2009 geen voortgezette academische opleidingen meer organiseren. De universiteiten melden elke voorgenomen omvorming aan bij de Vlaamse regering. Daarbij verstrekken zij de volgende gegevens :

1° de naam van de opleiding ;

2° de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

3° de bevoegde instelling die de opleiding aanbiedt en de associatie waarvan ze lid is ;

4° de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

5° de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

6° eventueel de titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren ;

7° de opleiding of opleidingen die door de voorgestelde mastersopleiding zal of zullen worden vervangen ;

8° het academiejaar waarin de omgevormde opleiding voor het eerst zal aangeboden worden ;

9° de gegevens bedoeld in artikel 64, § 2, 2°, c) of d), naar gelang van het geval ;

10° eventueel de afstudeerrichting(en) ;

11° de onderwijstaal gebruikt in de opleiding.

§ 2. De hogescholen kunnen hun voortgezette opleidingen die ze in het academiejaar 2001-2002 aanbieden en die volgen op een basisopleiding van twee cycli, omvormen in een mastersopleiding die aansluit of volgt op een bachelorsopleiding of tot een mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding op voorwaarde dat de hiervoor bedoelde basisopleiding van twee cycli omgevormd werd in een bachelors- en een mastersopleiding volgens de voorschriften bepaald in artikel 123. De hogescholen kunnen na het academiejaar 2008-2009 geen voortgezette opleidingen meer organiseren. De hogescholen melden elke voorgenomen omvorming aan bij de Vlaamse regering. Daarbij verstrekken ze de volgende gegevens :

1° de naam van de opleiding ;

2° de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

3° de bevoegde instelling die de opleiding aanbiedt en de associatie waarvan deze lid is ;

4° de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

5° de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

6° eventueel de titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren ;

7° de opleiding of opleidingen die door de voorgestelde mastersopleiding zal of zullen worden vervangen ;

8° het academiejaar waarin de omgevormde opleiding voor het eerst zal aangeboden worden ;

9° de gegevens bedoeld in artikel 64, § 2, 2°, c) of d), naar gelang van het geval ;

10° eventueel de afstudeerrichting(en) ;

11° de onderwijstaal gebruikt in de opleiding.

§ 3. De hogescholen kunnen hun voortgezette opleidingen die ze in het academiejaar 2001-2002 aanbieden en die volgen op een basisopleiding van één cyclus, omvormen in een bachelorsopleiding of in een bachelorsopleiding die volgt op een andere bachelorsopleiding. De hogescholen kunnen na het academiejaar 2007-2008 geen voortgezette opleidingen meer organiseren. De hogescholen melden elke voorgenomen omvorming aan bij de Vlaamse regering. Daarbij verstrekken ze de volgende gegevens :

1° de naam van de opleiding ;

2° de doelstellingen en de eindtermen van de opleidingen ;

3° de bevoegde instelling die de opleiding aanbiedt en de associatie waarvan deze lid is ;

4° de studieomvang van de opleiding uitgedrukt in studiepunten ;

5° de graad waartoe de opleiding leidt, de kwalificatie van de graad en eventueel de specificatie van de graad ;

6° eventueel de titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren ;

7° de opleiding of opleidingen die door de voorgestelde bachelorsopleiding zal of zullen worden vervangen ;

8° het academiejaar waarin de omgevormde opleiding voor het eerst zal aangeboden worden ;

9° de gegevens bedoeld in artikel 64, § 2, 2°, a) of e), naar gelang van het geval ;

10° eventueel de afstudeerrichting(en) ;

11° de onderwijstaal gebruikt in de opleiding.

§ 4. Ten laatste op 30 september 2003 delen de universiteiten en hogescholen hun voorstellen van omvorming mee aan de Vlaamse regering. De Vlaamse regering stelt voor 15 februari 2004 de lijst van de bachelors- en mastersopleidingen die de universiteiten e hogescholen na de omvorming van de voortgezette opleidingen kunnen organiseren. De Vlaamse regering wint voorafgaandelijk het advies in van de Erkenningscommissie zoals omschreven in artikel 123, § 5, tweede lid.

§ 5. Voor de omvorming van de voortgezette opleidingen die de instellingen voor de eerste keer aanbieden in het academiejaar 2002-2003 beoordeelt daarenboven de Vlaamse regering de macrodoelmatigheid zoals bedoeld in artikel 61, § 1, alvorens de omvormingslijst vast te stellen.

§ 6. De universiteiten en hogescholen kunnen voor de voortgezette opleidingen waarvan de Vlaamse regering het omvormingsdossier niet aanvaard heeft, één jaar later nog één keer een nieuwe omvormingsaanvraag indienen volgens dezelfde procedure : mededeling van de voorstellen van omvorming ten laatste op 30 juni 2004, advies Erkenningscommissie ten laatste op 1 november 2004 en vaststelling van de lijst door de Vlaamse regering voor 1 januari 2005.

§ 7. In geval een universiteit mee wil participeren in het aanbieden van een interuniversitair georganiseerde mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een interuniversitair georganiseerde voortgezette academische opleiding, samen met de universiteiten die nu die gezamenlijke voortgezette academische opleidingen aanbieden, dan wordt die mastersopleiding in hoofde van die universiteit niet als een nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61. Die universiteit moet die mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 1, 7°. In geval dat een hogeschool mee wil participeren in het aanbieden van een gezamenlijk georganiseerde bachelorsopleiding of mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een gezamenlijk georganiseerde voortgezette opleiding, samen met hogescholen die nu die gezamenlijk georganiseerde voortgezette opleiding aanbieden, dan wordt die bachelorsopleiding of mastersopleiding in hoofde van die hogeschool niet als een nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61. Die hogeschool moet die bachelors- of mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7°, of § 3, 7°.

Artikel 126

§ 1. De universiteiten voeren de bachelorsopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006, op voorwaarde dat de opleidingen vermeld

worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5.

§ 2. De universiteiten voeren de mastersopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2007-2008 of vanaf het academiejaar 2008-2009, op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5, of in artikel 125, § 4, behoudens de mastersopleidingen die volgen op een andere mastersopleiding bedoeld in artikel 125, §§ 1, 4 en 5, die vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen ingericht worden en behoudens de mastersopleidingen bedoeld in artikel 61, § 1, laatste alinea.

§ 3. De ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55 voeren hun bachelorsopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006 op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 6. Zij voeren hun mastersopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2007-2008 of vanaf het academiejaar 2008-2009 op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 6.

Artikel 127

§ 1. De hogescholen voeren de bachelorsopleidingen in het hoger professioneel onderwijs geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006, op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5, of in artikel 125, § 4, behoudens de bachelorsopleidingen die volgen op een andere bachelorsopleiding bedoeld in artikel 125, §§ 3, 4 en 5, die vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen ingericht worden

§ 2. De hogescholen die lid zijn van een associatie voeren de bachelorsopleidingen in het academische onderwijs geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006 op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5.

§ 3. De hogescholen die lid zijn van een associatie voeren de mastersopleidingen geleidelijk jaar na jaar in vanaf het academiejaar 2007-2008 of vanaf het academiejaar 2008-2009 op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5, of in artikel 125, § 4, behoudens de mastersopleidingen die volgen op een andere mastersopleiding bedoeld in artikel 125, §§ 2, 4 en 5, die vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen ingericht worden en behoudens de mastersopleidingen bedoeld in artikel 61, § 1, laatste alinea.

ONDERAFDELING 2

Overgangsrecht verlening van de graden van bachelor en master

Artikel 128

§ 1. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de universiteiten de graad van master verlenen in vervanging van of samen met de academische graden van licentiaat, handelsingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, bio-ingenieur, apotheker, arts, tandarts en dierenarts die zij bij of krachtens het universiteitendecreet kunnen verlenen op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5.

§ 2. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de universiteiten in vervanging van of samen met de academische graden van gediplomeerde in de aanvullende studies en van gediplomeerde in de gespecialiseerde studies die zij krachtens het universiteitendecreet mogen verlenen, de graad van master verlenen op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4.

§ 3. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55 de graad van master verlenen in vervanging van of samen met de graad van licentiaat die zij krachtens artikel I, III, c) van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs verlenen, op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 6.

§ 4. De academische graden van licentiaat, handelsingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, bio-ingenieur, landbouwkundig ingenieur, ingenieur voor de scheikunde en de landbouwindustrieën, apotheker, arts, tandarts, dierenarts, van gediplomeerde in de aanvullende studiën, van gediplomeerde in de gespecialiseerde studiën, doctor in de rechten (verleend ten laatste in het academiejaar 1972-1973), doctor in de diergeneeskunde zonder proefschrift of doctor in de genees-, heel-, en verloskunde zonder proefschrift die de universiteiten, de erkende faculteiten voor pro-

testantse godgeleerdheid, de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of de Examencommissies van de Staat voor het universitair onderwijs hebben verleend vóór het academiejaar 2004-2005 zijn gelijkgeschakeld met de graad van de master. De houders van die academische graden zijn gerechtigd tot het voeren van de titel van master. De Vlaamse regering neemt de aanvullende maatregelen die nodig zijn voor de gelijkschakeling van andere academische of universitaire graden op grond waarvan de houder gerechtigd is tot het voeren van een beschermde titel van hoger onderwijs, met de graad van master.

Artikel 129

§ 1. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de hogescholen de graad van bachelor verlenen in vervanging van of samen met de graden van gegradueerde, maatschappelijk assistent, vroedvrouw, kleuteronderwijzer(es), onderwijzer(es) of geaggregeerde voor het secundair onderwijs – groep 1 voor de basisopleidingen van één cyclus die zij krachtens Bijlage 2 van het hogescholendecreet mogen inrichten en op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5.

§ 2. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de hogescholen de graad van master verlenen in vervanging van of samen met de graden van architect, interieurarchitect, industrieel ingenieur, meester, licentiaat en handelsingenieur voor de basisopleidingen van twee cycli die zij krachtens Bijlage 2 van het hogescholendecreet mogen inrichten, op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5.

§ 3 Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de hogescholen in vervanging van of samen met de graden van gediplomeerde in de voortgezette studiën die zij krachtens het hogescholendecreet mogen verlenen, de graad van bachelor verlenen indien het gaat om een voortgezette opleiding die volgt op een basisopleiding van één cyclus die vermeld wordt in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5, en op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4.

§ 4. Vanaf het academiejaar 2004-2005 kunnen de hogescholen in vervanging van of samen met de graden van gediplomeerde in de voortgezette studiën die zij krachtens het hogescholendecreet mogen verlenen, de graad van master verlenen indien het gaat om een voortgezette opleiding die volgt op een basisopleiding van twee cycli en op voorwaarde dat deze basisopleiding van twee cycli omgevormd werd tot een bachelors- en mastersopleiding volgens de voorschriften bepaald in artikel 123 en op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4.

§ 5. De graden gegradueerde, maatschappelijke assistent, vroedvrouw, kleuterleid(st)er, kleuteronderwijzer(es), onderwijzer(es), assistent in de psychologie, maatschappelijk adviseur, architect-assistent, technisch ingenieur, van geaggregeerde voor het secundair onderwijs groep 1 of van geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs die de hogescholen, de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of de Examencommissie van de Staat hebben verleend vóór het academiejaar 2004-2005 in het hogeschoolonderwijs van één cyclus of in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, zijn gelijksgeschakeld met de graad van bachelor. De houders van die graden zijn gerechtigd tot het voeren van de titel van bachelor.

De graden van industrieel ingeieur, architect, interieurarchitect, meester, licentiaat of handelsingenieur die de hogescholen, de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of de Examencommissie van de Staat hebben verleend voor het academiejaar 2004-2005 in het hogeschoolonderwijs van twee cycli of in het hoger onderwijs van het lange type met volledig leerplan, zijn gelijkgeschakeld met de graad van master. De houders van die graden zijn gerechtigd tot het voeren van de titel van master.

De Vlaamse regering neemt de aanvullende maatregelen die nodig zijn voor de gelijkschakeling van de andere graden die in het hoger onderwijs werden verleend overeenkomstig de voorschriften zoals die op het ogenblik van de uitreiking luidden, met de graad van bachelor of master.

Artikel 130

De graden van bachelor of master met of zonder nadere kwalificatie of specificatie, en van doctor of philosophy (met afkorting PhD) die de universiteiten of hogescholen of andere instellingen voor hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap hebben verleend of verlenen voor 31 december 2005 worden geacht op een rechtmatige wijze te zijn verleend. De personen die op grond van die verleende graden de titel van bachelor of master met

of zonder nadere kwalificatie of specificatie voeren of de titel van doctor of philosophy (afgekort PhD) voeren, worden geacht die titel op een rechtmatige wijze te voeren in de Vlaamse Gemeenschap.

ONDERAFDELING 3

Afbouw van de bestaande opleidingen

Artikel 131

§ 1. De universiteiten kunnen de academische opleidingen die leiden tot de graad van kandidaat geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2004-2005.

§ 2. De universiteiten kunnen de academische opleidingen die leiden tot de graad van licentiaat, handelsingenieur, bio-ingenieur, burgerlijk ingenieur, burgerlijk ingenieur-architect, apotheker en tandarts geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2006-2007 en de academische opleidingen die leiden tot de graad van arts en dierenarts vanaf 2007-2008.

§ 3. De universiteiten kunnen de voortgezette academische opleidingen die worden bekrachtigd met de graad van 'Gediplomeerde in de aanvullende studies van …' of 'Gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van …' afbouwen, indien van toepassing geleidelijk jaar na jaar, vanaf het academiejaar 2004-2005.

§ 4. De ambtshalve geregistreerde instellingen bedoeld in de artikelen 54 en 55 kunnen hun opleidingen die leiden tot de graad van licentiaat geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2004-2005 of vanaf het academiejaar 2005-2006.

Artikel 132

§ 1. De hogescholen kunnen de basisopleidingen van één cyclus geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2004-2005.

§ 2. De hogescholen kunnen de basisopleidingen van twee cycli die leiden tot de graad van kandidaat geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2004-2005.

§ 3. De hogescholen kunnen de basisopleidingen van twee cycli die leiden tot de graad van licentiaat, architect, interieurarchitect, meester, industrieel ingenieur en handelsingenieur geleidelijk jaar na jaar afbouwen vanaf het academiejaar 2006-2007.

Artikel 133

§ 1. De afbouw van opleidingen zoals bedoeld in de artikelen 131 en 132 gebeurt parallel met de opbouw van de bachelors- en mastersopleidingen zoals bedoeld in de artikelen 126 en 127 die hen volgens de lijsten bedoeld in artikel 123, § 5, vervangen, met dien verstande dat de instellingen gedurende maximaal twee academiejaren de vervangen en de vervangende opleidingen tegelijk mogen aanbieden en de overeenstemmende graden verlenen.

§ 2. De universiteiten en hogescholen voorzien in aangepaste overgangs- en begeleidingsmaatregelen voor studenten bij de opbouw van de bachelors- en mastersopleidingen en de afbouw van de opleidingen die erdoor vervangen worden.

§ 3. De transnationale Universiteit Limburg kan in of over de studiegebieden of delen van studiegebieden heen zoals bepaald in het verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de transnationale Universiteit Limburg, tot het einde van het academiejaar 2006-2007 naast de graden van bachelor en master de graad van kandidaat uitreiken na het met goed gevolg voltooien van de eerste twee studiejaren van de betreffende bachelorsopleidingen.

§ 4. De Universiteit Antwerpen kan de bijkomende opleidingen die ze krachtens het decreet van [...] houdende oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen, vanaf het academiejaar 2003-2004 kan aanbieden, omvormen tot bachelors- en mastersopleidingen. In het geval dat de Universiteit Antwerpen de bijkomende opleidingen pas vanaf het academiejaar 2004-2005 aanbiedt, worden die opleidingen niet beschouwd als nieuwe opleidingen in de zin van artikel 61.

§ 5. Het Limburgs Universitair Centrum kan na het met goed gevolg voltooien van de eerste cyclus van de opleiding in de verkeerskunde de graad van kandidaat in de verkeerskunde verlenen en kan na het met goed gevolg voltooien van de tweede cyclus van de opleiding in de verkeerskunde de graad

van licentiaat verlenen voorzover het eerste jaar van de eerste cyclus wordt ingericht vanaf het academiejaar 2003-2004. Deze opleidingen worden vervolgens conform de voorschriften van artikel 123 omgevormd en conform de voorschriften van artikel 131, § 2, afgebouwd. Indien het eerste jaar van de hiervoor bedoelde opleiding pas voor het eerst wordt ingericht vanaf het academiejaar 2004-2005 wordt ze niet als nieuwe opleiding beschouwd in de zin van artikel 61.

§ 6. De opleidingen bedoeld in §§ 4 en 5 die pas voor het eerst in het academiejaar 2004-2005 worden ingericht, moeten ook deel uit maken van de omvormingsvoorstellen bedoeld in artikel 123, § 2, met uitzondering van de gegevens bedoeld in artikel 123, § 2, 7°.

Artikel 134

Vanaf het academiejaar 2010-2011 kunnen universiteiten en hogescholen nog slechts opleidingen overeenkomstig de structuur vervat in de artikelen 11 tot en met 19 aanbieden met uitzondering van de opleidingen in het studiegebied diergeneeskunde waarvan de afbouw eindigt in het academiejaar 2010-2011 en van de opleidingen in het studiegebied geneeskunde waarvan de afbouw eindigt in het academiejaar 2011-2012.

Artikel 135

De Vlaamse regering kan onder opgave van de redenen de data vermeld in dit hoofdstuk wijzigen na advies van de Erkenningscommissie bedoeld in artikel 63.

Artikel 136

De hogescholen en universiteiten kunnen overeenkomstig de op het ogenblik van inwerkingtreding van titel I van dit decreet, geldende voorschriften vervat in het hogescholendecreet en in het universiteitendecreet en krachtens die decretale voorschriften bepaalde reglementaire voorschriften de bestaande initiële academische lerarenopleidingen van academisch niveau, de bestaande initiële lerarenopleiding leidend tot het diploma van leraar dans en de bestaande voortgezette lerarenopleidingen c.q. de bestaande initiële academische lerarenopleidingen verder blijven aanbieden. Voor de toepassing van die voorschriften wordt vanaf het academiejaar 2004-2005 ook verstaan onder :

1° ‘tweede cyclus’ : het laatste jaar van een bachelorsopleiding en de studiejaren van een daarop aansluitende mastersopleiding ;

2° ‘diploma van de eerste cyclus’ : het getuigschrift van succesvolle voltooiing van ten minste twee studiejaren van een bachelorsopleiding in het academisch onderwijs ;

3° ‘diploma van de tweede cyclus’ : het diploma van een mastersopleiding ;

4° ‘basisopleiding dans’ : bachelorsopleiding dans.

Artikel 137

§ 1. Voor de toepassing van artikel 43 van het universiteitendecreet wordt vanaf het academiejaar 2004-2005 ook verstaan onder :

1° ‘academische opleidingen’ : de bachelorsopleidingen en de mastersopleidingen die aansluiten op een bachelorsopleiding ;

2° ‘voortgezette academische opleidingen’ : de mastersopleidingen die volgen op andere mastersopleidingen.

§ 2. Voor de toepassing van artikel 32 van het hogescholendecreet wordt vanaf het academiejaar 2004-2005 ook verstaan onder ‘basisopleidingen’ de bachelorsopleidingen en de mastersopleidingen met uitzondering van de bachelorsopleidingen die volgen op een andere bachelorsopleiding en de mastersopleidingen die volgen op een andere mastersopleiding.

Artikel 138

§ 1. De voorschriften vervat in hoofdstuk III van het universiteitendecreet en de voorschriften vastgesteld krachtens dit hoofdstuk blijven van toepassing op de organisatie van de academische opleidingen en op de voortgezette academische opleidingen in afbouw overeenkomstig deze afdeling.

§ 2. De voorschriften vervat in titel II van het hogescholendecreet en de voorschriften vastgesteld krachtens dit hoofdstuk blijven van toepassing op de organisatie van de basisopleidingen van één cyclus en op de basisopleidingen van twee cycli in afbouw overeenkomstig deze afdeling.

AFDELING 4

Inwerkingtredingsbepalingen

Artikel 139

De artikelen van titel I treden in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005 met uitzondering van hoofdstuk 3, afdelingen 1 en 2, hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7, afdeling 1, artikel 114 en afdeling 3, onderafdeling 1 en 3 die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 2003 en met uitzondering van hoofdstuk 7, afdeling 3, onderafdeling 2, artikel 128, § 4 en artikel 129, § 5 die in werking treden op 1 juli 2005.

TITEL II

Financiering Hogescholen

HOOFDSTUK I

Financierbaarheid opleidingen

Artikel 140

Aan artikel 173, § 2, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° na het woord “samenwerkingsakkoorden” worden de woorden “en associaties” ingevoegd ;

2° de woorden “61, 62 en 63” worden vervangen door de woorden “artikel 94 en hoofdstuk VI van titel I ” en de woorden “dit decreet” worden vervangen door de woorden “het decreet van […] betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen”.

Artikel 141

Aan artikel 175 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 16 april 1996, 8 juli 1996 en 14 juli 1998, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 wordt na het woord basisopleiding de woorden "tot het academiejaar 2003-2004" ingevoegd ;

2° aan § 1 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Met ingang van het academiejaar 2004-2005 zijn enkel de volgende opleidingen financierbaar :

1° de bachelors- en mastersopleidingen die voorkomen in het hoger onderwijsregister ;

2° de basisopleidingen die in afbouw zijn.” ;

3° met ingang van het academiejaar 2004-2005 worden §§ 2 en 3 geschrapt :

4° § 4 wordt vervangen door wat volgt :

“§ 4. De berekening van het aantal studenten bedoeld in § 1 gebeurt in 2003 op basis van het gemiddeld aantal studenten op 1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002 en met ingang van 2004 op basis van het gemiddeld aantal studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003.”.

Artikel 142

Artikel 176 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 16 april 1996, wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 176

Om voor de financiering, vermeld in artikel 179, 13°, in aanmerking te komen moet een voortgezette lerarenopleiding voldoen aan volgende voorwaarden :

1° voorkomen op de lijst bedoeld in bijlage I van dit decreet ;

2° slechts eenmaal georganiseerd worden in dezelfde hogeschool.".

HOOFDSTUK II

Berekening financiering

Artikel 143

Aan artikel 179 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 april 1995, 16 april 1996, 8 juli 1996, 15 juli 1997, 18 mei 1999, 22 december 2000, 20 april 2001 en bij het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in de explicitering van W wordt "-SVO" geschrapt en wordt "-ELEKTRON" toegevoegd ;

2° 4° en 7° worden opgeheven ;

3° er wordt een 14° ingevoegd, dat luidt als volgt :

"14° ELEKTRON gelijk is aan de middelen bestemd voor de aankoop van bibliografische gegevensbestanden en tijdschriften in elektronische vorm, zoals bepaald in artikel 183ter.".

Artikel 144

In artikel 180, 4°, van hetzelfde decreet, worden de woorden "1997, 1998, 1999, 2000, 2001" en "90 procent, 80 procent, 70 procent, 60 procent, 50 procent," geschrapt.

Artikel 145

In artikel 181 van hetzelfde decreet worden de woorden "1997, 1998, 1999, 2000, 2001" en "90 procent, 80 procent, 70 procent, 60 procent, 50 procent," geschrapt.

Artikel 146

In artikel 181bis, § 1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 15 juli 1997 wordt het woord "LTBS+55" vervangen door de woorden "bestemd voor de financiering van de personeelsleden van de hogescholen, ter beschikking gesteld wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen, ".

Artikel 147

In artikel 182, § 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 april 1995 en 15 juli 1997, worden de woorden "10 procent in het begrotingsjaar 1998, 20 procent in het begrotingsjaar 1999, 30 procent in het begrotingsjaar 2000, 40 procent in het begrotingsjaar 2001," geschrapt.

Artikel 148

In hetzelfde decreet wordt een artikel 183bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 183bis

§ 1. Aanvullende middelen worden aan de hogescholen toegekend voor :

1° de omvorming van de hogeschoolopleidingen naar de bachelor-masterstructuur ;

2° de wijze waarop zij bij die omvorming de innovatie en de flexibilisering van het onderwijs en leren gestalte geven.

Onder innovatie wordt verstaan het herontwerpen van de curricula naar inhoud, onderwijs- en leervormen, vormen van toetsen en examens en begeleiding van studenten.

Onder flexibilisering van het onderwijs en leren wordt verstaan de ontwikkeling van verschillende wijzen van aanbieden van het onderwijs en van verschillende vormen van begeleiding afgestemd op de beoogde doelgroep, de ontwikkeling van elektronisch studie- en leermateriaal geschikt voor afstandsonderwijs c.q. geschikt voor beroepsactieve mensen en het beschikbaar stellen van verschillende kennisbronnen.

§ 2. De aanvullende middelen, bedoeld in § 1, bestaan uit :

1° de bedragen die vrijkomen door de daling van het globale bedrag van de voorafnames t.o.v. het referentiejaar 2002. Deze bedragen worden in de maand december van het desbetreffende be-

grotingsjaar in mindering gebracht op de werkingsmiddelen, zoals bedoeld in artikel 178 en in betaling gesteld in de maand januari van het volgende begrotingsjaar ;

2° en verhoogd met de volgende bedragen uitgedrukt in duizend euro :

a) in 2003 : 1.909 ;

b) in 2004 : 3.818 ;

c) in 2005 : 5.602 ;

d) in 2006 : 7.362.

§ 3. De aanvullende middelen worden toegekend op voorwaarde dat de hogescholen een onderwijsontwikkelingsplan voorleggen aan de Vlaamse regering. Het onderwijsontwikkelingsplan bevat ten minste :

1° een gedetailleerde beschrijving hoe de hogescholen de doelstellingen, zoals vermeld in § 1, gaan realiseren ;

2° het tijdspad waarop de belangrijkste mijlpalen zijn aangegeven.

Het onderwijsontwikkelingsplan dient in voorkomend geval door de instellingen behorende tot de associatie waarvan de hogeschool deel uitmaakt, positief te worden geadviseerd.

§ 4. Het bedrag bedoeld in § 2 wordt verdeeld op basis van het mechanisme van de onderwijsbelastingseenheden, zoals omschreven in de artikelen 188 tot en met 193. In afwijking van artikel 190, § 6, wordt de berekening gemaakt op basis van het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003. In de begrotingsjaren 2003, 2004 en 2005 komen alle hogescholen in aanmerking die voldoen aan de voorwaarden van § 3. Vanaf het begrotingsjaar 2006 komen de hogescholen in aanmerking wiens onderwijsontwikkelingsplan voor de jaren 2003, 2004 en 2005 gerealiseerd is.

§ 5. De hogescholen bezorgen hun onderwijsontwikkelingsplan aan de Vlaamse regering uiterlijk op 30 september 2003.

De hogescholen bezorgen een gedetailleerd rapport over de realisatie van het onderwijsontwikkelingsplan aan de Vlaamse regering uiterlijk op 31 december 2005.

§ 6. De Vlaamse regering wint het advies in van onafhankelijke deskundigen die de onderwijsontwikkelingsplannen toetsen op hun deugdelijkheid en die de realisatie ervan eind 2005 evalueren.”.

Artikel 149

In hetzelfde decreet wordt een artikel 183ter ingevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 183ter

§ 1. De Vlaamse regering draagt in de vorm van een jaarlijkse toelage bij aan de aankoop van bibliografische gegevens en tijdschriften in elektronische vorm. Het totale bedrag van de toelage is vastgesteld op 549.298 euro. Dit bedrag wordt vanaf 2004 jaarlijks geïndexeerd volgens het mechanisme bepaald in artikel 184, § 1.

§ 2. De middelen bedoeld in § 1 worden jaarlijks onder de hogescholen verdeeld op basis van het gemiddelde van het procentueel aandeel van elke hogeschool in het totaal aantal financierbare studenten op 1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002 enerzijds en van het procentueel aandeel van elke hogeschool in het totaal aantal personeelsleden – onderwijzend en administratief en technisch personeel – uitgedrukt in voltijdse eenheden op 1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002 anderzijds.”.

Artikel 150

Artikel 186 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel 151

Artikel 187 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Artikel 152

Aan artikel 190 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 14 juli 1998, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 3 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 3. De Vlaamse regering draagt tijdens de periode 2002-2006 in de vorm van een jaarlijkse toelage bij in de financiering van de academisering van de tweecycli-opleidingen aan de hogescholen. Het totale bedrag van de toelage wordt als volgt vastgelegd :

in 2002 : 0,75 miljoen euro ;

in 2003 : 5,0 miljoen euro ;

in 2004 : 8,0 miljoen euro ;

in 2005 : 10,9 miljoen euro ;

in 2006 : 12,90 miljoen euro.

Dit bedrag wordt verdeeld onder de vorm van academiseringseenheden overeenkomstig het volgend schema :

– Groep A : 0,3 punten ;

– Groep B : 0,1 punten ;

– Groep C : 0,2 punten ;

– Groep D : 0,05 punten.

Elke hogeschool ontvangt een aantal academiseringseenheden, gelijk aan de som van de producten van de financierbare studenten per financieringsgroep in de tweecycli-opleidingen en het bovenstaand puntengewicht.

Het bedrag per academiseringseenheid is gelijk aan het totaal beschikbare bedrag gedeeld door de som van de academiseringseenheden van alle hogescholen.

Het bedrag per hogeschool is gelijk aan het product van het bedrag per academiseringseenheid en de academiseringseenheden van de hogeschool." ;

2° Er wordt een § 4 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 4. Om voor de in § 3 bedoelde subsidiëring in aanmerking te komen, sluiten de hogescholen met de Vlaamse regering een overeenkomst. Deze overeenkomst omvat ten minste :

a) een gedetailleerde planning tot 2006 omtrent de realisatie van de volgende opdrachten :

– het garanderen dat alle academische opleidingen aangeboden binnen de associaties gestoeld zijn op wetenschappelijk onderzoek ;

– de inschakeling van de leden van het onderwijzend personeel van de hogescholen in het wetenschappelijk onderzoek ;

b) de wijze waarop de realisatie van deze opdrachten geëvalueerd wordt ;

c) de rapportering over de besteding van deze subsidiëring." ;

3° een § 5 wordt toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 5.De besteding van deze middelen valt integraal onder het toepassingsgebied van artikel 173." ;

4° er wordt een § 6 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 6.Voor de berekening van het aantal studenten, zoals bedoeld in §§ 1 tot 3, wordt het gemiddelde aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, op 1 februari 2002 en op 1 februari 2003 in aanmerking genomen. Met ingang van het begrotingsjaar 2003 worden de bedragen bedoeld in § 3 jaarlijks geïndexeerd volgens het mechanisme bepaald in artikel 184, § 1.".

Artikel 153

In hetzelfde decreet wordt een artikel 190bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 190bis

§ 1. De Vlaamse regering draagt jaarlijks bij in de financiering van projecten van hogescholen, die een versterking inhouden van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek van het hoger professioneel onderwijs.

Daartoe wordt met ingang van 2003 jaarlijks aan de hogescholen voor de opleidingen bedoeld in artikel 14, § 1, van het decreet van [...] betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen een bedrag toegekend van 3,0 miljoen euro.

Voor de middelen van het begrotingsjaar 2003 gebeurt de verdeling volgens het aantal financierbare

studenten in de opleidingen van het hoger professioneel onderwijs op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003.

§ 2. Daarenboven ontvangen deze hogescholen voor deze opleidingen bedoeld in § 1 een bijdrage, waarvan het totale bedrag wordt vastgesteld op in duizend euro :

– 4.000 in 2004 ;

– 4.500 in 2005 ;

– 6.000 vanaf 2006.

Om in aanmerking jte komen voor subsidiëring wordt voor elk project bij de aanvraag een concrete omschrijving van de doelstellingen en een concrete realisatieplanning ingediend.

Een commissie samengesteld uit vertegenwoordigers van de overheid en deskundigen inzake projectmatig wetenschappelijk onderzoek, adviseert de Vlaamse regering omtrent de financiering op basis van de ingediende dossiers. De Vlaamse regering stelt de leden van de commissie aan en bepaalt de nadere regelen inzake haar werking en haar toetsingbevoegdheid, rekening houdend met wat volgt.

Bij de beoordeling van de aanvragen hanteert de beoordelingscommissie volgende criteria :

1° de potenties van het project inzake wetenschappelijke kwaliteit en de maatschappelijke en/of economische relevantie van het project ;

2° de aflijning van het onderzoeksdoel ;

3° de doelmatigheid van het project, in functie van de concrete afstemming van het project op het onderzoeksdoel ;

4° de potenties van het project inzake de uitbouw van synergieën tussen onderscheiden onderzoeksdomeinen ;

5° de relevantie van het project voor wat betreft het onderwijs verstrekt in de betrokken instelling.

Op basis van de criteria bedoeld in het vierde lid adviseert de commissie de Vlaamse regering schriftelijk met betrekking tot :

1° de selectie van de projecten ;

2° de toekenning van de middelen per project.".

Artikel 154

In artikel 193 van hetzelfde decreet worden de woorden “voor het betrokken begrotingsjaar” vervangen door de woorden”, berekend op basis van het gemiddeld studentenaantal op 1 februari 2001, op 1 februari 2002 en op 1 februari 2003 ;”.

Artikel 155

Artikel 194 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 194

Het historisch forfait (HF) van een hogeschool is gelijk aan

0.20XW95.

Het HF wordt jaarlijks aangepast volgens de formule bedoeld in artikel 184.”.

Artikel 156

Artikel 195 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 8 juli 1996, wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 195

Het deel van de werkingsuitkering van een hogeschool dat varieert met de studentenpopulatie, uitgedrukt in aantal financierbare studenten, is gelijk aan :

S x BFS

waarbij : S voor de berekening van de werkingsuitkeringen van de begrotingsjaren 2002 tot en met 2006 gelijk is aan het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 1996, 1 februari 1997, 1 februari 1998, 1 februari 1999 en 1 februari 2000.

BFS beantwoordt aan het bedrag per financierbare student en wordt als volgt berekend :

BFS=(SW-SHF)x0,2/SS

waarbij :

SS voor de berekening van de werkingsuitkeringen van de begrotingsjaren 2002 tot en met 2006 gelijk is aan de som van het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 1996, 1 februari 1997, 1 februari 1998, 1 februari 1999 en 1 februari 2000 per hogeschool.".

HOOFDSTUK III

Financiering van de investeringen

Artikel 157

Aan artikel 198 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de huidige tekst van het artikel wordt § 1 ;

2° er wordt een § 2 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 2. In de schoot van de associatie wordt een advies gegeven over de meerjarenplanning en over de besteding van de investeringsmiddelen. Dit advies is gebaseerd op het in artikel 101, § 2, 8°, van het decreet van […] betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen bedoelde meerjarenplan voor de onderlinge afstemming van investeringen, infrastructuur, bibliotheek- en documentatievoorzieningen." ;

3° er wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. Voor de hogescholen die geen deel uitmaken van een associatie wordt de in § 1 vermelde norm verhoogd tot 4.000 financierbare studenten.".

HOOFDSTUK IV

Hogere Zeevaartschool

Artikel 158

In het decreet van 9 juni 1998 betreffende de Hogere Zeevaartschool wordt een artikel 34bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 34bis

De artikelen 183bis, 183ter, 190, §§ 3, 4 en 6, 190bis en 198, § 2, van het hogescholendecreet zijn van overeenkomstige toepassing op de Hogere Zeevaartschool.

De besteding van de in artikel 190, § 4, bedoelde middelen valt integraal onder het toepassingsgebied van artikel 32.".

TITEL III

Financiering universiteiten

Artikel 159

Aan artikel 128 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996, 14 juli 1998, 18 mei 1999, 20 april 2001 en 7 december 2001, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"De universiteiten kunnen de kosten voortspruitend uit de samenwerkingsakkoorden bedoeld in de artikelen 94 en 95 van het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen of uit de deelneming aan de associaties bedoeld in hoofdstuk VI van Titel I van hetzelfde decreet aanrekenen op de jaarlijkse werkingsuitkering.".

Artikel 160

In artikel 130 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 7 december 2001 en gewijzigd bij de decreten van 21 december 2001, 5 juli 2002, 14 februari 2003 en worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 worden de woorden “2001, 2002, 2003 en 2004” vervangen door de woorden “2001 tot en met 2006” en wordt 4° vervangen door wat volgt : “ 4° aanvullende middelen waarvan de hoogte en de wijze van toekenning zijn bepaald in § 5.” ;

2° in § 2 wordt 2° vervangen door wat volgt :

“2° Voor de jaren 2002, 2003, 2004, 2005 en 2006 is het forfaitair bedrag, uitgedrukt in duizend euro, voor elke universiteit vastgesteld als volgt :

	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
1. Katholieke Universiteit Leuven	189.265	193.508	192.442	192.442	192.442
2. Vrije Universiteit Brussel	66.128	68.358	68.080	68.080	68.080
3. Universiteit Antwerpen	71.096	72.336	72.061	72.061	72.061
4. Limburgs Universitair Centrum	13.472	13.839	13.812	13.812	13.812
5. transnationale Universiteit Limburg	4.518	4.503	4.487	4.487	4.487
6. Katholieke Universiteit Brussel	4.420	4.780	4.777	4.777	4.777
7. Universiteit Gent	148.694	150.630	150.114	150.114	150.114

” ;

3° in § 3 wordt 2° vervangen door wat volgt :

“2° De Vlaamse universiteiten ontvangen voor de jaren, 2002, 2003, 2004, 2005 en 2006 extra bijdragen aan werkingsuitkeringen, uitgedrukt in duizend euro :

	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
1. Katholieke Universiteit Leuven	3.939	5.588	7.122	7.122	7.122
2. Vrije Universiteit Brussel	1.319	1.924	2.375	2.375	2.375
3. Universiteit Antwerpen	1.998	2.945	3.765	3.765	3.765
4. Limburgs Universitair Centrum	319	476	634	634	634
5. transnationale Universiteit Limburg	105	156	209	209	209
6. Katholieke Universiteit Brussel	112	161	196	196	196
7. Universiteit Gent	8.780	11.847	14.616	14.616	14.616

” ;

4° in § 4, 2°, eerste lid, worden de woorden " Voor de jaren 2002, 2003 en 2004" vervangen door de woorden "In 2002" ;

5° aan § 4, 2°, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Met ingang van 1 januari 2003 worden de eerste en tweede alinea opgeheven." ;

6° in § 5 wordt 2° vervangen door wat volgt :

"2° De volgende aanvullende middelen, uitgedrukt in duizend euro, worden onder de universiteiten verdeeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 130ter :

2003	**2004**	**2005**	**2006**
9.381	14.096	14.096	15.055

".

Artikel 161

In artikel 130bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 27 januari 1993 en vervangen bij het decreet van 7 december 2001 en gewijzigd bij het decreet van 14 februari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 worden de woorden "2002, 2003 en 2004" vervangen door de woorden "2002, 2003, 2004, 2005 en 2006" en worden tussen de woorden "wetenschappen" en "jaarlijks" de woorden "en in 2006 voor de inrichting van de tweede cyclus van de opleidingen wijsbegeerte, geschiedenis en toegepaste biologische wetenschappen georganiseerd conform de voorschriften vervat in artikel 29 van het decreet van betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen" ingevoegd ;

2° in § 2, 1°, worden de woorden "2002, 2003 en 2004" vervangen door de woorden "2002, 2003, 2004, 2005 en 2006" ;

3° er wordt een § 4 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 4. Vanaf 2007 stelt de Vlaamse Gemeenschap werkingsmiddelen beschikbaar van de universiteiten voor het dekken van de kosten van de organisatie van het derde studiejaar van de bachelorsopleidingen in die studiegebieden of delen van studiegebieden waarin de universiteiten alleen de graad van bachelor kunnen verlenen overeenkomstig de bepalingen inzake de onderwijsbevoegdheid. Vanaf 2007 stelt de Vlaamse Gemeenschap werkingsmiddelen beschikbaar van de Universiteit Antwerpen om de extra kosten te dekken van de organisatie van de nieuwe opleidingen die de Universiteit Antwerpen kan aanbieden in toepassing van van het decreet van […] betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.".

Artikel 162

Artikel 130ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 1994 en gewijzigd bij het decreet 7 december 2001, wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 130ter

§ 1. De aanvullende middelen, bepaald in artikel 130, § 5, verminderd met de bedragen vermeld in artikel 130bis, § 3, voor de begrotingsjaren 2003, 2004 en 2005 worden onder de universiteiten verdeeld op basis van het gemiddeld aantal onderwijsbelastingseenheden per 1 februari 2000 en 2001 bepaald conform de voorschriften van deze afdeling. De aldus berekende aantallen onderwijsbelastingseenheden worden voor elke universiteit vermenigvuldigd met een correctiefactor die gelijk is aan de verhouding van het gemiddelde bedrag van de werkingsuitkering per onderwijsbelastingseenheid van het jaar 2000 voor alle universiteiten samen tot het bedrag van de werkingsuitkering per onderwijsbelastingseenheid van het jaar 2000 voor de betreffende universiteit. De correctiefactor wordt beperkt tot 0,85 of 1,15 naar gelang het geval. Er wordt bij de berekening geen rekening gehouden met de werkingsmiddelen toegekend voor de organisatie van de voortgezette academische opleidingen.

§ 2. De middelen bedoeld in § 1 worden toegekend op voorwaarde dat de universiteiten een onderwijsontwikkelingsplan voor de periode 2003-2006 voorleggen aan de Vlaamse regering en na een voorafgaande toetsing van de deugdelijkheid ervan. In dat onderwijsontwikkelingsplan beschrijven de universiteiten de wijze waarop zij voornemens zijn de omvorming van de bestaande opleidingen in bachelors- en mastersopleidingen te realiseren en de wijze waarop zij bij die omvorming de innovatie en de flexibilisering van het onderwijs en leren gestalte geven. Onder innovatie wordt

onder meer verstaan het herontwerpen van de curricula naar inhoud, onderwijs- en leervormen, vormen van toetsen en examens, begeleiding van studenten. Onder flexibilisering van het onderwijs en leren wordt onder meer verstaan de ontwikkeling van verschillende wijzen van aanbieden van het onderwijs en van verschillende vormen van begeleiding afgestemd op de beoogde doelgroep, de ontwikkeling van elektronisch studie- en leermateriaal geschikt voor afstandsonderwijs c.q. geschikt voor beroepsactieve mensen, en het beschikbaar stellen van verschillende kennisbronnen. Het onderwijsontwikkelingsplan bevat een tijdspad waarop de belangrijkste mijlpalen zijn aangegeven. Het onderwijsontwikkelingsplan dient in voorkomend geval door de instellingen behorende tot de associatie waarvan de universiteit deel uitmaakt, positief te worden geadviseerd.

§ 3. De aanvullende middelen bedoeld in § 1 voor het begrotingsjaar 2006 worden toegekend na een positieve evaluatie van de uitvoering per 31 december 2005 van het onderwijsontwikkelingsplan. Daarbij wordt er nagegaan in welke mate en op welke wijze de universiteiten hun doelstellingen eind 2005 al hebben gerealiseerd.

§ 4. De aanvullende middelen worden aan de universiteiten betaald in maandelijkse schijven.

§ 5. De universiteiten bezorgen hun onderwijsontwikkelingsplan aan de Vlaamse regering ten laatste op 30 september 2003.

§ 6. De universiteiten bezorgen een uitvoerig rapport over de realisatie van het onderwijsontwikkelingsplan aan de Vlaamse regering ten laatste op 31 december 2005.

§ 7. De Vlaamse regering wint het advies in van onafhankelijke deskundigen die de onderwijsontwikkelingsplannen toetsen op hun deugdelijkheid en die de realisatie ervan eind 2005 evalueren.

§ 8. In de jaarverslagen over de jaren 2003 en 2004 rapporteren de universiteiten over de voortgang van de uitvoering van het onderwijsontwikkelingsplan en over de realisaties in het betreffende jaar. In een toelichting bij de begroting voor de jaren 2003, 2004, 2005 en 2006 geven de universiteiten aan hoeveel middelen zij zullen vrijmaken voor de uitvoering van het onderwijsontwikkelingsplan in dat jaar.".

Artikel 163

In artikel 136 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 7 december 2001, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, 2°, worden de woorden “2002, 2003 en 2004” vervangen door de woorden “2002, 2003, 2004, 2005 en 2006” ;

2° in § 2 wordt 2° vervangen door wat volgt :

“

	2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
1. Katholieke Universiteit Leuven	1.768	2.596	5.303	5.303	5.303
2. Vrije Universiteit Brussel	536	764	1.606	1.606	1.606
3. Universiteit Antwerpen	134	185	397	397	397
4. Limburgs Universitair Centrum	10	20	25	25	25
5. Katholieke Universiteit Brussel	35	58	104	104	104

”.

In artikel 140, § 1, 2°, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 7 december 2001, worden de woorden “2002, 2003 en 2004” vervangen door de woorden “2002, 2003, 2004, 2005 en 2006”.

Artikel 164

In artikel 169quater, § 7, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 april 2001 en gewijzigd bij de decreten van 7 december 2001, 5 juli 2002 en 14 februari 2003 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden “2002, 2003 en 2004” vervangen door de woorden “2002, 2003, 2004, 2005 en 2006” ;

2° de tabel met de bedragen in het eerste lid wordt vervangen door wat volgt :

“

2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
270	394	518	518	518

” ;

3° aan het eerste lid wordt de volgende zin toegevoegd :

“Vanaf 2007 bedraagt de basissubisidie 1.827 duizend euro.” ;

4° in het tweede lid worden de woorden “2002, 2003 en 2004” vervangen door de woorden “2002, 2003, 2004, 2005 en 2006” ;

5° de tabel met de bedragen in het tweede lid wordt vervangen door wat volgt :

“

2002	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**
997	1.245	1.369	1.369	1.369

” ;

6° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd :

"Vanaf 2007 bedraagt de subsidie 1.369 duizend euro.".

Artikel 165

In artikel 154 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 21 december 2001, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden "en dient in evenwicht te zijn" worden geschrapt ;

2° na het derde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Op jaarbasis mogen de geraamde uitgaven de geraamde inkomsten niet overschrijden, onverminderd de mogelijkheid van het gebruik van de geraamde gecumuleerde saldi van het jaar t-1. Het gebruik van de geraamde gecumuleerde saldi van het jaar t-1 dient te worden verantwoord.".

Artikel 166

In artikel 15 van het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, gewijzigd bij de decreten van 20 april 2001, 14 december 2001 en 14 februari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 2 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 2. De basissubsidie van de Vlaamse Gemeenschap aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde wordt voor het begrotingsjaar 2003 vastgesteld op 8.332.000 euro." ;

2° in § 3 worden de woorden "Voor het begrotingsjaar 2002" vervangen door de woorden "Vanaf het begrotingsjaar 2002" ;

3° in § 4 worden de woorden "Voor het begrotingsjaar 2002" vervangen door de woorden "Vanaf het begrotingsjaar 2002".

Artikel 167

De artikelen van titel III treden in werking op 1 januari 2003.

TITEL IV

Financiële verantwoording universiteiten

Artikel 168

Artikel 153 van het universiteitendecreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 153

Het universiteitsbestuur stelt voor 15 november een beleidsbegroting op voor het volgend begrotingsjaar en legt deze binnen de veertien dagen ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Het begrotingsjaar valt samen met het kalenderjaar.

Onder de begroting wordt verstaan de jaarbegroting enerzijds en de meerjarenbegroting anderzijds.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen omtrent de inrichting van een beleidsbegroting.".

Artikel 169

Artikel 161 van het universiteitendecreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 161

De universiteiten voeren betreffende alle voorzieningen van de instelling een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden en een aangepaste analytische boekhouding. De boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook. De boekhouding wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor.".

Artikel 170

Aan het eerste lid van artikel 162 van het universiteitendecreet wordt de volgende zin toegevoegd :

"De jaarrekening wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor, wiens bevindingen aan het document worden toegevoegd.".

Artikel 171

De artikelen van titel IV treden in werking op 1 januari 2005.

TITEL V

Rechtspositie hogescholenpersoneel

Artikel 172

Aan artikel 136 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. Na een mandaatsperiode van tien jaar wordt de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt het personeelslid deze salarisschaal wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt.".

Artikel 173

Aan artikel 137 van hetzelfde decreet wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. In afwijking van § 2 wordt de salarisschaal van gewoon hoogleraar na een mandaatsperiode van tien jaar definitief en behoudt het personeelslid deze salarisschaal wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt.".

Artikel 174

De artikelen van titel V treden in werking 10 dagen na publicatie van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.